

Tartu Ülikool
Filosoofiateaduskond
Ajaloo- ja arheoloogia instituut

Mariliis Hämäläinen

**EESTIMAA KOMMUNISTLIKU
PARTEI KESKKOMITEE NOMENKLATUUR
1945–1953**

Magistritöö

Juhendaja: Ph.D Tõnu Tannberg

Tartu 2010

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
Uurimisülesanne.....	3
Historiograafia ja allikad.....	9
1. KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE NOMENKLATUURISÜSTEEMI	
ARENG.....	16
1.1. NLKP KK nomenklatuurisüsteemi areng.....	16
1.2. EKP KK nomenklatuurisüsteemi areng 1940–1953.....	23
2. EKP KK NOMENKLATUURI ÜLDISELOOMUSTUS.....	30
2.1. Parteiaparaat.....	30
2.2. Muu administratiivaparaat.....	34
2.3. Rahandus.....	38
2.4. Transport.....	40
2.5. Õigusorganid.....	44
2.6. Jõustruktuurid.....	46
2.7. Ideoloogia.....	51
2.8. Trükiajakirjandus.....	56
2.9. Kirjastamine.....	60
2.10. Kino, raadio, telegraaf.....	63
2.11. Kultuur, teadus.....	65
2.12. Haridus.....	68
2.13. Tööstus.....	73
2.14. Põllumajandus ja toiduainete varumine.....	81
2.15. Teenuste ja kaupadega varustamine.....	88
3. MUUDATUSI JA ÜLDISI MUUTUSTENDENTSE EKP KK NOMENKLATUURIS.....	93
3.1. EKP KK nomenklatuuri muutmine ja täiendamine.....	93
3.2. Üldisi muutustendentse aastatel 1945–1953.....	102
KOKKUVÕTE.....	112
SUMMARY.....	118
ALLIKAD JA KIRJANDUS.....	126
KASUTATUD LÜHENDID.....	129
LISAD.....	130
ASUTUSTE REGISTER.....	213

SISSEJUHATUS

Uurimisülesanne

Kommunistliku partei silmis sobilike töötajate valimine, paigutamine ja nende üle kontrolli kehtestamine ehk kaadriküsimus oli NSV Liidus päevakorral juba nõukogude võimu esimestel aastatel. Kaadripoliitika olulisimaks elemendiks kujunes *nomenklatuur*¹ – salajane nimekiri partei- ja riigiaparaadi ning ühiskondlike organisatsioonide juhtivatest ametikohtadest. Igal parteitasandil oli oma nomenklatuur ning sellesse kuuluvad ametikohad vajasisid vastava parteiorgani otsest kinnitust või vähemalt heakskiitu. Nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade puhul sai töötajat ümber paigutada või ametist vabastada ainult teda ametisse kinnitanud parteiorgani või sellest kõrgemal seisva parteiorgani nõusolekul. Kooskõlastamise kord omakorda sõltus ametikoha olulisusest ning positsioonist võimustruktuuris. Nomenklatuur ja selle ametikohtadele töötajate kinnitamise reeglid moodustasid tervikliku süsteemi, mis pidi tagama kogu ühiskonna parteilise juhtimise ja kontrollimise. 1920ndate alguses välja kujunenud nomenklatuuri põhimõtted, tasandid ning jagunemine jäid üldjoontes püsima kuni NSV Liidu lagunemiseni.

Eesti NSVs oli *nomenklatuurisüsteemi*² kehtestamine päevakorral juba esimesel nõukogude aastal. Moskva seisukohalt oli nomenklatuurisüsteemi kui kontrolli teostamise vahendi tööle rakendamine määrava tähtsusega, sest võimu silmis sobilikke töötajaid vajas kogu partei- ja riigiaparaat. Süsteemi täieliku rakendumiseni jõuti siiski alles sõjajärgsetel aastatel. Üleliidulisel tasandil kujunenud põhimõtetele vastavalt kinnitati ka Eesti NSVs eri tasandite parteikomiteede nomenklatuurid ning pandi paika nomenklatuurse kaadri ametissemääramise protseduurid.

1 Käesolevas töös kasutatakse terminit nomenklatuur ametikohtade loetelu mõistes. Laiemas tähenduses on nomenklatuuriks nimetatud kõiki isikuid, kes vastavaid ametikohti täitsid. Selles tähenduses on nomenklatuuri võrdustatud ka eliidiga. Vt: Historiograafia, lk 9–11. Sõnakorduste vältimiseks kasutatakse käesolevas töös nomenklatuuriga samatähenduslikult ka termineid (*ameti*)*nimekiri* või (*ameti*)*loetelu*.

2 Termin *nomenklatuurisüsteem* all mõistetakse käesolevas töös nomenklatuuri kui ametikohtade nimekirja ning nende ametikohtadele töötajate valimise, kinnitamise, vabastamise ja kontrollimise põhimõtteid ja protseduure.

Eesti NSV kaadripoliitika seisukohalt oli kõige olulisemaks Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee (EKP KK)³ nomenklatuur. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee (NLKP KK)⁴ otsuste kohapealse täideviija ja kontrollijana kuulusid EKP KK nomenklatuuri⁵ kõik partei silmis olulised ametikohad ühiskonnaelu erinevatest valdkondadest. EKP KK nomenklatuursetest ametikohtadest omakorda oli terve rida ametikohti arvatud NLKP KK nomenklatuuri⁶. Nendele ametikohtadele töötajate kinnitamisest avaldus ka NLKP KK otsene kontroll EKP KK kaadripoliitika üle.

Käesoleva töö eesmärgiks on (1) käsitleda EKP KK nomenklatuurisüsteemi arengut ning (2) iseloomustada ja analüüsida EKP KK nomenklatuuri kuulunud ametikohti, nende arvu, osakaalu ning asetleidnud muutusi aastatel 1945–1953. EKP KK nomenklatuursete ametikohtade osas tuuakse eraldi välja nii *põhi- kui arvestusnomenklatuuri*⁷ arvatud kohad. Samuti iseloomustatakse eraldi EKP KK nomenklatuurist NLKP KK nomenklatuuri kuulunud ametikohti.

Antud uurimistöö käsitleb perioodi 1945–1953, mil Eesti sovetiseerimine omandas täieliku ulatuse ning pandi lõplikult alus uuele režiimile. Nõukogude võimustruktuuride ülesehitamine ja nendele kohtadele sobilike inimeste nimetamine pidi lähtuma nomenklatuurisüsteemist, mille kiire ellurakendamine oli EKP KK kaadritöö esmaseid ülesandeid. Kuigi tööd EKP KK nomenklatuuriga alustati juba 1944. aasta sügisel, on käesoleva uurimuse alguseks võetud siiski 1945. aasta. Just siis kinnitati esimene sõjajärgne EKP KK nomenklatuur ning viidi sisse kaadriarvestuse süsteem, mis võimaldab detailsemalt jälgida nomenklatuursete ametikohtade arvu ja toimunud muutusi. Perioodi lõppdaatumiks on 13. august 1953, mil juba uutes oludes NLKP KK suunistele vastavalt kinnitati muudetud EKP KK nomenklatuur.

EKP KK nomenklatuuri muudeti pidevalt. Kuni uue nomenklatuuri kinnitamiseni tehti

3 Kuni 1952. aastani Eestimaa Kommunistlik (bolševike) Partei Keskkomitee [EK(b)P KK]. Kuna käesolevas töös kasutatakse ametlikult käibel olnud nimekujusid, siis võivad kõrvuti esineda nii nimekujud EK(b)P KK kui EKP KK. Üldmõistena on kasutatud partei hilisemat nimekuju.

4 Kuni 1952. aastani Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei Keskkomitee [ÜK(b)P KK]. Ka üleliidulise partei keskkomitee puhul võib esineda nii ÜK(b)P KK kui NLKP KK nimekuju. Üldmõistena kasutatakse käesolevas töös hilisemat nimekuju.

5 EKP KK nomenklatuuri kirjeldamisel sõnakorduste vältimiseks kasutatud ka terminit *kohalik nomenklatuur*.

6 NLKP KK nomenklatuuri puhul on käesolevas töös sõnakorduste vältimiseks kasutatud ka terminit *üleliiduline nomenklatuur*.

7 Põhinomenklatuuri kuulunud ametikoha puhul tuli töötaja vastava parteikomitee poolt kinnitada, arvestusnomenklatuuri puhul oli vaja vastavat parteikomiteed informeerida. Kuni 1953. aasta ametikohtade loeteluni kasutati parteidokumentides nimekuju *arvestuslik-reserv nomenklatuur*, sealt edasi nimekuju *kontroll–arvestuslik nomenklatuur*. Et teksti mitte liigselt koormata, kasutatakse arvestuslik-reserv/kontroll–arvestusliku nomenklatuuri kirjeldamisel enamasti *arvestusnomenklatuuri* nimekuju. Sõnakorduste vältimiseks on põhinomenklatuuri asemel mõnel juhul kasutatud ka terminit *põhinimekiri* ja arvestusnomenklatuuri puhul vastavalt terminit *arvestusnimekiri*.

olemasolevasse muudatusi eraldi otsustega. Aastatest 1946–1953 on teada kuus EKP KK büroo poolt kinnitatud ametikohtade loetelu, mille maht jäi vahemikku 1544–3155 ametikohta. Selleks, et nende nomenklatuuride sisu omavahel võrrelda, on vajalik ametikohtade- ja asutuste ühistel alustel grupeerimine. Nomenklatuuri arvatud asutuste ja eraldiseisvate ametikohtade funktsionaalsusest lähtudes on ametikohad jaotatud järgnevate valdkondade vahel:

1. **parteiaparaat** (EKP KK, kohalikud parteikomiteed, komsomol ja selle kohalikud komiteed);
2. **muu administratiivaparaat** (Ülemnõukogu Presiidium, Ministrite Nõukogu, Ametiühingute Nõukogu, töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed jne);
3. **rahandus** (rahandusministeerium, üleliiduliste pankade kontorid jne);
4. **transport** (Eesti Raudteevalitsus, Eesti Merelaevandus, Eesti NSV Siseministeeriumi Maanteede Valitsus jne);
5. **õigusorganid** (kohtuministeerium, prokuratuur, ülemkohus jne);
6. **jõustruktuurid** (siseministeerium, julgeolek, sõjakomissariaadid jne);
7. **ideoloogia** (partei algorganisatsioonide sekretärid, poliitosakondade töötajad, EKP KK ja Parteikool jne);
8. **trükiajakirjandus** (ajalehtede-ajakirjade toimetused jne);
9. **kirjastamine** (tsensuur, kirjastused jne);
10. **kino, raadio, telegraaf** (kinematograafia ministeerium, ENSV MN ja Raadioinformatsiooni Komitee jne);
11. **kultuur, teadus** (Eesti NSV Teaduste Akadeemia, teatrid, muuseumid jne);
12. **haridus** (haridusministeerium, kõrgkoolid);
13. **tööstus** (erinevad tööstusega seotud ministeeriumid, tööstusettevõtted jne);
14. **põllumajandus ja toiduainete varumine** (põllumajanduse ja toiduainetööstusega seotud ministeeriumid, varumisega seotud organisatsioonid, sovhoosidirektorid, masina-traktori jaamade direktori jne);
15. **teenuste ja kaupadega varustamine** (sotsiaalkindlustuse, tervishoiu- ja kaubandusministeerium, kaubabaasid jne).⁸

8 Antud jaotus lähtub käesoleva töö autori muudatuste ja täiendustega Hiljar Tammela EKP KK 1947. ja 1953. aasta nomenklatuuride iseloomustamiseks esitatud grupeerimisest. **Hiljar Tammela**. Eesti NSV nomenklatuur (1944–1953). Bakalaureusetöö. Juhendaja T. Tannberg. Tartu, 2005.

Kuigi institutsioonide ja ametikohtade grupeerimisel on arvesse võetud ka parteidokumentides leiduvate nomenklatuursete kaadrite kategooriaid⁹, on peamiseks kriteeriumiks siiski vastava institutsiooni reaalsed funktsioonid ehk kuidas ta antud perioodil ühiskonnas tegelikult toimis. Nii näiteks on sõjaväeteenistusele eelneva ning elanikkonna füüsilise ja professionaalse ettevalmistusega tegelevad asutused ja “vabatahtlikud organisatsioonid” (ENSV MN j.a Kehakultuuri-ja Spordikomitee, ENSV Punase Risti Seltsi Keskkomitee, vabatahtlikud spordiühingud jne) arvatud jõustruktuuride alla. 1947. aasta nomenklatuuris oli partei ka ise mainitud asutusi koos sise- ja julgeolekuministeeriumiga käsitletud kui “erikaadreid”.¹⁰ 1946. aasta nomenklatuuris oli erikaadrite sektori alla arvatud Tallinna Tolliamet.¹¹

Mõne valdkonna juures on kindlasti asutusi/ametikohti, mille puhul oleks võimalik paigutamine ka teiste valdkondade alla. Nii näiteks saaks kõrgkoolide so hariduse valdkonna osas nomenklatuuri kuulunud poliitiliste ainete õpetajaid vaadelda kui ideoloogiatöötajaid.¹² Ideoloogia teenistuses oli sisuliselt kogu trükiajakirjandus, ka teadus, loomingulised liidud jne. Kui ideoloogia valdkonna alla paigutatud poliittöötajad ja partei algorganisatsioonide sekretärid välja arvata, on antud töös püütud lähtuda terviklikkuse põhimõttest.¹³ Sama valdkonna alla on paigutatud kõik asutuse/organisatsiooni osas nomenklatuuri arvatud ametikohad. Erandite puhul on toodud selgitused joonealustes märkustes.

Nomenklatuuri kuuluvate ametiasutuste ja -kohtade grupeerimisel ja ühtlustamisel ning vene keelest tõlkimisel on lähtutud Riigiarhiivi fondide teatmikus esitatud nimekujust.¹⁴ Jõustruktuuride puhul on kasutatud Valdur Ohmanni Eesti NSV Siseministeeriumi arengut käsitlevat uurimust.¹⁵ Parteiaparaati puudutavate ametikohtade puhul on lähtutud EKP KK organisatsioonilist struktuuri¹⁶ ja EKP kohalike organisatsioonide¹⁷ käsitlevatest kogumikest. Asutuste/organisatsioonide õige nimekuju ja alluvussuhte selgitamisel on kasutatud nii eesti-

9 Nomenklatuurse kaadri komplekteerimise kohta esitatud statistilistes aruannetes kasutatud kategooriate kohata vt: Statistilised aruanded, lk 13–15.

10 ERAF 1-4-404, l 111.

11 ERAF 1-4-324, l 43.

12 Kõrgkoolide poliitiliste ainete õppejõudusid on koos teiste ideoloogiatöötajatega käsitletud uurimuse kolmandas peatükis. Vt Ideoloogiatöötajad, lk 107-108.

13 Partei algorganisatsioonide sekretärid ja poliittöötajad on nomenklatuuri arvatud institutsiooni (ministeeriumi, asutuse, ettevõtte jne) juures. Neid käsitletakse iseseisva kategooriana, kuna ametikohad moodustasid märkimisväärse osa nomenklatuuri koguarvust ning nende funktsioon oli asukohast olenemata sama.

14 Riigiarhiivi fondide teatmik. II osa. 1940–1997. Liivi Uuet (koost). Eesti Ajalooarhiiv, 2001.

15 **Valdur Ohmann**. Eesti NSV Siseministeeriumi institutsionaalne areng ja arhivaalid (1940–1954). Magistritöö. Juhendaja T. Tannberg. Tartu 2000.

16 Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee organisatsiooniline struktuur 1940–1991. Enn Tarvel (koost). Tallinn, 2002.

17 Eestimaa Kommunistliku Partei kohalikud organisatsioonid 1940–1991. Enn Tarvel (koost). Tallinn, 2005.

kui venekeelseid nomenklatuure.¹⁸ Võimaluste piires on püütud ühtlustada ka asutuste/organisatsioonide juures nomenklatuuri arvatud osakondade, valitsuste, peavalitsuste jne nimetusi. Antud töö eesmärgiks ei ole siiski nomenklatuuri kuulunud asutuste struktuuri detailne kirjeldamine ja nii võib selles osas eksisteerida teatud ebatäpsusi. Lähtudes nomenklatuuri kuulumise aastatest on teksti sees kasutatud asutuse/organisatsiooni kõige hilisemat nimekuju. Erandiks on juhud, kui iseseisvast asutusest on reorganiseerimise tulemusel saanud näiteks ministeeriumi peavalitsus (puudutab just 1953. aasta nomenklatuuri). Sellisel juhul on peavalitsuse täpne nimetus ja alluvussuhe toodu teksti see eraldi esile.

Käesoleva töö põhiosa, milles kirjeldatakse valdkondade kaupa EKP KK nomenklatuuri kuulunud institutsioone ja ametikohti, toetub EKP KK büroo poolt kinnitatud kuuele nimekirjale.¹⁹ 1946. aasta nimekirja kasutatakse vaid nomenklatuursete ametikohtade arvuliste andmete juures, kuna antud nimekirjas puudub jagunemine põhi-ja arvestusnomenklatuuriks. Andmete rohkusest tulenevalt ei ole otstarbekas igale institutsioonile ja ametikohale eraldi viidata.

EKP KK nomenklatuuri kuulunud iseseisvad institutsioonid on teksti sees eraldi esile tõstetud. Asutuse/organisatsiooni järele on sulgudesse märgitud EKP KK nomenklatuuri kuulumise aastad. Iga institutsiooni juures on eraldi käsitletud selle osas nomenklatuuri kuulunud ametikohti. Viimaste puhul on nomenklatuuri kuulumise aastad märgitud sulgudesse juhul, kui need erinevad asutuse/organisatsiooni nomenklatuuri kuulumise aastatest. Reeglina tuuakse kõige esimesena ära EKP KK nomenklatuurist samaaegselt ka NLKP KK nomenklatuuri kuulunud ametikohad. Nendele järgnevad põhinenomenklatuuri ning kõige viimasena arvestusnomenklatuuri kohad. Aastatel 1946–1953 nomenklatuuri kuulunud institutsioonid ja ametikohad on täpsema ülevaate saamiseks valdkondade kaupa esitatud lisades 1–15. Märkuste lahtris on ära toodud institutsioonide ja ametikohtade nimekuju ja alluvust puudutavad täpsustused ja erisused.

18 Eestikeelsetes nomenklatuurides olevad nimekujud võivad mõnel juhul olla eksitavad. Näiteks on 1947. aasta nimekirjas ENSV MN j.a Kirjastuskeskus, millele lisaks kirjastustele allusid ka trükikojad, tõlgitud ENSV Riiklikuks Kirjastuseks. Tegelikult loodi Eesti Riiklik Kirjastus viie kirjastuse liitmisel alles 1949. aastal. ERAF 1-4-404, l 128.

19 **EK(b)P KK 1946. aasta nomenklatuur.** ERAF 1-4-324, l 18-58; **EK(b)P KK 1947. aasta nomenklatuur.** ERAF 1-4-404, l 88-137; **EK(b)P KK 1949. aasta nomenklatuur.** ERAF 1-4-719, l 132-176; **EK(b)P KK 1950. aasta nomenklatuur.** ERAF 1-4-1075, l 142-195; **EK(b)P KK 1952. aasta nomenklatuur.** ERAF 1-4-1363, l 156-214; **EKP KK 1953. aasta nomenklatuur.** ERAF 1-4-1555, l 105-147.

EKP KK büroo protokollides leiduvad ametikohtade loetelud on venekeelsed. 1947., 1950. ja 1953. aasta nimekirjad on olemas ka eestikeelsetena. Kuigi nii eesti- kui venekeelsete nimekirjade ametlikud koondarvud kattuvad, tulevad ametikohti eraldi üle lugedes sisse mõningad erinevused. Nii näiteks on 1950. aasta eestikeelses nimekirjas EK(b)P KK aparaadi osas nomenklatuuri arvatud 138 kohta. Ametikohti eraldi kokku lugedes aga 78.²⁰ Venekeelse ametikohtade loeteluga võrreldes selgub, et eestikeelsest on välja jäänud lausa 60 instruktori ametikohad.²¹ Juhul, kui ametlikult esitatud koondarv ükshaaval loetletud ametikohtade arvust erines, siis võrreldi võimalike vigade leidmiseks omavahel mõlemaid nimekirjasid. Siiski jäid ametliku koondarvuga võrreldes kuni viie koha piires sisse erinevused. 1946. aasta nimekirjas tuli ametikohti eraldi lugedes tegelikkusest 4 kohta enam, 1947. ja 1950. aastal kolm ja 1949. aastal viis kohta vähem. Üleliidulisse nimekirja kuuluvaid kohti oli ametliku arvuga võrreldes 1947. aastal üks vähem ja 1952. aastal üks rohkem. Erinevate nomenklatuursete ametikohtade arve käsitlevate jooniste ja valdkondade protsentuaalse arvestuse jaoks on kasutatud magistritöö autori poolt loendatud arve.

Uurimistöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis „Kommunistliku partei keskkomitee nomenklatuurisüsteemi areng“ tutvustatakse eraldi punktides NLKP KK ja EKP KK nomenklatuure, nende arengut ja toimunud muudatusi. Üleliidulisel tasandil asetleidnud arenguid käsitletakse 1920. aastate algusest kuni NSV Liidu lagunemiseni. EKP KK nomenklatuurisüsteemi arengut vaadeldakse alates 1940. aastast kuni 1953. aasta nimekirja kinnitamiseni.

Teises peatükis „EKP KK nomenklatuuri üldiseloostus“ käsitletakse 15 punktis nomenklatuuri kuulunud asutusi ja ametikohti erinevate valdkondade kaupa. Iga valdkonna osas nomenklatuuri kuulunud ametikohtade arvudest annab ülevaate alapeatüki juures esitatud joonis. Selles on eraldi välja toodud nomenklatuursete kohtade koguarv, NLKP KK nomenklatuuri ning EKP KK põhi- ja arvestusnomenklatuuri kuulunud ametikohad. Joonisele tuginedes on iga alapeatüki lõpus analüüsitud ametikohtade arvudes toimunud muudatusi.

Töö kolmandas peatükis „Muudatusi ja üldisi muutustendentse EKP KK nomenklatuuris“ käsitletakse kahes alapeatükis kokkuvõtlikult EKP KK nomenklatuuris aastatel 1945–1953 toimunud muudatusi. EKP KK nomenklatuuri muutmist või täiendamist tinginud tegureid on püütud koondada ja iseloomustada peatüki esimeses punktis. Omaette alapeatükis analüüsitakse EKP KK nomenklatuuri arvus toimunud üldisi muudatusi. Eraldi on

²⁰ ERAF 1-4-1075, l 142.

²¹ ERAF 1-4-1072, l 105.

vaatluse all põhi- ja arvestusnomenklatuuri ning NLKP KK nomenklatuuri kuulunud ametikohad. Analüüsitakse ka erinevate EKP KK nomenklatuuri valdkondade ja regionaalsete ametikohtade osakaale ning nendes toimunud muudatusi.

Historiograafia ja allikad

Alates 1950ndate aastate lõpust hakkasid lääne ajaloolased seniste NSV Liitu käsitlevate teemade kõrval enam tähelepanu pöörama ka nõukogude eliidile. Ühena esimestest käsitles poliitilist eliiti Ukraina parteiaparaadile tuginedes John A. Armstrong, kes defineeris eliidina „aparaadi kõrgemaid ametnikke“.²² Thomas Rigby vaatles oma 1968. aastal ilmunud teoses eliidina kogu kommunistliku partei liikmeskonda.²³ Mõni aasta hiljem ilmunud artiklis käsitles ta kommunistliku partei liikmeskonda poliitilise eliidina selle mõiste kõige laiemas tähenduses. Kitsamas tähenduses moodustasid poliitilise eliidi partei KK poliitbüroo liikmed. Kahe jagunemise vahele jäi omakorda veel mitmeid erinevaid eliidi tasandeid (sh ka kohalik tasand).²⁴ NLKP KK liikmeskonda määratlesid eliidina ka Evan Mawdsley ja Stephen White.²⁵

Läände sattunud Smolenski oblastikomitee materjalidele ning avalikele allikatele tuginedes avas nomenklatuuri sisu ja süsteemi toimimise põhimõtteid Bohdan Harasymiw oma 1969. aastal ilmunud artiklis.²⁶ ÜK(b)P KK kaadriosakonna tööst, ametikohtade nimekirjade väljatöötamist ning nomenklatuurisüsteemi algusaastastest kirjutas 1988. aastal ilmunud artiklis Thomas Rigby.²⁷ Nomenklatuuri sisust ja arengust ning ÜK(b)P KK kaadritööst sõjajärgsetel aastatel annab ülevaate Moshe Lewin.²⁸

Poliitilist eliiti ja nomenklatuuri käsitlevaid artikleid koondavas kogumikus on Thomas Rigby nomenklatuuri käsitletud valitseva sotsiaalse kategooriana, mille puhul on iseloomulikuks selle liikmete juurdepääs võimule ja privileegidele.²⁹ Nõukogude eliidina on

22 **John A. Armstrong.** The Soviet Bureaucratic Elite: A Case Study of the Ukrainian Apparatus. New York, 1959.

23 **Thomas Henry Rigby.** Communist Party-Membership in the USSR 1917–1967, New York, 1968.

24 **Thomas Henry Rigby.** The Soviet Political Elite 1917–1922. – British Journal of Political Science 1971, No.4, lk 415–436.

25 **Evan Mawdsley, Stephen White.** The Soviet Elite from Lenin to Gorbachev. The Central Committee and its Members, 1917–1991. Oxford, New York, 2000.

26 **Bohdan Harasymiw.** Nomenklatura. The Soviet Communist Party's Leadership Recruitment System. – Canadian Journal of Political Science 1969, No.2, lk 493–512.

27 **Thomas Henry Rigby.** Staffing USSR Incorporated. The Origins of the Nomenklatura System. – Soviet Studies 1988, No.4, lk 523–537.

28 **Moshe Lewin.** Rebuilding the Soviet Nomenklatura 1945–1948. – Cahiers du Monde russe 2003, N. 2–3, lk 219–251.

29 **Thomas Henry Rigby.** Political Elites in the USSR: Central leaders and local cadres from Lenin to Gorbachev. Aldershot, 1990, lk 6–8.

nomenklatuuri määratlenud ka Mihhail Voslenki.³⁰ Endise NLKP aparaaditöötajana annab ta oma raamatus ülevaate nomenklatuuri kui „valitseva klassi“³¹ toime- ja kontrollimehhanismidest ning privileegidest.³² NLKP KK liikmeskonda iseloomustavas raamatus on nomenklatuuri käsitletud ka Kenneth Farmer.³³ Toetudes Suzanne Kelleri poolt väljatöötatud mõistele³⁴ defineerib ta nomenklatuuri kui „strateegiliste eliitide“ kogumit. Juhtivat rolli omab nomenklatuuris „strateegilise eliidina“ poliitiline eliit. Nomenklatuurisüsteemi läbi kontrollis ja suunas poliitiline eliit teisi „strateegilisi eliite“, suurendades nii veelgi oma võimu ning välistades teiste „strateegiliste eliitide“ esiletõusu.³⁵

Esimene põhjalikum venekeelne arhiiviallikatel põhinev käsitus nomenklatuurist, selle arengust ja toimemehhanismidest ilmus 1993. aastal ajakirjas *Voprossõ Istorii*. NLKP KK liikmetele toetudes analüüsitakse artiklis nomenklatuuri kui valitsevat ühiskonnagruppi.³⁶ Partei nomenklatuuri algusaastaid on arhiiviallikatele tuginedes käsitletud ka ajakirja 2005. aasta numbris.³⁷ NLKP KK 1946. ja 1953. aasta nomenklatuure ning Permi ja Sverdlovski oblastikomiteede nomenklatuure on oma raamatus analüüsinud Viktor Mohhov.³⁸ Ta käsitleb nomenklatuurisüsteemi ühiskonna struktureerimise vahendina, mis samaaegselt võimaldas maksimaalses ulatuses valitsemist ja kindlaksmääratud strateegiliste eesmärkide saavutamist.³⁹ Lisaks ametikohtade loetelule peab Mohhov nomenklatuuri all silmas kõiki nn nomenklatuurseid ametikohti täitvaid isikuid. Nendest omakorda võimu funktsioone täitvaid isikuid käsitleb ta poliitilise eliidina.⁴⁰ Ülejäänud nomenklatuuri ja poliitilise eliidi vahel eksisteeris mitmesuguseid vastastikuseid seoseid, mis baseerusid nii ametlikel kui mitteametlikel „patrooni“ ja „kliendi“ suhetel.⁴¹

Leedu Kommunistliku Partei Keskkomitee nomenklatuurist on kirjutanud Kastytis

30 **Michael Voslenky**. Nomenklatura. The Soviet Ruling Class. New York, 1984.

31 Milovan Djilas on oma raamatus NSV Liidu valitsejate puhul kasutanud „uue klassi“ mõistet. **Milovan Djilas**. The new class: an analysis of the communist system. New York, 1957.

32 Nomenklatuuri privileegidest vt: **Mervyn Matthews**. Privilege in the Soviet Union : a study of elite life-styles under Communism. London, 1978. **Тамара Кондратьева**. Кормить и править. О власти в России XVI–XX вв. Москва, 2009.

33 **Kenneth C. Farmer**. The Soviet Administrative Elite. New York, 1992, lk 76–81.

34 Suzanne Kelleri teooria, mille järgi ei ole ühiskonnas ühte valisevat klassi, vaid mitmeid erinevaid eluvaldkondade üle domineerivad „strateegilisi eliite“. Samas, lk 76.

35 Samas, lk 76–81.

36 **Татьяна Коржихина, Юрий Фигатнер**. Советская номенклатура. Становление, механизмы действия. – Вопросы истории 1993, № 7, lk 25–38.

37 **Михайл Зеленов**. Рождение партийной номенклатуры. – Вопросы истории 2005, № 2, lk 3–24.

38 **Виктор Мохов**. Региональная политическая элита России (1945–1991 гг.). Пермь, 2003.

39 Samas, lk 38.

40 Käsitleb eraldi reaalselt ja formaalselt poliitilist eliiti. Reaalse poliitilise eliidi all peab silmas poliitiliste otsuste initsiaatoreid ja väljatöötajaid, formaalsete all nn valitavate organite liikmeid. **В. Мохов**.

Региональная политическая элита России (1945–1991 гг.), lk 47.

41 Samas, lk 42–47.

Antanaitis. Töös on vaatluse alla nomenklatuuri sisu, struktuur ning partei statistilistele aruannetele tuginedes ka arvanded ja nendes toimunud muutused.⁴² Antanaitis käsitleb nomenklatuuri Nõukogude Leedu eliidina, millele pani aluse nomenklatuurisüsteemile omane ametissemääramiste protseduur.⁴³ Sama autori doktoritöös on vaatluse all kõigi kolme Balti liiduvabariigi nomenklatuur aastatel 1953–1990. Töös on käsitletud Eesti, Läti ja Leedu nomenklatuurisüsteemi arenguid, muutusi erinevates nomenklatuuri kategooriates, nomenklatuuri administratiivsed ja sotsiaalsed toimetehhanisme.⁴⁴

Nomenklatuuri mõistet ja EKP KK nomenklatuuri sisu on lühidalt tutvustatud kogumikus Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee organisatsiooniline struktuur 1940–1991.⁴⁵ EKP maakonna- ja rajoonikomiteede nomenklatuuri on ülevaatlikult käsitletud Eestimaa Kommunistliku Partei kohalikud organisatsioonid 1940–1991.⁴⁶ EKP KK 1947. ja 1953. aasta nomenklatuure on tutvustanud ja sinna kuulunud ametikohtade arve on oma bakalaureusetöös analüüsinud Hiljar Tammela.⁴⁷ NLKP ja EKP KK nomenklatuuri arengut, nomenklatuurisüsteemi olulisemaid aspekte ja mõningal määral ka suurust on käsitlenud Olev Liivik.⁴⁸ EKP vallakomiteede nomenklatuuri on oma doktoritöös uurinud Indrek Paavle.⁴⁹ Nomenklatuuri kui üleliidulise kontrolli vahendit on koos ÜK(b)P Eesti büroo ja partei KK 2. sekretäri ametikohaga analüüsinud Tõnu Tannberg.⁵⁰ ENSV julgeolekuorganite struktuuri käsitlevas artiklis on julgeolekuorganitest EK(b)P KK nomenklatuuri kuulunud ametikohti lühidalt käsitlenud Meelis Saueauk.⁵¹

Publitseeritud allikatest on käesolevas töös kasutatud NLKP KK ja kohalike organisatsioonide omavahelisi suhteid iseloomustavate dokumentide kogumikku.⁵² NLKP KK nomenklatuuris 1953. ja 1957. aastal toimunud muudatuste kohta leiab materjale Nikita

42 **Kastytis Antanaitis.** Lietuviškoji sovietinė nomenklatūra.— Darbų ir Dienų 1998, nr 7(16).

43 Samas, lk 100.

44 **Kastytis Antanaitis.** Sovietinė Lietuvos, Latvijos ir Estijos nomenklatūra (1953–1990 m.). Dėsnigumai ir ypatumai. Daktaro disertacijos santrauka. Kaunas 2001, lk 10–11.

45 Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee organisatsiooniline struktuur 1940–1991, lk 104–106.

46 Eestimaa Kommunistliku Partei kohalikud organisatsioonid 1940–1991, lk 182, 221–222.

47 **Hiljar Tammela.** Eesti NSV nomenklatuur (1944–1953). Bakalaureusetöö. Juhendaja T. Tannberg. Tartu, 2005.

48 **Olev Liivik.** Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparaat. 1945–1953. Tartu, 2006, lk 56–57.

49 **Indrek Paavle.** Kohaliku halduse sovetiseerimine Eestis 1940–1950. Doktoritöö. Juhendaja A. Must. Tartu, 2009, lk 146–157.

50 **Tõnu Tannberg.** Moskva institutsionaalse ja nomenklatuursed kontrollimehhanismid ENSVs sõjajärgsetel aastatel.— Eesti NSV aastatel 1940–1953: Sovetiseerimise mehhanismid ja tagajärjed Nõukogude Liidu ja Ida-Euroopa arengute kontekstis. Tõnu Tannberg (koost). Tartu, 2007, lk 225–269.

51 **Meelis Saueauk.** Nõukogude julgeolekuorganid Eestis 1944–1953: ülesanded, struktuur, juhtimine. — Eesti ajaloost nõukogude võimu perioodil. Tõnu Tannberg (koost.). Ajalooline Ajakiri, 2009, Nr. 1/2, lk 91, 102–103.

52 ЦК ВКП(б) и региональные партийные комитеты. 1945–1953. Москва, 2004, l 54–56.

Hruštšovi regionaalpoliitikat käsitlevate dokumentide kogumikust.⁵³

Töö tugineb Eesti Riigiarhiivis asuvatele arhiiviallikatele. Enim kasutatud allikateks on EKP KK büroo protokollid,⁵⁴ kus muuhulgas käsitleti ka nomenklatuuriga seotud küsimusi. Töö kõige olulisemateks allikateks on EKP KK büroo poolt aastatel 1946–1953 kinnitatud kuus ametikohtade loetelu (vt EKP KK ametikohtade loetelu, lk 12–13). Büroo protokollidest leiab andmeid ka olemasolevasse nomenklatuuri tehtud muudatustest ja täiendustest. Nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arvu, nende komplekteeritust ning EKP KK poolt kinnitatud ametikohtade arvu on käsitletud kaadri statistilistes aruannetes (vt Statistilised aruanded, lk 13–15).

EKP KK ametikohtade loetelu

Vahemikust 1945–1953 on teada seitse EKP KK büroo poolt kinnitatud ametikohtade loetelu. Nomenklatuursete ametikohtade kirjeldamisel on neist kasutatud viit, sest 1945. aasta nimekirjas on ära toodud vaid institutsioonide ja ametikohtade loetelu, täpsustamata seejuures viimaste arvu. 1946. aasta loetelus on esitatud küll nomenklatuursete kohtade arv, ent puudub jagunemine põhi- ja arvestusnomenklatuuriks. Alates 1946. aasta nimekirjast olid kõik nomenklatuuri kuuluvad kohad jaotatud EKP KK allüksuste vahel. 1946. ja 1947. aastal olid nendeks KK sektorid, alates 1949. aasta nimekirjast osakonnad.⁵⁵ Ametikohad on reeglina esitatud asutuse/organisatsiooni kaupa kohtade tähtsuse järjekorras: minister, ministri asetäitjad, osakonnajuhatajad, ministeeriumile alluvate asutuste juhatajad.

Horisontaalselt jagunes EKP KK nomenklatuur kahe tasandi vahel: NLKP KK nomenklatuur ja EKP KK nomenklatuur. Mõlema tasandi puhul eksisteeris omakorda kaks kategooriat (põhi- ja arvestusnomenklatuur). Kõik NLKP KK põhi- või arvestusnomenklatuuri kuulunud ametikohad olid dubleeritud EKP KK põhinomenklatuuris. Ametikohtade jagunemine NLKP KK põhi- ja arvestusnomenklatuuri vahel oli ära toodud 1947. ja 1953. aasta nimekirjades. 1949. ja 1950. aasta nimekirjades jagunesid ametikohad ÜK(b)P KK nomenklatuuri ning EK(b)P KK põhi- ja arvestusnomenklatuuri vahel. 1952. aasta nimekirjas oli ära toodud vaid EK(b)P KK põhinomenklatuur ning sealt samaaegselt ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuuluvad ametikohad.

Alates 1947. aasta nimekirjast olid EKP KK nomenklatuuri arvatud ka mitmete institutsioonide (ajalehtede, ministeeriumite) kolleegiumid. Antud ametikohad olid

53 Региональная политика Н. С. Хрущева. ЦК КПСС и местные партийные комитеты 1953–1964 гг. Москва, 2009.

54 EKP KK büroo istungite protokollid asuvad EKP KK fond 1 nimistu 4.

55 1946 6 sektorit, 1947 5 sektorit, 1949 8 osakonda, 1950 8 osakonda, 1952 13 osakonda, 1953 7 osakonda.

nomenklatuuri kantud *nn tühjade lahtritena*.⁵⁶ Nende puhul ei ole täpsustatud ei kohtade arvu ega nomenklatuurse hierarhia tasandit. Hiljar Tammela osutab oma 1947. ja 1953. aasta nomenklatuuri käsitlevas töös, et nende nn tühjade lahtrite kollektiivide koosseisudesse kuulus nii põhitöökohalt nomenklatuurseid kui mittenomenklatuurseid isikuid. Kui vastavasse kolleegiumisse arvati isik, kelle põhitöökoht EKP KK nomenklatuuri ei kuulunud, tuli ta tõenäoliselt kohale kinnitada nomenklatuursele ametikohale omases korras.⁵⁷

Nomenklatuuris olid *nn tüüpikohad* – kõigis sama liiki institutsioonides nomenklatuuri arvatud ametikohad, mis asusid üldjuhul ka samal nomenklatuuri tasandil ja kategoorias. Nii näiteks kuulusid kõik ministrid aastatel 1947–1953 EKP KK põhinenomenklatuurist samaaegselt ka üleliidulisse nimekirja.⁵⁸ Ministrite asetäitjad seevastu kuulusid EKP KK põhinenomenklatuuri.⁵⁹ NLKP KK parteiorganisaatorid olid arvatud üleliidulisse nimekirja, partei algorganisatsioonide sekretärid kohalikku jne.

Kaadri statistilised aruanded

Nomenklatuurse kaadri isiklike kaartide kartoteegile tuginedes hakati EK(b)P KKst alates 1945. aasta lõpust esitama kaadriarvestust puudutavat statistikat. Statistiliste aruannete vorme, kuhu vajalikud andmed kanda tuli, oli mitmeid. Antud töös on kasutatud statistilisi aruandeid pealkirjaga „Nomenklatuursete ametikohtade komplekteeritus“. Aruanded täideti kahes eksemplaris, millest üks saadeti Moskvasse ning teine jäeti kohapeale. Enamus nomenklatuursete ametikohtade komplekteeritust käsitlevatest statistilistest aruannetest esitati 1. jaanuari ja 1. juuli seisuga.

Aruandes tuli eraldi välja tuua nomenklatuursete ametikohtade üldarv ning nendest töötajatega täidetud ja EKP KK büroo poolt kinnitatud ametikohtade arv. Aruandes olid ära toodud ka kategooriad, mille vahel nomenklatuurne kaader jaotati. Kategooriate nimedes tehti pidevalt väiksemaid muudatusi ning tõenäoliselt muutusid aastate lõikes ka nende alla arvatud asutused. Tuginedes 1948–1954⁶⁰ aasta kohta esitatud aruannetele, saame kokkuvõtlikult järgmised kategooriad:

⁵⁶ Lisades 1–15 on nn tühjad lahtrid tähistatud sümboliga (*).

⁵⁷ **H. Tammela**. Eesti NSV nomenklatuur, lk 15.

⁵⁸ Välja arvatud 1949. aasta nimekirjas erandlikult nomenklatuuri arvatud ENSV Relvastatud Jõudude minister (!), kes oli arvatud vaid EK(b)P KK põhinenomenklatuuri. ERAF 1-4-719, 1147.

⁵⁹ Välja arvatud 1953. aasta nomenklatuuris kohtuminstri asetäitja paranduslike tööde alal (1953), kes olid arvatud EKP KK arvestusnomenklatuuri. ERAF 1-4-1555, 1 123.

⁶⁰ Antud jaotuse koostamisel on lähtutud järgmisest statistilistest aruannetest ja nende juures esitatud instruktsioonidest: ERAF 1-307-22, 1 63-63p, 1 129-129p; ERAF 1-307-33, 1 55-55p; ERAF 1-307-77, 1 3-4, 55-55p; ERAF 1-307-86, 1 2-2p, 1 44-43; ERAF 1-307-107, 1 2-2p, 172-72p.

1. juhtivad parteiorganid (oblastite, kraide ja liiduvabariigi KKd, linna- ja rajoonikomiteed, parteikoolid ja kursused);
2. juhtivad komsomoliorganid;
3. riigivõim ja üldine riiklik juhtimine (tööraha saadikute nõukogud, Ministrite Nõukogu);
4. riiklik planeerimine, arvestus ja kontroll (riigikontroll, statistikavalitsus);⁶¹
5. riikliku kaitse organid (sõjakomissariaadid, ALMAVÜ);
6. riikliku julgeoleku ja ühiskondliku korrakaitse organid (siseministeerium, julgeolek, miilits);
7. prokuratuur ja kohus;
8. transport ja side;
9. tööstus;
10. ehitus;
11. põllumajandus;⁶²
12. rahandus- ja krediit;
13. varumine ja kaubandus;⁶³
14. kirjastamine ja kirjastused (ajalehtede-ajakirjade toimetused, tsensuur, raamatukaubandusega tegelevad organisatsioonid) ;
15. teadus, kultuur, kunst (Teaduste Akadeemia asutused ja ametikohad, NSVL Kõrgharidusministeeriumi alluvuses olevad koolid, Kultuurhariduslike Asutuste Komitee, Kunstide Valitsus, Kinematograafia ministeerium, teatrid, muuseumid, Üleliiduline Teatriühing, loomingulised liidud);⁶⁴
16. haridus (piirkondlikud haridusosakonnad, pedagoogilised instituudid, tehnikumid);⁶⁵
17. tervishoid, sotsiaalkindlustus, kehakultuur;
18. juhtivad ametiühinguorganid;
19. töönduslikud ja tarbijate kooperatiivid;
20. metsamajandus;⁶⁶
21. toiduainete ja materiaalse reservide riiklikud organid;⁶⁷

61 1949. aastast eraldi kategooriatena riigikontrollorganid ning riiklik planeerimine ja arvestus.

62 Alates 1953. aastast põllumajandus ja varumine.

63 1949. aastast on eraldi varumine ning kaubandus ja ühiskondlik toitlustamine.

64 1951. aastast jagunenud kahe kategooria vahel: teadus ja kõrgem haridus ning kunst ja ilukirjandus. 1953. aastast teadus ja kultuur.

65 Eraldi kategooriana alates 1949. aasta aruandest.

66 Eraldi kategooriana alates 1949. aasta aruandest.

67 Eraldi kategooriana ainult 1949. aasta aruandes.

22. tööjõureservide organid;⁶⁸

23. teised riiklikud organid.

Aruannete täitmisel tuli lähtuda üleliidulistest instruktsioonidest, mille põhjal tuli aruandesse kanda ainult põhinomenklatuuri kuuluvad ametikohad. Ministeeriumite kolleegiumite nomenklatuursed kohad tuli arvestusest välja jätta. NLKP KK partorgid ja partei algorganisatsioonide sekretärid ei kuulunud mitte nimetuse „juhtivad parteiorganid“ alla, vaid tulid kanda vastava ministeeriumi, ettevõtte, asutuse kategooria juurde (N: rahandusministeeriumi partei algorganisatsioonis sekretär „rahandus-ja krediidiorganite“ juurde).⁶⁹ Asutuse/organisatsiooni osas arvati sama kategooria alla kõik talle alluvad institutsioonid, ettevõtted ja õppeasutused. (N: põllumajandusministeeriumile alluvad koolid „põllumajanduse“, mitte „hariduse“ alla).⁷⁰ Alates 1954. aastast hakati statistilistes aruannetes andmeid esitama ka arvestusnomenklatuuri kuuluvate kohtade osas. „Põllumajanduse ja varumise“ kategooria juures oli toodud välja eraldi jagunemine, milles tuli esitada andmeid nomenklatuuri kuuluvate masina-traktorijaamade (MTJ), sovhooside ja kolhooside kohta.⁷¹

68 Eraldi kategooriana alates 1949. aasta aruandest.

69 ERAF 1-307-77, l 3-4.

70 ERAF 1-307-86, l 44-43.

71 ERAF 1-307-107 l 72-72p.

1. KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE NOMENKLATUURISÜSTEEMI ARENG

1.1. NLKP KK nomenklatuurisüsteemi areng

Nomenklatuurisüsteemi oli haaratud kogu Nõukogude Liit kõikidel parteitasanditel.⁷² Kõige olulisemaks oli NLKP KK nomenklatuur, millele järgnesid staatuse poolest võrdsed oblastite, kraide ja liiduvabariikide nomenklatuurid. Eksisteeris veelgi madalama astme nomenklatuure. Horisontaalselt jagunesid kõigi tasandite ametikohtade loetelud põhi- ja arvestusnomenklatuuriks.

Nomenklatuuri põhimõtetele, tasanditele, jagunemisele ning parteikaadri koordineeritumale juhtimisele üldisemalt pani aluse 1919. aastal Venemaa Kommunistliku (bolševike) Partei [VK(b)P] VIII kongressil vastu võetud otsus, mis nägi ette partei keskkomitee poliitbüroo, organisatsioonilise büroo (orgbüroo) ja sekretariaadi loomise. Sekretariaat omakorda sai ülesandeks moodustada keskkomitee osakonnad.⁷³ Teistele struktuuriüksustele lisaks loodud registrite ja ametissemääramiste osakonna⁷⁴ ülesandeks sai muuhulgas parteilaste arvelevõtmine, ametissemääramine ja ümberpaigutamine, vastutavate töötajate kohta käiva teabe kogumine.⁷⁵

Kubermangukomiteede tasemel loodi vastavad osakonnad 1920. aastal. Märtsiks 1921 olid kubermangukomiteed ja enamik olulisematest keskasutustest esitanud keskkomiteele varem nõutud nimekirjad oma töötajatest. Vastavad nimekirjad said aluseks KK kaadriosakonna kartoteegi loomisele.⁷⁶ 1922. aasta aprillikuust kuni 1923. aasta aprillini tegi partei keskkomitee kokku 10 351 ametissemääramist.⁷⁷ Kokku oli 1922. aastal partei keskaparaadis ja kohalikes parteikomiteedes 15 325 ametikohta, mille täitmise pidi kinnitama keskkomitee sekretariaat.⁷⁸

Kui 1922. aastal tugevdati ja laiendati eelkõige kontrolli parteiorganite üle, siis järgmistel aastatel hakati üha enam tähelepanu pöörama riigiaparaadile ja majandusasutustele. 1923. aastal tegi ÜK(b)P KK kaadriosakonna juhataja Lazar Kaganovitš ettepaneku koostada

72 Nomenklatuurisüsteemi põhimõtetest lähtuti ka NSV Liidu satelliitriikides. Ungari kohta vt: **Tibor Huzár**. From Elites to Nomenklatura. The Evolution and Some Characteristics of Institutionalised Cadre Policy in Hungary (1945–1989). – Review of Sociology 2005, Vol.11, 2005, lk 5-73.

73 **М. Зеленов**. Рождение партийной номенклатуры, lk 3.

74 1919. aastal loodud registrite ja ametissemääramiste osakond tegi järgnevatel aastakümnetel läbi mitmeid muudatusi nii oma struktuuris kui nimes. Seetõttu on vastavat osakonda nimetatud enamasti lihtsalt kaadriosakonnaks.

75 **М. Зеленов**. Рождение партийной номенклатуры, lk 4.

76 **Graeme Gill**. The Origins of the Stalinist political system. Cambridge University Press, 1990., lk 528.

77 **Т. Коржихина, Ю. Фигатнер**. Советская номенклатура, lk 27.

78 **О. Лиивик**. Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparaat, lk 51.

täpne nimekiri riigiaparaadi ametikohtadest, mille puhul töötajate kinnitamine ja nende vabastamine toimuks vaid keskkomitee määrusega.⁷⁹

Riigi- ja majandusasutuste töötajatest koosnevate nimekirjade väljatöötamiseni ja kinnitamiseni jõuti 1923. aasta oktoobris. Nomenklatuuri nr 1 puhul oli töötajate ametikohtadele kinnitamiseks ja vabastamiseks vajalik ÜK(b)P KK otsus, nimekirja nr 2 puhul oli ÜK(b)P KKd vajalik vaid teavitada.⁸⁰ Uue süsteemiga harjumine võttis aega ning veel üsna pikalt ei suutnud kohalikud parteikomiteed KK ametikohtade osas tehtud muudatustest kaadriosakonda piisava kiiruse ja täpsusega teavitada. Riigiaparaadi puhul oli antud protsess veelgi pikem ja keerulisem.⁸¹

Järgmistel aastatel täpsustati kinnitatud nimekirju. 1925. aasta novembris ÜK(b)P KK Orgbüroo vastu võetud otsuse “Töötajate valimise ja määramise korrast” alusel otsustas nimekirja nr 1 kuuluvate ametikohtade üle täielikult partei keskkomitee (poliitbüroo, orgbüroo ja sekretariaat). Nimekirja nr 2 ametikohtade töötajate valimine ja vabastamine aga tehti ülesandeks keskkomitee kaadriosakonnale. Uue nimekirjana loodi nn ametkondlik nomenklatuur (nr 3), mille koosseisu kuuluvatele ametikohtadele töötajate määramisel ja sealt vabastamisel oli vajalik kaadriosakonna nõusolek.⁸²

Nimekirja nr 1 kuulusid partei silmis kõige olulisemad riigi- ja parteiaparaadiga ning ühiskondlike organisatsioonidega seotud ametikohad. 1925. aastal täiendati nimekirja nr 1 terve rea nn valitavate ametikohtadega⁸³. Nimekirja nr 2 arvati erinevad rahvakomissariaatide, riigipankade, ülemkohtu, sõjaväe, rahvakomissaride nõukogu ja partei KK aparaadiga seotud ametikohad. Nimekirja nr 3 moodustasid erinevate asutuste ametikohad, mis ei kuulunud ülalmainitud nomenklatuuridesse, ent mis partei silmis olid siiski piisavalt olulised ning vajasisid seega ka parteilist heakskiitu. 1925. aastal kuulus nomenklatuuridesse nr 1 ja nr 2 kokku 5723 ametikohta. 1926. aastal kuulus nimekirja nr 1 1870 ametikohta, nimekirjadesse nr 2 ja nr 3 vastavalt 1640 ja 1590 ametikohta.⁸⁴

1925. aasta novembris vastu võetud määrus kohustas ka liiduvabariikide

79 **M. Зеленов.** Рождение партийной номенклатуры, lk 5.

80 Ühtedel andmetel kuulus KK nimekirja nr 1 umbes 3500 ja nimekirja nr 2 umbes 1500 ametikohta. **G. Gill.** The Origins of the Stalinist political system, lk 164.

81 **T. H. Rigby.** Staffing USSR Incorporated, lk 530.

82 **M. Зеленов.** Рождение партийной номенклатуры, lk 7.

83 Täiendavasse nimekirja kuulus erinevatel andmetel 1590 ametikohta (NSVL Kesktäitevkomitee, NSVL Rahvakomissaride Nõukogu, Venemaa Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu keskkomitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ametiisikud). Mitmed uurijad käsitlevad seda kui nomenklatuuri nr 3. Vt: **E. Mawdsley, S. White.** The Soviet Elite from Lenin to Gorbachev, lk 258; **M. Зеленов.** Рождение партийной номенклатуры, lk 7.

84 **T. H. Rigby.** Staffing USSR Incorporated, lk 531 ; **Т. Коржихина, Ю. Фигатнер.** Советская номенклатура, lk 27–28.

keskkomiteesid ning kubermangu- ja kraikomiteesid välja töötama kohalikke nomenklatuure. Töötajaid pidi neile nomenklatuursetele ametikohtadele määrama kooskõlas vastavate parteiorganitega ja viimaste nõusolekul, kusjuures juhinduda tuli ÜK(b)P KK nimekirjadest. Määrusele lisatud juhises oli täpsustus, et piirkondlikest ja liiduvabariiklikest parteikomiteedest nimekirjadesse nr 1 ja 2 kuuluvate ametikohtade töötajaid võib ametisse nimetada ja sealt vabastada vaid ÜK(b)P KK otsusega. Kohalikel parteiorganitel oli seejuures õigus teha KKle kandidaatide osas ettepanekuid.⁸⁵

Kuna KK kaadriosakond alles koostas kohalikele komiteedele mõeldud näidisnimekirju võimalikest nomenklatuuri kuuluvatest ametikohtadest, oli kohalikes parteikomiteedes süsteemi tööle hakkamine raskendatud. Tihti ei suudetud nimekirjade nr 1 ja 2 vahel ametikohti nõuetekohaselt jaotada või siis nimekirja nr 3 üldse moodustadagi. Paljudel juhtudel eksisteerisid nomenklatuurid ainult formaalselt. Põhiliseks probleemiks kujunes aga nimekirjadesse liiga paljude, sh ebaoluliste ametikohtade lisamine ning nende paigutamine parteihierarhias tegelikkusest olulisemalt kõrgemale.⁸⁶

See süsteem kehtis vähemalt kaks aastat. 1928. aastal tehti eraldi komisjonile ülesandeks töötada välja uus KK nomenklatuur, ent selle komisjoni töö edasisest käekäigust ei ole midagi teada ning on võimalik, et 1925. aastal kehtestatud nimekirjasid ei jõutudki asendada.⁸⁷

Seda, et kaadrite ametikohtadele määramise ja ümberpaigutamise tõhusus oli veel kaugel hästi toimivast süsteemist, kinnitavad mitmed 1930ndatel partei keskkomitee kaadriosakonnas läbi viidud struktuurimuudatused. Juba 1930. aastal jaotati senine kaadriosakond kaheks eraldiseisvaks osakonnaks, millest parteikaadriga tegeles organiseerimise-instrueerimise osakond. Tööstuse, põllumajanduse, transpordi, riigiaparaadi jmt kaadritööd juhtisid erinevad jaotusosakonna sektorid. 1934. aastal seevastu ühendati kaks osakonda juhtivate parteiorganite osakonnaks ning 1939. aastal loodi kaadripoliitika juhtimiseks ÜK(b)P KK kaadriavalitsus. Seni erinevate valdkondade kaadri juhtimisega tegelenud sektorid asendati nüüd vastavate osakondadega.

1930. aastatel vastu võetud nomenklatuuri puudutavate otsuste kohta on vähe andmeid. 1935. aastast on teada, et KK sekretariaat võttis vastu otsuse ÜK(b)P KK poolt kinnitatavatest nomenklatuursetest ametikohtadest.⁸⁸ 1930ndate teisel poolel alanud kaadri massilise represseerimise ja hävitamise tulemusel muutusid nii kogu senine nomenklatuursüsteem kui

85 **T. Коржихина, Ю. Фигатнер.** Советская номенклатура, lk 28

86 **T. H. Rigby.** Staffing USSR Incorporated, lk 532–533.

87 **G. Gill.** The Origins of the Stalinist political system, lk 165.

88 **O. Liivik.** Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparaat, lk 53.

ka sellega seotud tegevused kõikidel partei tasanditel üha enam kaootilisemaks. Lisaks repressioonidele raskendasid olukorda ka töötajate pidevad ümberpaigutamised ühelt ametikohalt teisele.⁸⁹

1940ndate esimesel poolel nõrgenes kontroll kaadrite jaotamise üle sõja tingimustes veelgi ning nomenklatuuriüsteem praktiliselt lakkas toimimast. Tuhanded olulised ametikohad olid kas täitmata või täitsid neid inimesed, keda partei keskkomitee ei olnud kinnitanud. Töötajate pidev ümberpaigutamine ning erinevate institutsioonide (riiklik kaitsekomitee, parteiparaat, ministeeriumid) vaheliste piiride hägustumine viis olukorrani, kus 70–90 protsendil juhtudest määrasid ministeeriumid töötaja KK nimekirja kuulunud ametikohale ilma KKd teavitamata ja sealt nõusolekut saamata. Omaette probleemiks oli sõja tingimustes tekkinud olukord, kus parteiametnikud sattusid üha enam sõltuvusse neile erinevaid, eelkõige majanduslikke hüvesid pakkuvatest riigiorganitest ja nende juhtivatest ametnikest.⁹⁰ Selline seis jätkus ka sõjajärgsetel aastatel.

Kujunenud olukorda tõi muutuse 1946. aasta, mil asuti täpsustama nii ÜK(b)P KK juhtivate organite kui ka partei- ja riigiparaadi võimupiire. Sõja-aastatel kaotas keskvõim kontrolli riigi juhtiva kaadri üle. Selleks, et seda taastada, otsustas ÜK(b)P KK loobuda majanduse vahetust juhtimisest ning vähendada seeläbi ka majandusega seotud isikute mõju parteiametnikele. Et teha lõpp ministeeriumite omavolile partei silmis oluliste ametnike nimetamisel tõusis päevakorda nomenklatuuriüsteemi uuendamine ja edasiarendamine.⁹¹

Uue nomenklatuuri kinnitamiseni jõuti lõplikult 1946. aasta oktoobris, mil ÜK(b)P KK orgbüroo arutas KK ametikohtade nomenklatuuri küsimust ning kinnitas KKga kooskõlastamist nõudvate ametikohtade loetelu.⁹² ÜK(b)P KK nomenklatuuri oli arvatud 42 784 ametikohta, millest 24,6% olid seotud partei-ja komsomoliorganitega. 70% ÜK(b)P KK nimekirja kuuluvatest kohtadest moodustasid regionaalsed ametikohad.⁹³ Koostama hakati ka nn varunimekirja võimalikele tulevikus vabanevatele põhinomenklatuuri kohtadele sobivatest kandidaatidest.⁹⁴ Uued olud nõudsid sõjaaegsete nimekirjadega võrreldes nii uute ametikohtade lisamist kui mittevajalike asutuste väljaarvamist. Eelmiste nimekirjadega võrreldes oli uuest loetelust kokku välja jäetud 9000 ametikohta.⁹⁵

5. oktoobril 1946 vastuvõetud otsuses „ÜK(b)P KK ametikohtade nomenklatuurist“

89 **M. Lewin.** Rebuilding the Soviet Nomenklatura 1945–1948, lk 225.

90 Samas, lk 226–230.

91 Samas, lk 228.

92 ЦК ВКП(б) и региональные партийные комитеты, lk 54.

93 **B. Мохов.** Региональная политическая элита России (1945–1991 гг.), lk 110.

94 **M. Lewin.** Rebuilding the Soviet Nomenklatura 1945–1948, lk 238–239.

95 ÜK(b)P KK nomenklatuurist arvati välja nii sovhoosidirektoreid (senise 2638 asemel nüüd 615), rajoonide varumisvolinikke jne. **B. Мохов.** Региональная политическая элита России (1945–1991 гг.), lk 111.

kohustati ÜK(b)P KK kaadriavalitsust organiseerima tõhusat kontrolli nomenklatuursete töötajate „õige valiku ja paigutamise üle“. Samas pidi kaadriavalitsus hoolitsema selle eest, et partei-, nõukogude ja ametkondade juhtiva kaadri valikus tehtud vead avastataks õigeaegselt ning samas takistama töötajate sagedast ja põhjendamatut vahetamist. Oblasti-, krai- ja liiduvabariikide parteikomiteed ning ministeeriumid ja ametkonnad olid kohustatud ÜK(b)P KKle esitama nomenklatuursetele kohtadele töötajate nimetamisel või vabastamisel „põhjendatud ettepanekud“ koos „üksikasjaliku objektiivse iseloomustusega“. Samuti tuli ÜK(b)P KKsse saata materjalid juba nomenklatuurseid ametikohti täitvatest töötajatest.⁹⁶

1946. aasta otsus kirjeldas detailselt ka nomenklatuursete ametikohtade täitmise ja nendele kohtadele kandidaatide esitamise korda. Selle alusel esitas üleliiduliste ja liiduvabariiklike ministeeriumite ja asutuste ametikohtadele sobiva kandidaadi vastav minister/asutuse juhataja või tema asetäitja kaadrialal. Liiduvabariikide ministeeriumite ja kohalike ametkondade puhul esitas kandidaadi samuti vastav minister/asutuse juhataja või tema asetäitja kaadrialal, ent sedapuhku kooskõlas kohaliku parteikomiteega. Oblasti-, krai- või liiduvabariigi parteikomitee heakskiit oli vajalik ka kohalikesse juhtivatesse partei- ja riigiorganitesse kandidaatide esitamisel. Juhul, kui kohalikel parteikomiteedel tekkis inimese ametisemääramisel, ümberpaigutamisel või vabastamisel vastavate ministeeriumite või asutustega erimeelsusi, tuli materjalid ÜK(b)P KKsse esitada kummalgi eraldi. Enda nimekirjad pidid koostama ning kahe kuu jooksul ÜK(b)P KK kaadriavalitsusse saatma ka kohalikud parteikomiteed. KK kaadriavalitsus omakorda sai ülesandeks kinnitada kõikide oblastite, kraide, liiduvabariikide, ministeeriumite ja ametkondade nomenklatuurid 1. jaanuariks 1947.⁹⁷

ÜK(b)P KK poolt kinnitatud nimekirjasid muudeti pidevalt: suurendati või vähendati olemasolevate asutuste ametikohtade arvu, lisati uusi asutusi juurde või arvati hoopis nimekirjast välja. Enamasti olid ametikohtade nomenklatuuri arvamise või siis välja jätmise taga asutuste struktuurimuudatused või päris uue asutuse loomine. 1947. aastate teisel poolel arvati KK nomenklatuuri juurde 2404 ning sealt välja 2171 ametikohta. Kokku kinnitati KK nimekirja kuuluvatele kohtadele 2940 töötajat.⁹⁸

1947. aasta lõpuks oli kaadriavalitsuse struktuuris kokku 28 osakonda, millest igauhe juhtida oli mõne ministeeriumi ja rea ametkondade kaadritöö. 1948. aastal viidi läbi kogu ÜK(b)P KK aparadi reorganiseerimine, mille käigus senine kaadriavalitsus kaotati ning kaadritöö jaotati erinevate keskkomitee osakondade vahel. Parteikaadriga tegeles aastatel

96 ЦК ВКП(б) и региональные партийные комитеты, lk 54–55.

97 ЦК ВКП(б) и региональные партийные комитеты, lk 55.

98 M. Lewin. Rebuilding the Soviet Nomenklatura 1945–1948, lk 242–243.

1948–1952 partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganite osakond ning kaadriarvestuse eest vastutas kaadrimaterjalide keskarhiiv. 1952. aasta lõpus moodustati NLKP KKs kaadrivaliku- ja jaotusosakond ning eraldi juhtiva kaadri arvestuse osakond.

Uued suuremad muudatused ootasid KK nomenklatuuri ees 1953. aasta juunis, mil Nikita Hruštšov esitas NLKP KK Presiidiumile läbivaatamiseks uue NLKP KK nimekirja. Lõplikult kinnitati uus nimekiri 16. juulil 1953. Nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arvu oli seniselt 45 000 vähendatud 25 300–ni ning 11 400 neist kuulusid arvestusnomenklatuuri.⁹⁹ Uus nimekiri valmis vahetult enne Lavrenti Beria eemaldamist kõigilt ametikohtadelt. Et KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arvu vähendamise taga oli vähemalt osaliselt ka Beria, kinnitab asjaolu, et tema eestvedamisel oli juba 1953. aasta kevadel kaotatud mitmes väiksemas liiduvabariigis oblastid. See omakorda vähendas ka üleliidulisse nomenklatuuri kuuluvate kohtade arvu.¹⁰⁰ Lisaks sellele kärbiti NLKP KK nomenklatuuris liiduvabariikide rajoonikomiteede esimeste sekretäride jmt arvu. Kui 1946. aastal moodustas regionaalsete ametikohtade arv üleliidulise nomenklatuuri koguarvust 70%, siis nüüd oli see langenud 57,7%–ni. Seejuures kuulusid 42% nendest kohtadest põhi- ja 78% arvestusnomenklatuuri.¹⁰¹

Kuigi ühest küljest tekitasid puhtalt tehnilised põhjused vajaduse NLKP KK liiga suureks paisunud nomenklatuuri kärpida, ei soovitud kaadripoliitika küsimustes siiski väga suurt keskuse mõju langust. Sellele vaatamata suurendas uus nomenklatuur võrreldes eelmiste nimekirjadega tunduvalt erinevate asutuste ja regioonide õigusi kaadriotsuste tegemisel.¹⁰² Kontrolli vähendamine just regionaalsete ametikohtade üle oli kesk võimu teadlik tegevus, kuna nii loodeti kindlustada oma võimupositsioone.¹⁰³

Tööd üleliiduliste nomenklatuursete ametikohtade arvu vähendamisel jätkati ka järgnevatel aastatel ning 1956. aasta suvel kinnitas NLKP KK Presiidium uue nimekirja, mille põhinenomenklatuuri oli jäänud 9402 ja arvestusnomenklatuuri 3200 ametikohta.¹⁰⁴ Võrreldes 1953. aasta loeteluga oli põhinenomenklatuur vähenenud enam kui kaks korda, arvestusnomenklatuur 3,5 korda. Sama otsusega tegi NLKP KK oblasti-, krai- ja liiduvabariikide parteikomiteedele ettepaneku vähendada omakorda viimaste

99 Региональная политика Н. С. Хрущева. ЦК КПСС и местные партийные комитеты 1953–1964 гг., lk 6.

100 T. Tannberg. Moskva institutsionaalse ja nomenklatuursed kontrollimehhanismid ENSVs sõjajärgsetel aastatel, lk 267.

101 B. Мохов. Региональная политическая элита России (1945–1991 гг.), lk 115.

102 Региональная политика Н. С. Хрущева. ЦК КПСС и местные партийные комитеты 1953–1964 гг., lk 6–7.

103 T. Tannberg. Moskva institutsionaalse ja nomenklatuursed kontrollimehhanismid ENSVs sõjajärgsetel aastatel, lk 268.

104 1954. aastal kuulus NLKP KK nomenklatuuri 23 576 ametikohta. 1956. aastaks oli see mõnevõrra tõusnud ning nüüd oli üleliidulise nimekirjas kokku 26 210 kohta, 1958. aastal aga 14 342 kohta. B. Мохов. Региональная политическая элита России (1945–1991 гг.), lk 110.

nomenklatuurides olevate kohtade arvu ning kanda regionaalsete parteikomiteede nimekirjadest ametikohti neist allpool olevate võimutasandite alluvusse.¹⁰⁵

Poliitiline kriis juunis 1957 tõi kaasa rea regionaalsete parteijuhtide õigusi laiendavaid otsuseid. Eesmärgiga veelgi suurendada regionaalsete parteiorganite vastutust kaadrite valikul ja paigutusel otsustas NLKP KK 1957. aasta septembris anda enda nomenklatuurist oblasti-, krai- ja liiduvabariikide parteikomiteede keskkomiteedele kinnitamiseks terve rea erinevate asutuste (sh õppeasutuste) ja ettevõtete juhtivaid töötajaid.¹⁰⁶ Järgmistel aastakümnetel püsis NLKP KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv 1950ndate lõpus kinnitatud nimekirjaga enam-vähem samal tasemel. 1991. aastaks oli üleliidulises nomenklatuuris umbes 19 500 ametikohta, sama aasta augustis kõigest 3800.¹⁰⁷ Ametlikult kaotati nomenklatuuriüsteem 1991. aasta augustis.

105 Региональная политика Н. С. Хрущева. ЦК КПСС и местные партийные комитеты 1953–1964 гг, lk 7.

106 Samas, lk 10.

107 В. Мохов. Региональная политическая элита России (1945–1991 гг.), lk 110.

1.2. EKP KK nomenklatuurisüsteemi areng 1940–1953

Pärast Eesti Vabariigi okupeerimist Nõukogude Liidu poolt 1940. aastal alustati üsna pea ka nõukogude süsteemile omaste võimustruktuuride ülesehitamisega. Eestimaa Kommunistlikust Parteist sai ÜK(b)P piirkondlik organisatsioon. EK(b)P organisatsioonilise struktuuri ülesehitamisele asuti 1940. aasta septembris. Kaadripoliitikaga hakkas tegelema EK(b)P KK koosseisus loodud kaadriosakond.¹⁰⁸ Üleliidulise partei eeskujul sai ka Eesti NSV kaadripoliitika olulisimaks elemendiks nomenklatuurisüsteem.

Juba 1940. aastal seati juhtivaid ametikohti täitvate töötajate kohta sisse isikutoimikud. 1941. aasta kevadel asuti koostama juhtiva kaadri nimekirjasid. Sõltuvalt ametikoha tähtsusest jaotati kaader nimekirjade vahel, mille ametikohtadele pidi töötaja kinnitama vastavalt kas ÜK(b)P KK, EK(b)P KK või EK(b)P linna- ja maakonnakomitee.¹⁰⁹ Esimese nomenklatuuri kinnitas EK(b)P KK büroo 1941. aasta mais. Samal istungil pandi paika ka maakonna- ja linnakomiteede otsusega kinnitav nomenklatuur.¹¹⁰ Nimekiri loetles üksnes ametikohtade nimetused, nende arvu ei täpsustatud.

Nomenklatuuris toodi ära olulisemad partei, nõukogude, riigiasutuste ja organisatsioonide ametikohad. Parteiaparaadi osas on EK(b)P KK nomenklatuuri arvatud näiteks kõik keskkomitee vastutavad töötajad (kõikide osakondade juhatajad ja nende asetäitjad). Muu administratiivaparaadi osas on nomenklatuuri arvatud rahvakomissariaadid ning rahvakomissarid, nende asetäitjad ja juhtivate osakondade ülemad, täpsustamata rahvakomissariaatide nimetusi.¹¹¹ ÜK(b)P KKle saadeti vastavaid nomenklatuurseid ametikohti täitvate töötajate nimekiri 1. juulil 1941. Eesti arhiivis seda nimekirja säilinud ei ole.¹¹²

108 EK(b)P KK kaadriosakond moodustati 9. septembril 1940 ja likvideeriti 1948. aastal. Kuni likvideerimiseni juhtis vastavat osakonda kaadrisekretär (va 1940 sügis–1941 algus KK I sekretär, 1942–1943 KK II sekretär). Kaadriosakonna kaotamise järel jaotati kaadrialiku ja paigutamisega seotud küsimused KK ülejäänud osakondade vahel vastavalt valdkondadele. **O. Liivik**. Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparaat, lk 56, 59.

109 ERAF 1-1-64, l 5. 1950. aastal seati maakonnakomitee nomenklatuuri asemel sisse rajoonikomitee nomenklatuur. Oblastite loomisega kinnitati Eesti NSVs ka oblastikomiteede nomenklatuur. Näiteks Tallinna oblastikomitee nomenklatuur kinnitati 7. juulil 1952. Selle koosseisu kuulus 1303 ametikohta, millest omakorda 389 kuulus EKP KK ja 118 NLKP KK nomenklatuuri. ERAF 2448-1-17, l 85, 118. Oblastite likvideerimisega vastavad ametinimekirjad kaotati. Aastatel 1949–1950 eksisteeris lühikest aega ka vallakomiteede nomenklatuur. **I. Paavle**. Kohaliku halduse sovetiseerimine Eestis 1940–1950, lk 152.

110 ERAF 1-4-71, l 19.

111 Erandina on eraldi ja detailsemalt lahtikirjutatud ENSV Siseasjade Rahvakomissariaadi ja Riikliku Julegeoleku Rahvakomissariaadi osas nomenklatuuri kuuluvad ametikohad. ERAF 1-4-71, l 16-23.

112 **O. Liivik**. Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparaat, lk 57.

Esimesel nõukogude aastal EK(b)P KK nomenklatuurist üleliidulisse nimekirja kuulunud ametikohtadest annab aimu ÜK(b)P KK kaadriavalitsuse palvel 1942. aasta detsembri seisuga koostatud nimekiri ENSV juhtivtöötajatest.¹¹³ Kokku on antud nimekirja kantud 264 üleliidulisse nimekirja kuulunud ametikohta.¹¹⁴

Nomenklatuuri ja sellesse kuuluvad võimalikud ametikohad oli arutluse all ka tagalas 1943. aasta sügisel, kui Aleksander Resevi eestvõtmisel saadeti “nomenklatuurtööliste nimekirja projekt” Nikolai Karotammele, Johannes Varessele ja Boris Kummile tutvumiseks ja täienduste tegemiseks. Resev rõhutas oma kaaskirjas, et esitatud projektil on puudusi, kuna sellest on välja jäänud mitmeid ametikohti. Samas olevat selles aga ametikohti, mis „võib-olla saavad puuduma ühe või teise nõukogude organi, ettevõtte või ühiskondliku organisatsiooni lõplikul väljakujundamisel“. Ka seatakse kaaskirjas kahtluse alla nimekirja suurus ehk see, kas kõik mainitud ametikohad on otstarbekas jätta just keskkomitee nimekirja. Mainitud isikutel palutakse esitada oma arvamusi, ettepanekuid ja vajalikke materjale nimekirja lõplikuks väljatöötamiseks.¹¹⁵ ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi osas on täiendusettepanekuid teinud Johannes Vares.¹¹⁶ See nn projekt kattub enamjaolt ametikohtade loeteluga, mille EK(b)P KK büroo kinnitas juunis 1945 (mõned ametikohad ära võetud, mõned lisatud).

EK(b)P KK kaadriosakond jätkas oma tegevust Eesti pinnal 1944. aasta sügisel. 1944. aasta novembris saatis ÜK(b)P KK kaadriavalitsus Tallinnasse Eesti NSVst ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade nimekirja. 1944. aasta lõpul ja järgmise aasta alguses muudeti seda loetelu mitu korda.¹¹⁷ Nomenklatuurisüsteemi toimima hakkamise seisukohast oli kõige olulisemaks aga 1945. aasta, mil töötati välja nomenklatuurse kaadri dokumenteerimise süsteem, koostati isikutoimikud ning seati sisse nomenklatuurse kaadri isiklike kaartide kartoteek. Viimase alusel hakkas EK(b)P KK 1945. aasta lõpust esitama ka kaadriarvestuse statistilisi aruandeid ja ülevaateid.

EK(b)P KK nomenklatuuri kinnitas büroo oma istungil 1945. aasta 13. juunil. Ka 1945. aasta nimekirja puhul oli tegemist vaid ametiasutuste loeteluga, kus ametikohtade arvu ei täpsustatud.¹¹⁸ Kinnitati ka kaks eraldi nimekirja ametikohtadest, mis kuulusid rahvakomissariaatide ning rahvakomissaride nõukogu juures asuvate vabariiklike peavalitsuste ja komiteede ning EK(b)P maakonna- ja linnakomiteede nomenklatuuri. Mõlema nimekirja puhul toodi ära ka need võimutasandid, kelle kinnitust töötaja

113 ERAF 1-1-330, l 156.

114 ERAF 1-1-330, l 157-168p.

115 ERAF 1-1-399, l 15.

116 ERAF 1-1-399, l 16.

117 O. Liivik. Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparaat, lk 60.

118 ERAF 1-4-188, l 166-171.

ametissemääramisel vajati.¹¹⁹

EK(b)P KK kaadriosakonna aruande põhjal kuulus 1945. aasta alguses kohalikku nomenklatuuri 1349 ametikohta, millest omakorda töötajatega oli komplekteeritud 1074 (79,6%). Et nomenklatuuriüsteemi ladusast toimimisest oli asi veel kaugel, kinnitab asjaolu, et enamik nomenklatuursetest töötajatest olid ametisse nimetatud ilma EK(b)P KK büroo otsuseta. 1074 isikust oli EK(b)P KK büroo kinnitanud vaid 196 (18,3%).¹²⁰

Kuigi ametikohtade loetelu oli kinnitatud juba juunis, täiendati nimekirja aktiivselt edasi. Novembris 1945 paluti ÜK(b)P KKl lisada olemasolevasse üleliidulisse nimekirja kolme rahvakomissari ametikohad (kalatööstuse, põlevkivi- ja keemiatööstuse, ehituse- ja ehitusmaterjalide tööstuse).¹²¹ Detsembri lõpus omakorda tegi täiendusi Moskva, lisades juba olemasolevasse nimekirja juurde veel 2 ametikohta (Masinaehitustehase nr 9 direktor ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ENSV Puhkekodude ja Sanatooriumide Valitsuse juhataja).¹²²

1945. aasta lõpust hakkas EK(b)P KK esitama Moskvale kaadriarvestuse statistilisi aruandeid ja ülevaateid. Samas vähemalt 1945. aasta novembris oli olukord veel üsnagi segane. Nii näiteks on EK(b)P KKs koostatud Moskvasse saatmiseks kiri, milles taotletakse kaadriosakonna arvestussektori ülema asetäitja ametikoha loomist. Samas kirjas tuuakse välja, et 12.11.1945 seisuga kuulub EK(b)P KK nomenklatuurist üheaegselt ÜK(b)P KK nomenklatuuri 269 inimest, EK(b)P KK põhinomenklatuuri 2000 inimest, EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri 700 inimest. Kirjas rõhutatakse, et „nomenklatuur kasvab iga kuuga“.¹²³ Kui toetuda ametlikule statistikale, mis on esitatud seisuga 1. jaanuar 1946, siis oli ainult ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv enam-vähem samas suurusjärgus. Nimekirjas tehti küll muudatusi väga tihti, ent põhinomenklatuuri oli arvatud üle 2000 ametikoha ametlikult alles 1950. aastal ning sedagi väga lühikeseks perioodiks. Arvestusnomenklatuur ületas 700 ametikoha piiri alles 1953. aastal.

EK(b)P KK kaadriosakonna 1945. aasta aruande järgi kuulus 1. jaanuaril 1946 nomenklatuuri 1842 ametikohta ning selle suurenemine oli tingitud asjaolust, et loetelusse oli arvatud 24 asutatud uue organisatsiooni juhid. 1946. aasta alguseks oli 1842 nomenklatuursest ametikohast täidetud 1685 (91,4%) ja kinnitatud 701 (41,6%) kohta. ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuulus Eesti NSVst 1945. aasta lõpuks 272 ametikohta ning nendest oli

119EK(b)P KK 1945. aasta nomenklatuur ERAF 1-4-188, l 172-177.

120 ERAF 1-104-2, l 5.

121 ERAF 1-3-423, l 26.

122 ERAF 1-3-423, l 34-35.

123 ERAF 1-3-423, l 22.

täidetud 263 (96,7%). Üleliidulisse nomenklatuuri olid muuhulgas arvatud 55 sovhoosidirektorit. Nomenklatuuri võis kuuluda ka parteitu isik. 263 üleliidulisele ametikohale kinnitatud isikust oli parteituid 36 (13,7%).¹²⁴

1946. aasta septembris kinnitas EK(b)P KK büroo uue ametikohtade loetelu ning kohustas kohalikke parteikomiteesid EK(b)P KK kaadriosakonnale esitama oma nimekirjasid.¹²⁵ Võrreldes hilisemate loeteludega ei ole selles veel eraldi välja toodud jagunemist põhi- ja arvestusnomenklatuuriks ega üleliidulisse nimekirja kuuluvaid ametikohti.¹²⁶ Samas on 1946. aasta nimekiri esimest korda süstematiseeritud lähtudes nomenklatuuri haldava parteiasutuse allüksustest (6 sektorit). Kokku oli nomenklatuuri arvatud 1739 ametikohta.¹²⁷ 1946. aasta lõpuks oli nomenklatuursete ametikohtade arv tõusnud 1766 kohani, millest 1635 (92,58%) olid tegelikult täidetud. EK(b)P KK büroo otsusega oli 1635 ametikohast kinnitatud 1375 (84%).¹²⁸

1946. aastal üleliiduliselt läbi viidud nomenklatuurisüsteemi põhimõtete täpsustamine ja uue nimekirja kinnitamine tähendas, et ka kohalikud parteikomiteed pidid oma nimekirjad üle vaatama ja uuesti kinnitama. 1946. aasta oktoobris ÜK(b)P KK orgbüroo poolt vastu võetud otsus kohustas kohalikke parteikomiteesid kahe kuu jooksul saatma KK kaadriavalitsusse kinnitamiseks uuendatud nimekirjad. ÜK(b)P KK kaadriavalitsus omakorda sai ülesandeks kinnitada kõikide oblastite, kraide, liiduvabariikide, ministeeriumite ja ametkondade nomenklatuurid 1. jaanuariks 1947.

EK(b)P KK büroo kinnitas KK kaadriosakonna poolt esitatud ja vastavalt ÜK(b)P KK instruksioonidele muudetud ametikohtade loetelu 6. jaanuaril 1947. Nimekirja kuulus kokku 2149 ametikohta: põhinomenklatuuri 1514 ja arvestusnomenklatuuri 635. ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuulus EK(b)P KK loetelust 288 ametikohta (põhinomenklatuuri 257 ja arvestusnomenklatuuri 31 kohta).¹²⁹

¹²⁴ ERAF 1-104-2, l 5-6.

¹²⁵ ERAF 1-4-324, l 14.

¹²⁶ Arvestusnomenklatuuri kuuluvate ametikohtade kohta on kuni 1947. aasta alguses kinnitatud nimekirjani vähe andmeid. Kastytis Antanaitis on oma Leedu nomenklatuuri käsitlevas töös toonud välja, et Leedus loodi arvestusnomenklatuur LK(b)P KK otsusega 15. novembril 1946. On tõenäoline, et ka Eestis jõuti arvestusnomenklatuuri loomiseni alles 1946. aasta lõpus. **K. Antanaitis.** Lietuviškoji sovietinė nomenklatūra, lk 19.

¹²⁷ EK(b)P KK 1946. aasta nomenklatuur. ERAF 1-4-324, l 58.

¹²⁸ ERAF 1-48a-141, l 27. Järgnevatel aastatel püsis vastav näitaja mõne väikese erandiga valdavalt samas suurusjärgus. Vt Tabel 4, lk 107.

¹²⁹ ERAF 1-4-404, l 85, l 137.

Nomenklatuuri arvatud ametikoht võis samaaegselt kuuluda rohkem kui ühe parteitasandi nomenklatuuri. Nii näiteks kuulusid EK(b)P KK sekretärid ja osakonnajuhatajad nii ÜK(b)P KK kui EK(b)P KK nomenklatuuri. See omakorda tähendas, et töötaja vastavale ametikohale kinnitamiseks oli vajalik nii ÜK(b)P KK kui EK(b)P KK otsust. Hierarhiliselt madalama parteiorgani kinnitus oli sellisel juhul vaid formaalne.¹³⁰

Lähtudes üleliidulisel tasandil kehtestatud juhistest, pandi ka liiduvabariigi tasemel paika täpsed eeskirjad, millest nomenklatuuri täiendamisel tuli kinni pidada. Nagu varasematel aastatel, kinnitati ka nüüd, et EK(b)P KK nomenklatuuri kuuluvatele ametikohtadele tohib töötajat määrata, ametist vabastada ja ümber paigutada ainult vastava EK(b)P KK otsusega. Arvestusnomenklatuuri puhul oli vajalik kooskõlastamine EK(b)P KK kaadriosakonnaga. Kahe nädala jooksul pidid oma nomenklatuurid läbi vaatama ka kohalikud parteikomiteed, ministeeriumid ja ametkonnad ja saatma need siis kooskõlastamiseks EK(b)P KK kaadriosakonda, misjärel need kinnitati kohalike parteikomiteede büroode istungitel, ministeeriumites ja ametkondades.¹³¹

Vastuvõetud otsus kirjeldas detailselt ka nomenklatuursete ametikohtade täitmise ja nende kohtadele kandidaatide esitamise korda. Selle alusel esitati EK(b)P KKle iseloomustavad materjalid läbivaatamiseks järgnevalt:

- kohalike parteiorganisatsioonide juhtivate töötajate kohta EK(b)P KK kaadriosakond;
- kohalike nõukogude töötajate kohta ENSV MN kooskõlas kohalike parteikomiteega;
- ministrite, valitsuste ülemate ja vabariiklike ametkondade juhatajate kohta ENSV MN;
- ministeeriumite keskaparaadi, MN j.a valitsuste ja vabariiklike ametkondade, vabariiklike valitsuste keskaparaatide, liidulise alluvusega ametkondade töötajate kohta vastavad ministrid/ametkondade juhatajad või nende asetäitjad kaadrialal;
- liidulise alluvusega ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töötajate kohta EK(b)P KK kaadriosakond kooskõlas vastavate NSVL ministeeriumite, asutuste ja ametkondadega;
- vabariikliku ja liidulis-vabariikliku alluvusega ettevõtete, kohaliku tasandi organisatsioonide ja asutuste töötajate kohta vastavad ministrid/ametkondade juhatajad kooskõlas kohalike parteikomiteedega;

130 Olev Liivik on NLKP KK nomenklatuuri kuuluvatele ametikohtadele töötajate kinnitamise protseduuri puhul osutanud, et praktikas kinnitas töötaja vastavale ametikohale kõigepealt EKP KK ning seejärel NLKP KK. Oma otsuses palus EKP KK üleliidulise partei keskkomiteel vastav otsus kinnitada. On tõenäoline, et selleks hetkeks oli EKP KK üleliiduliselt tasandilt juba heakskiit olemas ning otsus töötaja kinnitamise kohta vajas vaid vormistamist. **O. Liivik**, Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparaat, lk 60-61.

131 ERAF 1-4-404, 1 85-86.

- kohalike partei- ja komsomoliaparaatide töötajate kohta kohalikud parteikomiteed; komsomolitöötajaid kooskõlastati ELKNÜ KKga.¹³²

Uued muudatused senises EKP KK nomenklatuuris tulenesid ümberkorraldustest EK(b)P KK struktuuris vastavalt ÜK(b)P KK poolt kinnitatud juhistele.¹³³ Seoses parteiorganite töö ümberkujundamise ja EK(b)P KK aparraadi reorganiseerimisega kinnitas EK(b)P KK büroo 9. märtsil 1949 nimekirja, kuhu oli arvatud kokku 2375 ametikohta sh EK(b)P KK põhinomenklatuuri 1803 ja arvestusnomenklatuuri 572 kohta. EK(b)P KK nomenklatuurist oli samaaegselt ÜK(b)P KK loetelusse arvatud 245 ametikohta. Kohalikke parteikomiteesid, ministeeriume ja ametkondi kohustati oma nomenklatuure läbi vaatama ja KK kaadriosakonda kinnitamiseks saatma 9. maiks.¹³⁴

Uus EK(b)P KK ametikohtade loetelu kinnitati 4. detsembril 1950 seoses haldusjaotuse ümberkorraldamisega. Senise 13 maakonna asemele moodustatud 39 rajooni suurendasid tunduvalt ka nomenklatuuri kuuluvate kohtade arvu. Kokku kinnitati EK(b)P KK nomenklatuuri 3155 ametikohta, millest põhinimekirja oli arvatud 2728 ja arvestusnomenklatuuri 427.¹³⁵ Kohalikust nomenklatuurist üleliidulisse loetelusse oli arvatud kokku 247 ametikohta.

Oblastite moodustamine 1952. aastal tõi kaasa uue nomenklatuuri, mis kinnitati EK(b)P KK büroo istungil 16. juunil 1952.¹³⁶ Võrreldes eelmise kolme nimekirjaga, on selles loetelus eraldi välja toodud vaid EK(b)P KK põhinomenklatuur (1543) ning sellest omakorda ÜK(b)P KK nimekirja kuuluvad kohad (344).¹³⁷ Miks on ära toodud vaid EK(b)P KK põhinomenklatuur ning jäetud välja arvestusnomenklatuur, selgitatud ei ole.¹³⁸

¹³² ERAF 1-4-404, l 86.

¹³³ ÜK(b)P KK kinnitas EK(b)P KK uue struktuuri 10.12.1948. EK(b)P KK büroo kinnitas Moskva otsuse muutmata kujul 29.12.1948. **O. Liivik.** Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparraat, lk 46.

¹³⁴ ERAF 1-4-719, l 127, 176.

¹³⁵ ERAF 1-4-1071, l 75.

¹³⁶ ERAF 1-4-1363, l 129.

¹³⁷ ERAF 1-4-1363, l 59.

¹³⁸ Võimalik, et muudatuse taga oli oblastikomiteede nomenklatuuride moodustamine ning paljude, just regionaalsete ametikohtade andmine EKP KK põhi- ja arvestusnomenklatuurist oblastikomiteede ametinimekirjade alluvusse. Tallinna oblastikomitee juulis 1952 kinnitatud nomenklatuurist selgub, et sinna on kantud 12 seni EKP KK põhinomenklatuuri kuulunud rajoonikomiteede sekretäri abi ja erinevad osakonnajuhatajad. Ka ENSV RJM rajooniosakondade juhatajatest on 12 arvatud Tallinna oblastikomitee ametinimekirja (varem EKP KK põhinomenklatuuris). ERAF 2448-1-17, l 88-89, 95.

EKP KK sekretariaadi loomisega 1952. aastal tekkis EKP KK büroo nomenklatuuri kõrvale ka sekretariaadi ametikohtade loetelu.¹³⁹ Sekretariaadi poolt kinnitatud nomenklatuur tuli bürool uuesti kinnitada.¹⁴⁰ 1953. aasta juuni lõpust on teada üks selline nimekirja, mille koosseisu arvati EKP KK põhinomenklatuuri 2203 ametikohta (sh NLKP KK nimekirja 204). Vajaduse uue nimekirja järele tulenes mitmes ministeeriumis läbi viidud ümberkorraldustest ning oblastite kaotamisega kaasnenud muudatustest.¹⁴¹ Sekretariaadi poolt kinnitatu nägi ette, et küsimuse peab läbi vaatama ka EKP KK büroo. Büroo protokollidest vastavat nimekirja ega seda puudutavat otsust ei leia. Võimalik, et nimekirja kinnitamata jätmise taga oli üleliidulisel tasandil sama aasta juulis vastu võetud uus nomenklatuur, mis tõi muudatusi kaasa ka liiduvabariiklikul tasemel.

NLKP KK otsusele tuginedes kinnitati uus EKP KK nomenklatuur 13. augustil 1953. Selleks, et suurendada kohalike parteikomiteede ning teiste institutsioonide vastutust kaadri valikul ja paigutamisel ning „operatiivsemalt“ lahendada töötajate ametissemääramise ja ümberpaigutamise küsimusi, vähendati tunduvalt otseselt EKP KK kinnitust vajavate ametikohtade arvu. Nüüd kuulus EKP KK põhinomenklatuuri 1480 ja arvestusnomenklatuuri 772 ametikohta.¹⁴² Vähenenud oli ka EKP KK nomenklatuurist NLKP KK nimekirja kuuluvate kohtade arv. 116 üleliidulisest ametikohast omakorda 72 olid arvatud NLKP KK põhi- ja 42 arvestusnomenklatuuri.¹⁴³

EKP KK nomenklatuuri kuuluvate töötajate kinnitamise ja vabastamise puhul tuli, nagu varasematelgi aastatel, esitada EKP KKsse „iseloomustavad materjalid“ ning tehtavat ettepanekut „põhjendavad dokumendid“. Arvestusnomenklatuuri kuuluvaid töötajaid kinnitasid ametisse ning paigutasid ümber vahetult kohalikud parteikomiteed, ministeeriumid ja keskasutused, andes sellest hiljem teada EKP KKle. Kui EKP KK vastava valdkonna osakond tehtud otsusega ei nõustunud, tuli ettepanekud esitada läbivaatamiseks EKP KK sekretariaadile.¹⁴⁴

139 Kastytis Antanaitis on oma Leedu nomenklatuuri käsitlevas töös osutanud, et Leedu Kommunistliku Partei KK büroo nomenklatuuri kuulusid KK aparadi nomenklatuursed ametikohad ja KK nomenklatuurist samaaegselt NLKP KK nomenklatuuri kuuluvad ametikohad. Sekretariaadi nomenklatuuri kuulusid kõik ülejäänud KK põhinomenklatuuri ametikohad. Arvestusnomenklatuuri kantud ametikohad vajasisid KK osakondade heakskiitu. **K. Antanaitis.** Lietuviškoji sovietinė nomenklatūra, lk 11.

140 Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee organisatsiooniline struktuur 1940–1991, lk 25, 105.

141 ERAF 1-4-1650, l 120-172.

142 ERAF 1-4-1536, l 208.

143 ERAF 1-4-1555, l 144.

144 ERAF 1-4-1555, l 94.

2. EKP KK NOMENKLATUURI ÜLDISELOOMUSTUS

2.1. Parteiparaat

Parteiga seotud ametikohtadest olid nomenklatuuri arvatud EKP KK aparaat, kohalikud parteikomiteed ning Eestimaa Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu keskkomitee (ELKNÜ KK) koos kohalike komiteedega. Halduskorralduses aset leidnud muudatustest tulenevalt jõudsid nomenklatuuri kuuluda nii maakondade, rajoonide kui oblastite parteikomiteed.

EKP KK aparaat (1947–1953). Partei KK aparaadist kuulusid samaaegselt NLKP KK nomenklatuuri sekretärid, sekretäri abid (1947), osakondade juhatajad ja nende asetäitjad (1947), sektorite juhatajad, šifreerijad ja parteikolleegiumi sekretär (1950–1953). Ainult EKP KK põhinomenklatuuri kuulusid sekretäride abid (1949–1953), sektorite juhatajate asetäitjad (1947, 1950–1953), erisektori grupijuhatajad, lektorite grupi juhataja, lektorid, vastutavad organisaatorid, instruktorid, parteikolleegiumi liikmed ja liikme abid (1950–1952), pearaamatupidaja ning ehitusinener (1953). 1947. ja 1953. aastal oli nomenklatuuri arvatud kogu EKP KK büroo koosseis.

EKP kohalikud komiteed (1947–1953). EKP linnakomiteedest (1947–1953) kuulusid üleliidulisse nimekirja sekretärid. Kohalikku põhinimekirja kuulusid sekretäride abid (1947–1950), osakondade juhatajad (1947–1950,1953), osakondade juhatajate asetäitjad (1947–1950) ning sektorite ja parteikabinettide juhatajad (1947–1950,1953). EKP KK arvestusnomenklatuuri olid arvatud sekretäride abid (1947,1953), osakondade juhatajad (1947), osakondade juhatajate asetäitjad (1947,1953), raamatupidajad (1949) ja parteikabinettide juhatajad (1947). Linnakomiteede büroo koosseis kuulus nomenklatuuri aastatel 1947–1950 ja 1953.

EK(b)P maakonnakomiteedest (1947–1949) kuulusid kohalikust põhinomenklatuurist samaaegselt ÜK(b)P KK nimekirja komiteede sekretärid. EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulusid veel sekretäride abid (1949) ja osakondade juhatajad. Arvestusnomenklatuuri olid arvatud sekretäride abid (1947), osakondade juhatajad (1947), parteikabinettide juhatajad (1947) ja raamatupidajad (1949). Maakonnakomiteede büroo koosseis kuulus nomenklatuuri 1947–1949.

Pärast rajoonide moodustamist 1950. aasta septembris asendati valla- ja maakonnakomiteed nomenklatuuris ***EKP rajoonikomiteedega (1950–1953)***. 1950. ja 1952. aasta loetelude põhjal olid rajooni parteikomiteede sekretärid üheaegselt ka üleliidulises

nimekirjas, 1953. aastal aga ainult EKP KK põhinomenklatuuris. Viimasesse kuulusid lisaks sekretäride abid (1950), osakondade juhatajad (1950,1953) ja nende asetäitjad (1950) ning sektorite juhatajad (1950,1953). Alates 1953. aasta nimekirjast olid sekretäride abide ja osakondade juhatajate asetäitjate ametikohad arvatud arvestusnomenklatuuri. Rajoonikomiteede büroo koosseis kuulus nomenklatuuri 1952. aastal.

1952. aasta mais moodustatud oblastid tõid rajoonikomiteede kõrvale ka **EKP oblastikomiteed (1952)**. Viimaste osas kuulusid üleliidulisse loetelusse sekretärid, osakondade juhatajad, vastutavad šifreerijad, kolme sektori juhatajad ning Tallinna oblastikomitee parteikolleegiumi sekretär. EKP KK põhinomenklatuuri olid arvatud sektori juhatajad. Nomenklatuuri oli arvatud kogu oblastikomiteede büroo koosseis.

EKP Tallinna linnarajoonide parteikomiteedest (1947–1953) kuulusid üleliidulisse nimekirja komiteede sekretärid.¹⁴⁵ 1953. aastaks olid sekretärid jäänud vaid EKP KK põhinomenklatuuri, kuhu varasematel aastatel kuulusid veel sekretäride abid (1949–1950), osakondade juhatajad (1947–1950) ja nende asetäitjad (1950) ning sektorite juhatajad (1949–1950). 1953. aastaks olid kõik ametikohad peale linnarajoonide sekretäride tõstetud EKP KK arvestusnomenklatuuri. Tallinna linnarajoonide parteikomiteede büroo koosseis kuulus nomenklatuuri 1950. ja 1953. aastal.

1949. aastal kuulusid EK(b)P KK põhinomenklatuuri ka **valla parteikomiteede (1949)** sekretärid. Koos 1950. aastal läbi viidud muudatustega haldusjaotuses vastavad ametikohad kaotati.

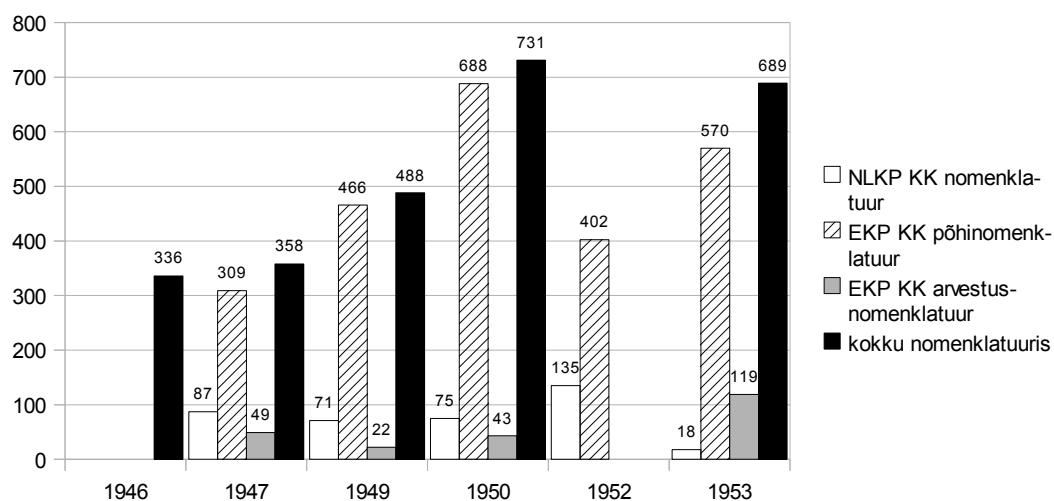
ELKNÜ KK ja kohalikud komiteed (1947–1953). ELKNÜ KK osas kuulusid EKP KK nomenklatuurist ühtlasi üleliidulisse keskkomitee sekretärid. Kohalikku põhinomenklatuuri olid arvatud osakondade juhatajad (1949–1953) ja nende asetäitjad (1949–1953) ning sektori juhataja (1949–1950). Arvestusnomenklatuuri oli antud vahemikus kantud vaid ühe osakonna juhataja (1947) ametikoht. ELKNÜ KK büroo koosseis oli nomenklatuuri arvatud aastatel 1947–1953.

EKP KK põhinomenklatuuri kuulusid ka **ELKNÜ linnakomiteede (1947–1953)** sekretärid. Eraldi on välja toodud ka ELKNÜ Tallinna linnakomitee sekretärid, kes 1950. aasta nimekirjas kuulusid põhi- ja 1949. ja 1953. aasta nimekirjades arvestusnomenklatuuri. Aastatel 1947–1949 olid põhinomenklatuuris **ELKNÜ maakonna- (1947–1949) ja rajoonikomiteede (1950–1953)** esimesed sekretärid. Rajoonikomiteede teised sekretärid olid arvestusnomenklatuuri arvatud 1949. aasta nimekirjas.

¹⁴⁵ 1952. aasta nomenklatuuris Tallinna linnarajoonide parteikomiteesid eraldi välja toodud ei ole. Samas on rajoonikomiteede sekretäride arv tõusnud eelmise aastaga võrreldes 39-lt 43-le. Tõenäoliselt olid linnarajoonide komiteede sekretärid arvatud selle arvu hulka. ERAF 1-4-1363, l 158.

1952. aasta loetelus kuulus *ELKNÜ oblastikomiteede (1952)* 15 sekretärist 3 samaaegselt ka üleliidulisse nomenklatuuri. *ELKNÜ Tallinna linnarajoonide komiteedest (1947–1953)* kuulusid EK(b)P KK põhinenomenklatuuri esimesed sekretärid (1947–1952). 1953. aasta nimekirjas oli vastavad ametikohad arvatud arvestusnomenklatuuri. 1949. aasta arvestusnomenklatuuri kuulus ka linnarajoonide komiteede teise sekretäri ametikoht.

Joonis 1. Parteiaparaadiga seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Joonisest 1 selgub, et 1946. aastal kuulus EKP KK nomenklatuuri 336 parteiaparaadiga seotud ametikohta, 1947. aastaks oli see arv kasvanud 22 koha võrra. Kokku arvati nomenklatuuri parteiaparaadi osas juurde 28 kohta (12 põhi- ja 16 arvestusnimekirja). EK(b)P linnakomiteede arvu suurendamine ühe koha võrra tõi kaasa 8 uut ametikohta. Uute kohtadena arvati EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri linnakomiteede sekretäride abid (5).

Esimene suurem tõus toimus 1949. aastal kinnitatud nimekirjaga, mil EKP põhinenomenklatuuri arvati 119 vallakomitee sekretäri. Üldse oli nomenklatuursete kohtade arv kasvanud kokku 130 koha võrra. Kohtade arvu oli 1947. aastaga võrreldes suurendatud nii EK(b)P maakonnakomiteede kui Tallinna linnarajoonide parteikomiteede osas. Mitmed seni nomenklatuuri kuulunud ametikohad olid omakorda välja arvatud. Muuhulgas kuulus senise 76 EK(b)P KK instruktori asemel neid nüüd põhinenomenklatuuri 45. 1947. aasta loetelus arvestusnimekirja kuulunud ametikohtadest oli 17 tõstetud EK(b)P KK põhinenimekirja.

Kõige enam parteiaparaadiga seotud ametikohti kuulus nomenklatuuri 1950. aasta nimekirjas (731). Kohtade kasv oli otseselt seotud 1950. aasta septembrist kehtima hakanud

uue administratiiv-territoriaalse jaotusega, mil seniste maakondade ja valdade asemele loodi 39 rajooni. Ainuüksi EK(b)P rajoonikomiteedega seotud ametikohti kuulus nüüd nomenklatuuri 399.

1952. aasta loetelus omakorda oli parteiaparaadiga seotud ametikohtade arv põhinomenklatuuris vähenenud 286 võrra. Ka selle muutuse taga seisis järjekordne ümberkorraldus haldusjaotuses. Oblastite sisseseadmisega kadusid põhinomenklatuurist enamik seniste kõrgeimate haldusüksuste ehk rajoonidega seotud ametikohad ning alles jäid vaid EKP ja ELKNÜ rajoonikomiteede sekretärid (kokku 171). Oblastikomiteedega seotud ametikohti lisandus kokku 64. 1952. aasta nimekirjas oli põhinomenklatuurist välja arvatud ka kõikide piirkondlike parteikomiteede osakondade ja sektorite juhatajad ning osakondade asetäitjad. Kuna 1952. aasta nimekirjas ei ole eraldi välja toodud arvestusnomenklatuuri kuuluvaid ametikohti, siis on ka raske öelda, kas vastavad kohad arvati nomenklatuurist üldse välja või jäeti arvestusnimekirja. Järgmisel, so 1953. aastal on enamik mainitud ametikohtadest nomenklatuuris tagasi, lisaks mõnele väiksemale muudatusele on 1950. aasta nimekirjaga võrreldes välja jäänud vaid ELKNÜ rajoonikomiteede teised sekretärid (kokku 39).

1947. aasta nimekirja oli arvatud 87 parteiga seotud üleliidulist ametikohta.¹⁴⁶ 1949. aastaks oli see 16 koha võrra vähenenud. Seni ÜK(b)P KK nomenklatuuri arvatud EK(b)P linnakomiteede teise sekretäri ja kaadrisekretäri ametikohad olid arvatud vaid kohalikku põhinomenklatuuri. Kui 1952. aasta põhinomenklatuuris oli parteiaparaadiga seotud ametikohtade arv vähenenud, siis üleliidulises nimekirjas 1950. aasta koondarvuga võrreldes kasvanud peaaegu poole võrra (75–lt 135–ni). Tõusu taga oli juba mainitud muudatus haldusjaotuses. Kui rajoonikomiteedest kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri vaid sekretärid, siis oblastikomiteedest peale kolme sektori juhataja kõik ametikohad (46). Mõningane tõus tuli ka EK(b)P KK osakondade juhatajate ja linnakomiteede sekretäride arvu suurenemise arvel. 1953. aasta nimekirjas olid paljud seni EKP KK nomenklatuurist üleliidulisse kuulunud ametikohad jäetud vaid kohalikku nimekirja sh just EKP piirkondlike komiteede sekretärid. NLKP KK nomenklatuuri jäi kokku 18 ametikohta, millest enamuse moodustas EKP KK aparaat.

¹⁴⁶ 1947. aasta nimekirjas on üleliidulise nomenklatuuri osas toodud ära nii põhi- kui arvestusnomenklatuur. Viimasesse kuulus parteiaparaadi osas 12 ametikohta (EKP linnakomiteede teised- ja kaadrisekretärid ning Tallinna linnarajoonide teised sekretärid).

2.2. Muu administratiivaparaat

ENSV Ülemnõukogu (1947–1953). EKP KK nomenklatuurist kuulus üleliidulisse nimekirja Ülemnõukogu Presiidiumi esimees ja sekretär (1949–1952). Kohalikku põhinomenklatuuri olid samal ajavahemikul arvatud esimehe asetäitjad, sekretär (1947,1953), asjadevalitseja (1949–1952) ja osakondade juhatajad (1949–1952). Kohalikku põhinomenklatuuri kuulusid põhinomenklatuuri kuulusid aastatel 1947–1953 ENSV Ülemnõukogu esimees ja esimehe asetäitjad. Kohalikku arvestusnomenklatuuri oli 1953. aasta nimekirjas arvatud ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi osakondade juhatajad ja asjadevalitseja.

ENSV Ministrite Nõukogu (1947–1953). Üleliidulisse nimekirja kuulusid esimees ja esimehe asetäitjad, samuti asjadevalitseja (1947–1952) ja NSVL MN j.a ENSV MN alaline esindaja (1947–1952). 1953. aastal kuulusid asjadevalitseja ja MN alaline esindaja vaid EKP KK põhinomenklatuuri. Siia olid arvatud veel asjadevalitseja asetäitja (1949–1953) ning osakondade (1949–1953) ja gruppide (1949–1953) ülemad. 1947. aastal kuulus põhinomenklatuuri vaid kaadriosakonna ülem, ülejäänud viie osakonna ja grupi ülemad oli arvatud arvestusnimekirja. Järgnevatel aastatel MN osas ükski ametikoht arvestusnimekirja ei kuulunud.

Tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteed (TSN TK) (1947–1953). Linnade TSN TKe (1947–1953) osas kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri TKde esimehed. Alates 1953. aasta nimekirjast olid TKde esimehed jäänud vaid EKP KK põhinomenklatuuri, kuhu varasematel aastatel kuulusid veel esimehe asetäitjad (1947–1950) ja sekretärid (1947–1950). 1953. aasta nimekirjas olid esimehe asetäitjad arvatud arvestusnomenklatuuri. 1947. aastal olid siia kantud ka kaardibüroo juhatajad¹⁴⁷. **Maakondade TSN TKst (1947–1949)** kuulusid EK(b)P põhinimekirja esimehed, esimehe asetäitjad ja sekretärid. 1947. aastal olid arvestusnomenklatuuri arvatud kaardibüroo juhatajad. Nii maakondade kui linnade TSN TKe koosseisud kuulusid nomenklatuuri aastatel 1947–1949.

1950. aastal loodud **rajoonide TSN TKst (1950–1953)** kuulusid kohalikku nomenklatuuri esimehed, esimehe asetäitjad (1950) ja sekretärid (1950). 1953. aastal olid esimehe asetäitjad arvatud arvestusnomenklatuuri. 1952. aastal moodustatud **oblastite TSN TKst (1952)** kuulusid samaaegselt üleliidulisse nomenklatuuri nii esimehed kui nende esimesed asetäitjad. Ülejäänud esimeeste asetäitjad ja sekretärid olid arvatud kohalikku põhinimekirja. **Tallinna linnarajoonide TSN TKst (1947–1953)**¹⁴⁸ kuulusid kohalikku

¹⁴⁷ Toiduainete ja kaupade normeeritud korras jaotamise korraldamisega tegelev asutus.

¹⁴⁸ 1952. aasta nimekirjas Tallinna linnarajoonide TSN TKde esimehi eraldi välja toodud ei ole. Samas on aga rajoonide TSN TKde esimeeste arv tõusnud eelmise aastaga võrreldes 39-lt 43-le. Võimalik, et linnarajoonide TSN TKde esimehed on arvatud selle arvu hulka. ERAF 1-4-1363, l 163.

põhinomenklatuuri esimehed ja 1950. aastal ka esimehe asetäitjad. Kohalikku arvestusnimekirja olid arvatud esimeeste asetäitjad (1947–1949,1953) ja sekretärid (1949–1950). *Valdade TSN TKe (1947–1949)* 236 esimeest kuulusid EK(b)P arvestusnomenklatuuri.

ENSV Välisministeeriumist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nomenklatuuri ministri ametikoht. EK(b)P KK põhinomenklatuuri oli arvatud ministri asetäitja (1947–1949), ministri abi kaadrialal (1947) ja osakondade juhatajad (1947).

ENSV Ametiühingute Nõukogu (1947–1953). Üleliidulisse nomenklatuuri kuulus ametiühingute esimees, 1947. aasta nimekirjas ka üks esimehe asetäitjatest. Kohalikku põhinomenklatuuri olid kantud esimehe asetäitja, vastutav sekretär (1949–1953), osakondade juhatajad (1949–1952) ja ametiühingute vabariiklike komiteede esimehed. EKP KK arvestusnomenklatuuri kuulusid osakondade juhatajad (1947, 1953) ja ametiühingute vabariiklike komiteede sekretärid (1947). Aastatel 1950–1953 kuulus nomenklatuuri kogu ENSV Ametiühingute Nõukogu Presiidiumi koosseis.

ENSV Riigikontrolli ministeerium (1947–1953). Kõikides nimekirjades kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri minister ja ministri asetäitja. EKP KK põhinimekirjas olid peakontrolörid (1947–1949) ja osakonna juhataja (1949–1950). Kohalikku arvestusnomenklatuuri olid arvatud ministri asetäitja kaadrialal (1947–1950) ning 1953. aastal ka varem põhinomenklatuuri kuulunud peakontrolörid. Ministeeriumi kolleegium oli nomenklatuuri arvatud aastatel 1952–1953.

NSVL Riigikontrolli ministeeriumi Eesti Vabariikliku Grupi ülem Varumisministeeriumi ettevõtete ja organisatsioonide alal (1947–1952) oli arvatud ÜK(b)P KK nomenklatuuri. EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulus *NSVL Riigikontrolli ministeeriumi Vanemkontrolöri Grupi vanemkontrolör Eesti Piiritustrustis piirituse kulutamise ja säilitamise kontrollimiseks (1950)*.

NSVL Riikliku Plaanikomisjoni ENSV Voliniku Valitsusest (1947–1949,1952) kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri volinik ja voliniku asetäitja-statistikavalitsuse juhataja (1947). EK(b)P KK põhinomenklatuuri oli arvatud voliniku asetäitja, kes oli ühtlasi ka plaanitäitmise kontrolli osakonna juhataja.

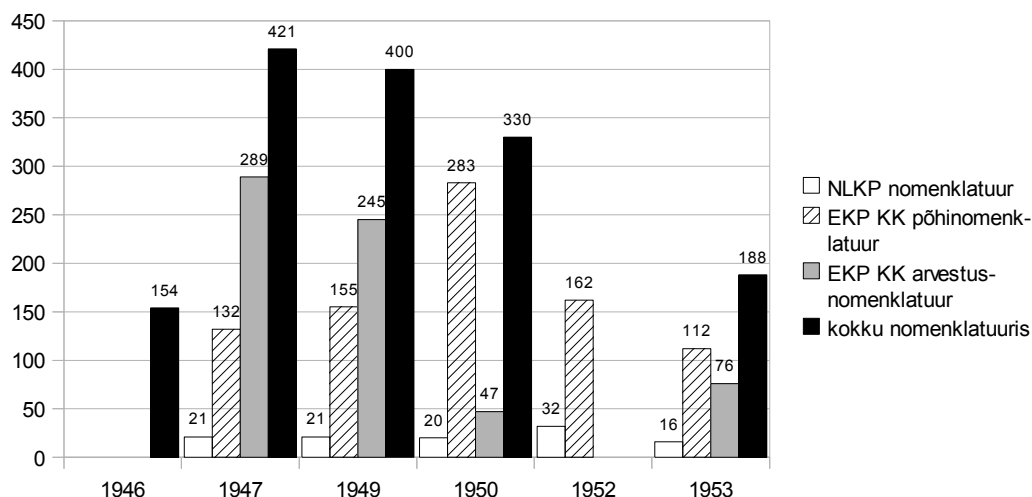
ENSV Riiklik Plaanikomisjon (1947–1953). Üleliidulisse nomenklatuuri kuulus plaanikomisjoni esimees. EKP KK põhinomenklatuuri kuulusid esimehe asetäitjad, osakondade juhatajad (1950–1952) ja ENSV Majanduse Teadusliku Uurimise Instituudi direktor (1947–1949). Samuti linnade (1947–1950), maakondade (1947–1949), rajoonide

(1950) ja oblastite (1952) TSN TKe plaanikomisjonide esimehed.¹⁴⁹ EKP KK arvestusnimekirja olid kantud plaanikomisjoni osakondade juhatajad (1947,1953) ja Tallinna linna TSN TK plaanikomisjoni esimees (1953).

ENSV Statistika Keskvalitsus (1949–1953). Alates 1949. aastast oli nomenklatuuri eraldi asutusena lülitatud ka NSVL Statistika Keskvalitsusele alluv ENSV Statistika Keskvalitsus, mille esimees kuulus ühtlasi üleliidulisse nomenklatuuri. 1952. aasta nimekirjas arvati ÜK(b)P KK nomenklatuuri oblasti statistikavalitsuste esimehed. EK(b)P KK põhinenomenklatuuri kuulusid ülema asetäitja (1950) ja Tallinna linna statistikavalitsuse juhataja (1950). Kohalikku arvestusnomenklatuuri olid kantud NSVL Statistika Keskvalitsuse linnade (1950) ja rajoonide inspektorid (1950) ning 1953. aasta nimekirjas Tallinna linna statistikavalitsuse juhataja ametikoht.

Üleliidulisse nomenklatuuris oli **ENSV MN j.a Mõõdude ja Mõõteriistade Valitsuse (1947–1953)** juhataja. EKP KK põhinenomenklatuuri kuulusid **NSVL MN j.a Usukultuste Nõukogu ja Vene Õigeusu Kirikuasjade volinikud ENSVs (1947–1953).**

Joonis. 2 Muu administratiivaparaadiga seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Kui 1946. aastal kuulus muu administratiivaparaadi osas EK(b)P KK nomenklatuuri 154 ametikohta, siis järgmisel aastal oli see vastavalt joonisele 2 kerkinud 421 kohani. Peamise tõusu tõi endaga 236 valla TSN täitevkomitee esimehe lisamine arvestusnomenklatuuri. 1949. aasta nimekirjas oli üldarv 21 koha võrra langenud,

¹⁴⁹ 1946. ja 1947. aasta nimekirjas olid plaanikomisjonide esimehed nomenklatuuri arvatud TSN TKe alluvuses, 1949.a alates aga juba ENSV Riikliku Plaanikomisjoni juures.

sest nomenklatuurist olid välja arvatud näiteks kaardibüroode juhatajad, ametiühingute vabariiklike komiteede sekretärid jne. Kõige enam ametikohti kaotati ENSV Välisministeeriumi osas, kuhu senise 5 ametikoha asemele oli jäänud vaid 2. Samas lisandus 1949. aasta nimekirja ka uusi ametikohti ning seda just ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi ja Ministrite Nõukogu osas. Esimesse lisati vastavalt 4 uue osakonna juhataja ning teise 7 uue osakonna ja grupi ülema ametikohad. Antud ametikohad olid nomenklatuuris ka kõikide järgnevate aastate nimekirjades.

Kuni 1950. aastani kuulus suur osa muu administratiivaparaadiga seotud ametikohtadest EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri. Valdade TSN täitevkomiteede esimeeste väljaarvamisega EK(b)P KK nomenklatuurist ning rajoonidega seotud ametikohtade kandmine kohalikku põhinimekirja, kasvatas ka põhinomenklatuuri mahtu. 1950. aastal lisandusid EK(b)P KK põhinimekirja ENSV Riikliku Plaanikomisjoni 6 osakonna juhataja ametikohad.

1952. aastast alates hakkas põhinomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv taas langema. Rajoonide TSN TKde osas jäid põhinomenklatuuri vaid esimehed. Põhinomenklatuurist arvati välja TSN TK plaanikomisjonide esimehed (44) ja NSVL Statistika Keskvalitsuse inspektorid (43). 1953. aasta nimekirjas oli põhinomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv veelgi vähenenud. Samas oli kasvanud arvestusnomenklatuur, kuhu olid kantud mitmed seni põhinimekirja kuulunud ametikohad (linnade, rajoonide ja Tallinna linnarajoonide TSN TKde ülemate asetäitjad, erinevate asutuste osakondade juhatajad ja ENSV Riigikontrolli ministeeriumi peakontrolörid).

Üleliidulisse nomenklatuuri kuuluvate kohtade arv püsis aastatel 1947–1950 stabiilselt vahemikus 20–21. 1952. aastal kuulus EKP KK nomenklatuurist üleliidulisse nimekirja 32 kohta ning see tõus oli peamiselt seotud oblastite sisseviimisega (9 uut ametikohta). Oblastite kaotamisega ja mõningate ametikohtade arvamisega kohalikku põhinomenklatuuri¹⁵⁰ oli 1953. aastaks üleliidulisse nimekirja alles jäänud 16 ametikohta.

150 ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär, ENSV MN asjadevalitseja, NSVL MN j.a ENSV MN alaline esindaja.

2.3. Rahandus

ENSV Rahandusministeerium (1947–1953). Üleliidulisse nomenklatuuri oli arvatud ministri ametikoht. EKP KK põhinomenklatuuri kuulusid ministri asetäitjad, erinevate valitsuste (1947) ja osakondade (1949) juhatajad ning linnade (1947–1950), maakondade (1947–1949), rajoonide (1950) ja oblastite (1952) TSN TKe rahandusosakondade juhatajad.¹⁵¹ EKP KK arvestusnimekirja olid arvatud erinevate valitsuste (1947–1950,1953) ja osakondade (1949,1953) juhatajad, Tallinna linnarajoonide TSN ja Tallinna linna TSN täitevkomiteede rahandusosakondade ülemad (1949, 1953).

NSVL Rahandusministeeriumi Riikliku Kindlustuse ENSV Valitsusest (1947–1953) kuulus EKP KK põhinomenklatuuri juhataja ametikoht, arvestusnimekirja juhataja asetäitja (1947–1950) ja kaadriosakonna juhataja (1947). **ENSV Töö-hoiukassade ja Riikliku Krediidi Valitsusest (1947–1953)** oli kohalikku põhinomenklatuuri kantud juhataja ja oblastitevalitsuste ülemad (1952). EK(b)P KK arvestusnimekirja oli aastatel arvatud juhataja asetäitja (1947–1950). Kohalikku põhinomenklatuuri kuulusid veel **NSVL Rahandusministeeriumi Kontrolli ja Revisjoni Valitsuse (1949–1953)** peakontrolör-revident ENSVs ja **NSVL Rahandusministeeriumi Riikliku Raamatupidamise Ekspertiisi Büroo ENSV Filiaali (1952)** ülem .

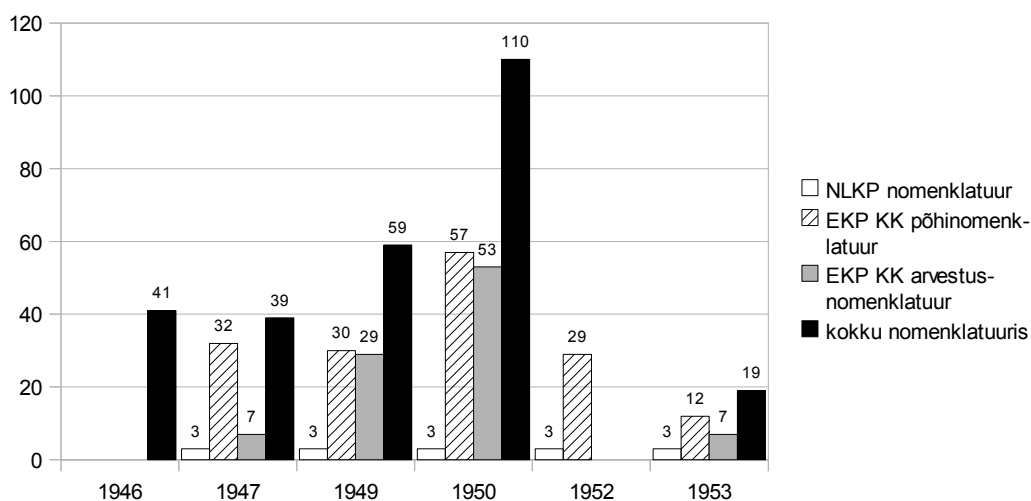
NSVL pankade Vabariiklikud Kontorid (1947–1953). Üleliiduliste pankade kontoritest kuulusid EKP KK nomenklatuuri **Riigipank, Tööstuspank, Kaubanduspank, Kommunaal- ja Põllumajanduspank**.¹⁵² Riigi- ja Tööstuspanga Vabariiklike Kontorite juhatajad kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri. Kaubandus-, Kommunaal- ja Põllumajanduspanga Vabariiklike Kontorite juhatajad olid arvatud kohalikku põhinomenklatuuri. Siis kuulusid veel Riigipanga kontori juhataja asetäitja (1947–1952) ja kaadriosakonna juhataja (1947), Tööstuspanga kontori juhataja asetäitja (1947) ning Kommunaalpanga kontori juhataja asetäitja (1947). Riigi-, Kommunaal- ja Põllumajanduspanga oblastikontorite juhatajad kuulusid põhinomenklatuuri 1952. aastal.

EK(b)P KK arvestusnimekirja kuulusid Tööstuspanga juhataja asetäitja (1949–1950), Kaubanduspanga juhataja asetäitja (1949–1950), Põllumajanduspanga juhataja asetäitja (1947–1950) ja kaadriosakonna juhataja (1947). Samuti Riigipanga kaadriosakonna juhataja (1949–1950) ja linna-, maakonna- ja rajooniosakondade ülemad (1949–1950).

¹⁵¹ 1946. ja 1947. aasta nimekirjades olid rahandusosakondade juhatajad nomenklatuuri arvatud vastavalt TSN TKe juures. Alates 1949. aasta nimekirjast ENSV Rahandusministeeriumi juures.

¹⁵² NSVL Kommunaalpanga Eesti Vabariiklikust Kontorist sai 1950. aastal Eesti NSV Kommunaalpank.

Joonis. 3 Rahandusega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Joonisest 3 tulenevalt kuulus 1947. aastal rahandusega seotud ametikohti EK(b)P KK nomenklatuuri 41. 1949. aastaks oli see arv suurenenud 18 koha võrra. Peamine tõus tuli arvestusnomenklatuuri kuulunud ametikohtade arvelt, sest nomenklatuuri kanti 19 NSVL Riigipanga Eesti Vabariikliku Kontori linnaosakondade ülemat. 1950. aastaks oli rahandusega seotud ametikohti nomenklatuuris kokku 110, kasvanud oli nii põhi- kui arvestusnomenklatuuri kohtade arv. Peamiselt oli tõus seotud uute, rajoonidega seotud ametikohtade lisamisega nomenklatuuri. Põhinomenklatuur sai lisa rajoonide TSN TKe rahandusosakondade juhatajate (39) näol, arvestusnimekirja arvati NSVL Riigipanga Eesti Vabariikliku Kontori rajooniosakondade ülemad (38).

1952. aasta põhinomenklatuurist rajoonide (ka linnade) TSN TKe rahandusosakondade juhatajaid enam ei leia. Samas on lisandunud oblastitega seotud ametikohad (15): oblastite rahandusosakondade juhatajad, oblastite kindlustusvalitsuste ülemad, pankade oblastikontorite juhatajad jne.

Pärast oblastite kaotamist oli 1953. aasta nimekirja jäänud rahandusega seotud ametikohti kokku alles 19. EKP KK arvestusnomenklatuuri oli ENSV Rahandusministeeriumi osas arvatud tagasi erinevate valitsuste ja osakondade juhatajate ametikohad (linnade ja rajoonide TSN TKe rahandusosakondade juhatajatest vaid Tallinna linna TSN TK rahandusosakonna juhataja). Aastatel 1947–1952 kuulus EKP KK nomenklatuurist üleliidulisse nimekirja 3 ametikohta: rahandusminister ja 2 üleliidulise panga vabariikliku kontori juhatajad.

2.4. Transport

ENSV MN j.a Autotranspordi Peavalitsusest (1947–1952) kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri juhataja ametikoht (1947, 1950–1952). Vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri peavalitsuse juhataja arvatud 1949. aasta loetelus. Kohalikku põhinimekirja kuulusid veel juhataja asetäitjad (1947–1950) ja oblastivalitsuste tustide juhatajad (1952). EK(b)P KK arvestusnimekirja oli 1947. aastal arvatud varustuse valitsuse ülema ametikoht.

ENSV MN j.a Väikeste Jõgede ja Järvede Veetranspordi Valitsusest (1947–1952) oli ÜK(b)P KK nomenklatuuri arvatud ülema (1947,1950) ametikoht. Ainult EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulusid ülem (1949,1952), ülema asetäitjad (1947–1950) ja kaadriosakonna ülem (1947).

ENSV SM Maanteede Valitsusest (1947–1952) kuulusid EK(b)P KK põhinomenklatuuri ülem (1947–1952), ülema asetäitja (1947–1950), teemasinajaama ülem (1950) ja oblastite teedevalitsuste ülemad (1952). 1953. aasta alguses reorganiseeriti ENSV SM Maanteede Valitsus äsjaloodud ENSV Autotranspordi ministeeriumi teede peavalitsuseks. Koos ENSV MN j.a Väikeste Jõgede ja Järvede Veetranspordi Valitsuse liitmisega moodustati 1953. aasta juunis **ENSV Teede- ja Transpordimajanduse ministeerium (1953)**. Ministeeriumist kuulus üleliidulisse nomenklatuuri minister, EKP KK põhinomenklatuuri ministri asetäitjad. **Teede, autotranspordi ja veetranspordi peavalitsuste (1953)** juhatajate ametikohad olid arvatud EKP KK arvestusnimekirja. 1953. aastal kuulus nn tühjade lahtritena nomenklatuuri kogu ministeeriumi kolleegium.

ENSV MN j.a NSVL Sideministeeriumi Voliniku Valitsusest (1947–1953) kuulus üleliidulisse nomenklatuuri voliniku ja peainseneri (1952–1953) ametikoht. EKP KK põhinomenklatuuri kuulusid peainsener (1947–1950) koos voliniku asetäitjate (1949–1950, 1953), kaadrite grupi (1947–1949) ja oblastite valitsuste (1952) ülematega. 1947. aasta nimekirjas kuulusid EKP KK arvestusnomenklatuuri voliniku asetäitjad. ENSV MN j.a NSVL Sideministeeriumi Voliniku Valitsuse alluvuses kuulus nomenklatuuri ka ajakirjanduse tellimuste vastuvõtmist, kättetoimetamist ja jaemüüki korraldanud **Ajakirjanduse Levitamise Vabariiklik Osakond Ajakirjandusliit (1952)**. EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulus siit juhataja ja oblastiosakondade juhatajate ametikohad.

NSVL Teedeministeeriumi **Eesti Raudteevalitsusest (1947–1953)**¹⁵³ kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri ülema, ülema asetäitjate ja erinevate teenistuste ülemate ametikohad. Samuti Tallinna (1947,1950–1952), Tartu (1947,1950–1952), Türi (1947) ja

¹⁵³ 1953. aastal moodustati NSVL Teedeministeeriumile alluv Balti Raudtee ja selle allüksustena Tallinna, Tartu ja Pärnu jaoskonnad.

Pärnu (1950–1952) osakondade ja töölisvarustuse (1947–1949) ülemad. Kohalikku põhinomenklatuuri olid arvatud teenistuste ülemate (1947–1952), Tallinna (1949,1953), Tartu (1949,1953) ja Pärnu (1949,1953) osakondade/jaoskondade ülemate, töölisvarustuse ülema (1950–1952), kaadrite ettevalmistuse sektori ülema (1947) ning juhtivate kaadrite sektori ülema (1947–1952) ametikohad. EK(b)P KK arvestusnimekirja olid arvatud Tallinna ja Tartu jaamade ülemad (1947), veojaoskondade ülemad (1947), erinevate teenistuste (1949–1952), ehitus-montaažikontori (1949–1950), sõjaväestatud valve osakonna (1949–1950) ja kaitsemetsaistanduste ülem (1950).

NSVL Teedeministeeriumi Teede revident (1947–1952) kuulus ÜK(b)P KK nimekirja 1952. aastal. Vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri oli sama ametikoht arvatud vahemikus 1949–1950. Kohalikus arvestusnomenklatuuris oli üleliiduline revident 1947. aasta nimekirjas. EK(b)P KK nomenklatuuri oli 1949. aastast arvatud ka NSVL Teedeministeeriumi alluvuses olev **M.I Kalinini nimeline Veduri- ja Vaguniremonditehas (1949–1953)**, millest kohalikku põhinomenklatuuri kuulus ülem (1947–1953) ja arvestusnomenklatuuri peainsener (1950).

NSVL Merelaevastikuministeeriumile alluvast **Eesti Merelaevandusest (1947–1953)**¹⁵⁴ kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri juhataja (1947–1952), juhataja asetäitja kaadrialal (1947–1952) ja välissõidu laevade kaptenid (1947–1952). 1953. aastal oli juhataja ametikoht kantud EKP KK põhinomenklatuuri, kuhu kuulusid veel juhataja asetäitja eksploatatsiooni alal peainsener (1947–1952) ja reservis olevate välissõidu laevade kaptenid (1952). Juhataja asetäitja kaadrialal oli 1953. aasta nimekirjas kantud EKP KK arvestusnimekirja.

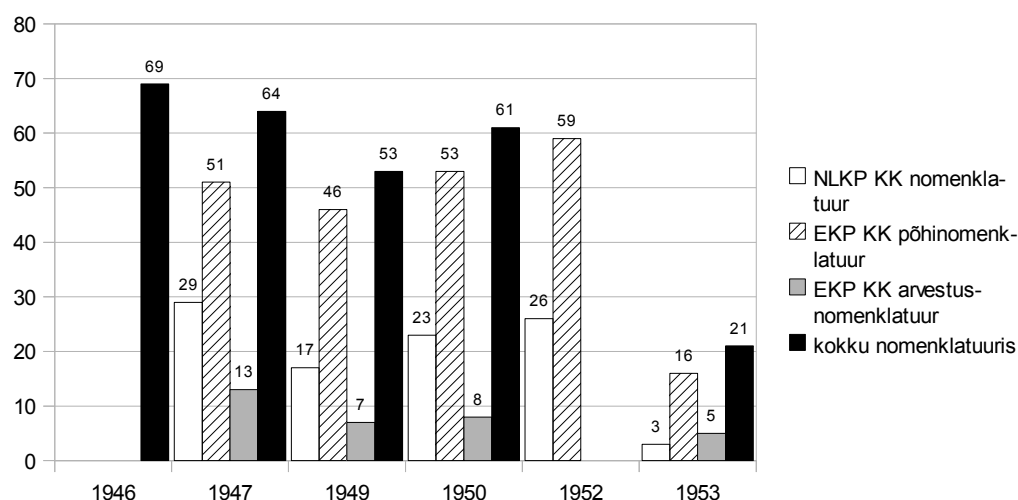
Kohalikku põhinomenklatuuri kuulus ka **Tallinna Merekooli (1949–1953)** ülem (1949–1952), 1953. aastal oli vastav ametikoht arvatud arvestusnimekirja. EK(b)P KK põhinomenklatuuri oli arvatud ka **Pärnu Merekooli (1949–1950)** ülem.

Üleliidulise alluvuses olevatest asutustest kuulusid EKP KK põhinomenklatuuri veel **Tallinna Merekaubasadama (1947–1953)** ülem ja peainsener (1947–1950). Ülema asetäitja kaadrialal oli 1947. aasta nimekirjas arvatud arvestusnomenklatuuri. NSVL Merelaevastikuministeeriumi alluvusest olid EK(b)P KK põhinomenklatuuri kantud **Ehitusvalitsus nr 6 (1949–1950)** ülem ja **Loksa Laevaremonditehase (1950)** ülem. **NSVL MN j.a Tsiivilõhulaevastiku Peavalitsuse Eesti Üksikust Lennugrupist (1949–1953)** kuulus EKP KK põhinomenklatuuri grupi ülema ja **Tallinna lennujaama (1949–1950)** direktori

¹⁵⁴ 1953. aastal sai Eesti Merelaevandusest NSVL Mere- ja Jõelaevastiku ministeeriumi alluvuses Balti Riikliku Merelaevanduse Tallinna Rajoonivalitsus.

ametikoht.

Joonis 4. Transpordiga seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Joonisest 4 selgub, et kõige enam kuulus transpordiga seotud ametikohti nomenklatuuri 1946. aastal (69). 1953. aastaks oli see langenud 21 kohani. Esimene väiksem langus leidis aset juba 1949. aastal, mil 1947. aasta nimekirjaga võrreldes oli transpordiga seotud ametikohti nomenklatuuris 10 vähem. Languse taga on Eesti Raudteevalitsuse Tallinna ja Tartu jaamade ja veojaoskondade ülemate väljaarvamine arvestusnomenklatuurist (kokku 8 kohta), aga samuti välissõidulaevade kaptenite arvu vähendamine 6 koha võrra. Ametikohtade arvu väike tõus 1950. aastal oli seotud uute ametikohtade lisandumisega juba olemasolevate asutuste juurde. Täiesti uue asutusena lisandus Loksa Laevaremonditehase ülemal ametikoht.

Kuigi 1952. aasta nimekirjas on transpordiga seotud ametikohtade arv kohalikus põhinomenklatuuris jäänud enam-vähem samaks, on aset leidnud nii mõnedki muudatused. Nii näiteks ei leia 1952. aasta nimekirjast varem põhi- ja arvestusnomenklatuuri kuulunud erinevate institutsioonide juhatajate/volinike asetäitjaid (kokku 10 kohta). Samas on lisandunud üheksa oblastitega seotud ametikohta ning kaks reservis olevate välissõidulaevade kaptenit.

1953. aastaks oli põhinomenklatuuri kohtade arv vähenenud 43 koha võrra. Kolm varem eraldi nomenklatuuri kuulunud asutust on allutatud peavalitsustena ENSV Teede- ja Transpordimajanduse ministriumile. Selle ümberkorralduse tulemusena on nomenklatuurist kadunud kokku 3 kohta. Ühtlasi on varem üleliidulisse või kohalikku põhinomenklatuuri

kuulunud peavalitsuste ja valitsuste ülemad arvatud nüüd kohalikku arvestusnimekirja. Eesti Merelaevandusest osas on EKP KK nomenklatuuri (koos Tallinna Merekooliga) jäänud vaid 4 kohta. Enim kohti on aga kaotatud Eesti Raudteevalitsuse osas, kus varasema 22 (1952) põhinomenklatuuri koha asemele on jäänud vaid 3.

EKP KK nomenklatuurist üleliidulisse kuuluvate kohtade arv oli kõige kõrgem 1947. aastal, mil sinna oli arvatud 29 ametikohta. 1949. aasta loetelus oli see arv mõnevõrra vähenenud, sest varem üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud kohad olid arvatud vaid kohalikku ning 6 koha võrra oli vähendatud välissõidu laevade kaptenite arvu. 1950. aasta loetelus omakorda tõsteti eelmises nimekirjas kohalikku nomenklatuuri arvatud ametikohad tagasi üleliidulisse (kokku 4). Ühe koha võrra oli suurendatud ka välissõidulaevade kaptenite arvu.

1952. aasta nimekirjas oli kolm varem kohalikku põhinomenklatuuri kuulunud ametikohta tõstetud üleliidulisse (NSVL Teedeministeeriumi revident, NSVL Sideministeeriumi Voliniku Valitsuse voliniku asetäitja ja Eesti Raudteevalitsuse teedeteenistuse ülem). Eesti Raudteevalitsuse osas oli lisandunud üks uus ÜK(b)P KK nimekirja kuuluv ülema asetäitja ametikoht.

1953. aastaks oli üleliidulisse nimekirja jäänud alles vaid 3 ametikohta. Kõik varasemates loeteludes Eesti Merelaevanduse ja Eesti Raudteevalitsuse all üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud ametikohad (kokku 26) olid 1953. aasta nimekirjast kas üldse välja jäetud või kuulusid nüüd põhi- või arvestusnomenklatuuri.

2.5. Õigusorganid

ENSV Kohtuministeeriumist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nomenklatuuri minister ja ministri asetäitjad (1953). Vaid EKP KK põhinomenklatuuri kuulusid ministri asetäitjad (1947–1952), kohtuorganite valitsuse juhataja (1947–1950), rahvakohtunikud (1949–1950, 1953), advokatuuri osakonna ülem (1947), oblastivalitsuste ülemad (1952) ja oblastikohtute esimehed (1952). EKP KK arvestusnimekirja olid arvatud rahvakohtunikud (1947), ministri asetäitja (1953) ja kohtuorganite valitsuse juhataja (1953). Ministeeriumi kolleegium oli nomenklatuuri arvatud 1952. ja 1953. aastal. **ENSV Ülemkohtust (1947–1953)** kuulus üleliidulisse nomenklatuuri esimees ja esimehe asetäitja. EKP KK põhinomenklatuuri olid samal ajavahemikul arvatud ülemkohtu liikmed.

ENSV Siseministeeriumi Vägede Sõjatribunalist (1947–1953)¹⁵⁵ oli üleliidulisse nomenklatuuri arvatud esimehe ametikoht (1947–1952). 1953. aasta nimekirjas oli esimees arvatud EKP KK põhinomenklatuuri, kuhu kuulus veel esimehe asetäitja (1947). **Eesti Raudtee Tribunalist (1947–1952)** kuulus EKP KK põhinomenklatuuri esimehe ja esimehe asetäitja (1947) ametikoht.

ENSV Prokuratuur (1947–1953). NLKP KK nomenklatuuri kuulusid prokurör, prokuröri asetäitjad ja oblastite prokurörid (1952). Kohalikku põhinomenklatuuri kuulusid prokuröri asetäitjad (1949–1953), osakondade ülemad (1947–1952), linnade (1947–1950, 1953), maakondade (1947–1949) ja rajoonide (1950, 1953) prokurörid. 1953. aastal olid prokuratuuri osakondade juhatajad arvatud EKP KK arvestusnimekirja.

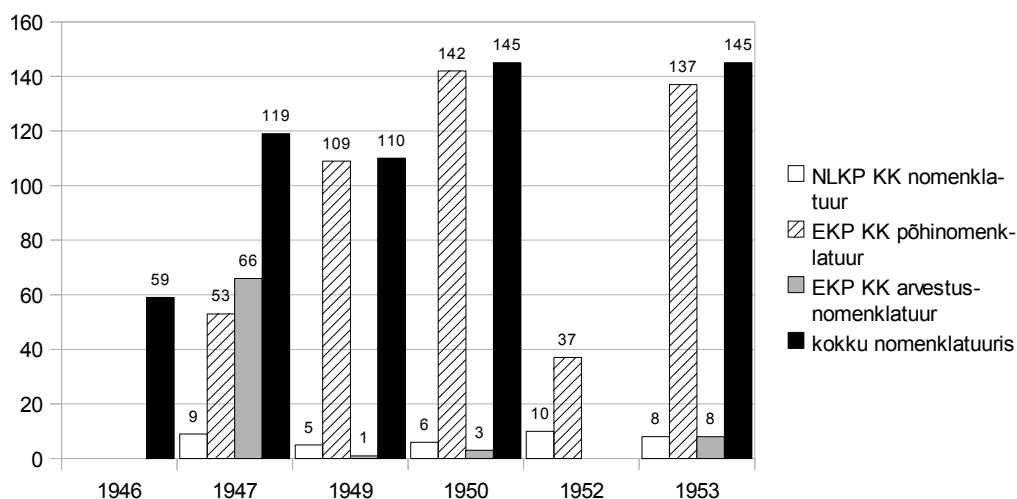
ENSV Siseministeeriumi Sõjaväe Prokuratuurist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nimekirja prokuröri ametikoht (1947–1952). 1953. aastal oli sama ametikoht arvatud kohalikku põhinomenklatuuri prokurör, kuhu varem oli kuulunud ka prokuröri asetäitja (1947). **Eesti Raudtee Prokuratuurist (1947–1952)** oli ÜK(b)P KK nomenklatuuri arvatud prokuröri (1952) ametikoht. Teistel aastatel kuulus raudtee prokurör (1947–1950) EKP KK põhinomenklatuuri. Kohalikku arvestusnimekirja olid arvatud prokuröri asetäitja (1947) ja jaoskondade prokurörid (1947, 1950). **Balti Basseini Tallinna Jaoskonna Prokuratuurist (1947–1953)** kuulus EKP KK põhinomenklatuuri prokuröri, arvestusnimekirja prokuröri asetäitjate (1947) ja jaoskondade prokuröride (1947) ametikohad. EKP KK

¹⁵⁵ 1951. aastal anti ENSV SM Vägede Sõjatribunalid ja Prokuratuurid julgeolekuorganite käsutusse. V.

Ohmann. Eesti NSV Siseministeeriumi institutsionaalne areng ja arhivaalid (1940–1954), lk 41. 1952. aasta nomenklatuuris kandsid nimetatud asutused vastavalt ENSV RJM Vägede Sõjatribunali ja ENSV RJM Vägede Prokuratuuri nimetust.

põhinomenklatuuri kuulusid veel *ENSV Advokaatide Kolleegiumi Presiidiumi (1949–1950,1953)* esimees ja arvestusnomenklatuuri riiklike asutuste ja ettevõtete vaheliste majanduslike vaidluste lahendamise tegelenud *Riikliku Peaarbitraaži (1949)* ülem.

Joonis 5. Õigusorganitega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. 1946. aastal kuulus õigusorganitega seotud ametikohti nomenklatuuri kokku 59, järgmisel aastal oli see joonisele 5 tuginedes tõusnud 60 koha võrra. Tõusu taga oli rahvakohtunike (57) arvamine kohalikku arvestusnomenklatuuri. 1949. aasta nimekirjas omakorda oli nomenklatuuri üldarv 9 koha võrra langenud. Erinevate prokuratuuride senise 13 ametikoha asemel kuulus nomenklatuuri vaid 3 kohta. Kuigi nomenklatuuri üldarv langes, põhinenomenklatuuri kuuluvate kohtade arv enam kui kahekordistus. Rahvakohtunike arvestusnomenklatuurist põhinimekirja tõstmisega oli sinna jäänud vaid 1 koht.

1950. aastal kasvas nii nomenklatuuri üldarv kui põhinenomenklatuuri arv. Tõusu taga oli rahvakohtunike arvu suurendamine 6 koha võrra ning maakonnaprokuröride (11) asemele rajooniprokuröride ametikohtade sisseviimine (39). 1952. aasta nimekirjas oli põhinenomenklatuuri kuuluvate kohtade arv vähenenud 37 kohani. Languse taga oli nii rahvakohtunike (63) kui rajooni- ja linnaprokuröride (5+39) välja arvamine põhinenomenklatuurist ning ENSV Ülemkohtu liikmete arvu vähendamine 12-lt 6-ni. Lisandunud on 9 oblastitega seotud ametikohta. 1953. aasta nimekirjas on aasta varem välja arvatud kohad nomenklatuuris tagasi. Seejuures on rahvakohtunike arvu isegi 4 koha võrra suurendatud. Kasvanud on arvestusnimekirja kuuluvate kohtade arv, kuna varem

põhinomenklatuuri arvatud prokuratuuri osakondade juhatajad (6) on kantud kõik arvestusnimekirja.

EK(b)P KK nomenklatuurist kuulus 1947. aastal üleliidulisse nimekirja 9 kohta. 1949. aastaks oli see vähenenud 4 koha võrra, kuna üleliidulisest arvati ainult kohalikku põhinomenklatuuri nii ENSV Ülemkohtu esimehe asetäitja kui ENSV prokuröri asetäitjad. 1950. aastal arvati prokuröri asetäitja üldküsimumuste alal (1) tagasi üleliidulisse nimekirja. 1952. aastal lisandusid ÜK(b)P KK loetelusse veel Eesti Raudtee prokuröri (1) ja oblastite prokuröride (3) ametikohad. Varasemates nimekirjades üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud ametikohtadest oli 1953. aastaks alles jäänud 8 kohta. Üleliidulisse nimekirja oli arvatud varem kohalikus põhinomenklatuuris olnud kohtuministri ja ENSV ülemkohtu esimehe asetäitjad (2+2).

2.6. Jõustruktuurid

ENSV Siseministeeriumist (ENSV SM) (1947–1953) kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri minister ja ministri asetäitjad¹⁵⁶. Kohalikku põhinomenklatuuri olid arvatud ministri asetäitjad (1949), valitsuste (1947–1950, 1953), (eri)osakondade ülemad (1947–1950, 1953). Samuti linnaosakondade (1949, 1953), maakonna osakondade (1947–1949, 1953), oblasti– (1952) ja rajooniosakondade (1953) ülemad. EKP KK arvestusnimekirja kuulusid erinevatel aastatel osakondade juhatajate asetäitjad (1947) ja vanglate osakonna ülem (1953).

*ENSV Riikliku Julgeoleku ministeerium (ENSV RJM) (1947–1952)*¹⁵⁷. Üleliidulisse nimekirja kuulusid EKP KK nomenklatuurist minister, ministri asetäitjad ja oblastivalitsuste ülemad (1952). Kohalikku põhinomenklatuuri kuulusid ministri abi (1947–1950), osakondade ülemad, kaadriosakonna ülema asetäitja (1949–1950), linnaosakondade ülemad (1947–1950), maakonna osakondade ülemad (1947–1949), rajooniosakondade ülemad (1950) ja oblastivalitsuste ülemate asetäitjad (1952). EKP KK arvestusnomenklatuuri olid arvatud osakondade ülemate asetäitjate (1947–1950) ametikohad. 1946. aasta nimekirjas oli hilisemate loeteludega võrreldes nomenklatuuri arvatud ka enamike osakondade jaoskondade ülemad.

*ENSV Siseministeeriumi Miilitsavalitsus (1947–1953)*¹⁵⁸. ENSV põhinomenklatuuri

156 1947., 1949. ja 1953. aasta nimekirjas on ministri asetäitja miilitsa alal arvatud nomenklatuuri ENSV SMi osas, 1950. ja 1952. aasta nimekirjas ENSV RJMi osas.

157 1953. aasta suvel liideti ENSV SM ja RJM ühtseks asutuseks, mis hakkas kandma ENSV SM nimetust.

158 1949. aasta oktoobrist 1953. aasta suveni allus Miilitsavalitsus julgeolekule, mil vastav asutus kandis ENSV RJM Miilitsavalitsuse nimetust. V. Ohmann. Eesti NSV Siseministeeriumi institutsionaalne areng ja arhivaalid (1940–1954), lk 40.

kuulusid ülema asetäitjad (1947–1952), osakondade ülemad (1947–1950), Riikliku Autoinspeksiooni ülem (1947–1950), Tallinna linna miilitsavalitsuse ülem ja oblastite miilitsavalitsuste ülemad (1952). 1953. aasta nimekirjas oli varem EKP KK põhinomenklatuuri kuulunud ülema asetäitjad, osakondade ja Riikliku Autoinspeksiooni ülemad kantud arvestusnomenklatuuri. 1947. aasta nimekirjas oli EK(b)P KK põhinomenklatuuri arvatud ka ENSV SM Raudtee ja Veebasseini Miilitsaosakondade ülemad ja EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri ülema asetäitjad.

Raudtee valvega tegelevatest institutsioonidest kuulusid EKP KK nomenklatuuri **ENSV RJM Eesti Raudtee Kaitse Valitsus (1947–1952)**, millest üleliidulisse nomenklatuuri kuulus esimees (1949–1952) ja kohalikku põhinomenklatuuri esimees (1947) ja esimehe asetäitjad. 1946. aasta nimekirjas olid nomenklatuuri arvatud ka jaoskondade ülemad.

ENSV RJM Eesti Veebasseini Kaitse Valitsus (1947–1953), millest kuulusid üleliidulisse nimekirja ülema (1953) ja EKP KK põhinomenklatuuri ülema (1947–1952) ja ülema asetäitjate (1947–1952) ametikohad. Jaoskondade ülemad olid nomenklatuuri arvatud 1946. aasta nimekirjas.

Üleliidulise alluvusega asutustest kuulus EKP KK nomenklatuuri **NSVL SM Parandus-töölaagri ja Ehituse 907 Valitsus (1949)**, mille ülem kuulus üleliidulisse ja ülema asetäitja EK(b)P KK põhinomenklatuuri. **NSVL SM kombinaadi nr 7 (1947–1949)** ülem, peainsener (1949), ülema asetäitjad (1947) ja „operatiiv-tšekaa“ osakonna ülem (1947) olid kõik arvatud kohalikku põhinomenklatuuri.

Armee tugistruktuuridest oli EKP KK nomenklatuuri arvatud **NSVL Balti mereväebaaside Ehitamise Baltvojenmorstroï Valitsus (1947–1949)**, millest üleliidulisse loetelusse kuulus ülem ja peainsener, EK(b)P KK põhinomenklatuuri ülema asetäitja kaadrialal (1947) ja ehitusrajoonide ülemad (1947). Kohalikku arvestusnimekirja oli kantud ülema asetäitjad üldküsimate ja ehituspataljonide alal (1947). **NSVL Sise- ja Väliskaubandusministeeriumi ENSV Sõjaväekaubastust (1949–1953)** kuulus ENSV põhinomenklatuuri kaubastu ülem (1949–1952). Sama ametikoht oli 1953. aasta nimekirjas arvatud ühtlasi ka üleliidulisse nimekirja.

ENSV SM Tallinna Miilitsakoolist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nomenklatuuri kooli ülema ametikoht (1947–1950). EKP KK põhinomenklatuuri kuulus ülem (1952–1953), ülema asetäitja õppe- (1947–1950) ja kaugõppe (1949–1950) alal. 1953. aasta nimekirjas oli ülema asetäitja õppealal arvatud EKP KK arvestusnimekirja.

ENSV Sõjakomissariaadist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nimekirja sõjakomissari (1947–1952) ametikoht. 1953. aasta loetelus oli sõjakomissar arvatud kohalikku

põhinomenklatuuri, kuhu varasematel aastatel kuulusid veel linnade (1947–1949), maakondade (1947–1949) ja oblastite (1952) sõjakomissarid.

Sõjaväeteenistusele eelneva ettevalmistusega, sõjalis-tehniliste teadmiste levitamise ja tehniliste spordialade arendamisega tegeles **Üleliidulise Armee , Lennu- ja Mereväe Abistamise Vabatahtliku Ühingu (ALMAVÜ) Eesti Vabariiklik Komitee (1947–1953)**, millest üleliidulisse nomenklatuuri kuulus esimehe (1947,1952–1953) ametikoht. Esimehe asetäitja (1947,1952) ja oblastikomiteede esimehed (1952) kuulusid EK(b)P KK põhinomenklatuuri. 1948. aastal jagati senine institutsioon kolmeks iseseisvaks organisatsiooniks: **Armee Abistamise Vabatahtlikuks Ühinguks (AAVÜ)**, **Lennuväe Abistamise Vabatahtlikuks Ühinguks (LAVÜ)** ja **Laevastiku Abistamise Vabatahtlikuks Ühinguks (MAVÜ)**. Kolm iseseisvat asutust olid kantud EKP KK nomenklatuuri nii 1949. kui 1950. aasta nimekirjades. 1950. aastal oli ühingute esimehed arvatud ÜK(b)P KK nomenklatuuri, 1949. aastal vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri. Kohalikku põhinimekirja kuulusid veel AAVÜ õppekeskuse ülem (1950), LAVÜ lennukeskuse ülem (1950) ja MAVÜ mereklubi ülem (1950). 1949. aastal olid kaks viimast ametikohta arvatud EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri. Elanikkonna füüsilise ja professionaalse ettevalmistusega tegelevatest institutsioonidest kuulusid EKP KK nomenklatuuri veel **ENSV Punase Risti Seltsi Keskkomitee (1947–1953)**, mille esimees kuulus üleliidulisse ja asetäitja (1947,1950) EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri.

Spordi ja spordiorganisatsioonide riikliku juhtimisega tegeles **ENSV MN ja Kehakultuuri-ja Spordikomitee (1947–1952)**, millest ÜK(b)P KK nomenklatuuri oli arvatud komitee esimees. EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulus esimehe asetäitja ning linnade (1949), maakondade (1949), rajoonide (1950) ja oblastite (1952) kehakultuuri- ja spordikomiteede esimehed. EK(b)P KK arvestusnimekirja kuulus komitee kaadriosakonna ülema (1947) ametikoht. Komitee likvideeriti 1953. aastal ning selle baasil loodi **ENSV Tervishoiuministeeriumi kehakultuuri- ja spordivalitsus (1953)**, millest üleliidulisse nomenklatuuri oli arvatud valitsuse juhataja ja EKP KK arvestusnimekirja juhataja asetäitja.

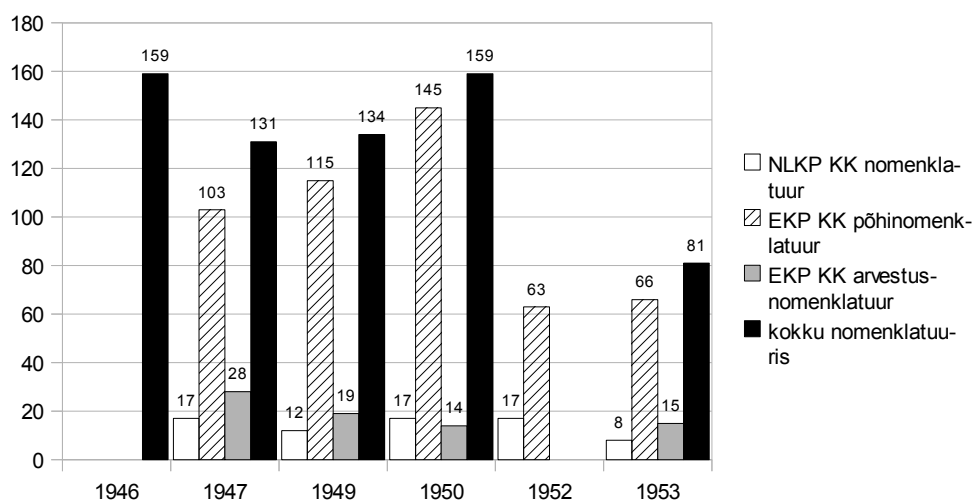
Vabatahtliku spordiühingu Kalev (1947–1953) esimees kuulus 1947. aastal üleliidulisse nomenklatuuri. Aastatel 1949–1952 oli vastav ametikoht arvatud EK(b)P KK põhinomenklatuuri, kuhu kuulus ka esimehe asetäitja (1949–1950). 1953. aasta loetelus oli **Kalevi** esimees tõstetud EKP KK arvestusnomenklatuuri, kuhu 1947. aasta nimekirjas oli kuulunud ka esimehe asetäitja ametikoht.

1952. aasta nimekirjas lisandus EKP KK nomenklatuuri **vabatahtlik spordiühing Kolhoosnik (1952–1953)**, mille esimees kuulus EKP KK põhinimekirja. 1953. aasta loetelus

oli *Kolhoosniku* esimehe ametikoht koos *vabatahtlike spordiühingute Spartak (1953) ja Dünamo (1953)* esimeestega arvatud EKP KK arvestusnomenklatuuri. 1949. aastal kuulus siis ka *ENSV MN j.a Repatrieerimisosakonna (1949)* ülema ametikoht.

EK(b)P KK põhinomenklatuuri oli erandlikult lülitatud ka *ENSV Relvastatud Jõudude ministeeriumi (1949)* ministri (!).

Joonis. 6 Jõustruktuuridega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Joonise 6 põhjal oli 1946. aasta nomenklatuuris jõustruktuuridega seotud ametikohti kokku 159, millest 68 olid nomenklatuuri arvatud RJMi alla. 1947. aasta nimekirjaga võrreldes kuulus nomenklatuuri RJMi osas 28 kohta enam, kuna siia olid lisaks osakondade ülematele arvatud ka jaoskondade ülemate ametikohad. Ühestki hilisemast loetelust jaoskondade ülemaid ei leia.

1949. aasta nimekirjas oli jõustruktuuridele kuuluvate ametikohtade arv kasvanud kolme koha võrra. EK(b)P KK põhinomenklatuur oli saanud lisa MN j.a Kehakultuuri- ja Spordikomitee linnade ja maakondade komiteede esimeeste näol (15). 1947. aasta SM osas arvestusnimekirja kuulunud osakondade ülemate asetäitjatest (5) oli nomenklatuuri jäänud vaid kaadriosakonna ülema asetäitja. Koos muudatustega kohtade arvus ja uute kohtade lisandumisega oli SM ja talle alluvate institutsioonide (miilitsavalitsus, kombinaat nr 7) osas nomenklatuuri kuuluvate kohtade arv vähenenud 11 võrra. Ka RJM osas kuulus nomenklatuuri kolm kohta vähem.

1950. aasta nimekirjas kuulus jõustruktuuride osas nomenklatuuri 159 ametikohta. Põhiline tõus tuli seniste maakonna osakondade ülemate asemel 39 RJM rajooniosakonna

ülema lisandumisega. MN j.a Kehakultuuri-ja Spordikomitee linnade ja maakondade komiteede esimehi (15) asendas nüüd 44 linnade ja rajoonide kehakultuuri- ja spordikomiteede esimeest. Välja oli nomenklatuurist arvatud *Baltvojenmorstroi* ja SM Kombinaat nr 7 (kokku 4). 1952. aasta nimekirjas oli EKP KK põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade arv vähenenud enam kui poole võrra. SM osas arvati loetelust välja kõigi seni nomenklatuuri kuulunud osakondade ülemad (8), RJM osas aga rajooniosakonna ülemad (39). Linnade ja rajoonide spordikomiteede esimeeste (44) asemel kuulus nüüd nomenklatuuri kolm oblastikomitee esimeest. Üldse lisandus oblastitega seotud ametikohti kokku 27.

1953. aasta nomenklatuuri kinnitamise ajal olid ENSV SM ja RJM liidetud üheks asutuseks, mis vähendas ka jõustruktuuride osas nomenklatuuri kuuluvate kohtade arvu. SMst kuulus EKP KK põhinomenklatuuri 58 ametikohta (sh 39 rajooniosakonna ülemat). 1952. aasta nimekirjas põhinomenklatuurist välja arvatud miilitsavalitsuse osakonnad olid nüüd kantud arvestusnimekirja. 1953. aasta loetelust olid üldse välja jäetud MN j.a Kehakultuuri-ja Spordikomitee piirkondlike komiteede esimehed.

Üleliidulisse nomenklatuuri kuulus jõustruktuuridest aastatel 1947, 1950 ja 1952 17 kohta. Vaid 1949. aastal kuulus sinna 12 kohta, kuna mitmed eelmises nimekirjas üleliidulises nimekirjas olnud ametikohad oli tõstetud vaid kohalikku põhinomenklatuuri (sh SM ministri 3 asetäitjat). 1950. aasta nimekirjas seevastu arvati nii SM kui RJM osas kõik ministri asetäitjad üleliidulisse nimekirja tagasi (1949. aastaga võrreldes lisandus seega viis üleliidulist kohta). Ka arvati üleliidulisse nimekirja eraldi asutustena Armeed, Lennuväe ja Mereväe Vabatahtlike Ühingute esimehed (3). Üleliidulisse nimekirja kuulunud ametikohtadest oli nomenklatuurist välja jäetud nii *Baltvojenmorstroi* ülem ja peainsener kui ka SM Parandus-tööstus- ja Valitsuse ülem.

1952. aasta nimekirjas oli üleliiduliste ametikohtade osas toimunud mõningaid muudatusi. RJM osas oli oblastivalitsuste ülemate näol lisandunud 3 üleliidulist ametikohta. Samas oli ÜK(b)P KK nimekirjast välja arvatud seal varasematel aastatel olnud miilitsakooli ülem. Taas ühtseks asutuseks liidetud ALMAVÜst kuulus varasema kolme koha asemel üleliidulisse nomenklatuuri vaid üks esimehe ametikoht. 1953. aasta nimekirjast kuulus üleliidulisse nomenklatuuri kaheksa kohta, millest omakorda neli olid arvatud NLKP KK arvestusnimekirja. SMi ja RJMi liitmise üheks asutuseks, oblastite kaotamisega ja RJM Eesti Raudtee Kaitse Valitsuse väljaarvamise nomenklatuurist kadus kokku üheksa üleliidulist ametikohta.

2.7. Ideoloogia

1946. aasta ja 1947. aasta nimekirjades olid erinevate asutuste ja organisatsioonide juurde kuuluvad partei esindajad jaotatud neljaks: ÜK(b)P KK parteiorganisaatorid, EK(b)P KK parteiorganisaatorid, partei algorganisatsioonide vabastatud ja vabastamata sekretärid. 1949. aasta nimekirjast alates olid enamuses EK(b)P KK parteiorganisaatoritest saanud partei algorganisatsioonide (vabastamata) sekretärid. Partei algorganisatsioonide vabastatud sekretäre asendasid parteikomiteede sekretärid.

NLKP KK parteiorganisaatorid kuulusid erinevate enamasti üleliidulise alluvusega asutuste ja tööstusega seotud ettevõtete nagu *Kreenholmi Manufaktuur* (1947), Tallinna Merekaubasadam (1947), *Eesti Põlevkiviehitus* (1949–1952), *Põlevkivigaasi-ehitus* (1949–1952), *Baltvojenmorstroj* valitsus (1949), *Eesti Põlevkivi* kaevandused (1949–1952), Ehitustrust nr 5 (1950–1952), laevaehitustehas nr 890 (1950–1952), tehas *Dvigatel* (1950–1953), NSVL SM kombinaat nr 7 (1949), Kohtla-Järve Põlevkiviümbertöötlemise Kombinaat (1950) juurde. Kõik ÜK(b)P KK parteiorganisaatorid kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri. 1953. aasta nimekirja jäänud ainuke üleliiduline *Dvigateli* tehase parteiorganisaator oli arvatud EKP KK põhinomenklatuuri.

EKP KK parteiorganisaatorid kuulusid nii üleliidulise kui kohaliku alluvusega tööstusettevõtete juurde. Samas olid kohalikud parteiorganisaatorid Tartu Riiklikul Ülikoolil (1947) ja Tallinna Polütehnilisel Instituudil (1947). EKP KK parteiorganisaatorite alla olid arvatud ka valdade partei algorganisatsioonide sekretärid.

Partei algorganisatsioonide **vabastatud sekretärid** kuulusid V. Kingissepa nimelise Tselluloosi- ja Paberikombinaadi (1946), ENSV RJM (1947), ENSV SM (1947), Eesti Raudteevalitsuse (1947) ja EKP KK j.a Parteikooli (1953) juurde. Parteikomitee sekretärid oli ENSV RJM (1949–1952), ENSV SM (1949–1952), raudteesõlmedel (1949–1950) ja *Kreenholmi Manufaktuuril* (1950–1953). Narva Põlevkiviümbertöötlemise Kombinaadil oli aastatel 1950–1952 parteikomisjoni sekretär.

Partei esindajate põhimassi moodustasid aga erinevate ministeeriumite, valitsuste, nõukogude, haridusasutuste ja ettevõtete juurde kuuluvad partei algorganisatsioonide **vabastamata sekretärid**. EKP KK parteiorganisaatorid, partei algorganisatsioonide vabastatud ja vabastamata sekretärid kuulusid reeglina kohalikku põhinomenklatuuri. Arvestusnimekirja olid antud ajavahemikus arvatud valdade partei algorganisatsioonide sekretärid (1949), kolme tehase partei algorganisatsioonide sekretärid (1949–1950) ning raudteesõlmede parteikomiteede sekretärid (1949–1950).

Ideoloogia alla on käesolevas töös paigutatud ka erinevate asutuste ja ettevõtete poliitosakondade ülemad, ülemate asetäitjad poliitalal ning muud poliitosakonna töötajad. Nii näiteks kuulus **ENSV SM Miilitsavalitsuse poliitosakonnast (1947–1953)** üleliidulisse nomenklatuuri osakonna ülem (1953). Sama ametikoht oli aastatel 1947–1952 arvatud kohalikku põhinomenklatuuri, kuhu kuulusid veel Tallinna linna miilitsavalitsuse poliitosakonna ülem (1950, 1953) ja oblastivalituste ülemate asetäitjad poliitalal (1952).

Eesti Raudteevalitsuse poliitosakonnast (1949–1953) kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri ülem, ülema asetäitja (1949–1952) ning Tallinna, Tartu ja Pärnu poliitosakondade ülemad (1949–1952). EKP KK põhinomenklatuuri olid arvatud poliitosakonna ülema abi naistöö alal (1952), sektorite juhatajad (1949–1952), instruktorid (1949–1950), teedistantside ülemate asetäitjad poliitalal (1949–1950) ning Tallinna, Tartu ja Pärnu poliitosakondade ülemad (1953) ja ülemate asetäitjad (1949–1950). EKP KK arvestusnimekirja kuulusid Tallinna, Tartu ja Pärnu poliitosakondade ülemate asetäitjad (1953) ja jaoskondade poliitosakondade instruktorid (1949–1950).

ENSV Põllumajandusministeeriumi poliitsektorist (1950–1953) kuulusid kohalikku põhinomenklatuuri ülem, ülema asetäitja (1950–1952), ülema abid (1950–1952), instruktorid massilise parteitöö alal (1950–1952) ja oblastivalitsuste poliitsektorite ülemad (1952). 1950. aasta nimekirjas oli nomenklatuuri arvatud ka maaparandusjaamade direktorite asetäitjad poliitalal. EKP KK arvestusnimekirjas olid poliitsektori instruktorid (1950), samuti metsamajandite (1953) ja maaparandusjaamade (1953) direktorite asetäitjad poliitalal.

Masina-traktorijaamade poliitosakondadest (1947–1953) kuulusid kohalikku põhinomenklatuuri ülemad, asetäitjad massilise parteitöö alal (1950) ja ajalehtede toimetajad (1950). Nii asetäitjad massilise parteitöö alal kui ajalehtede toimetajad olid 1953. aasta nimekirjas kantud arvestusnimekirja, kuhu kuulusid veel ülemate abid komsomoli (1950, 1953) ja naistöö (1950, 1953) alal.

Eesti Merelaevanduse poliitosakonnast (1947–1953) kuulus samaaegselt üleliidulisse nomenklatuuri ülem (1947–1952) ja väljasõidukaptenite abid poliitalal (1947–1952). Kohalikku põhinomenklatuuri olid poliitosakonnast arvatud ülema asetäitja (1950–1952), lektor (1950), ülema abi komsomoli alal (1947–1950), vaneminspektorid (1947–1950), parteikabineti juhataja (1950), puksiirilaevade kaptenite abid poliitalal (1950–1953) ning reservi arvatud välissõidulaevade kaptenite abid poliitalal (1952). EKP KK arvestusnimekirja kuulusid poliitosakonnast instruktorid (1947–1949).

Narva Põlevkiviümbertöötlemise Kombinaadi poliitosakonnast (1950–1953) kuulus samaaegselt üleliidulisse nomenklatuuri ülema (1950–1952) ametikoht. Ainult EKP KK

põhinomenklatuuri kuulus sama ametikoht 1953. aasta nimekirjas. Põhinomenklatuuri olid arvatud veel ülema asetäitja (1950), parteikabineti sekretär (1950) ja instruktor (1950).

NLKP KK nimekirja kuulus nn poliitöötajate osas veel NSVL SM Parandus-töölaagri ja Ehituse nr 907 Valitsuse poliitosakonna ülem (1949). ENSV SMi haldusalast oli EKP KK põhinomenklatuuri arvatud lisaks Tallinna Miilitsakooli ülema asetäitja poliitalal (1947–1953), tuletõrjevalitsuse poliitosakonna ülem (1949–1950), vangilaagrite poliitosakonna ülem (1947–1949) ja poliitosakonna ülem asetäitja (1947–1949) ning NSVL SM Kombinaadi nr 7 poliitosakonna ülem (1947) ja ülema asetäitja (1947). Kohalikku põhinimekirja kuulusid veel ENSV Välisministeeriumi poliitosakonna juhataja (1947) ning vabariikliku sõjakomissari asetäitja poliitalal (1947–1950,1953). Siia olid arvatud ka ENSV SM Maanteede Valitsuse teemasinajaamade (1950), Tallinna Merekooli (1949–1952), Pärnu Merekooli (1949–1950), NSVL MN j.a Tsiiviilõhulaevastiku Peavalitsuse Eesti Üksik Lennugrupi (1949–1950,1953), ENSV Metsa- ja Paberitööstuse ministeeriumi metsatööstuskeskuste ja metsaparvetuskontorite (1950–1952) ja NSVL Söetööstuse ministeeriumi 32. Üksik Sõjaväestatud Mäe-päästesalga (1950–1952) ülemate asetäitjad poliitalal.

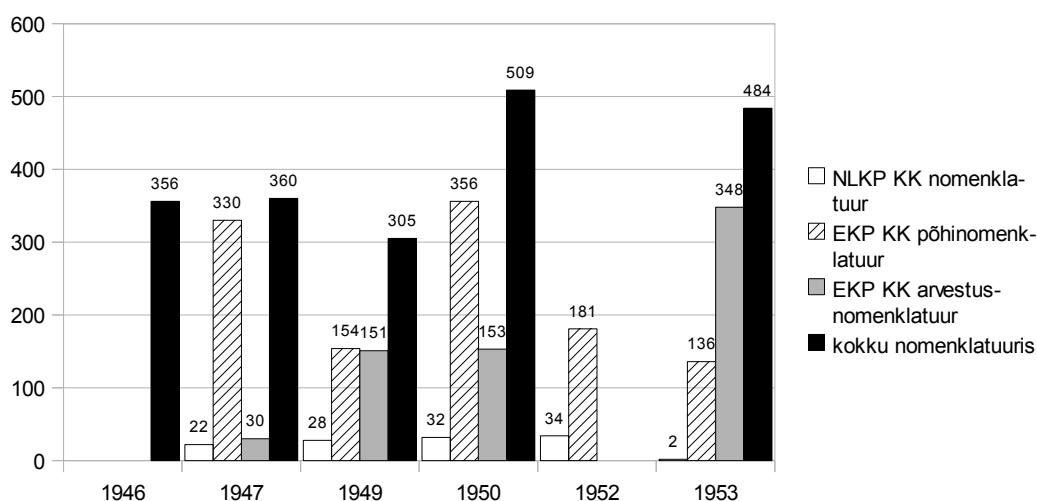
1947. aasta nimekirjas kuulusid EKP KK arvestusnomenklatuuri ENSV SM Raudtee ja Veebasseini Miilitsaosakonna ülemate asetäitjad poliitalal ning Eesti Vabariiklik Tööjõureservide Valitsuse alluvuses olevate tööstuskoolide direktorite abid poliit-kasvatuse alal. Aastatel 1949–1950 oli tööstuskoolide direktorite abid (nüüd kultuur-massilise ja kasvatustöö alal) tõstetud EKP KK põhinimekirja. 1953. aasta loetelus arvati seni kohalikku põhinomenklatuuri kuulunud Tallinna Merekooli, metsatööstuskeskuste ja 32. Üksik Sõjaväestatud Mäe-päästesalga ülemate asetäitjad poliitalal samuti EKP KK arvestusnimekirja.

EKP KK j.a Parteiajaloo Instituudist (1949–1953) kuulus NLKP KK nomenklatuuri direktor (1952). Ülejäänud aastatel oli direktori (1949–1950,1953) ametikoht arvatud vaid kohalikku põhinimekirja, kuhu kuulusid veel direktori asetäitja teadusliku töö alal-parteiajaloo sektori juhataja (1949–1953), direktori asetäitja parteiarhiivi alal (1947–1953)¹⁵⁹, marksismi ja leninismi klassikute tõlkimise sektori juhataja (1949–1952) ja vanem teaduslik kaastöötaja-toimetaja (1949–1950). arvestusnimekirja olid arvatud marksismi ja leninismi klassikute tõlkimise sektori juhataja (1953), sektorite vanemad teaduslikud kaastöötajad ja tõlgid (1949–1950), parteiarhiivi vanemad teaduslikud kaastöötajad (1947–1950) ja fondihoidja (1947–1950, 1953).

159 1946. ja 1947. aasta nimekirjades kuulus parteiarhiiv koos selle juhataja, fondihoidja ja teaduslike kaastöötajatega (1947. aastal arhiivialal töötajad) EK(b)P KK aparaadi alla.

EKP KK j.a Parteikoolist (1947–1953) kuulus üleliidulisse loetelusse direktor, direktori asetäitja õppealal (1947–1952) ning marksismi-leninismi (1947–1952), ajaloo (1947–1952), majandusteaduste (1947–1949,1952), dialektilise ja ajaloolise materialismi (1949–1952) ja ühiskonnateaduste (1950) kateedrite juhatajad. Kohalikku põhinomenklatuuri kuulusid direktori asetäitjad, kirjanduse ja keeleteaduse kateedri juhataja, sõjalise ettevalmistuse juhataja (1953) ja vanemõpetajad (1950). Varem üleliidulisse nimekirja kuulunud kateedrite juhatajad olid 1953. aasta loetelus arvatud vaid kohalikku põhinomenklatuuri. Samas nimekirjas kuulusid arvestusnimekirja varem direktori asetäitja administratiiv-majandusalal ja vanemõpetajad. **NLKP KK j.a Kõrgema Parteikooli kaugõppe osakonna Eesti konsultatsioonipunkti (1950,1953)** õpetajad kuulusid 1950. aastal kohalikku põhinomenklatuuri, kolm aastat hiljem olid samad kohad arvatud arvestusnimekirja.

Joonis 7. Ideoloogiaga seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Joonisest 7 selgub, et 1946. aastal oli ideoloogiaga seotud ametikohti EK(b)P KK nomenklatuuris 356, millest suurema osa moodustasid vallakomiteede algorganisatsioonide sekretärid (236). 1947. aastal püsis nomenklatuuri üldarv enam-vähem samas suurusjärgus, kuigi 1946. aastaga võrreldes oli EK(b)P KK parteiorganisaatorite ja partei algorganisatsioonide vabastatud ja vabastamata sekretäride arv kahanenud 25 koha võrra. Suurenenud oli arvestusnomenklatuur, kuhu lisandusid Eesti Vabariiklik Tööjõureservide Valitsuse alluvuses olevate tööstuskoolide direktorite asetäitjad poliitkasvatuse alal (23).

1949. aasta nimekirjas vähenes nii ideoloogia valdkonnaga seotud ametikohtade üldarv kui EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade arv. Languse taga oli peamiselt vallakomiteede partei algorganisatsioonide sekretäride arvu vähenemine enam kui poole võrra ning allesjäänud sekretäride arvamine arvestusnomenklatuuri. (115). 1949. aastal lisandus EK(b)P KK nomenklatuuris Eesti Raudteevalitsuse poliitosakond, millest põhinomenklatuuri oli arvatud 28 ja arvestusnimekirja 20 ametikohta.

Vaatamata sellele, et 1950. aasta loetelust olid vallakomiteede partei algorganisatsioonide sekretärid välja arvatud, kasvas ideoloogiaga seotud kohtade arv rekordiliselt. Tõusu tagas oli nii olemasolevate ametikohtade arvu suurendamine kui uute lisandumine. Kõige enam suurenes ja lisandus uusi ametikohti MTJde poliitosakondade arvel. Senise 39 põhinimekirja koha asemel oli nüüd nende osas nomenklatuuri arvatud 168 ja arvestusnimekirjas lisaks 112 uut kohta. Mõningane tõus tuli ka Narva Põlevkiviümbertöötlemise Kombinaadi poliitosakonna (4 kohta), masina- maaparandusjaamade (8 direktorite asetäitjat poliitalal), ENSV Põllumajandusministeeriumi poliitsektori (11 kohta), EKP KK j.a Parteikooli vanemõpetajate (20) ja ÜK(b)P KK j.a Kõrgema Parteikooli kaugõppe osakonna Eesti konsultatsioonipunkti õpetajate (8) arvel.

1952. aasta osas saab vaadelda ainult muutusi EK(b)P KK põhinomenklatuuris ning siin on ametikohtade arv tunduvalt vähenenud. Välja on põhinimekirjast jäänud nii MTJ poliitosakondade ülemate asetäitjad (56) ja ajalehtede toimetajad (56) kui ÜK(b)P ja EK(b)P KK j.a parteikoolide õpetajad ja vanemõpetajad (kokku 28). Eesti Raudteevalitsuse osas on kohtade arv vähenenud 30, Eesti Merelaevanduse osas nelja võrra. Seoses oblastite moodustamisega lisandus nomenklatuuri kuus uut ametikohta, MTJ poliitosakondade ülemate arv suurenes 9 koha võrra (nüüd kokku 65).

1953. aasta loetelus vähenes EKP KK põhinomenklatuuri ametikohtade arv veelgi, sest mitmed seni siia kuulunud kohad olid kantud arvestusnomenklatuuri. Peale MTJde poliitosakondade ülemate (nüüd põhinomenklatuuris 69) kuulusid EKP KK arvestusnimekirja kõik ülejäänud MTJga seotud ametikohad (kokku 276). Võrreldes 1952. aasta loeteluga on veelgi vähenenud Eesti Raudteevalitsuse ja Eesti Merelaevanduse poliitosakondade ametikohtade arv. Eesti Merelaevandusest kuulus nüüd siia vaid poliitosakonna ülem ja puksiirilaeva *Peresvet* kapteni abi poliitalal. Eesti Raudteevalitsusest aga Tallinna, Tartu ja Pärnu poliitosakondade ülemad, ülema asetäitjad olid arvatud arvestusnimekirja. Peale *Dvigateli* tehase NLKP KK parteiorganisaatori on nomenklatuurist välja arvatud ka kõik üleliidulised parteiorganisaatorid (9).

1947. aastal kuulus EKP KK nomenklatuurist üleliidulisse nimekirja 22. Põhiosa

nendest kohtadest moodustasid Eesti Merelaevanduse poliitosakonna ülem ja välissõidulaevade kaptenite abid poliitalal (14). Üleliidulisse nomenklatuuri olid arvatud veel EKP KK j.a Parteikooli direktor, tema asetäitja ja kateedri juhatajad (3) ning ÜK(b)P KK parteiorganisaatorid (2). 1949. aastal oli kasvanud ÜK(b)P KK parteiorganisaatorite arv (nüüd kokku 6). Uute asutustena nomenklatuuri lisandunud Eesti Raudteevalitsuse poliitosakonnast kuulus üleliidulisse nimekirja kokku viis ja NSVL SM Parandus-töölaagri Valitsuse poliitosakonnast üks ametikoht. EKP KK j.a Parteikooli juurde lisandus üleliidulise kohana veel üks kateedri juhataja.

1950. aasta nimekirjas kuulus ÜK(b)P KK parteiorganisaatoreid üleliidulisse nomenklatuuri kokku üheksa. Eelmise nimekirjaga võrreldes oli üleliiduliste kohtade hulka arvatud lisaks üks välissõidulaeva kapteni abi poliitalal (nüüd kokku 9). Uue asutusena oli lisandunud Narva Põlevkiviümbertöötlemise Kombinaadi poliitosakond, mille ülem kuulus ühtlasi ka üleliidulisse nimekirja. 1952. aastal kinnitatud nomenklatuuri lisandus veel üks uus üleliiduline parteiorganisaator, samuti arvati ÜK(b)P KK nimekirja Parteiajaloo Instituudi direktori ametikoht. 1953. aasta nimekirja seevastu oli jäänud vaid 2 üleliidulist (mõlemad arvestusnimekirjas) kuuluvat ametikohta: ENSV SM Miilitsavalitsuse poliitosakonna ülem ja EKP KK j.a Parteikooli direktor.

2.8. Trükiajakirjandus

Aastatel 1947–1953 oli EKP KK nomenklatuuri arvatud nii vabariiklike ajalehti-ajakirju ja olenevalt aastast ka linna-, maakonna-, rajooni- ja oblastilehti. Kahest kõige olulisemast, EKP KK häälekandjatest *Rahva Hääle (1947–1953)* ja *Sovetskaja Estonija (1947–1953)* kuulusid samaaegselt üleliidulisse nomenklatuuri toimetajad, toimetaja asetäitjad (1947) ja vastutav sekretär (1947). Ainult kohalikku põhinomenklatuuri olid arvatud toimetaja asetäitjad (1949–1953), vastutav sekretär (1949–1953) ja osakondade juhatajad (1947–1952). 1947. aasta nimekirjas olid mõnede osakondade juhatajad lisaks põhinomenklatuurile kantud ka EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri. 1953. aasta loetelus kuulusid siia nii *Rahva Hääle* kui *Sovetskaja Estonija* kõikide osakondade juhatajad. Aastatel 1947–1953 oli nn tühjade lahtritena nomenklatuuri arvatud mõlema ajalehe toimetuste kolleegiumid.

Ajalehest *Eesti Raudteelane (1947–1952)* oli toimetaja ametikoht (1949–1952) arvatud ÜK(b)P KK nomenklatuuri. 1947. aasta nimekirjas kuulus vastav koht kohalikku põhinomenklatuuri, kuhu oli arvatud ka toimetaja asetäitja (1947–1950). 1952. aasta

nimekirjas oli Eesti Raudteevalitsuse alluvusse lisatud ka ajalehe venekeelne paralleelväljaanne *Želedorožnik Estonii (1952)*, mille toimetaja kuulus samaaegselt ka üleliidulisse nomenklatuuri.

Talurahvalehest (1947–1950) kuulus EK(b)P KK põhinimekirja toimetaja, toimetaja asetäitja, vastutav sekretär ja osakondade juhatajad. 1947. aasta loetelus kuulusid kolme osakonna juhatajad arvestusnomenklatuuri. Kogu toimetuse kolleegium oli nomenklatuuri arvatud aastatel 1947–1950.

Ajalehest *Sirp ja Vasar (1947–1953)* kuulus kohalikku põhinomenklatuuri toimetaja, toimetaja asetäitja (1949) ja vastutav sekretär (1949). 1947. aasta nimekirjas kuulusid nii toimetaja asetäitja kui vastutav sekretär EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri. Toimetuse kolleegium nn tühjade lahtritena oli nomenklatuuri arvatud 1947–1953. Kohalikku põhinimekirja kuulus ka ajalehe *Noorte Hääl (1947–1953)* toimetaja, toimetaja asetäitja (1949–1952) ja osakonna juhataja (1949). 1953. aasta nimekirjas oli toimetaja asetäitja ametikoht arvatud EKP KK arvestusnomenklatuuri. Nn tühjade lahtritena kuulus nomenklatuuri ka ajalehe toimetuse kolleegium (1947–1950).

Ajalehest *Nõukogude Õpetaja (1947–1953)* kuulus kohalikku põhinomenklatuuri toimetaja ja vastutav sekretär (1949). 1947. aasta nimekirjas oli vastutava sekretäri ametikoht arvatud arvestusnomenklatuuri. Kogu toimetuse kolleegium nn tühjade lahtritena oli nomenklatuuri arvatud 1947–1952. Kohalikku põhinomenklatuuri olid arvatud nii ajalehe *Säde (1947–1953)*, *Õhtulehe (1947–1949)*¹⁶⁰ kui Eesti Merelaevanduse alluvuses ajalehe *Estonkü Morjak (1950–1952)* toimetajad. Kohalikku põhinomenklatuuri kuulusid ka *linna-, (1946–1950, 1953)*, *maakonna-, (1946–1949)*, *rajooni- (1950, 1953)* ja *oblastilehtede (1952)* toimetajad, 1952. aasta nimekirjas ka kolme oblastilehe toimetaja asetäitjad.

Periodikast oli EKP KK nomenklatuuri arvatud ka ajakiri *Eesti Kommunist (1947–1953)*, mille toimetaja, toimetaja asetäitja, vastutav sekretär (1947–1952), osakondade juhatajad (1947–1952) ja blokknoodi „Abiks agitaatorile“ toimetaja (1950–1952) kuulusid kõik kohalikku põhinimekirja. 1953. aasta loetelus olid nii vastutav sekretär, osakondade juhatajad kui „Abiks agitaatorile“ toimetaja arvatud EKP KK arvestusnomenklatuuri. Kogu toimetuse kolleegium oli nomenklatuuri arvatud 1947–1953.

Ajakirjast *Nõukogude Naine (1947–1953)* kuulus kohalikku põhinomenklatuuri toimetaja ja toimetaja asetäitja (1949–1952). 1953. aasta nimekirjas oli toimetaja asetäitja arvatud arvestusnomenklatuuri. Nn tühjade lahtritena kuulus kogu toimetuse kolleegium

160 1949.aasta nimekirjas paigutatud linnalehtede alla ning hilisemates loeteludes ei ole enam eraldi nimeliselt välja toodud.

nomenklatuuri aastatel 1947–1953.

Ajakirjast *Looming* (1947–1953) kuulus kohalikku põhinomenklatuuri ajakirja toimetaja, toimetaja asetäitja (1949) ja vastutav sekretär (1949). 1947. aasta nimekirjas kuulus toimetaja asetäitja EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri. Aastatel 1947–1953 kuulus nomenklatuuri kogu toimetuse kolleegium. Ajakirjast *Pioneer* (1947–1953) oli kohalikku põhinomenklatuuri arvatud toimetaja ja toimetaja asetäitja (1949). Toimetuse kolleegium oli nomenklatuuris aastatel 1947–1949. Ajakirjast *Stalinlik Noorus* (1947–1953) kuulus kohalikku põhinimekirja toimetaja ja toimetaja asetäitja (1949). Kogu toimetuse kolleegium oli nomenklatuuri arvatud aastatel 1947. ja 1949. Nomenklatuuri oli arvatud ka ajakirja venekeelse paralleelväljaande *Stalinskaja Molodjož* (1950–1953) toimetaja.

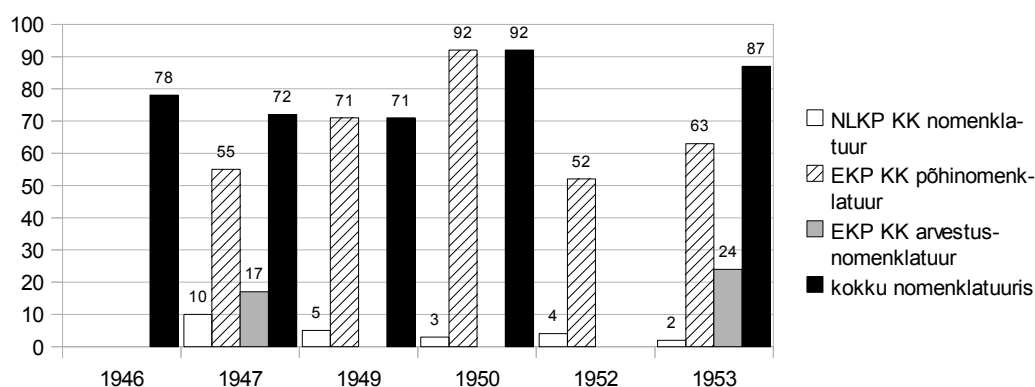
Ajakirjast *Kehakultuur* (1947–1953) kuulus kohalikku põhinomenklatuuri toimetaja ja toimetaja asetäitja (1949). 1947. aasta nimekirjas oli toimetaja asetäitja arvatud EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri. Kogu toimetuse kolleegium kuulus nn tühjade lahtritena nomenklatuuri vahemikus 1947–1952.

Ajakirjast *Pilt ja Sõna* (1947, 1952–1953) kuulus kohalikku põhinomenklatuuri toimetaja (1947, 1952). 1953. aasta nimekirjas oli toimetaja arvatud EKP KK arvestusnomenklatuuri, kuhu 1947. aastal kuulus ka toimetaja asetäitja ametikoht. 1947. aastal oli nomenklatuuri arvatud ka kogu toimetuse kolleegium.

Ajakirjast *Nõukogude Kool* (1947–1953) kuulus kohalikku põhinomenklatuuri toimetaja. Kolleegiumi koosseis oli nomenklatuuri arvatud 1947–1952.

EKP KK nomenklatuuri kuulusid ka üleliiduliste ajalehtede *Pravda* ja *Izvestija kirjasaatjad ENSVs* (1947–1950). 1947. ja 1949. aasta nimekirjades olid vastavad ametikohad arvatud ka ÜK(b)P KK nomenklatuuri, 1950. aastal vaid kohalikku põhinomenklatuuri.

Joonis 8. Trükiajakirjandusega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Joonise 8 põhjal kuulus 1946. aastal trükiajakirjanduse osas EKP KK nomenklatuuri 78 kohta. Järgmise aasta nimekirjas oli see arv mõne koha võrra vähenenud, kuna nomenklatuurist oli välja jäetud nii ajalehtede-ajakirjade toimetajate asetäitjaid (4) kui vastutavaid sekretäre (6). Koos toimetaja ja toimetaja asetäitjaga oli nomenklatuurist täielikult välja arvatud ajakiri *Nõukogude Põllumajandus (1946)*. Ühe koha võrra oli vähendatud *Talurahvalehe* osakondade juhatajate arvu. Samas lisandusid 1947. aasta nimekirjas nomenklatuuri ajakirjad *Nõukogude Naine* (1), *Pilt ja Sõna* (2), *Stalinlik Noorus* (1) ja üks maakonnaleht. EKP KK nomenklatuuri arvatud üleliiduliste ajalehtede *Pravda* ja *Izvestija* kirjasaatjad kuulusid samaaegselt ka ÜK(b)P KK nimekirja.

Kuigi 1949. aastal kinnitatud nimekirja kuulus eelmise loeteluga võrreldes vaid üks koht vähem, oli muudatusi nimekirja siseselt toimunud enam. Nii näiteks lisandusid nomenklatuuri uue linnalehe toimetaja (1) ja toimetaja asetäitja (1) ning olemasolevate ajalehtede-ajakirjade juurde 4 toimetaja asetäitjat, üks vastutav sekretär ja üks osakonna juhataja. Nomenklatuurist arvati välja ajakiri *Pilt ja Sõna* (2) ning kolme ajalehe osakondade juhatajad (kokku 7). Kui 1947. aasta nimekirja kuulus arvestusnomenklatuuri 17 ametikohta, siis 1949. ja 1950. aasta loeteludes arvestusnomenklatuuri kohad puuduvad. Kõik seni siia kuulunud kohad olid kas nimekirjast välja arvatud (osakondade juhatajad) või siis tõstetud põhinomenklatuuri (toimetaja asetäitjad, osakondade juhatajad).

1950. aasta nimekirjas asendati senised 10 maakonnalehte 37 rajoonilehega, mis tõstis tunduvalt trükiajakirjandusest nomenklatuuri kuuluvate kohtade arvu (kokku 92). Lisaks arvati *Rahva Hääle* alluvuses nomenklatuuri oleva bloknoodi "*Abiks agitaatorile*" ning ajalehtede *Stalinskaja Molodjož* ja *Estoniskii Morjak* toimetajad. *Rahva Hääl* ja *Sovetskaja Estonija* said kumbki lisa ühe osakonna juhataja, ajakiri *Nõukogude Õpetaja* aga vastutava sekretäri näol. Samas oli nomenklatuurist välja arvatud nii erinevate ajalehtede-ajakirjade toimetajate asetäitjaid (5) kui vastutavaid sekretäre (2).

1952. aasta nimekirjas oli EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade arv vähenenud 40 võrra. Oblastite sisseseadmisega olid rajoonilehtede asemel nomenklatuuri võetud kolm oblastilehte koos toimetajate ja toimetajate asetäitjatega (kokku 6 kohta). Nomenklatuuri oli arvatud tagasi ajakiri *Pilt ja Sõna* (1) ning täiesti uue ajalehena *Eesti Raudteelase* venekeelne paralleelväljaanne *Estoniskii Želeodorožnik* (1). Täielikult olid põhinomenklatuurist välja arvatud *Talurahvaleht* (5), kõigi linnalehtede toimetajad (2) ja üleliiduliste ajalehtede kirjasaatjad (2).

1953. aasta nimekirjas olid EKP KK põhinomenklatuuris tagasi nii rajooni- kui linnalehed (39+3). Ajalehtede *Rahva Hääl* ja *Sovetskaja Estonija* juurde lisandus veel ühe

osakonna juhataja ametikoht. Kokku kuulus kummagi ajalehe osas osakonna juhatajaid nüüd EKP KK arvestusnomenklatuuri 8.

1947. aasta nimekirjas kuulus EK(b)P KK nomenklatuurist üleliidulisse nimekirja kokku 10 kohta: 4 põhi- ja 6 arvestusnomenklatuuri. 1949. aasta ametikohtade loetelus oli see arv vähenenud poole võrra, kuna varem üleliidulisse arvestusnomenklatuuri kuulunud ajalehtede *Rahva Hää* ja *Sovetskaja Estonia* toimetajate asetäitjad ja vastutavad sekretärid olid arvatud vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri. Samas arvati 1949. aastal üleliidulisse nimekirja ajalehe *Eesti Raudteelane* toimetaja. 1950. aasta loetelus oli ÜK(b)P KK nomenklatuuri kohtade arv veelgi vähenenud, kuna üleliiduliste ajalehtede kirjasaatjad arvati vaid kohalikku põhinimekirja. 1952. aastal seevastu arvati üleliidulisse nomenklatuuri ajalehe *Estonkii Želedorožnik* toimetaja. 1953. aasta loetelus arvati vastav ajaleht koos oma eestikeelse paralleelväljaandega nomenklatuurist sootuks välja ning nüüd jäid üleliidulisse nomenklatuuri vaid *Rahva Hääle* ja *Sovetskaja Estonija* toimetajad.

2.9. Kirjastamine

Tsensuuriga tegelevast *ENSV MN j.a Kirjanduse- ja Kirjastusasjade Peavalitsusest (1947–1952)* kuulus üheaegselt üleliidulisse nomenklatuuri juhataja ametikoht. EK(b)P KK põhinomenklatuur olid arvatud veel juhataja asetäitja, osakondade (eel- ja järeltsensuuri, raamatukogude, repertuaari) juhatajad (1952), tsensorid ja oblastivalitsuste ülemad (1952). EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri oli 1947. aastal arvatud kaadri- ja eriosakonna juhataja. 1953. aasta nimekirjas oli tsensuuriamet nomenklatuuri võetud *ENSV SM Sõjaliste ja Riiklike Saladuste Trükis Hoidmise Valitsusena (11. valitsus)*. EKP KK põhinomenklatuuri kuulus selle juhataja ametikoht.

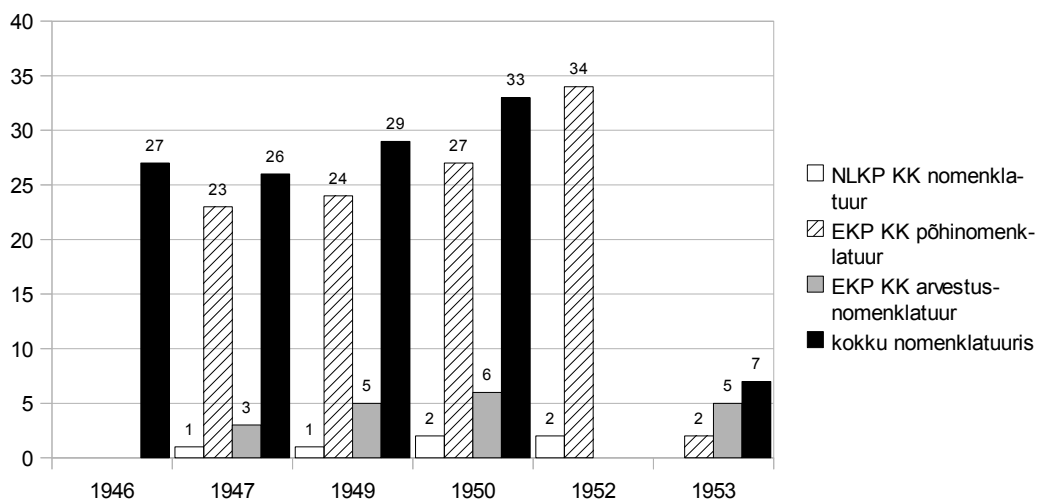
Kirjastustegevuse ja raamatukaubanduse juhtimisega tegeles *ENSV MN j.a Riiklik Kirjastuskeskus (1947–1949)*, millest EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulus direktor (1947–1949), direktori asetäitja (1947) ja kaadriosakonna juhataja (1947). Riikliku Kirjastuskeskuse alluvuses kuulus EK(b)P KK põhinimekirja ka polügraafiatööstuse peavalitsuse (1947–1949) ülem ja arvestusnomenklatuuri peainsener. 1949. aastal vastav asutus reorganiseeriti *ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsuseks (1949–1952)*. ÜK(b)P KK nomenklatuuri oli sellest arvatud ülema (1950–1952) ametikoht. 1949. aasta nimekirjas kuulus vastav ametikoht vaid EK(b)P KK põhinimekirja, kuhu olid arvatud veel ülema asetäitjad (1949–1952), Polügraafiatööstuse Trusti direktor (1949–1952) ja oblastivalitsuste juhatajad (1952). EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri olid arvatud eri- ja

kaadriosakonna juhataja (1949–1950), kirjastuste- ja raamatukaubanduse osakondade juhatajad (1950), Polügraafiatööstuse Trusti direktori asetäitja (1949–1950), Raamatukaubanduse Vabariikliku Kontori direktor (1949–1950) ja *Estpoligrafsnab* direktor (1949). 1953. aastal toimus taaskord uus ümberkorraldus, mille tulemusena muutus senine asutus ***ENSV Kultuuriministeeriumi kirjastuse ja polügraafiatööstuse peavalitsuseks (1953)***, millest EKP KK arvestusnomenklatuuri oli kantud selle juhataja ametikoht.

1947. aasta nimekirjas olid EK(b)P KK põhinomenklatuuri arvatud ka viie kirjastuse (***Poliitiline Kirjandus, Pedagoogiline Kirjandus, Teaduslik Kirjandus, Ilukirjandus ja Kunst ning Rakendustrükiste Kirjastus***) direktorid ning peale Rakendustrükiste Kirjastuse ka kõigi kirjastuste peatoimetajad. 1949. aastal moodustati nende kirjastuste baasil ***Eesti Riiklik Kirjastus (1949–1953)***, millest EKP KK põhinomenklatuuri olid arvatud direktor (1949–1952) ja tema asetäitja (1949–1950), peatoimetaja (1950–1952) ja tema asetäitja (1949) ning erinevate toimetuste juhatajad (1949–1952). 1953. aasta nimekirjas oli Eesti Riikliku Kirjastuse direktor koos peatoimetaja ja kahe toimetuse (poliitilise kirjanduse ja marksismi-leninismi klassikute teoste toimetuse) juhatajatega kantud EKP KK arvestusnomenklatuuri.

Ajalehtede-Ajakirjade Kirjastusest (1947–1953) kuulus EK(b)P KK põhinomenklatuuri direktor (1947/1947–1953/1952). Kohalikku arvestusnomenklatuuri oli sama ametikoht kantud 1953. aasta nimekirjas. 1947. aastal kuulus arvestusnimekirja ka kirjastuse direktori asetäitja.

Joonis 9. Kirjastamisega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. 1946. aastal kuulus joonisele 9 tuginedes EK(b)P KK nomenklatuuri 27 kirjastamisega seotud ametikohta. 1947. aastal kinnitatud nimekirjas oli see

vähenenud ühe koha võrra, sest nomenklatuurist oli välja arvatud üks tsensori ametikoht. 1949. aasta loetelu kinnitamisega oli kirjastamisega seotud kohtade arv kasvanud kolme võrra, sest ENSV MN j.a Riiklik Kirjastuskeskuse reorganiseerimise tulemusel lisandus nomenklatuuri ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsuse alluvuses 9 ametikohta. Samas arvati nomenklatuurist välja ENSV MN j.a Kirjanduse- ja Kirjastusasjade Peavalitsuse kaadriosakonna juhataja, veel üks tsensor ning Ajalehtede-Ajakirjade Kirjastuse direktori asetäitja.

1950. aasta nimekirjas oli kirjastamisega seotud ametikohtade arv kasvanud peamiselt Eesti Riikliku Kirjastuse arvel, kuhu oli lisandunud seitse uut ametikohta (sh 5 uue toimetuse juhatajad). Samas oli nomenklatuurist välja jäetud kolm polügraafiatööstusega seotud ametikohta. 1952. aastast on teada vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade arv ning see oli 1950. aasta nimekirjaga võrreldes kasvanud kokku kuue koha võrra. ENSV MN j.a Kirjanduse- ja Kirjastusasjade Peavalitsuse juurde oli lisandunud nelja osakonna juhataja, üks tsensori ja kahe oblastivalitsuse juhataja ametikohad. Oblastivalitsuste juhatajad (3) olid kantud põhinomenklatuuri ka ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsuse osas. Eesti Riiklikust Kirjastusest seevastu oli põhinomenklatuurist välja jäänud viis kohta (sh direktori ja peatoimetaja asetäitjad ja kahe toimetuse juhatajad). Uue ametikohana oli siia kantud marksismi-leninismi klassikute teoste toimetuse juhataja.

1953. aasta nimekirja oli pärast oblastite kaotamist ja erinevaid reorganiseerimisi kantud vaid 7 kirjastamisega seotud ametikohta. Senisest tsensuuriga tegelenud 15 põhinimekirja kohast oli alles jäänud vaid ENSV SM Sõjaliste ja Riiklike Saladuste Trükis Hoidmise Valitsuse juhataja. Eesti Riikliku Kirjastuse 11 põhinomenklatuuri kohast oli 1953. aasta nimekirja jäänud vaid neli ning need kõik olid arvatud arvestusnomenklatuuri.

1947. ja 1949. aasta nimekirjades kuulus üleliidulisse nomenklatuuri ENSV MN j.a Kirjanduse-ja Kirjastusasjade Peavalitsuse juhataja ametikoht. 1950. aasta nimekirjas lisandus sellele ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsuse juhataja. Ka 1952. aasta loetelus oli EK(b)P KK nomenklatuurist ÜK(b)P KK nimekirja arvatud kaks ametikohta. 1953. aasta nomenklatuuri ei olnud peale mainitud asutuste reorganiseerimist ENSV Kultuuriministeeriumi peavalitsusteks, jäänud enam ühtegi üleliidulist kohta.

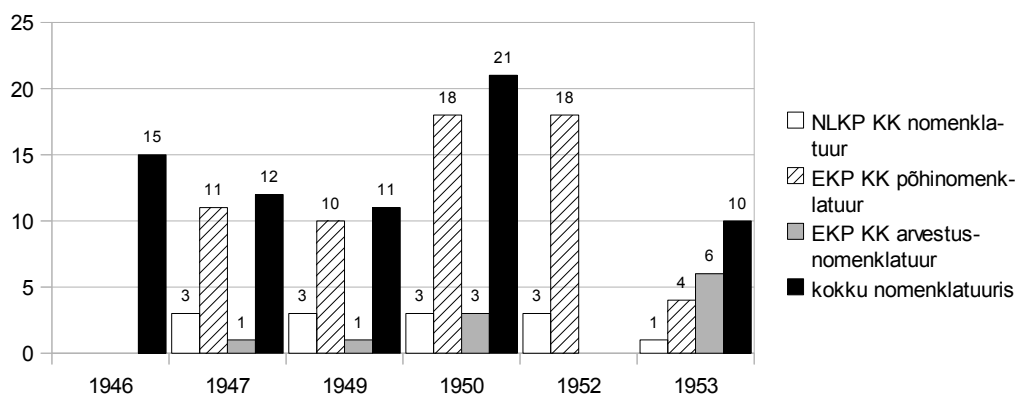
2.10. Kino, raadio, telegraaf

ENSV Kinematograafia ministeeriumist (1947–1952) kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri minister. Ministri asetäitjad, kaadri-eriosakonna juhataja (1947) ning oblastivalitsuste ülemad (1952) olid arvatud EK(b)P KK põhinenomenklatuuri. 1953. aastal reorganiseeriti ministeerium **ENSV Kultuuriministeeriumi kinematograafia peavalitsuseks (1953)**. EKP KK põhinenomenklatuuri oli arvatud selle juhataja. Ministeeriumile ning hiljem peavalitsusele alluvatest asutustest oli kohalikku nomenklatuuri kantud üleliidulise **Filmiide Paljundamise ja Laenutamise Peavalitsuse Glavkinoprokat Eesti Vabariikliku Kontori (1947–1953)** juhataja (1947–1952). Arvestusnomenklatuuri oli vastav ametikohta kantud 1953. aasta nimekirjas. **Tallinna Kinostuudio (1950–1953)** direktor kuulus EKP KK põhinimekirja vahemikus 1950–1952, arvestusnomenklatuuri 1953. aasta nimekirjas.

ENSV MN j.a Raadioinformatsiooni Komiteest (1947–1952) kuulus üleliidulisse nimekirja juhataja ametikoht. EK(b)P KK põhinenomenklatuuri olid arvatud juhataja asetäitja, poliitiliste saadete vastutav toimetaja, kunstiline juht (1949–1952), erinevate valdkondade saadete (sh muusika, soomekeelsete saadete, uudiste jne) vastutavad toimetajad (1950–1952), vanemdirektor (1949) ja oblastikomiteede esimehed (1952). Kohalikku arvestusnomenklatuuri olid 1950. aasta loetelus arvatud saatesektori ja kahe osakonna ülemad. 1953. aastal reorganiseeriti komitee **ENSV Kultuuriministeeriumi raadioinformatsiooni peavalitsuseks (1953)**. EKP KK põhinimekirja kuulus selle juhataja. Ülejäänud neli ametikohta (juhataja asetäitja ja kolme valdkonna saadete peatoimetajad) olid kantud arvestusnomenklatuuri.

ENSV Telegraafi Agentuurist (1947–1953) oli üleliidulisse nimekirja arvatud juhataja, kohalikku põhinenomenklatuuri kuulusid juhataja asetäitja ja „toimetuse juhataja välismaa jaoks“ (1947).

Joonis 10. Kino, raadio ja telegraafia seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Joonisest 10 selgub, et 1946. aastal kuulus EKP KK nomenklatuuri kokku 15 kino, raadio ja telegraafia seotud ametikohta. 1947. aastal antud arv mõne koha võrra langes, kuna loetelust oli ENSV Kinematograafia ministeeriumi osas jäänud välja üks ministri asetäitja ning „Glavkinoprokati“ juhataja asetäitja ja kaadriosakonna ülema ametikohad.

1949. aasta põhinomenklatuuri jäi ENSV Telegraafi Agentuurist senise kolme koha asemel vaid juhataja, samas lisandus ENSV MN j.a Raadioinformatsiooni Komitee juurde kunstilise juhi ametikoht. 1950. aasta nimekirjas kasvas nii põhi- kui arvestusnomenklatuuri kuuluvate kohtade arv. Tõus tuli Raadioinformatsiooni Komitee arvel: põhinimekirja arvati seitse ja arvestusnimekirja kolm uut ametikohta. Uue asutusega lisandus Tallinna Kinostuudio. 1952. aasta nimekirjas lisati ENSV Kinematograafia ministeeriumi juurde oblastivalitsuse ülemate (3) ja Raadioinformatsiooni Komitee juurde oblastikomiteede esimeeste (2) ametikohad. Samas oli komitee osas põhinomenklatuurist välja jäetud nelja valdkonna saadete toimetajad ja vanemdiktor.

1953. aastaks oli kino, raadio ja telegraafia seotud ametikohti jäänud nomenklatuuri kokku 10. Languse taga oli oblastitega seotud ametikohtade kaotamine (5) ning ENSV Kinematograafia ministeeriumi ja Raadioinformatsiooni Komitee muutmine ENSV Kultuuriministeeriumi peavalitsusteks. Reorganiseerimiste tulemusel jäi nimekirjast välja kolm kohta. Kuus seni kohalikku põhinimekirja kuulunud ametikohta oli 1953. aasta loetelus kantud arvestusnomenklatuuri.

Peavalitsuste loomine tõi muudatuse ka üleliidulisse nimekirja kuuluvate kohtade arvus. Kuni 1953. aastani olid siia arvatud nii kinematograafia minister kui ENSV Raadioinformatsiooni Komitee juhataja. 1953. aasta nimekirjas oli NLKP KK nomenklatuuri jäänud vaid ENSV Telegraafi Agentuuri juhataja ametikoht.

2.11. Kultuur, teadus

Muuseumide, rahvaraamatukogude ja kohalike TKde kultuuri- ja haridusosakondade tööd juhtinud *ENSV MN j.a Kultuurhariduslike Asutuste Komiteest (1947–1952)* kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri esimees. EK(b)P KK põhinimekirja olid arvatud esimehe asetäitjad, kaadriosakonna juhataja (1947) ning oblastiosakondade juhatajad (1952). Alluvate asutusena oli kohalikku põhinomenklatuuri arvatud Loengute Keskbüroo direktor (1950) ja *Riikliku Raamatukogu (1947–1950, 1953)* direktor (1947–1950). 1953. aasta nimekirjas oli Riikliku Raamatukogu direktor kantud EKP KK arvestusnomenklatuuri. Kogu komitee koosseis kuulus nn tühjade lahtritena nomenklatuuri 1952. aastal. 1953. aastal reorganiseeriti senine asutus *ENSV Kultuuriministeeriumi kultuurhariduslike asutuste peavalitsuseks (1953)*, mille juhataja kuulus EKP KK põhinomenklatuuri.

Kunsti ja kirjanduse riikliku juhtimisega tegelenud *ENSV MN j.a Kunstide Valitsusest (1947–1952)* kuulus ÜK(b)P KK ametikohtade loetelusse valitsuse ülem. EK(b)P KK põhinomenklatuuri olid arvatud ülema asetäitjad, osakondade juhatajad (1947), oblastiosakondade juhatajad (1952) ning alluva asutusena Rahvaloomingu Keskmaja direktor (1947). 1950. aasta loetelus oli kaadriosakonna juhataja arvatud EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri. Kogu asutuse kolleegium kuulus nomenklatuuri nn tühjade lahtritena 1952. aasta loetelus. 1953. aastal reorganiseeriti Kunstide Valitsus *ENSV Kultuuriministeeriumi kunstide peavalitsuseks (1953)*, millest EKP KK põhinomenklatuuri oli arvatud juhataja ametikoht.

Üldplaneeringute, arhitektuurijärevalve ja arhitektuurimälestiste kaitsega tegeles *ENSV MN j. a Arhitektuuri Valitsus (1947–1953)*. Üleliidulisse nomenklatuuri oli kantud selle ülem ja Tallinna TSN TK juures asuv linna peaarhitekt (1947–1952). 1953. aasta nimekirjas oli peaarhitekti ametikoht arvatud vaid EKP KK põhinimekirja, kuhu kõikides nimekirjades kuulusid ka valitsuse ülema asetäitjad. 1947. aastal oli EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri kantud kaadriosakonna juhataja.

1953. aastal ühendati ENSV Kunstide Valitsus, Kinematograafia ministeerium, Raadioinformatsiooni Komitee, Kultuurhariduslike Asutuste Komitee, Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsus ja Vabariiklik Tööjõureservide Valitsus *ENSV Kultuuriministeeriumiks (1953)*. NLKP KK nomenklatuuri oli sellest arvatud minister, kohalikku põhinimekirja ministri asetäitjad ning lisaks juba mainitud peavalitsuste juhatajatele ka kutsehariduse peavalitsuse juhataja ametikoht.¹⁶¹

161 Kutseharidusega seotud küsimustega tegeles kuni 1953. aastani Eesti Vabariiklik Tööjõureservide Valitsus,

EKP KK nomenklatuuri oli arvatud neli loominguulist liitu. Üleliidulisse nimekirja kuulus nendest *Eesti Nõukogude Kirjanike Liidu (1949–1953)* esimees. Esimehe asetäitja (1950–1952) ja sekretär (1950–1953) olid arvatud kohalikku põhinomenklatuuri. *Eesti Nõukogude Heliloojate Liidust (1949–1953)* kuulusid kohalikku põhinimekirja esimees (1949–1953), aastatel 1950–1952 ka esimehe asetäitja ja sekretär. *Eesti Nõukogude Kunstnike ja Arhitektide Liidust (1949–1953)* kuulusid kohalikku põhinimekirja esimehed (1949–1953), esimehe asetäitjad (1950) ja sekretärid (1950–1952).

Riiklikest teatritest kuulusid EKP KK põhinomenklatuuri *Estonia (1947–1953)* direktor ja peanäitejuht (1950–1953), *Draamateatri (1947–1953)* direktor ja peanäitejuht (1950–1953), *Vene Draamateatri (1949–1953)* direktor ja peanäitejuht (1950–1953), *Vanemuise (1947–1950,1953)* direktor ja peanäitejuht (1950,1953) ning *Riikliku Noorsooteatri (1947)* direktor-kunstiline juht. Kohalikku põhinomenklatuuri olid arvatud veel *ENSV Teatriühingu (1952–1953)* esimees ning *Eesti Riikliku Filharmoonia (1947–1953)* direktor ja kunstiline juht (1947–1950,1953).

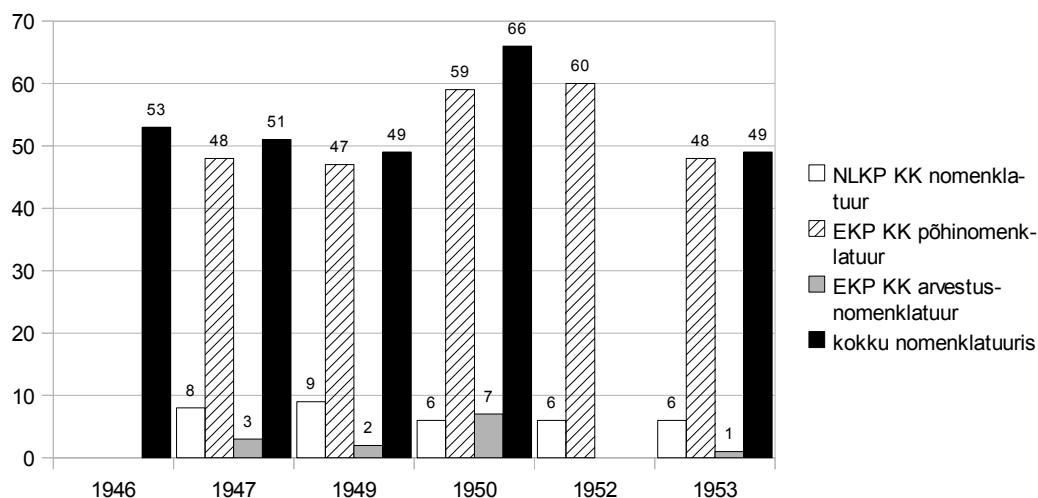
ENSV Teaduste Akadeemiast (1947–1953) kuulusid üleliidulisse põhinimekirja president, asepresidendid (1947–1952), akadeemik-sekretär (1947–1949) ning 1953. aastal ka Ajaloo ja Majanduse Instituutide direktorid. Ülejäänud instituutide direktorid oli arvatud vaid kohalikku põhinomenklatuuri.¹⁶² EKP KK põhinimekirja olid kantud veel osakondade akadeemik-sekretärid, teaduslik sekretär (1947–1949), ajakirja vastutav toimetaja (1947), kaadriosakonna (1947) ja õiguse sektori (1950) juhataja. 1950. aasta nimekirjast alates olid vaid kohalikku põhinimekirja arvatud seni üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud asepresidentide (1950–1953) ja akadeemik-sekretäri (1950–1953) ametikohad. EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri olid 1950. aasta nimekirjas arvatud kaadri- ja eriosakonna juhatajad. ENSV Teaduste Akadeemia alluvuses olid EK(b)P KK põhinomenklatuuri arvatud *Ajaloomuuseumi (1947–1950)* direktor, arvestusnomenklatuuri *Eesti Rahva Muuseumi (1947–1950)* ja *Riikliku Kirjandusmuuseumi (1947–1950)* direktorid.

ENSV Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühingust (1949–1953) kuulusid kohalikku põhinimekirja esimees, esimehe asetäitja, vastutav sekretär (1949–1952) ja oblastivalitsuste juhatajad (1952).

mis käesolevas töös on arvatud tööstusega tegelevate asutuste alla.

¹⁶² Olenevalt aastast oli ENSV Teaduste Akadeemia instituutide direktoreid EKP KK nomenklatuuri arvatud 12–15; vt Lisa 11.

Joonis 11. Kultuuri ja teadusega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentsse. Joonisest 11 selgub, et kultuuri ja teadusega seotud asutustest ja organisatsioonidest kuulus 1946. aastal EKP KK nomenklatuuri kokku 53 kohta. Aasta hiljem kinnitatud loetelus oli see arv mõne koha võrra vähenenud, kuna nomenklatuurist oli välja arvatud kolme muuseumi direktorid. Samas lisandus 1947. aasta nomenklatuuri Tallinna linna peaarhitekti ametikoht.

1949. aasta nimekirjas oli paari koha võrra vähenenud nii EKP KK põhi- kui arvestusnomenklatuur. Nii näiteks oli MN j.a Kunstide Valitsusse senise kuue koha asemel jäänud vaid kolm. Nomenklatuurist olid välja arvatud kõigi MN juures asunud asutuste kaadriosakondade juhatajad (3). ENSV Teaduste Akadeemia osas oli kaotatud nii ajakirja vastutava toimetaja kui kolme teadusliku uurimisinstituudi direktori ametikohad. Uute asutustena on lisandunud loomingulised liidud (4) ja ENSV Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühing (3).

1950. aastal teaduse ja kunstiga seotud nomenklatuursete kohtade arv suurenes. Lisa tuli peamiselt loominguliste liitude arvel, kuna kohalikku põhinomenklatuuri kanti lisaks esimehele ka esimehe asetäitja ja sekretäri ametikohad (kokku lisaks 8). EKP KK põhinimekirja arvati lisaks direktoritele ka riiklike teatrite peanäitejuhid (4), ENSV Teaduste Akadeemia osas õiguse sektori ja ühe instituudi direktori ametikoht.

Kuigi 1952. aasta nimekirjas oli EK(b)P KK põhinomenklatuurist välja jäänud kokku üheksa kohta (sh kahe loomingulise liidu esimeeste asetäitjad, Ajaloomuuseumi direktor ning Vanemuise teatri direktor ja peanäitejuht), suurenes põhinimekiri oblastitega seotud ametikohtade (9) ja ENSV Teatriühingu esimehe lisandumise arvel siiski ühe koha võrra.

1953. aastal seevastu vähenes nomenklatuursete kohtade arv nii oblastite kohtade kaotamisega (9) kui loominguliste liitude osas kohtade vähendamisega. Senise 10 koha asemel jäid nüüd nomenklatuuri vaid loominguliste liitude esimehed (Kirjanike Liidust ka esimehe asetäitja ametikoht). Uue asutusena oli nomenklatuuri arvatud ENSV Kultuuriministeerium (5) koos oma peavalitsustega.

1947. aasta nimekirja kuulus 8 üleliidulist kultuuri ja teadusega seotud ametikohta. 1949. aasta nimekiri sai lisa Kirjanike Liidu esimehe näol. 1950. aastal seevastu arvati seni ÜK(b)P KK loetelusse kuulunud ENSV Teaduste Akadeemia asepresidendid (2) ja akadeemik-sekretär vaid kohalikku põhinomenklatuuri. 1952. aasta üleliidulisse nimekirja kuuluvate kohtade arvus muudatusi ei toonud. 1953. aastal seevastu kadus kaks üleliidulist kohta seoses MN j.a Kultuurhariduslike Asutuste Komitee ja Kunstide Valitsuse reorganiseerimisega ENSV Kultuuriministeeriumi peavalitsusteks. Vaid kohalikku põhinomenklatuuri arvati Tallinna peaarhitekt. Uute kohtadena lisati NLKP KK nomenklatuuri kultuuriminister ning ENSV Teaduste Akadeemia Ajaloo ja Majanduse Instituutide direktorid.

2.12. Haridus

ENSV Haridusministeeriumist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nomenklatuuri minister ja ministri asetäitjad (1947–1949). Ainult kohalikku põhinomenklatuuri kuulusid ministri asetäitjad (1950–1953), ministri asetäitja kaadrialal (1949–1952), ministeeriumi osakondade ülemad (1947–1952) ning linnade (1947–1950,1953), maakondade (1947–1949), rajoonide (1950) ja oblastite (1952) haridusosakondade juhatajad. 1947. aasta ametikohtade loetelus kuulusid EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri sõjaosakonna ülem, Tallinna linnarajoonide haridusosakondade juhatajad, Õpetajate Seminaride direktorid ja ENSV Vabariikliku Õpetajate Täiendusinstituudi direktor. 1953. aasta nimekirjas olid arvestusnomenklatuuri arvatud haridusministeeriumi osakondade ja kaadriavalitsuse ülemad. Kogu ministeeriumi kolleegium kuulus nomenklatuuri aastatel 1950–1953.

Tartu Riiklikus Ülikoolist (TRÜ) (1947–1953) kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri rektor, prorektorid teadusliku töö (1947–1949) ja õppetöö (1949) alal, marksismi-leninismi, poliitökonoomia ning dialektilise ja ajaloolise materialismi (1949–1953) kateedri juhatajad. Aastatel 1947–1949 olid ÜK(b)P KK nimekirja arvatud lisaks üheksa muu kateedri (sh NSVL ja eesti ajaloo, administratiiv-, riigi-, kriminaalõiguse jne) juhatajad, 1950. aastal vaid kriminaalõiguse kateedri juhataja ametikoht. EKP KK põhinomenklatuuri olid TRÜst arvatud

prorektorid teadusliku töö (1950–1953), õppetöö (1947, 1950–1953) ja kaugõppe (1947–1950) alal. Samuti kaadriosakonna ülem (1947–1949), poliitiliste ainete kateedrite õppejõud (1949–1953), dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri juhataja (1947), teiste kateedrite juhatajad ja nelja teaduskonna dekaanid (1949–1950). 1947. aasta nimekirjas olid poliitiliste ainete kateedrite õppejõud ja teaduskondade dekaanid arvatud arvestusnomenklatuuri. 1949. ja 1950. aasta nimekirjades kuulusid arvestusnomenklatuuri vastavalt viie ja nelja teaduskonna dekaanid.

Tallinna Polütehnilisest Instituudist (TPI) (1947–1953) oli üleliidulisse nomenklatuuri arvatud instituudi direktor, direktori asetäitja (1947–1949) ning marksismi-leninismi, poliitökonoomia (1947–1949, 1953) ja nõukogude õiguse (1949) kateedri juhatajad.

Kohalikku põhinimekirja kuulusid direktori asetäitjad (1950–1953), poliitökonoomia (1950–1952) ja nõukogude õiguse (1950) kateedri juhatajad, poliitiliste ainete õppejõud (1950–1953), majanduse (1949–1950) ja „spetsiaalteaduskonna“ (1950) dekaanid ning kaadriosakonna juhataja (1947–1949). Ülejäänud teaduskondade dekaanid kuulusid aastatel 1949–1950 EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri. 1947. aasta nimekirjas olid arvestusnomenklatuuri arvatud kõigi teaduskondade dekaanid ning 1950. aasta loetelus ka kaadriosakonna juhataja ametikoht.

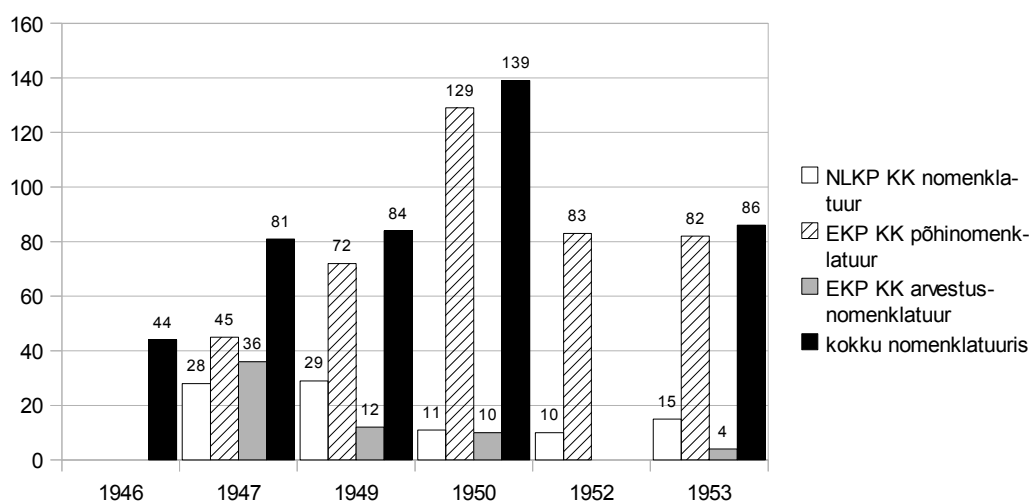
Tallinna Riiklikust Konservatooriumist (1947–1953) kuulusid üleliidulisse nimekirja direktor (1947–1949) ja marksismi-leninismi kateedri juhataja. 1950. aasta nimekirjast alates kuulus konservatooriumi direktor vaid kohalikku põhinomenklatuuri, kuhu olid arvatud veel direktori asetäitja ja marksismi-leninismi kateedri õpetaja (1950–1953).

Tartu Riiklikust Kunstiinstituudist (1947–1950) ja **Tallinna Riiklikust Tarbekunsti Instituudist (1947–1950)** kuulusid üleliidulisse ametikohtade loetelusse kooli direktorid (1947–1949) ja marksismi-leninismi kateedri juhatajad. 1950. aastal arvati mõlema kooli direktorid vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri, kuhu kuulusid veel direktori asetäitjad ja marksismi-leninismi kateedri õpetajad (1950). 1951. aastal liideti Tartu Riiklik Kunstiinstituut ja Tallinna Riiklik Tarbekunsti Instituut **ENSV Riiklikuks Kunstiinstituudiks (1952–1953)**, millest üleliidulisse nimekirja kuulusid direktor (1953) ja marksismi-leninismi kateedri juhataja. 1952. aasta loetelus kuulus instituudi direktor vaid kohalikku põhinomenklatuuri, kuhu olid arvatud veel direktori asetäitja ja marksismi-leninismi kateedri õppejõud.

Eesti Põllumajanduse Akadeemiast (EPA) (1952–1953) olid üleliidulisse nomenklatuuri arvatud rektor ning marksismi-leninismi ja poliitökonoomia kateedrite juhatajad (1953). Kohalikku põhinomenklatuuri olid kantud poliitiliste ainete kateedrite juhatajad (1952) ja õppejõud (1952) ning prorektor õppe-ja teadusliku töö alal.

Eesti Riiklikust Teatriinstituudist (1947–1949) kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri direktor ja marksismi-leninismi kateedri juhataja. EK(b)P KK põhinomenklatuuri oli arvatud direktori asetäitja. *Tallinna Pedagoogilisest Instituudist (1949–1953)* kuulus üleliidulisse nimekirja direktori ametikoht (1953). Varasematel aastatel oli direktor (1949–1952) kuulunud kohalikku põhinomenklatuuri, kuhu olid arvatud veel direktori asetäitja ja marksismi-leninismi kateedri juhataja ja õpetajad (1950–1953). *Tartu Õpetajate Instituudist (1949–1953)* kuulusid kohalikku põhinomenklatuuri direktor, direktori asetäitja (1949–1952), marksismi-leninismi kateedri juhataja ja õpetajad (1950–1953). Arvestusnomenklatuuri kuulus direktori asetäitja 1953. aasta nimekirjas.

Joonis 12. Haridusega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Hariduse valdkonnaga seotud ametikohti kuulus joonise 12 põhjal 1946. aasta EK(b)P KK nomenklatuuri kokku 44. 1947. aastal oli vastav arv peaaegu kahekordistunud. Kohalikku põhinomenklatuuri olid TRÜ osas kantud 13 uue kateedri juhatajad ning EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri TRÜ poliitiliste ainete õppejõud (7) ja teaduskondade dekaanid (8). TPI osas arvati arvestusnomenklatuuri juurde kolme teaduskonna dekaanid. Uute asutustena kuulusid haridusministeeriumi alluvuses arvestusnomenklatuuri Õpetajate Täiendusinstituudi (1) ja Õpetajate Seminaride (4) direktorid.

1949. aastal kinnitatud nimekirjas oli haridusega seotud nomenklatuursete kohtade koguarv jäänud enam-vähem samaks, küll aga oli tunduvalt suurenenud EK(b)P KK põhinomenklatuuri ja vähenenud arvestusnomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv. Kasvu

taga oli peamiselt linnade ja maakondade haridusosakondade (17) tõstmine arvestusnomenklatuurist EK(b)P KK põhinimekirja. Samas arvati arvestusnomenklatuuri uute kohtadena Tallinna linnarajoonide haridusosakondade juhatajad (4). Arvestusnomenklatuurist põhinimekirja kanti ka TRÜst nelja ja TPIst ühe teaduskonna dekaanid. Seni TRÜ osas arvestusnomenklatuuri kuulunud poliitiliste ainete õppejõud (7) arvati nomenklatuurist üldse välja. Uute õppeasutustena oli 1949. aastal EKP KK põhinomenklatuuri kantud Tallinna Pedagoogiline Instituut (3) ja Tartu Õpetajate Instituut (3).

1950. aastal suurenes ja täienes EK(b)P KK põhinomenklatuur mitmete uute kohtadega. Senise 17 maakonna ja linna haridusosakonna asemel arvati kohalikku põhinomenklatuuri 39 rajooni ja viis linna haridusosakonna juhatajat. 1949. aasta nimekirjas nomenklatuurist välja jäetud TRÜ poliitiliste ainete õpetajad olid täiendatud koosseisus tagasi EK(b)P KK põhinomenklatuuris (15). Poliitiliste ainete õpetajaid olid lisatud ka kõigi teiste nomenklatuuri kuuluvate õppeasutuste juurde (kokku 22 õpetajat sh 13 nendest TPIs). Samas olid nomenklatuurist välja arvatud TRÜ nelja kateedri juhatajad ning terves koosseisus Riiklik Teatriinstituut (3).

1952. aasta loetelus oli EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade arv vähenenud kokku 46 võrra. Põhinimekirjast olid välja jäetud nii rajoonide (39) kui linnade (5) haridusosakondade juhatajad, samas oli siia kantud oblastite (3) haridusosakondade juhatajad. TRÜ ja TPI osas oli vähendatud kateedrite juhatajate (8 TRÜ, 1 TPI) arvu ning põhinomenklatuurist olid üldse välja jäetud teaduskondade dekaanid (2 TPI, 4 TRÜ). Samas oli poliitiliste ainete õpetajate arvu suurendatud Tallinna Pedagoogilises Instituudi (1), Tartu Õpetajate Instituudi (1) ja TRÜ juures (4). 1952. aasta nimekirjast alates oli nomenklatuuri arvatud ENSV Riiklik Kunstiinstituut (6) ning TRÜst eraldatud põllumajandusteaduskondade baasil moodustatud EPA (10).

1953. aasta nimekirjas oli EKP KK põhinomenklatuuri kuuluvate haridusega seotud ametikohtade arv eelmise aastaga võrreldes jäänud samale tasemele. Haridusosakondade juhatajatest oli nomenklatuuri jäänud vaid Tallinna haridusosakonna juhataja. TRÜ osas oli nomenklatuurist välja jäetud kahe ja Riiklikust Kunstiinstituudist ühe poliitilise aine õppejõud. Juurde oli poliitiliste ainete õppejõude kantud Tallinna Pedagoogilise Instituudi (2) ja EPA (4) osas. EPA juurest oli omakorda välja arvatud ühe poliitilise aine kateedri juhataja ametikoht. TRÜ osas oli lisaks NSVL ajaloo kateedri juhatajale nomenklatuuri arvatud ka üldajaloo kateedri juhataja.

1947. aastal kuulus EK(b)P KK nomenklatuurist ÜK(b)P KK nomenklatuuri 28 kohta. 1949. aastal kinnitatud nimekirjas oli see arv kasvanud ühe koha võrra. Varasema kahe

haridusministri asetäitja asemel oli neid nüüd üleliidulisse nimekirja jäänud vaid üks. TPI osas lisati üleliidulisse nomenklatuuri nõukogude õiguse kateedri juhataja. TRÜst arvati seni vaid EK(b)P KK nomenklatuuri kuulunud prorektor õppetöö alal ning dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri juhataja üleliidulisse nimekirja. Seni üleliidulises nomenklatuuris olnud riigiõiguse kateedri juhataja ametikoht arvati vaid EK(b)P KK põhinimekirja.

1950. aastal vähenes üleliidulisse kuuluvate nomenklatuursete kohtade arv enam kui poole võrra. Põhiosa 11 üleliidulisest kohast moodustasid õppeasutuste poliitiliste ainete kateedrite juhatajad (7). Mitmed seni ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuulunud ametikohtadest olid arvatud EK(b)P KK põhinimekirja: haridusministri asetäitja, TPI direktori asetäitja, TRÜ prorektorid (2), konservatooriumi (1) ning Tartu (1) ja Tallinna (1) kunstikoolide direktorid. EK(b)P KK põhinomenklatuuri olid senistest üleliidulistest kohtadest kantud ka mõnede kateedrite juhatajad (TPI 2, TRÜ 7). Teatriinstituudi nomenklatuurist väljaarvamisega kadus kaks üleliidulist ametikohta.

1952. aasta nimekirjas oli üleliiduliste nomenklatuursete ametikohtade arv ühe võrra veelgi vähenenud, sest 1950. aasta loetelus üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud TRÜ kriminaalõiguse kateedri juhataja arvati vaid EK(b)P KK põhinimekirja. Tallinna ja Tartu kunstikoolide liitmise tulemusena kadus kaks üleliidulist kohta. ENSV Riikliku Kunstiinstituudi ja EPA lülitamisega EK(b)P KK nomenklatuuri lisandus omakorda kaks ÜK(b)P KK nomenklatuurset ametikohta. Riikliku Kunstiinstituudi direktori, Tallinna Pedagoogilise Instituudi direktori ning TPI (1) ja EPA (2) poliitiliste ainete kateedrite juhatajate arvamisega NLKP KK nomenklatuuri suurenes üleliiduliste kohtade arv 1953. aasta loetelus 15-ni.

2.13. Tööstus

ENSV Kohaliku Tööstuse ministeeriumist (1947–1949) kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri minister. EK(b)P KK põhinomenklatuuri olid arvatud ministri asetäitjad, tekstiili-, metalli- ja kergetööstuse ning varustus-turustuse peavalitsuste ja Teadusliku Uurimisinstituudi juhatajad. Ministeerium likvideeriti 1950. aastal ning selle alluvusse kuulunud institutsioonid allutati ENSV Kohaliku-, Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Ministeeriumile ning kergetööstuse juhtimiseks loodud **ENSV Kergetööstuse ministeeriumile (1950–1952)**. ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuulusid sellest minister ja ministri asetäitjad. Kohalikku põhinomenklatuuri olid arvatud tekstiili- ja kergetööstuse ning varustuse peavalitsuste ja Teadusliku Uurimisinstituudi (1950) juhatajad. 1953. aasta mais seoses suurimate tekstiilivabrikute üleliidulisse alluvusse andmisega liideti ENSV Kergetööstuse ministeerium **ENSV Kerge- ja Toiduainetööstuse ministeeriumiks**, mille koosseisus oli EKP KK arvestusnomenklatuuris ka **tekstiili- ja kergetööstuse peavalitsuse (1953)** juhataja.

EKP KK nomenklatuuri kuulus ka mitmeid kergetööstusega seotud nii üleliidulise kui kohaliku alluvusega ettevõtteid. **Kreenholmi Manufaktuurist (1947–1953)** kuulus NLKP KK nimekirja direktori ametikoht. EKP KK põhinomenklatuuri oli kantud **Kreenholmstroi Ehitustrusti nr 14 (1949–1953)** juhataja ja kohalikku arvestusnimekirja Kreenholmi Manufaktuuri peainsener. **Balti Manufaktuurist (1947–1953)**, **Tekstiilivabrikust 1. detsember (1947–1950)**, **Pärnu Linavabrikust (1947–1950)** ja nahakombinaadist **Kommunaar (1947–1949)** kuulusid EKP KK põhinomenklatuuri direktorid.

ENSV Kohaliku-, Põlevkivi- ja Keemiatööstuse ministeeriumist (1947–1953) kuulus NLKP KK nomenklatuuri minister. Kohalikku põhinimekirja olid kantud ministri asetäitjad, põlevkivitootmise (1947–1952), põlevkivi ümbertöötlemise (1947–1949), turbatootmise (1947–1952), rajoonitööstuse (1950–1952) ja kapitaalehituse (1949–1952) valitsuste/peavalitsuste juhatajad, uurimisinstituudi direktor (1952), varustuse-turustuse peavalitsuse ülem (1950–1952), metalli (ümber)töötlemise peavalitsuse juhataja (1950–1952) ja kaadriosakonna ülem (1950). 1953. aasta nomenklatuuri arvatud viie peavalitsuse juhatajad kuulusid kõik EKP KK arvestusnimekirja. ENSV Kohaliku-, Põlevkivi- ja Keemiatööstuse ministeeriumi alluvuses olevatest ettevõtetest kuulusid EKP KK põhinomenklatuuri **Kiviõli Põlevkivikeemiatehas (1947–1953)** direktor ja peainsener (1949–1950). **Põlevkivitööstuse kombinaadist Kohtla (1947–1950)** olid kohalikku põhinimekirja kantud direktori ja arvestusnimekirja peainseneri (1949–1950) ametikoht.

Kohtla-Järve Põlevkivitöötlemise Kombinaadist (1947–1953) kuulus kombinaadi

juhataja (1947, 1952–1953) ühtlasi ka üleliidulisse nomenklatuuri. 1949. ja 1950. aasta nimekirjas oli juhataja ametikoht arvatud vaid kohalikku põhinimekirja, siia kuulusid veel peainsener (1949–1950,1953) ja tehnikumi direktor (1949–1950). Kombinaadi juhataja asetäitja oli 1950. aasta loetelus arvatud EKP KK arvestusnimekirja. **Narva Põlevkivitöötlemise Kombinaadist (1950–1953)** kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri juhataja (1950–1952). 1953. aastal oli vastav ametikoht arvatud vaid kohalikku põhinimekirja, kuhu kuulus veel kombinaadi peainsener (1950,1953).

Ministeeriumi alluvuses kuulusid EKP KK põhinomenklatuuri kaevanduse Kütte-Jõu direktor (1947–1950), eri taastamis- montaažitrusti (1949–1950) juhataja ja **Riikliku Liidu Masinaehitustehase Ilmarine (1947–1952)** direktor ja peainsener (1947). Kohalikku arvestusnimekirja olid aastatel 1949–1950 arvatud Kütte-Jõu, montaažitrusti ja Ilmarise peainsenerid. Üleliidulistest ettevõtetest olid EKP KK nomenklatuuri arvatud ka **Maardu Keemiakombinaat (1947–1953)**¹⁶³, mille direktor kuulus 1953. aastal ühtlasi ka NLKP KK nimekirja. Ainult kohalikku põhinomenklatuuri kuulusid direktor (1947–1952) ja peainsener (1949). EKP KK arvestusnimekirja olid kantud peainsener (1950) ja ehitustrusti juhataja (1953).

Üleliidulise alluvusega ettevõttest **Eesti Põlevkivi (1947–1953)** kuulus NLKP KK nomenklatuuri ülema ja peainseneri (1947–1952) ametikoht. 1953. aastal oli peainsener arvatud vaid kohalikku põhinimekirja, kuhu kuulusid veel ülema asetäitja (1949–1953), juhtivate kaadrite osakonna ülem (1947,1950), kaevanduste ülemad (1949–1952) ja peainsenerid (1950) ning Tallinna Mäetehnikumi direktor (1949–1950). Viivikonna kaevanduse peainsener ja juhtivate kaadrite osakonna ülem olid 1949. aastal arvatud EKP KK arvestusnimekirja. 1950.aastal kuulusid arvestusnimekirja kõigi kaevanduste peainsenerid. 1953.aastal olid kohalikku arvestusnomenklatuuri arvatud ka kõigi kaevanduste ülemate ametikohad.

NSVL Söetööstuse ministeeriumile alluvast trustist **Eesti Põlevkiviehitus (1947–1953)** kuulusid NLKP KK nomenklatuuri juhataja (1947–1952) ja peainseneri (1949–1952) ametikohad. 1953. aasta nimekirjas oli trusti juhataja arvatud vaid kohalikku põhinimekirja, kuhu kuulusid veel peainsener (1947,1953), juhataja asetäitja (1950) ning kaadriosakonna (1947) ja ehitusmontaaživalitsuste (1947) ülemad. EK(b)P KK arvestusnimekirja olid arvatud juhataja asetäitja (1947) ja töölisvarustuse valitsuse juhataja (1947–1949).

NSVL Naftatööstuse ministeeriumi **trustist Põlevkivigaasi-ehitus (1947–1953)** kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri nii trusti juhataja (1949–1952) kui peainsener (1949–1952).

163 1946–1950 Tööstuskombinaat *Eesti Fosforiit*.

Ainult kohalikku põhinimekirja kuulus trusti juhataja ametikoht 1947. ja 1953. aasta nimekirjades, arvestusnimekirja olid kantud juhataja asetäitja (1950) ja peainsener (1953).

ENSV Metsamajandusministeeriumist (1947–1952) kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri minister ja töolisvarustuse juhataja (1947). EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulusid veel ministri asetäitjad, metsade (1947) ja puidutöötlemise (1947) valitsuste juhatajad, metsamajanduse spetsialiste ettevalmistava kooli direktor (1950), masina- maaparandusjaama direktor (1950–1952) ja metsamajandite direktorid (1950). Metsamajanduse ministeeriumi kolleegium kuulus nn tühjade lahtritena nomenklatuuri 1952. aasta nimekirjas. 1953. aastal ühendati ministeerium koos mitme teise ministeeriumiga **ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeeriumiks**, mille alluvuses kuulus EKP KK põhinimekirja ka **metsamajanduse peavalitsuse (1953)** juhataja.

1947. aasta nimekirjas oli üleliidulisse nomenklatuuri kantud metsa varumisega tegeleva **Estonglavsnables peavalitsuse (1947)** juhataja, kohalikku arvestusnomenklatuuri oli arvatud peavalitsuse asetäitja. **ENSV MN j.a Tselluloosi-ja Paberitööstuse Valitsusest (1947)** olid EK(b)P KK põhinomenklatuuri arvatud juhataja ja juhataja asetäitjad.

1949. aasta loetelust alates olid mõlemad peavalitsused koondatud **ENSV Metsa-ja Paberitööstuse ministeeriumi (1949–1953)** alluvusse. ÜK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulus siit minister, kohalikku põhinimekirja olid kantud ministri asetäitjad, kaadriosakonna ülem (1950), metsa varumise ja parvetamise valitsuse (1949–1952), tselluloosi-ja paberitööstuse (1949–1950) ning puidutöötlemise valitsuse (1950–1952) juhatajad, metsatööstuskeskuste direktorid (1950) ning Tartu metsaparvetuskontori ülem (1950). EKP KK arvestusnimekirja kuulusid puidutöötlemise valitsuse ülem (1949), töolisvarustuse ja tehnilise varustamise valitsuste juhatajad (1949), kolme valitsuse/peavalitsuse (1950) ja metsatööstuskeskuste (1950) peainsenerid, Pärnu metsaparvetuskontori ülem (1950) ja metsatööstuskeskuste direktorid (1949,1953). Ministeeriumi kolleegium oli nn tühjade lahtritena nomenklatuuri arvatud 1952–1953.

Üleliidulise alluvusega metsa-ja paberitööstusega seotud ettevõtetest kuulusid EKP KK nomenklatuuri ja 1952. aastal ühtlasi ÜK(b)P KK põhinimekirja **Tallinna Vineeri-ja Mööblivabriku (1947–1953)** ja **V.Kingissepa nim. Tallinna Tselluloosi- ja Paberikombinaadi (1947–1953)** direktorid. Ülejäänud aastatel kuulusid mõlema ettevõtte direktorid EKP KK põhinomenklatuuri. 1952. aastal oli EK(b)P KK arvestusnimekirja arvatud ettevõtete peainsenerid. NSVL Paberi-ja Puidutööstuse ministeeriumi alluvuses oleva **Eesti Paberitööstuse Trusti (Estbuntrest) (1952)** juhataja oli kantud ÜK(b)P KK

nomenklatuuri.¹⁶⁴ ENSV Metsa-ja Paberitööstuse ministeeriumi alluvuses olid EKP KK arvestusnomenklatuuri arvatud **Kehra Tselluloosi-ja Paberikombinaadi, Kohila Paberivabriku** ning **Tallinna ja Viljandi Tuletikuvabrikute (1949–1950)** direktorid.

ENSV Elamuehituse ministeeriumist (1947–1953) kuulus üleliidulisse põhinomenklatuuri minister. EKP KK põhinimekirja olid arvatud ministri asetäitjad, ehitusmaterjalide tööstuse peavalitsuse juhataja (1947–1949) ja peainsener (1949), varustuse (1947–1952) ja töölisvarustuse (1947) peavalitsuste juhatajad, projekteerimisinstituudi direktor (1949) ja kaadriosakonna ülem (1950). 1949. ja 1950. aasta loeteludes oli kohalikku põhinomenklatuuri arvatud ehitustrustide direktorid, arvestusnomenklatuuri trustide peainsenerid. 1947. ja 1953. aasta nimekirjades oli EKP KK arvestusnimekirja kantud ainult trustide direktorid. Ministeeriumi kolleegium kuulus nn tühjade lahtritena nomenklatuuri aastatel 1952–1953.

1950. aastal moodustati senise ENSV Elamuehituse ja Ehitusmaterjalitööstuse ministeeriumi ehitusmaterjalide tööstuse peavalitsuse baasil **ENSV Ehitusmaterjalide Tööstuse ministeerium (1952–1953)**. NLKP KK nomenklatuuri oli sellest kantud ministri, kohalikku põhinimekirja ministri asetäitjad. 1952–1953 oli nomenklatuuri kantud ka kogu ministeeriumi kolleegium. Ehitusmaterjalide tootmisega seotud ettevõtetest olid EKP KK põhinomenklatuuri arvatud **Klaasi- ja Puidutöötlemise Kombinaat Järvakandi Tehased (1947–1949)** direktor ja arvestusnomenklatuuri peainsener (1949). Tsemenditehase **Punane Kunda (1947–1949,1953)** direktor (1947–1949) kuulus kohalikku põhinomenklatuuri. 1953. aasta loetelus oli vastav koht arvatud EKP KK arvestusnimekirja, kuhu kuulus veel tehase peainseneri (1949) ametikoht.

ENSV energiamajandust juhtivast **Eesti Energiast (1947–1953)** kuulusid NLKP KK nomenklatuuri juhataja ja peainsener (1947–1952). Ainult kohalikku põhinomenklatuuri kuulus juhataja ametikoht 1953. aasta loetelus. EKP KK põhinomenklatuuri olid arvatud veel juhataja asetäitjad (1947–1950,1953), **Elektrimüügi** direktor (1950) ja kolme energiarajooni direktorid (1947–1950). Aastatel 1949–1953 kuulusid kohalikku põhinomenklatuuri ka Ahtme, Kohtla-Järve ja Tallinna soojuselektrijaamade direktorid, 1949. ja 1950. aasta loeteludes ka peainsenerid. **Ellamaa** ja **Virumaa** energiarajoonide peainsenerid olid samadel aastatel arvatud kohalikku arvestusnomenklatuuri.

1953. aastast NSVL Elektrijaamade ja Elektritööstuse ministeeriumi alluvusse kuuluvast **Raadiotehasest Punane Ret (1947–1953)** oli EKP KK põhinomenklatuuri arvatud

¹⁶⁴ Üleliidulise alluvusega Eesti Paberitööstuse Trust (*Estbuntrest*) moodustati ENSV Metsa- ja Paberitööstuse tselluloosi-ja paberitööstuse peavalitsuse reorganiseerimise tulemusena.

direktor (1947–1952). 1953. aasta nimekirjas oli vastav ametikoht kantud EKP KK arvestusnimekirja. **Riiklikust Liidu Tehasest Volta (1947–1953)** oli ÜK(b)P KK nomenklatuuri arvatud direktor (1947–1952). 1953. aasta loetelus oli direktori ametikoht arvatud vaid kohalikku põhinimekirja, kuhu 1949. aastal kuulus ka peainsener. 1950. aasta nimekirjas oli peainsener aga arvatud kohalikku arvestusnomenklatuuri. **Riiklikust Liidu Tehasest Dvigatel (1949–1953)** kuulus direktori ametikoht aastatel 1950–1952 ÜK(b)P KK nomenklatuuri. Kohalikku põhinimekirja olid arvatud tehase direktor (1949,1953) ja peainsener (1949–1950). EKP KK arvestusnimekirja kuulus peainseneri ametikoht 1953. aasta loetelus.

Üleliidulisest **Laevaehitustehasest nr 890 (1949–1953)** kuulusid NLKP KK nomenklatuuri nii direktor (1952–1953) kui peainsener (1952–1953). 1949. ja 1950. aasta loeteludes olid vastavad ametikohad arvatud vaid EK(b)P KK põhinimekirja. Laevaehitustehasest olid EK(b)P KK põhinomenklatuuri arvatud veel **Laevaehitustehase nr 771 (1949–1950)** ja **Tallinna Laevaehitustehase nr 4 (1950)** direktorid. Kohalikku arvestusnomenklatuuri kuulus Tallinna laevaehitustehase peainsener.

1952. aastast NSVL Lennunduse Tööstuse ministeeriumi alluvusse kuuluvast **tehasest nr 89 (1947–1953)** oli üleliidulisse nomenklatuuri arvatud direktor. Tehase peainsener oli kohalikku arvestusnimekirja kantud vahemikus 1949–1950. NSVL Naftatööstuse ministeeriumi **Riiklik Liidu Tallinna Masinaehituse Tehas (1947–1953)** kuulus NLKP KK nomenklatuuri direktor ja kohalikku põhinimekirja peainsener (1949). 1950. aastal oli vastav ametikoht arvatud EK(b)P KK arvestusnimekirja. EK(b)P KK nomenklatuurist üleliidulisse oli kantud ka **NSVL Ehitusministeeriumi Ehitustrusti nr 5 (1950–1952)** direktor ja peainsener. 1953. aasta loetelus oli direktori ametikoht arvatud vaid EKP KK põhinimekirja ja peainsener arvestusnomenklatuuri.

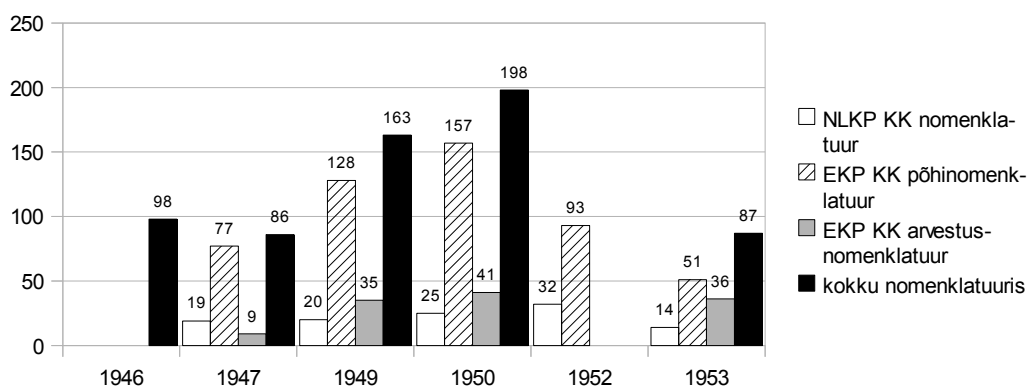
Eesti Vabariiklik Töõnduskooperatsiooni Nõukogust (1947–1953) oli NLKP KK nomenklatuuri arvatud juhatuse esimees, vaid kohalikku põhinimekirja juhatuse esimehe asetäitjad, töõndusliitude esimehed (1949–1950) ja oblastite kooperatiivide nõukogude esimehed (1952). EKP KK arvestusnomenklatuuri kuulusid peainsener (1949) ja 1953. aastal ka töõndusliitude esimehed. Kogu nõukogu juhatus kuulus EKP KK nomenklatuuri 1953.aasta nimekirjas.

Suuremate ehitusobjektide ja töõstusettevõtete töõjõuga varustamisega ning kutseharidusega tegelevast NSVL Töõjõureservide ministeeriumi **Eesti Vabariiklikust Töõjõureservide Valitsusest (1947–1952)** kuulusid ÜK(b)P KK nomenklatuuri ülem ja ülema asetäitja, kohalikku põhinimekirja töõstus- ja raudteekoolide direktorid. 1953. aastal

vastav asutus reorganiseeriti ning kutseharidusega seotud ametikohad anti ENSV Kultuuriministeeriumi kutsehariduse peavalitsuse alluvusse. Tööjõuga varustamisega hakkas tegelema *ENSV MN j.a Tööjõu Organiseeritud Värbamise Valitsus (1953)*, millest üleliidulisse nomenklatuuri oli arvatud ülema ametikoht.

EKP KK nomenklatuuri oli kantud ka invaliidide kooperatiivide ja artellide tegevust juhtiva *ENSV Invaliidide Kooperatsiooni Liidu (1949–1952)* presiidiumi esimees, kes kuulus ühtlasi ka NLKP KK nomenklatuuri. EKP KK põhinomenklatuuri kuulusid *NSVL MN j.a Mäejärelvalve Peavalitsuse Loode Ringkonna Tallinna Rajooni (1949–1950)* ülem ja *NSVL Söetööstuse ministeeriumi 32. Üksik Sõjaväestatud Mäe-päästesalk (1950–1953)*, mille komandör kuulus vahemikus 1950–1952 kohalikku põhinimekirja. 1953. aastal oli vastav ametikoht arvatud EKP KK arvestusnomenklatuuri.

Joonis 13. Tööstusega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. Joonisest 13 selgub, et 1946. aastal kuulus EKP KK nomenklatuuri 98 tööstusega seotud ametikohta. Aasta hiljem kinnitatud nimekirjas oli see arv vähenenud 12 koha võrra. Täielikult oli nomenklatuurist välja jäetud *ENSV MN j.a Tööjõu Arvestuse ja Jaotamise Vabariiklik Büroo (1946)* (2). Juhataja asetäitjate ja peainseneride näol oli nomenklatuursete kohtade arvu vähendatud nii trusti *Põlevkivigaasiehitus, Eesti Energia*, tehase nr 89, *Estonglavsnables*’i kui tönduskooperatiivide nõukogu juures (kokku 5). Ministeeriumite keskaparaatidest olid välja arvatud uurimisinstituutide direktorid (2), *Eesti Energia* alluvusest Tallinna elektrijaama direktor.

1949. aasta loetelus oli suurenenud kohtade arv kõikidel tasemetel ning nomenklatuuri üldarv peaaegu poole võrra. ENSV Metsa- ja Paberitööstuse ministeeriumi loomisega lisandus ministeeriumi keskaparaadi ja ministeeriumile alluvate ettevõtete näol nomenklatuurseid kohti nii EK(b)P KK põhinimekirja (7) kui arvestusnomenklatuuri (16).

Uute kohtadena olid kohalikku põhinomenklatuuri Eesti Vabariiklik Tööjõureservide Valitsuse alluvuses kantud tööstus- ja raudteekoolide direktorid (15). Kohalikku põhinimekirja olid arvatud veel *Eesti Põlevkivi* kaevanduste direktorid (5) ja peainsenerid (4) ning *Eesti Energia* elektrijaamade direktorid (3) ja peainsenerid (3). Peainseneride ametikohti oli lisandunud peaaegu kõigi ettevõtete juurde: EKP KK põhinomenklatuuri 6 ja arvestusnomenklatuuri 14 kohta. EKP KK nomenklatuurist olid üldse välja jäänud *Estonglavsnables* (2) ja MN j.a Tselluloosi-ja Paberitööstuse (4) peavalitsused, viie koha võrra oli vähendatud nomenklatuursete kohtade arvu trustis *Eesti Põlevkiviehitus*.

1950. aastal kasvas tööstusega seotud ametikohtade arv EK(b)P KK nomenklatuuris veelgi. Metsamajanduse ministeeriumi osas arvati kohalikku põhinimekirja metsamajandite (19) ja maaparandusjaama (1) direktorid. Metsa- ja Paberitööstuse ministeeriumi juures küll vähendati senist metsatööstuskeskuste direktorite arvu mõne koha võrra (nüüd kokku 6), ent samas arvati uute kohtadena kohalikku arvestusnomenklatuuri metsatööstuskeskuste peainsenerid (6). Nomenklatuursete ametikohtade arvu suurendati ka *Eesti Põlevkivis*: lisandus kolm ülema asetäitjat, kahe uue kaevanduse direktorid ja peainsenerid. Üldse lisandus 1950. aasta nomenklatuuri kokku 12 peainsenere. Koos seal juba olnud peainseneridega moodustasid nad 1950. aasta arvestusnomenklatuuri üldarvust (41) peaaegu enamuse (34). Uute ettevõtetenä lisandusid 1950. aastal Narva Põlevkiviümbertöötlemise kombinat (2), Tallinna laevaehitustehas (2) ja Ehitustrust nr 5 (2). Nomenklatuurist arvati välja Järvakandi Tehased (2) ja tehas *Punane Kunda* (2). Senise 15 tööstus- ja raudteekoolide direktori asemel oli neid nüüd nomenklatuuri jäänud seitse.

1952. aastaks oli tööstusega seotud EKP KK põhinomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv vähenenud 64 koha võrra. Põhinimekirjast olid välja arvatud ENSV Kergetööstuse ministeeriumile alluvate ettevõtete direktorid (3), metsamajandite (19) ja metsatööstuskeskuste direktorid (6), Metsa- ja Paberitööstuse ministeeriumi alluvuses olevate tehaste direktorid (4), tööstus- ja raudteekoolide direktorid (7) ja Töõnduskooperatiivide Nõukogu alluvuses olnud töõndusliitude esimehed (6).

Erinevate ministeeriumite keskaparaatidest oli seni EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulunud kohtadest välja jäetud kokku 10 ametikohta. *Eesti Energiasse* oli varasema 14 koha asemel jäänud alles vaid viis, sh olid välja arvatud nii energiarajoonide direktorid (3) kui elektrijaamade peainsenerid (3). Suurem osa varasemates nimekirjades nomenklatuuri kuulunud peainseneridest oli 1952. aasta nimekirjast hoopis välja jäetud. Kui 1950. aastal kuulus peainsenere EKP KK põhinomenklatuuri 12 ja arvestusnomenklatuuri 34, siis nüüd oli neid põhinimekirja jäänud vaid viis.

Ka 1953. aasta nimekirjas oli EKP KK põhinomenklatuuri arvatud vaid viie ja arvestusnomenklatuuri kolme ettevõtte peainseneri ametikoht. Struktuurimuudatuste tulemusena oli nomenklatuurist välja arvatud ENSV Kergetööstuse (6) ja Metsamajanduse (4) ministriumite aparaadid. Olemasolevate ministriumite osas oli vähendatud ministri asetäitjate (kokku 3 kohta) ja *Eesti Põlevkivi* ülema asetäitjate (3) arvu. Nagu teistegi valdkondade puhul, nii olid ka tööstusega seotud ametikohtadest paljud varem EKP KK põhinomenklatuuri kuulunud kohad arvatud kohalikku arvestusnomenklatuuri. 1952. aasta loetelus EKP KK põhinimekirjast üldse välja jäänud metsatööstuskeskuste direktorid (6) ja tööndusliitude esimehed (6) olid 1953. aasta loetelus arvatud EKP KK arvestusnomenklatuuri.

ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuuluvate tööstusega seotud ametikohtade arv kasvas pidevalt kuni 1953. aasta nimekirjani. 1947. aastal kuulus EKP KK nomenklatuurist ühtlasi üleliidulisse 19 kohta. Kuigi 1949. aasta loeteluga lisandus vaid kaks kohta, oli toimunud muudatusi rohkem. Nii näiteks jäid uuest nimekirjast üldse välja ENSV Metsamajanduse ministri töölisvarustuse ja *Estonglavsnables*'i juhatajad (2). Varem üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud Kohtla-Järve kombinaadi juhataja oli arvatud vaid EKP KK põhinimekirja. Samas tõsteti kaks põlevkivitööstusega seotud ja eelmises nimekirjas kohalikku põhinomenklatuuri kuulunud kohta ÜK(b)P KK nimekirja. Uute ametikohtade ja -asutustena lisandusid üleliidulisse nomenklatuuri *Põlevkivigaasi-ehituse* peainsener, ENSV Metsa- ja Paberitööstuse minister ning Invaliidide Kooperatiivide Liidu esimees.

Aasta hiljem kinnitatud nomenklatuuris oli üleliiduliste kohtade arv kasvanud veel 5 koha võrra. ÜK(b)P KK nomenklatuuri oli arvatud üks kergetööstuse ministri asetäitjatest, uute ametikohtadena Narva kombinaadi juhataja, *Dvigateli* direktor ja Ehitustrusti nr 5 direktor ja peainsener.

1952. aasta loetelus kasvas ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv 32–ni. Mitmed seni vaid EKP KK põhinomenklatuuri kuulunud kohad (Tallinna Mööbli- ja Vineerikombinaadi juhataja, V. Kingissepa nimelise Tselluloosi- ja Paberivabriku juhataja, Masinaehitustehas nr 890 jne) tõsteti üleliidulisse nimekirja (kokku 5). Uute üleliiduliste ametikohtadena lisandusid EKP KK nomenklatuuri *Estbuntrest* juhataja ja ehitusmaterjalitööstuse minister. 1953. aastaks oli NLKP KK nimekirja kuuluvate kohtade arv vähenenud 14 kohani. Üldse olid uuest nimekirjast struktuurimuudatuste tulemusena välja jäetud ENSV Kergetööstuse (2) ja Metsamajanduse (1) ministriumid, tehas nr 89 (1), Eesti Vabariiklik Tööjõureservide Valitsus (2) ja Invaliidide Kooperatiivide Liit (1). Seni üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud kohtadest 11 olid arvatud vaid kohalikku põhinomenklatuuri ning kaks koguni EKP KK arvestusnomenklatuuri.

2.14. Põllumajandus ja toiduainete varumine

Lina, tubaka, suhkrupeedi jt kultuuride tootmise juhtimisega tegelevast *ENSV Tehniliste Kultuuride ministeeriumist (1947)* kuulusid ÜK(b)P KK nomenklatuuri minister ja ministri asetäitjad. EK(b)P KK arvestusnimekirja olid kantud lina ja kanepi kasvatuse valitsuse ja osakondade (sh kaadriosakonna) juhatajad ning kahe tehnikumi ja kahe sovhoosi direktorid. 1949. aasta nimekirjas tehniliste kultuuride ministeeriumit enam ei ole, sama valdkonnaga tegeles nüüd *ENSV Põllumajandusministeeriumi uute tehniliste kultuuride valitsuse (1949)* juhataja.

ENSV Loomakasvatuse ministeeriumist (1947) kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri minister ja ministri asetäitjad üldküsimumste ja kaadrialal. Veel üks ministri asetäitja oli arvatud EK(b)P KK põhinimekirja, kuhu kuulusid ka sovhoosidirektorid. EK(b)P KK arvestusnimekirja olid kantud valitsuste juhatajad (sh kaadri, sovhooside jne) ja tehnikumide direktorid.

ENSV Loomakasvatuse ministeeriumi sovhooside valitsus reorganiseeriti vahetult pärast 1947. aasta nomenklatuuri kinnitamist *ENSV Sovhooside ministeeriumiks (1949–1952)*. ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuulus siit nn tüüpkohana minister. EK(b)P KK põhinimekirja olid arvatud ministri asetäitjad (kaadri-, üldküsimumste jne alal). Kohalikku põhinimekirja olid arvatud ka tootmis-territoriaalvalitsuste (1949–1950) ja hobusekasvatuse valitsuse juhatajad, Tallinna Autoremonditehas (1949) ja sovhoosikoolide direktorid (1949), *Sojuzsovhovtrans* Eesti Vabariikliku Kontori juhataja (1949), sovhoosidirektorid (1949–1950) ja ekskavaatorjaama direktor (1952). EK(b)P KK arvestusnimekirja olid arvatud kaadriosakonna ülema asetäitja (1949) ja Tallinna Autoremonditehase direktor (1950). Kogu ministeeriumi kolleegium oli nomenklatuuri arvatud 1952. aasta nimekirjas.

ENSV Põllumajanduse hilisema nimega *ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeeriumist (1947–1953)*¹⁶⁵ kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri minister, ministri asetäitja üldküsimumste (1947,1953) ja kaadrite (1947) alal ning ministeeriumi alluvuses oleva *Jõgeva Riikliku Sordiareetuse Katsejaama (1946–1953)* direktor. EKP KK põhinomenklatuuri olid arvatud ministri asetäitjad ja erinevate põllumajanduse valdkondadega tegelevate valitsuste (1947–1952), peavalitsuste (1953) ja trustide (1947–1952) juhatajad. Samuti põllumajanduse varustamisega tegeleva *Selhozsnaab* vabariikliku kontori juhataja (1947–1953), NSVL Põllumajandusministeeriumi Riiklik Põllumajanduslike

165 1953. aasta aprillis ühendati ENSV Põllumajandusministeerium, ENSV Sovhooside ministeerium, ENSV Metsamajanduse ministeerium, NSVL Varumisministeeriumi Voliniku Valitsus ENSVs ja ENSV MN ja Maaparanduse Peavalitsus ja Kolhooside Ehitamise Valitsus ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeeriumiks.

Taimede Karantiini Inspeksiooni juhataja (1949–1950) ENSVs, Tori Hobusekasvatuse Teadusliku Uurimisinstituudi direktor (1949–1953), tehnikumide direktorid (1949–1952), Tallinna Mootoriremonditehase direktor (1950), sovhoosidirektorid (1947), maakondade (1947–1949), rajoonide (1950) või oblastite (1952) põllumajandusosakondade juhatajad, uurimisinstituudi direktor (1952–1953), rajoonide põllumajanduse ja varumise valitsuste juhatajad (1953) ning masina-traktorijaamade (1947–1953), ekskavaatori jaama (1953) ja maaparandusjaamade (1953) direktorid. 1953. aasta nimekirjas oli EKP KK põhinimekirja arvatud ka seni arvestusnomenklatuuri kuulunud kaadrite ettevalmistuse ja valikuga tegelevate valitsuste juhatajad.

EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri olid kantud kaadri valiku (1947) ja ettevalmistusega (1947–1950) tegelenud osakondade juhatajad ja juhtiva kaadri osakonna juhataja asetäitja (1949–1950). Kohalikku arvestusnimekirja olid aastatel 1947–1949 arvatud veel Seemnete Kvaliteedi Riikliku Inspeksiooni juhataja, vaid 1947. aastal sovhooside, põllumajandusliku kodunduse instituudi, Riikliku Ehituse, Maaparanduse ja Maakorralduse Trusti direktor ja tehnikumide direktorid.

Varem ENSV Põllumajandusministeeriumi alluvuses olnud maaparanduse peavalitsus oli 1950. aasta loetelus nomenklatuuri arvatud **ENSV MN j.a Maaparanduse Peavalitsusena (1950–1952)**, millest ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuulus juhataja (1952) ametikoht. 1950. aasta nimekirjas oli vastav amet kantud vaid EK(b)P KK põhinimekirja, kuhu kuulusid veel juhataja asetäitja, maaparandustrusti direktor (1950), kivide lõhkumise kontori, osakondade (1950), territoriaalvalitsuste (1950) ja oblastiosakondade ülemad (1952). 1953. aastast alates oli maaparanduse peavalitsus taas ENSV Põllumajandusministeeriumi alluvuses.

ENSV Põllumajandusliku Ühistegevuse Keskliidust (1947–1949) kuulusid EK(b)P KK põhinomenklatuuri esimees, esimehe asetäitjad ja ENSV Loomakasvatuse Piimatühistute Vabariikliku Liidu esimees. 1947. aastal olid põhinimekirja arvatud ka kontorite (linnukasvatuse, aedvilja, põllumajandussaaduste turustamise) direktorid ja maakondlike liitude esimehed. 1949. aasta loetelus olid kõik vastavad ametikohad tõstetud EK(b)P KK arvestusnimekirja, kuhu lisaks kuulus veel ehituskontori direktor.

NSVL Liha- ja Piimatööstuse ministeeriumi Leningradi Tsooni Tallinna Seakasvatussovhooside Trustist (1947–1952) kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri juhataja ametikoht. EK(b)P KK põhinimekirja olid arvatud juhataja asetäitja (1947–1950) ja sovhoosidirektorid (1947–1950). Juhataja asetäitja kaadrialal kuulus 1947. ja 1950. aasta nimekirjas kohalikku arvestusnomenklatuuri.

Üleliidulistest põllumajandusega tegelevatest volinikest oli EKP KK põhinomenklatuuri arvatud *NSVL Väliskaubanduse ministeeriumi Karusloomakasvatuse Peavalitsuse volinik (1947–1949)*. Peavalitsuse alluvuses kuulusid kohalikku põhinimekirja ka karusloomasovhooside direktorid. 1950. aastaks oli üleliidulisest peavalitsusest saanud *ENSV Sovhooside ministeeriumi Karusloomakasvatuse peavalitsus (1950)*, millest EKP KK põhinomenklatuuri olid arvatud sovhoosidirektorid. ÜK(b)P KK nimekirja oli arvatud ka *NSVL MN j.a Kolhoosinõukogu esindaja ENSVs (1950–1952)*, kohalikku põhinomenklatuuri tema asetäitja ning kontrolörid ja kolhoosiasjade esindajad oblastite juures (1952).

EKP KK nomenklatuurist kuulusid NLKP KK nimekirja veel *Rajoonidevahelise Saagikuse Määramise Riiklikud inspektorid (1949–1953)* ja EK(b)P KK põhinomenklatuuri *ENSV MN j.a Kolhooside Ehitamise Valitsuse (1950–1952)* juhataja ja oblastiosakondade juhatajad (1952). Samuti *ENSV Hüdro meteoroloogilise Teenistuse Valitsuse (1947–1953)* direktor ja *Üleliidulise Põllumajandusnäituse ENSV Paviljoni (1953)* direktor.

Üleliidulisse nomenklatuuri kuulusid veel ENSVs asuv *NSVL Varumisministeeriumi volinik (1947–1952)* ja voliniku asetäitjad. EK(b)P KK põhinomenklatuuri olid arvatud voliniku abi kaadrialal, üleliidulise varumisministeeriumi osakondade ülemad (1949–1950), Riikliku Leivainspektsiooni ülem (1949), maakonna- (1947–1949), rajooni- (1950–1952) ja oblastivolinikud (1952) ning oblastivolinike asetäitjad (1952). Maakonnavolinike asetäitjad kuulusid EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri 1947. ja 1949. aasta nimekirjades. 1953. aasta loetelus olid põllumajanduse ja rajoonide varumise valitsuste juhatajad arvatud ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeeriumi alluvusse. NSVL Varumisministeeriumi alluvuses kuulus EKP KK nomenklatuuri ka *Sojuzzagottrans Tallinna Autobaasi (1947–1952)* juhataja.

ENSV Kalatööstuse ministeeriumist (1947–1952) kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri nn tüüpkohana minister. Kohalikku põhinimekirja olid arvatud ministri asetäitjad, Riikliku Kalatrusti direktor (1947), Eesti Kalurite Liidu esimees (1947–1949), ENSV Kalurite Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu esimees (1949), Kalakombinaatide Liidu esimees (1949–1950) ja Tallinna Kalatööstustehnikumi direktor (1950). Kuni 1952. aastani ministeeriumi alluvuses ja 1953. aastast eraldi asutustena kuulusid EK(b)P KK põhinomenklatuuri ka Üleliidulise Uurimisinstituudi Eesti osakonna direktor (1949–1950), ENSV Kalurikolhooside Vabariikliku Liidu esimees (1950–1953) ja Eesti Kalakasvatuse ja Kalakaitse Valitsuse juhataja (1950–1952). 1949. ja 1953. aasta nimekirjades kuulus Kalakasvatuse ja Kalakaitse Valitsuse juhataja ametikoht kohalikku arvestusnomenklatuuri.

Siia olid arvatud ka Kalurikolhooside Liidu rajoonivolinikud (1950). Kogu ministeeriumi kolleegium nn tühjade lahtritena kuulus EKP KK nomenklatuuri 1952. aastal. 1953. aasta aprillis kalatööstuse ministeerium reorganiseeriti ning liideti **ENSV Kerge-ja Toiduainetööstuse ministeeriumiga**, millest EKP KK arvestusnomenklatuuri oli arvatud ka **kalatööstuse peavalitsuse (1953)** juhataja.

1950. aastal reorganiseeriti ENSV Toiduainetööstuse ministeeriumi liha-ja piimatööstuse peavalitsus **ENSV Liha- ja Piimatööstuse ministeeriumiks (1950–1952)**. Uuest ministeeriumist kuulus ÜK(b)P KK nimekirja minister. EK(b)P KK põhinomenklatuuri aga ministri asetäitjad, või-, liha-ja konservitööstuse trustide juhatajad, kombinaatide direktorid (1950), Tallinna Jaotus-külmutusmaja direktor (1950) ja Õisu Piimandustehnikumi direktor (1950). EK(b)P KK arvestusnimenimekirja olid arvatud rajoonide võitööstuste kontorite juhatajad (1950). Kogu ministeeriumi kolleegium kuulus EKP KK nomenklatuuri 1952. aastal.

Kala- ning liha- ja piimatööstuse ministeeriumite kaotamisega koondati nende valdkondadega tegelenud ametikohad 1953. aasta aprillis **ENSV Kerge- ja Toiduainetööstuse ministeeriumi (1947–1953)** alluvusse.¹⁶⁶ NLKP KK nomenklatuuri kuulus siit minister ja 1953. aastal ka üks ministri asetäitjatest. Ülejäänud aastatel kuulusid ministri asetäitjad vaid kohalikku põhinomenklatuuri, kuhu olid arvatud veel toiduainetööstuse erinevate valdkondadega tegelevate peavalitsuste (liha-piima, piirituse-õlle, parfümeeria) (1947–1952) ja trustide (jahu-leiva, kondiitri-puu- ja aedvilja) juhatajad (1947–1952). Samuti **V. Kingissepa nim. Teraviljakombinaadi (1947–1950)**, kondiitrivabriku **Kalev (1947–1950)** ja tubakavabriku **Leek (1947)** direktorid. Kohalikku arvestusnimekirja olid kantud varustusturustuse peavalitsuse (1947–1949) ning 1949. ja 1953. aasta loeteludes ka trustide juhatajad. Kogu ministeeriumi kolleegium nn tühjade lahtritena kuulus EKP KK nomenklatuuri 1953. aastal.

Põllumajandussaaduste varumisega tegelenud üleliiduliste asutuste liiduvabariiklikest esindustest kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri teravilja vastuvõtu ja säilitamisega tegelenud **Zagotzerno e Kescteraviljasalve (1947–1953)** Eesti Vabariikliku Kontori juhataja. EK(b)P KK põhinimekirja olid arvatud veel juhataja asetäitja (1947–1952), osakondade ülemad (1947–1950), Tallinna Realiseerimisbaasi (1949–1952) ja Tartu Elevaatori (1949–1950) direktorid ning oblastikontorite juhatajad (1952). Kohalikku arvestusnomenklatuuri oli arvatud juhataja abi kaadrialal (1949–1950). Seemnevilja jt seemnete varumise, säilitamise ja müügiga tegelenud **Zagotsortzerno e Riikliku Sordiseemnefondi (1949–1952)** kontori

¹⁶⁶ Kuni 1953. aastani ENSV Toiduainetööstuse ministeerium.

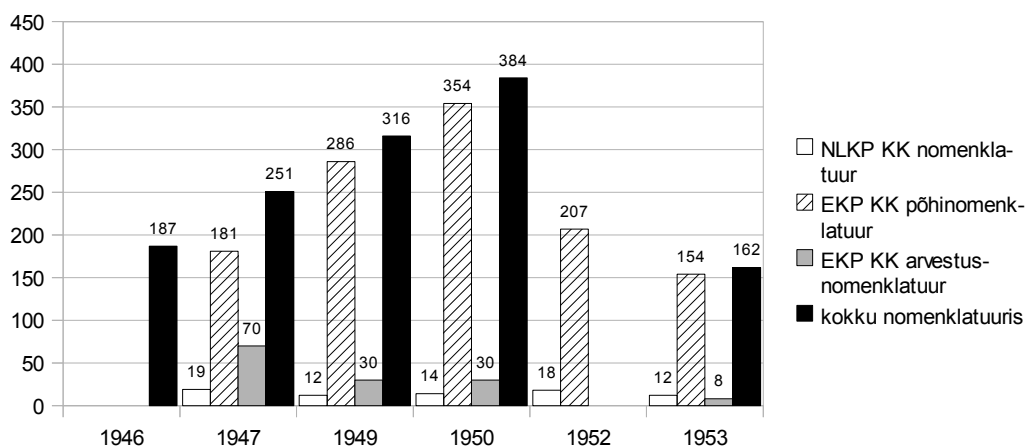
juhataja kuulus EK(b)P KK põhinomenklatuuri.

1947. ja 1953. aasta loeteludes kuulus üleliidulisse nomenklatuuri ka *Zagotživsõrje e Toorloomavaru (1947–1949,1953)* Eesti Vabariikliku Kontori juhataja. Juhataja asetäitja (1947–1949) ja juhataja abi kaadrialal (1947) olid arvatud EK(b)P KK arvestusnimekirja. *Zagotseno e Heinvaru (1947–1952) ja Zagotskot e Loomvaru (1947–1952)* liiduvabariiklikest kontoritest kuulusid EK(b)P KK põhinomenklatuuri juhatajad ja kohalikku arvestusnimekirja juhataja asetäitjad (1949). 1949. aasta loetelus kuulus siia ka *Loomvaru* kaadriosakonna juhataja ametikoht.

Kohalikku põhinomenklatuuri olid arvatud veel *Sortsemovoštši (1949)* kontori juhataja, toorlina varumisega tegeleva *Zagotlen e Pealinavaru (1952)* liiduvabariikliku kontori ja oblastikontorite juhatajad ning puuvilla- ja linatööstuse varumiskontori *Glavhlopkolnoprom (1953) ja Sovhozsnab e Sovhoosvaru (1947–1950)* juhataja (1949). EK(b)P KK arvestusnimekirja oli *Sovhoosvaru* juhataja ametikoht arvatud 1947. ja 1950. aasta loeteludes.

Põllumajandusele tehnilist tuge pakkuvatest üleliiduliste varumisasutuste ENSV kontoritest kuulusid EK(b)P KK põhinomenklatuuri autode, traktorite ja nende tagavaraosade turustamise peavalitsuse *Glavavtotraktorsbõt (1947–1952)* Eesti Vabariikliku Kontori juhataja ja *NSVL Naftatööstuse ministeeriumi Naftavarustuse Peavalitsuse Glavneftesnab Eesti Vabariikliku Valitsuse (1947–1949)* juhataja (1949). 1947. aasta loetelus oli juhataja ametikoht samaaegselt arvatud ka ÜK(b)P KK nomenklatuuri, 1949. aastal oli peavalitsuse alluvuses EK(b)P KK arvestusnimekirja lisandunud kontori juhataja asetäitja.

Joonis 14. Põllumajanduse ja toiduainete varumisega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentse. 1946. aasta loetelus kuulus joonise 14 põhjal EK(b)P KK nomenklatuuri kokku 187 põllumajanduse ja toiduainete varumisega seotud ametikohta. Kuigi järgmisel aastal kinnitatud uus nimekiri oli suurenenud 64 ametikoha võrra, arvati uusi ametikohti tegelikult juurde 82. Ametikohti lisandus nii ENSV Tehniliste Kultuuride (7), Põllumajanduse (24) kui Loomakasvatuse (6) ministeeriumi juurde. Sovhoosidirektoreid kuulus erinevate asutuste ja ministeeriumite alluvuses nomenklatuuri senise 52 (1946) asemel 87, tehnikumide direktoreid arvati juurde 11. Täiesti uue asutusena oli nomenklatuuri kantud Tallinna Seakasvatuse Trust (20 kohta sh 17 sovhoosidirektorit), uute ametikohtadena veel ENSV Põllumajandusliku Ühistegevuse Keskliidu maakondlike liitude esimehed (10) ja NSVL Varumisministeeriumi maakonnavolinike asetäitjad (10). EK(b)P KK nomenklatuurist arvati välja kokku 18 ametikohta sh ministeeriumite alluvuses olnud teaduslike uurimisinstituutide (4) ja kalakombinaatide (3) direktorid.

Järgmises, 1949. aastal kinnitatud ametikohtade loetelus oli põllumajanduse ja toiduainete varumisega seotud ametikohtade arv veelgi suurenenud, kokku 65 koha võrra. Uusi ametikohti oli lisandunud 109 (põhinimekirja 96 ja arvestusnomenklatuuri 13). Kõige enam oli lisandunud ametikohti ENSV Põllumajandusministeeriumi osas, kus MTJ direktorite arvu oli suurendatud 15 ja tehnikumide direktorite arvu 17 võrra. Mitmete uute kohtadega oli täienenud ka NSVL Varumisministeeriumi Voliniku Valitsus (6) ja ENSV Kalatööstuse ministeerium (6). Täiesti uue asutusena oli nomenklatuuri arvatud ENSV Sovhooside ministeerium (14), mille alla kuulusid nüüd ka sovhoosidirektorid (80). Koos Tallinna Seakasvatuse Trusti sovhoosidega (16) kuulus neid nüüd EK(b)P KK nimekirja kokku 99.

1949. aastal EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulunud ametikohtadest kaks oli tõstetud kohalikku arvestusnomenklatuuri, seevastu 27 seni arvestusnomenklatuuri kuulunud ametikohta olid arvatud põhinomenklatuuri (sh 9 tehnikumi direktorit ja 10 ENSV Põllumajandusliku Ühistegevuse Keskliidu maakondlike liitude esimehed). ENSV Tehniliste Kultuuride ja Loomakasvatuse ministeeriumi likvideerimisega oli nomenklatuurist välja arvatud 22 kohta, kõigi asutuste ja ministeeriumite peale kokku 44 ametikohta.

Ka 1950. aastal kinnitatud loetelus ametikohtade arvu tõus jätkus ning eelmise aasta nimekirjaga võrreldes oli see kasvanud 68 koha võrra. 1950. aasta loetelus suurendati ENSV Põllumajandusministeeriumi osas MTJ direktorite arvu 17 koha võrra ning seniste maakonnaosakondade (13) asemel kanti nomenklatuuri rajooniosakondade juhatajad (39). ENSV Sovhooside ministeeriumis oli viie koha võrra suurendatud nomenklatuuri kuuluvate sovhooside arvu, Kalatööstuse ministeeriumi juurde oli lisandunud kalurikolhooside liidu rajoonivolinikud (7). NSVL Varumisministeeriumi maakonnavolinikud ja nende asetäitjaid

(22) olid asendatud 39 rajoonivolinikuga.

Uute asutustena oli nomenklatuuri lülitatud ENSV Liha-ja Piimatööstuse ministeerium (27 sh 17 rajoonide võitööstuse kontorite juhatajat), ENSV MN j.a Maaparanduse Peavalitsus (18 sh 6 territoriaalvalituse ülemat ja 6 maaparandusjaama direktorit) ja NSVL MN j.a Kolhoosinõukogu Esindaja ENSVs (4). EKP KK nomenklatuurist oli üldse välja arvatud ENSV Põllumajandusliku Ühistegevuse Keskliit (18). Põllumajandusministeeriumi alluvuses olevate tehnikumide direktorite arvu omakorda oli vähendatud 14 koha võrra.

1952. aastal kinnitatud EK(b)P KK põhinomenklatuuris oli põllumajanduse ja toiduainete varumisega tegelevate ametikohtade arv vähenenud 147 koha võrra. Põhinomenklatuurist välja oli arvatud 186, põhinimekirja kantud 39 kohta. Enamus lisandunud kohtadest olid oblastitega seotud valitsused, osakonnad jne (kokku 23). Üheksa koha võrra oli suurendatud ka MTJ direktorite arvu (nüüd kokku 65). Rajoonide põllumajandusosakondade juhatajad (39) asendati 3 oblastiosakonna juhatajaga, 12 põllumajandustehnikumi direktorist jäi EK(b)P KK põhinomenklatuuri vaid üks. Kohalikust põhinimekirjast on välja arvatud ka erinevate asutuste alluvuses olnud sovhoosidirektorid (kokku 104).

EKP KK põhinomenklatuuri kuulunud kohtade arv langes 53 koha võrra ka 1953. aasta nimekirjas. Põhilise osa nomenklatuurist välja arvatud kohtadest moodustasid likvideeritud ministeeriumitega seotud ametikohad. Nii näiteks oli nomenklatuurist kustutatud ENSV Kalatööstuse ministeerium (5), Sovhooside ministeerium (7) ning Piima- ja Lihatööstuse ministeerium (6). Nomenklatuurist olid välja arvatud nii ENSV MN j.a Maaparanduse Peavalitsus (12) kui Kolhoosiehituse Valitsus (4). Üleliiduliste volinike valitsustest omakorda oli välja jäetud NSVL Varumisministeeriumi ENSV Voliniku Valitsus (49 kohta sh 39 rajoonivolinikku) ja NSVL MN j.a Kolhoosinõukogu Esindaja ENSVs (8).

ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuulus 1947. aastal põllumajanduse ja toiduainete varumisega seotud ametikohti kokku 19. Järgmises, 1949. aasta nimekirjas oli üleliiduliste kohtade arv seitsme koha võrra langenud, kuna ENSV Tehniliste Kultuuride (3) ja Loomakasvatuse ministeeriumi (3) likvideerimisega arvati nomenklatuurist välja ka nende koosseisus olnud üleliidulised kohad. Seni ÜK(b)P KK nomenklatuuri kuulunud kohtadest neli kanti uues loetelus vaid EK(b)P KK põhinimekirja sh ENSV Põllumajandusministeeriumi kaks ministri asetäitjat. Uute kohtadena lisandusid sovhooside minister ja rajoonidevahelise saagikuse määramise riiklikud inspektorid (2).

1950. aasta loetelus oli üleliiduliste kohtade arv kahe koha võrra kasvanud, kuna nomenklatuuri olid arvatud liha-ja piimatööstuse minister ning NSVL MN j.a

Kolhoosinõukogu esindaja. Nelja koha võrra tõusis üleliiduliste kohtade arv ka 1952. aasta nimekirjas, kuna seni vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulunud ENSV MN j.a Maaparanduse Peavalitsuse juhataja arvati ÜK(b)P KK nimekirja. Uute kohtadena lülitati üleliidulisse nomenklatuuri ka NSVL Varumisministeeriumi oblastivolnikud (3). 1953. aastaks oli EKP KK nomenklatuurist välja arvatud 11 üleliidulist ametikohta (sh 3 ministrit, 3 NSVL Varumisministeeriumi oblastivolnikku jne). Seni vaid kohalikku põhinomenklatuuri kuulunud põllumajanduse (1) ja toiduainetööstuse (1) ministri asetäitjad arvati NLKP KK nomenklatuuri. Uute kohtadena lisandusid üks saagikuse määramise inspektor, üleliidulise põllumajandusnäituse paviljoni direktor ja *Toorloomavaru* juhataja.

2.15. Teenuste ja kaupadega varustamine

ENSV Kaubandusministeeriumist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nomenklatuuri minister: Ministri asetäitjad olid arvatud EKP KK põhinomenklatuuri, kuhu kuulusid veel kaubanduse organiseerimise osakonna juhataja (1947), vabariiklike kaardi- ja arvestusbüroode juhatajad (1947), linnade (1947–1950), maakondade (1947–1949), rajoonide (1950) ja oblastite (1952) kaubandusosakondade juhatajad. 1949. ja 1950. aasta nimekirjades olid EK(b)P KK põhinimekirja kantud ka NSVL Kaubandusministeeriumi Lääne ja Põhja Raudteede Restoranide peavalitsuse Eesti Raudtee Puhvetite Kontori direktor ning Eeskujulike Restoranide ja Kohvikute Eesti Vabariikliku Trusti juhataja. EKP KK arvestusnimekirja olid kantud plaani-majandusosakonna juhtaja (1947), hulgibaasi direktor (1947) ning Tallinna linnarajoonide (1949) ja linnade (1953) kaubandusosakondade juhatajad. Kogu ministeeriumi kolleegium kuulus nn tühjade lahtritena EKP KK nomenklatuuri aastatel 1952–1953.

Kaubandusega seotud institutsioonidest oli NLKP KK nimekirja arvatud veel ***ENSV Riikliku Kaubanduse Inspeksiooni peainspektor (1947–1953)***. Ainult EKP KK põhinimekirja kuulus ***Üleliidulise Kaubanduspalati ENSV Osakonna (1949–1950, 1953)*** juhataja (1949–1950). 1953. aasta loetelus oli vastav ametikoht arvatud EKP KK arvestusnomenklatuuri.

ENSV Kommunaalmajanduse ministeeriumist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nomenklatuuri minister, kohalikku põhinimekirja olid kantud ministri asetäitjad, kaadriosakonna ülem (1950) ning elamumajanduse (1947–1952) ja kommunaalettevõtete (1949–1952) valitsuste juhatajad. 1947. ja 1953. aasta loeteludes oli kommunaalettevõtete valitsuse juhataja ametikoht arvatud vaid EKP KK arvestusnimekirja. 1953. aastal kuulus siia ka elamumajanduse valitsuse ja trusti *Eesti Kommunaalenergia* juhataja. Ministeeriumi

kolleegium kuulus nomenklatuuri 1952. ja 1953. aasta loeteludes.

ENSV Sotsiaalkindlustuse ministeeriumist (1947–1953) kuulus NLKP KK nomenklatuuri nn tüüpkohana minister. EKP KK põhinimekirja olid arvatud ministri asetäitjad ja ministeeriumi oblastiosakondade juhatajad (1952). Kohalikku arvestusnomenklatuuri olid kantud pensionite (1947–1950) ning „töö- ja heaolu“ (1947–1950) osakondade juhatajad. Artellide riikliku sotsiaalkindlustusega hõlmamata töötajate vanadus- ja haiguskindlustuse korraldamisega tegeles **ENSV Töõndusliku Kooperatsiooni Kindlustusnõukogu (1952–1953)**. EKP KK põhinomenklatuuri oli sellest arvatud presiidiumi esimees (1952). 1953. aasta nimekirjas oli vastav ametikoht arvatud kohalikku arvestusnomenklatuuri.

ENSV Tervishoiuministeeriumist (1947–1953) kuulus üleliidulisse nomenklatuuri minister, ministri asetäitjad (1947–1949, 1952–1953) ja kaadrivalitsuse juhataja (1953). 1952. aasta loetelus oli üleliidulisse nimekirja kantud ka apteekide peavalitsuse juhataja ja kolme valdkonna peaarstid. Osa ministri asetäitjatest kuulusid ainult EKP KK põhinimekirja, kuhu olid kantud veel Toompea raviasutuste valitsuse ülem (1947–1950), riiklik sanitaarinspektor (1950–1952), apteekide peavalitsuse juhataja (1950) ning linnade (1947–1950, 1953¹⁶⁷), rajoonide (1950) ja oblastite (1952) tervishoiuosakondade juhatajad. 1952. aasta loetelus oli EK(b)P KK põhinomenklatuuri kantud veel ravi- ja profülaktilise valitsuse juhataja, Õpetatud Meditsiinilise Nõukogu esimees ja oblastite peaarstid. Kohalikku arvestusnomenklatuuri olid arvatud apteekide peavalitsuse juhataja (1947–1949, 1953), Tallinna linna tervishoiuosakondade juhatajad (1949–1950) ja sanitaarse epideemia tõrje valitsuse juhataja (1953). 1953. aasta loetelus olid paljud seni EKP KK põhinomenklatuuri kuulunud ametikohad (sh linnade ja rajoonide tervishoiuosakondade juhatajad, ravi ja profülaktilise valitsuse juhataja, Õpetatud Meditsiinilise Nõukogu esimees, peaarstid) arvatud EKP KK arvestusnimekirja. Aastatel 1952–1953 kuulus EKP KK nomenklatuuri kogu ministeeriumi kolleegium.

Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikust Liidust (1947–1953) oli üleliidulisse nomenklatuuri arvatud selle esimees. Esimehe asetäitjad koos revisjonikomisjoni esimehe ning tarbijate kooperatiivide maakondlike (1947–1949), rajoonide (1950) ja oblastite (1952) liitude esimeestega kuulusid EKP KK põhinimekirja. Kohalikku arvestusnomenklatuuri olid 1947. aasta loetelus arvatud keskbaaside (toiduainete, tööstuskaupade, varumise) direktorid ja üks kooperatiivide liidu esimehe asetäitjatest. 1953. aastal olid arvestusnomenklatuuri kantud

167 1953. aastal kuulus EKP KK põhinomenklatuuri ainult Tallinna tervishoiuosakonna juhataja, ülejäänud linnad olid arvatud arvestusnimekirja.

seni põhinimekirjas olnud rajoonide tarbijate kooperatiivide esimehed. Kogu Eesti Tarbijate Kooperatiivide Liidu juhatus kuulus nn tühjade lahtritena nomenklatuuri aastatel 1952–1953. *NSVL MN j.a Töõnduslike ja Tarbijate Liitude Peavalitsuse vaneminspektor ENSVs (1949)* kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri.

Toiduainete ja muude kaupade jaotamist kontrollivatest asutustest olid 1947. aasta loetelus üleliidulisse nimekirja arvatud ka *ENSV MN j.a Toiduainete Reservide Peavalitsuse Territoriaalinspeksiooni (1947)* juhataja. EK(b)P KK Metsa- ja Paberitööstusepõhinomenklatuuri kuulus *Balti Materiaalsete Reservide Territoriaalvalitsuse Territoriaalinspeksiooni j.a Voliniku Valitsuse (1947)* juhataja. 1949. aastal oli vastav ametikoht arvatud EK(b)P KK arvestusnimekirja.

EKP KK põhinomenklatuuri olid arvatud *ENSV MN j.a Varustuse ja Turustuse Valitsuse (1947–1953)* juhataja, juhataja asetäitja (1947–1949), Tallinna (1947), Moskva (1947–1949) ja Leningradi (1947–1949) osakondade juhatajad. Kohalikku arvestusnimekirja kuulusid juhataja asetäitja (1950) ja kaadri-eriosakonna ülem (1947).

Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Kuurortide, Sanatooriumide ja Puhkekodude Eesti Vabariikliku Valitsuse (1947–1953) juhataja oli ÜK(b)P/NLKP KK nimekirja kantud aastatel 1947–1952. 1953. aasta loetelus kuulus juhataja ametikoht EKP KK põhinomenklatuuri. 1952. aastal oli EK(b)P KK põhinomenklatuuri arvatud ka *Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Turismi-Ekskursiooni Valitsuse* juhataja.

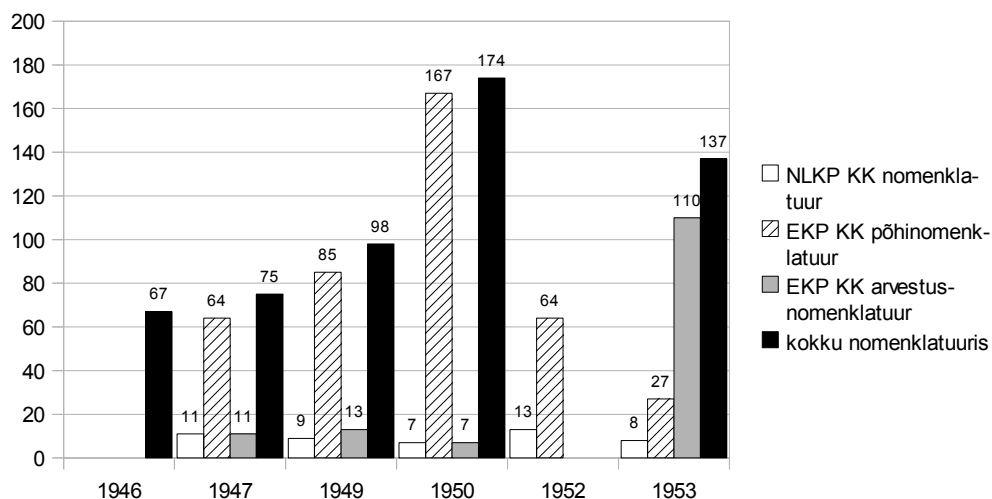
Varustamise ja turustamisega tegelenud asutustest kuulusid EKP KK põhinomenklatuuri kalatööstuse varustuse ja turustuse peavalitsuse *Estrõbsnabsbõt (1949,1953)* ja NSVL Metsa- ja Paberitööstuse ministeeriumi metsaturustuse peavalitsuse *Glavlesosbõt (1949, 1953)* Vabariiklike Kontorite juhatajad (1949).

Paberi- ja paberisaaduste turustamisega tegelenud NSVL Metsa- ja Paberitööstuse ministeeriumi peavalitsuse *Glavbumsbõt (1949–1953)*, NSVL Naftatööstuse ministeeriumi nafta- ja naftasaaduste turustuse peavalitsuse *Glavneftesbõt (1949–1953)* ja NSVL Söetööstuse ministeeriumi söeturustuse peavalitsuse *Glavuglesbõt (1949–1953)* Vabariiklike Kontorite juhatajad kuulusid vahemikus 1949–1952 EK(b)P KK põhinimekirja.

Vabariiklikest kaubabaasidest kuulusid EKP KK nomenklatuuri õmblustoodete turustamisega tegelenud *Glavšveisbõt (1952–1953)*, jalanõude turustamisega tegelenud *Glavobuvsbõt (1952–1953)* ja tekstiilitoodete turustamisega tegelenud *Glavtekstilsbõt (1947–1953)*. *Glavšveisbõt* ja *Glavobuvsbõt* vabariiklike kaubabaaside juhatajad kuulusid EK(b)P KK põhinomenklatuuri 1952. aasta nimekirjas, *Glavtekstilsbõt* kaubabaasi juhataja aga vahemikus 1947–1952. 1949. ja 1952. aasta loetelus oli EK(b)P KK põhinimekirja kantud ka

NSVL Kaubandusministeeriumi *Torgmortrans (1949, 1952)* Eesti Vabariikliku Kontori juhataja. 1953. aasta loetelus olid EKP KK arvestusnomenklatuuri kantud ka NSVL Sise- ja Väliskaubanduse ministeeriumide kaubabaaside *Glavtekstiltorg (1953)*, *Glavobuvtorg (1953)*, *Glavtorgodežda (1953)* juhatajad. Ka kõigi ülejäänud 1953. aasta nimekirjas nomenklatuuri kuuluvate vabariiklike kontorite ja kaubabaaside juhatajad olid arvatud kohalikku arvestusnimekirja. 1949. aastal kuulus arvestusnomenklatuuri ka naftasaaduste turustamisega tegelenud *Glavneftesbõt* kontori juhataja asetäitja.

Joonis 15. Teenuste ja kaupade varustamisega seotud nomenklatuursete ametikohtade arv 1946–1953

Üldisi muutustendentsse. Toetudes joonisele 15 kuulus 1946. aastal teenuste ja kaupade varustamisega tegelevaid ametikohti EK(b)P KK nomenklatuuri kokku 67, 1947. aastaks oli vastavaid ametikohti kaheksa võrra enam. EK(b)P KK põhinenomenklatuuri arvati kokku 15 uut ametikohta (sh 11 tarbijate kooperatiivide maakondlike liitude esimeest) ja arvestusnimekirja üks koht. Välja arvati nomenklatuurist seitse ametikohta sh ENSV Kommunaalmajanduse ministeeriumist kolm ja Tervishoiuministeeriumist kaks kohta.

1949. aastaks oli vastava valdkonna ametikohtade arv EKP KK nomenklatuuris 23 koha võrra veelgi kasvanud. Kokku arvati 1949. aasta loetelus nomenklatuuri juurde 36 uut kohta. Kohalikku põhinenomenklatuuri lisandus ENSV Kaubandusministeeriumi osas viis ja Tervishoiuministeeriumi osas 15 (sh 13 maakonna tervishoiuosakonna juhatajat) uut ametikohta. EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri arvati Tallinna linnarajoonide kaubandus1946–1953 ja tervishoiuosakondade juhatajad (kokku 8).

Kõige enam teenuste ja kaupade varustamisega tegelevaid kohti kuulus EKP KK nomenklatuuri 1950. aasta nimekirjas, mil neid oli sinna arvatud kokku 174. Eelmise aastaga võrreldes oli suurenenud ainult EK(b)P KK põhinomenklatuur. Kasvu taga oli haldusreformist tulenevalt maakondadega seotud ametikohtade (kokku 37) asendamine rajooniosakondadega (117). 1952. aasta nimekirjas oli EK(b)P KK põhinimekirja kuuluvate kohtade arv vähenenud 103 koha võrra. Kui eelmises loetelus põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade arv haldusreformi tulemusel suurenes, siis nüüd tõi uus muudatus halduskorralduses kaasa hoopis põhinimekirja kohtade vähenemise. Senise 117 rajoonidega seotud ametikoha asemele kanti 21 oblastitega seotud ametikohta. Kokku oli põhinomenklatuurist välja arvatud 134 kohta ja juurde lisatud 29 uut ametikohta.

1953. aastal kinnitatud nimekirjast olid kõik oblastitega seotud ametid (21) kadunud. Üldse arvati EKP KK põhinomenklatuurist välja 23 ja lisati juurde 2 uut ametikohta. Eelmiste nomenklatuurnimekirjadega võrreldes oli 1953. aasta loetelus oluliselt kasvanud arvestusnomenklatuuri kuuluvate kohtade arv. Muuhulgas olid nüüd siia tõstetud 1950. aasta loetelus põhinomenklatuuri kuulunud ja 1952. aasta nimekirjas sealt välja jäetud rajoonide tervishoiuosakondade juhatajad (39) ja tarbijate kooperatiivide liitude esimehed (39).

ÜK(b)P nimekirja kuulus 1947. aastal 11 kohta. Järgmisel aastal kinnitatud loetelus oli üleliiduliste kohtade koguarv vähenenud kahe koha võrra, kuna kolmest ÜK(b)P nimekirja kuulunud tervishoiuministri asetäitjast arvati kaks vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri. Nomenklatuurist arvati täielikult välja ENSV MN j.a Toiduainete Reservide Peavalitsuse Territoriaalinspeksiooni juhataja. Uue ametikohana lisandus üleliidulisse nimekirja NSVL MN j.a Töõnduslike ja Tarbijate Liitude Peavalitsuse vaneminspektor ENSVs. 1950. aastal kinnitatud loetelust oli mainitud üleliidulise alluvusega vaneminspektor EK(b)P KK nomenklatuurist välja arvatud ning kohalikku põhinomenklatuuri tõstetud ka viimane, seni üleliidulises nimekirja kuulunud tervishoiuministri asetäitja.

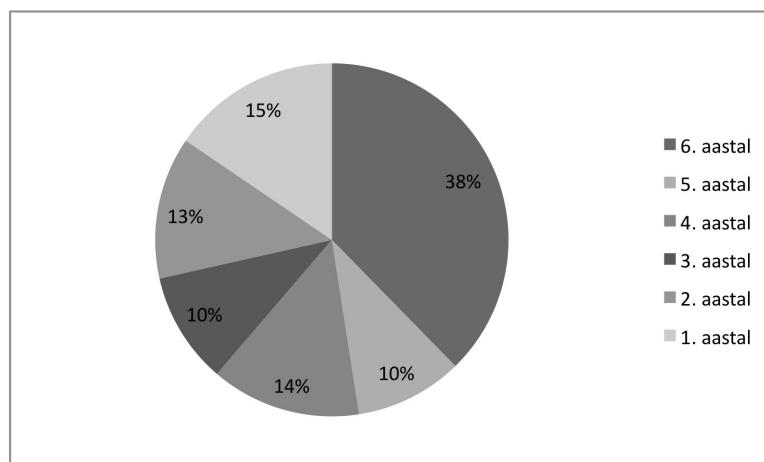
Kõige enam kuulus teenuste ja kaupade varustamisega seotud ametikohti EKP KK nomenklatuurist ÜK(b)P KK nimekirja 1952. aastal (13). Taaskord oli muudetud tervishoiuministri asetäitjate staatust ning tõstetud need koos apteekide peavalitsuse juhatajaga EK(b)P KK põhinomenklatuurist üleliidulisse nimekirja. Uute kohtadena ENSV Tervishoiuministeeriumi alluvuses nomenklatuuri kantud 3 peaarsti arvati kõik ÜK(b)P KK nimekirja. 1953. aastal tõsteti ülalmainitud ametikohad üleliidulisest nomenklatuurist kas EKP KK põhi- (1) või arvestusnimekirja (4). NLKP KK nimekirja jäi vaid üks tervishoiuministri asetäitjatest. Uue üleliidulise kohana oli EKP KK nomenklatuuri arvatud ENSV Tervishoiuministeeriumi kaadrivalitsuse juhataja.

3. MUUDATUSI JA ÜLDISI MUUTUSTENDENTSE EKP KK NOMENKLATUURIS

3.1. EKP KK nomenklatuuri muutmine ja täiendamine

Käesoleva töö teises peatükis erinevate valdkondade all esile tõstetud institutsioone (asutused, organisatsioonid, nomenklatuuri iseseisvatena võetud ametikohad) üle lugedes saame aastate 1946–1953 lõikes kokku 284 erinevat nimetus. Antud arv on tinglik, sest nomenklatuuri võidi nime järgi arvata küll uus asutus/organisatsioon, ent selle funktsioonid jäid paljudel juhtudel samaks varem nomenklatuuri kuulunud institutsiooniga. Eriti puudutab see just erinevaid ümberkorraldusi ministeeriumites ja peavalitsustes. Teistest koondnimekirjadest eristuvad 1949., 1950. ja 1952. aasta nimekirjad mil nomenklatuuri oli arvatud üle 200 nimetuse iseseisvaid asutusi/ametikohti. Ülejäänud kolmes nimekirjas jäi see vahemikku 170–180. Joonisest 16 selgub, et 284 nimetusest oli kõigis kuues nimekirjas olemas 38%. Ainult ühte nimekirja oli 284 nimetusest kantud 15% EKP KK nomenklatuuri kuulunud institutsioonidest. Kui võtta arvesse, et ümberkorraldused asutustest/organisatsioonides tähendasid üldjuhul vaid formaalseid muudatusi, siis võib väita, et üldjoontes püsisid 1946. aasta ametinimekirjas paikapandud partei- ja riigiparaat ning erinevad ühiskondlikud organisatsioonid samad. Enamus muudatustest toimusid institutsioonide juures nomenklatuuri arvatud ametikohtade osas.

Joonis. 16 Institutsioonide jaotus nomenklatuuri kuulumise sageduse järgi aastatel 1946–1953

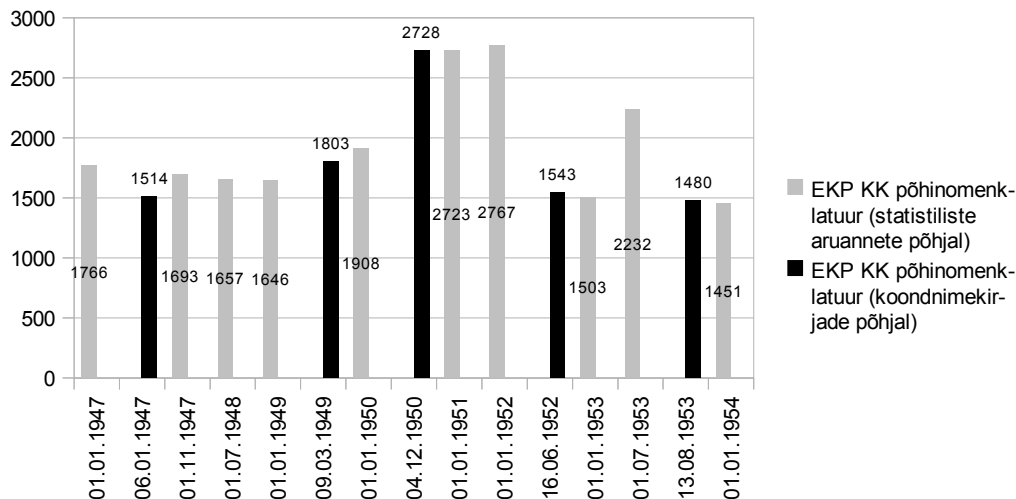

Lisaks koondnimekirjadele kinnitas EKP KK büroo olemasolevates loeteludes pidevalt väiksemaid ja suuremaid muudatusi ja täiendusi.¹⁶⁸ Muudatusi toimus pidevalt nii NLKP KK

¹⁶⁸ EK(b)P/EKP KK büroo istungitel olid nomenklatuuri täiendamise ja muutmisega seotud küsimused koos ametikohtade nimekirjade kinnitamisega päevakorras järgnevalt: 1941 (1), 1945 (1), 1946 (1), 1947 (4), 1948 (2), 1949 (9), 1950 (13), 1951 (22), 1952 (18) ja 1953. aastal kuni täisnimekirja kinnitamiseni 13. augustil 3

nomenklatuuri kui EKP KK põhi- ja arvestusnomenklatuuri osas. Kui ühe nomenklatuuri asendamisel teisega jäi mingi valdkonna koguarv enam-vähem samaks, oli enamasti leidnud aset siiski rida muudatusi. EKP KK põhinomenklatuuri kuulunud kohtade arvust ja seal toimunud muudatustest annab ülevaate joonis 17.

Joonis 17. EKP KK põhinomenklatuuri kuulunud kohtade arv 1947–1954¹⁶⁹

Toetudes EKP KK büroo poolt kinnitatud kuuele ametinimekirjale ja KK statistilistele aruannetele selgub, et enamus EKP KK nomenklatuuris toimunud ulatuslikematest muudatustest kinnitati koos uue nimekirjaga. Samas oli 1947. aastal põhinimekirja kuuluvate kohtade arv kasvanud viie kuuga lausa 179 võrra. Järgmisel kahel aastal kuni uue nimekirja kinnitamiseni märtsis 1949 põhinomenklatuuri kuulunud ametikohtade arv langes. 1952. aasta juunis kinnitatud nimekirjas vähenes kohtade arv poole aastaga 40 võrra. EKP KK büroo istungite protokollide põhjal arvati nomenklatuurist selles vahemikus muuhulgas välja 25 oblastitega seotud ametikohta.¹⁷⁰

korral.

¹⁶⁹ Joonis on koostatud järgmiste allikate põhjal: ERAF 1-48a-141, l 27; ERAF 1-48a-272, l 23; ERAF 1-307-22, l 63-63p, l 129-129p; ERAF 1-307-33, l 55-55p; ERAF 1-307-77, l 55-55p; ERAF 1-307-86, l 47-47p; ERAF 1-307-98, l 2-2p; ERAF 1-307-107, l 2-2p, l 72-72p; ERAF 1-4-404, l 85; ERAF 1-4-719, l 127; ERAF 1-4-1071, l 75; ERAF 1-4-1363, l 59; ERAF 1-4-1536, l 208.

¹⁷⁰ ERAF 1-4-1407, l 30; ERAF 1-4-1423, l 43; ERAF 1-4-1431, l 58.

Püüdes koondada ja üldistada EKP KK büroo 1947.–1953. aasta protokollides leiduvaid nomenklatuuri puudutavaid päevakorrapunkte ning kinnitatud ametikohtade loetelusid, saame muudatuste ja täienduste aluseks olevatest teguritest järgneva loetelu:

- Muudatused ENSV haldusjaotuses olid otsesteks põhjusteks 1950. aasta detsembris ja 1952. aasta juunis kinnitatud ametinimekirjadele;
- Muudatused EKP KK organisatsioonilises struktuuris olid aluseks 1949. aasta märtsis kinnitatud ametinimekirjale. Järgmised suuremad reorganiseerimised toimusid 1951. aasta mais, mil KK koosseisus moodustati kalatööstuse osakond ning senine propaganda ja agitatsiooniosakond jaotati neljaks eraldi osakonnaks.¹⁷¹ Selle ümberkorralduse tulemusena arvati EKP KK büroo otsusega propaganda ja agitatsiooni osakonna nomenklatuurist välja ning võeti uute osakondade alluvuses nomenklatuuri tagasi terve rida ametikohti. Samas arvati ametinimekirja ka täiesti uusi asutusi;¹⁷²
- Nomenklatuuri kuuluva institutsiooni juurde uute ametikohtade lisamine, ametikohtade arvu suurendamine või vähendamine. Kõige enam on EKP KK büroo poolt kinnitatud muudatustest ja täiendustest liigitatavad just antud jaotuse alla. 1949. aasta oktoobris lisati kõigi nomenklatuuris olevate kõrgkoolide juurde marksismi-leninismi aluste õppejõud. TRÜ ja TPI juurde lisaks ka poliitökonoomia õppejõud.¹⁷³ Pidevalt täiendati EKP KK nomenklatuuri uute loodud MTJde direktorite ja nende asetäitjatega poliitalal¹⁷⁴, sovhoosidirektoritega,¹⁷⁵ ning rahvakohtunikega.¹⁷⁶ Tabel nr 1 annab ülevaate vaid mõne EKP KK nomenklatuuri kuulunud institutsiooni ametikohtade arvus toimunud muudatustest.

171 ÜK(b)P KK oli otsuse propaganda ja agitatsiooniosakonna jaotamisest neljaks eraldi osakonnaks võtnud vastu 30.12.1950. Политбюро ЦК ВКП(б) и Совет Министров СССР 1945–1953. Москва, 2009, lk 84.

172 ERAF 1-4-1188, l 58-76, 91-93.

173 ERAF 1-4-805, l 107-109.

174 ERAF 1-4-833, l 77; ERAF 1-4-949, l 61; ERAF 1-4-1145, l 74-75; ERAF 1-4-1327, l 65.

175 ERAF 1-4-904, l 175; ERAF 1-4-1183, l 51.

176 ERAF 1-4-965, l 58; ERAF 1-4-1256, l 62.

Tabel 1. Muudatused nomenklatuursete ametikohtade arvus 1946–1953 institutsioonide kaupa¹⁷⁷

Asutus/ministeerium/organisatsioon	1946	1947	1949	1950	1953
EKP KK aparaat	154	154	110	137	139
Eesti Raudteevalitsus	27	24	22	24	3
Tartu Riiklik Ülikool	7	34	29	39	24
ENSV Välisministeerium	7	5	2	2	1
ENSV MN j. a Raadioinformatsioonikomitee	4	4	5	14	5
ENSV Ametiühingute Nõukogu	25	43	26	28	25

- Muudatused institutsiooni struktuuris. Antud jaotuse alla paigutuvad kõik erinevad ministeeriumites ja muudes asutustes läbiviidud ümberkorraldused, mille tulemusel muutus enamasti ka nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv. 1950. aastal näiteks kinnitas EK(b)P KK büroo muudatused ja täiendused seoses ENSV Põlevkivi- ja Keemiatööstuse ministeeriumi reorganiseerimisega Kohaliku-, Põlevkivi ja Keemiatööstuse ministeeriumiks.¹⁷⁸ ENSV Metsa- ja Paberitööstuse ministeeriumist paberitööstusega seotud asutuste allutamine üleliidulisele juhtimisele ja ENSV Metsatööstuse ministeeriumi loomisega 1951. aastal kaasnesid omakorda ümberkorraldused senises loetelus.¹⁷⁹ Reorganiseerimisi ning nendest tulenevaid muudatusi nomenklatuuri ridades toimus veelgi.¹⁸⁰
- Institutsiooni likvideerimine ja väljaarvamine nomenklatuurist. Näiteks arvati 1949. aastal seoses ENSV Põlevkivi- ja Keemiatööstuse turbatrusti likvideerimisega nomenklatuurist välja selle ülem.¹⁸¹ 1950. suvel likvideeriti ning kustutati EK(b)P KK nimekirjast NSVL SM Parandus-töolaagri ja Ehituse 907 Valitsus ning viimase poliitosakond.¹⁸² Sama aasta sügisel arvati EKP KK nomenklatuurist välja NSVL MN j.a Töõnduslike ja Tarbijate Kooperatiivide Peavalitsuse vaneminspektor ENSVs.¹⁸³ Likvideeritud ning seega ka EKP KK nomenklatuurist väljaarvamisele kuuluvaid ametikohti oli teisigi.¹⁸⁴

177 Kõikidest aastatel 1946–1953 EKP KK nomenklatuuri kuulunud ametikohtadest ja nende arvudes asetleidnud muudatustest saab ülevaate lisadest nr 1–15.

178 ERAF 1-4-977, l 3.

179 ERAF 1-4-1120, l 86-88. ENSV paberitööstus oli üleliidulises alluvuses aastatel 1951–1953.

180 Vt: ERAF 1-4-1134, l 53-54; ERAF 1-4-1213, l 100.

181 ERAF 1-4-777, l 41.

182 ERAF 1-4-977, l 35.

183 ERAF 1-4-1035, l 55.

184 ERAF 1-4-904, l 175; ERAF 1-4-1178, l 59-60; ERAF 1-4-1183, l 50; ERAF 1-4-1416, l 88; ERAF 1-4-1428, l 48; ERAF 1-4-1431, l 58.

- Uue institutsiooni nomenklatuuri arvamine. ENSV MN j.a Maaparanduse Peavalitsuse moodustamisega arvati 1949. aasta oktoobris nomenklatuuri mitmed uued ametikohad.¹⁸⁵ 1951. aasta augustis lisati nomenklatuuri TRÜ põllumajandusteaduskondade baasil loodud Eesti Põllumajanduse Akadeemia.¹⁸⁶ Antud jaotuse alla võib panna ka kõik erinevate asutuste/ministeeriumite reorganiseerimiste käigus tekkinud uued ministeeriumid nagu näiteks ENSV Liha- ja Piimatööstuse ministeerium¹⁸⁷, ENSV Ehitusmaterjalidetööstuse ministeerium¹⁸⁸ ning nende alluvuses nomenklatuuri arvatud ametikohad. Eraldi saab siinjuures välja tuua ka ametikohad ja asutused, mis üheski koondnimekirjas ei kajastu. Nii näiteks arvati 1949. aasta sügisel EK(b)P KK põhinomenklatuuri 13 maakonna TSN TKde põllumajanduse, kolhoosiehituse ja maaparandusosakondade ülemad.¹⁸⁹ 1951. aasta suvel viidi Eesti Kalurikolhooside Vabariikliku Liidu alluvuses EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri 90 (!) kalurikolhooside juhatuste esimeest.¹⁹⁰ 1950. aasta septembrist alates kuulus EK(b)P KK nomenklatuuri *objekti nr 88 (raadiojaam)* ülem¹⁹¹ ja üleliidulise *vabatahtliku spordiühingu Tööjõureservid (1951)* nõukogu esimees ja aseesimees.¹⁹² 1951. aastal moodustatud *NSVL Statistika Keskvalitsuse Riikliku Statistikakirjastuse Eesti osakonna (1951)* juhataja¹⁹³ ja 1951. aasta sügisest *Põllumajandussaaduste Kvaliteedi Riikliku Inspeksiooni Eesti Vabariikliku Valitsuse (1951)* ülem¹⁹⁴. Senise ametinimekirja osalise muutmise tulemusena arvati 1951. aasta mais lühikeseks perioodiks EK(b)P KK nomenklatuuri ka ajalehtede *Rahva Hää* ja *Sovetskaja Estonija* erikorrespondendid (24). Samuti *Pärnu Endla*, *Viljandi Ugala* ja *Rakvere teatri* direktorid ja peanäitejuhid, *Tallinna ja Tartu Riiklike Kunstmuuseumite* ning *Teatri ja Muusikamuuseumi* direktorid.¹⁹⁵

185 ERAF 1-4-837, 177.

186 ERAF 1-4-1206, 125.

187 ERAF 1-4-998, 132.

188 ERAF 1-4-1120, 125.

189 ERAF 1-4-837, 178.

190 ERAF 1-4-1188, 192.

191 ERAF 1-4-1035, 155.

192 ERAF 1-4-1170, 144.

193 ERAF 1-4-1203, 121.

194 ERAF 1-4-1250, 147.

195 ERAF 1-4-1188, 163, 172-73.

- Ametikohtade viimine ühe EKP KK osakonna alluvusest teise alluvusse. EKP KK büroo istungitel fikseeriti muudatused ametinimekirjades ka juhul, kui need tõsteti ühe KK osakonna alluvusest teise alla. Nii näiteks tuli seni KK põllumajandusosakonna alla kuulunud MTJde poliitosakondade ajalehtede toimetajad ja ülemate abid naistöö alal nomenklatuurist kustutada ja arvata vastavalt KK propaganda- ja agitatsiooniosakonna ning naistöö osakonna nomenklatuuri.¹⁹⁶ 1953. aasta nomenklatuurnimekirjas oli seni propaganda ja agitatsiooniosakonna nomenklatuuri kuulunud ENSV MN j.a Kirjanduse- ja Kirjastusasjade Peavalitsus tõstetud ENSV SM 11. valitsusena administratiiv- ja kaubandus-finanstorganite osakonna alluvusse. Nomenklatuuri kuulunud kohtade arv oli vähenenud 15-lt 1-ni.¹⁹⁷
- Ametikoha põhinomenklatuurist arvestusnomenklatuuri kandmine. Ametikohad võisid liikuda ka põhi- ja arvestusnomenklatuuri raames ning ka sellisel juhul tuli koondnimekirjade vahepealsed muudatused fikseerida. 1949. aasta oktoobris näiteks arvati seni EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuulunud erinevate põllumajanduskoolide direktorid kohalikku arvestusnomenklatuuri.¹⁹⁸ 1951. aasta mais kanti põhinimekirjast arvestusnimekirja rajoonide ja linnade kehakultuuri- ja spordikomiteede esimehed.¹⁹⁹ 1951. aasta augustis arvati EK(b)P KK arvestusnimekirja vabatahtlike spordiühingute esimeeste asetäitjad.²⁰⁰ Nädal aega hiljem toimunud istungil kanti põhinomenklatuurist arvestusnomenklatuuri kokku viie ministeeriumi kaadriosakonna juhatajad.²⁰¹ Toetudes allpool järgnevale tabelile 2 arvati 1947. aasta nimekirjas põhinomenklatuuri kuulunud ametikohtadest EKP KK 1949. aasta arvestusnimekirja kokku 132 kohta. Seejuures võis üks ametikoht aastate jooksul horisontaalselt liikuda ühelt nomenklatuuri tasandilt teisele mitmeid kordi. Nii näiteks oli ENSV MN j.a Autotranspordi Peavalitsuse ülem 1947., 1950. ja 1952. aasta nimekirjas lisaks EK(b)P KK põhinomenklatuurile arvatud ka üleliidulisse nomenklatuuri. 1949. aastal kuulus vastav ametikoht vaid kohalikku põhinomenklatuuri. 1953. aastal kuulus autotranspordi peavalitsuse ülem ENSV Teede- ja Transpordimajanduse ministeeriumi alluvuses aga EKP KK arvestusnomenklatuuri (vt Lisa 4). Heaks näiteks on ka 1947. aastal ENSV Tervishoiuministeeriumi alluvuses EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri

196 ERAF 1-4-1188, 188.

197 ERAF 1-4-1555, 1125.

198 ERAF 1-4-337, 179.

199 ERAF 1-4-1170, 143-44.

200 ERAF 1-4-1206, 168.

201 ERAF 1-4-1209, 184.

kuulunud apteekide peavalitsuse juhataja. Kohalikku arvestusnomenklatuuri kuulus vastav ametikoht ka järgmises, 1949. aasta nimekirjas. 1950. aastal oli vastav ametikoht tõstetud EK(b)P KK põhinomenklatuuri ning 1952. aasta loetelus arvatud samaaegselt ka ÜK(b)P KK nimekirja. 1953. aastaks oli apteekide peavalitsuse juhataja kantud tagasi EKP KK arvestusnomenklatuuri (vt Lisa 15).

- Ametikoha arvestusnomenklatuurist põhinomenklatuuri kandmine. Iga uue ametikohtade loetelu kinnitamisega oli teatud hulk varem arvestusnomenklatuuri kuulunud kohti tõstetud EKP KK põhinimekirja. Nii näiteks kanti 1947. aasta nimekirjas arvestusnomenklatuuri kuulunud kohtadest 1949. aastal põhinimekirja kokku 196 kohta. Ametikohtade liikumisest ühelt tasandilt teisele annab ülevaate tabel 2.

Tabel 2. Ametikohtade liikumised EKP KK põhi- ja arvestusnomenklatuuri ning EKP KK ja NLKP KK nomenklatuuride vahel (ametikohtade arv)

Nomenklatuuri tasand	1947/1949	1949/1950	1950/1952	1952/1953
EKP KK P → A*	132	12		
EKP KK A → P*	196	29		
EKP KK nomenklatuur → NLKP KK nomenklatuur	9	16	4	2
NLKP KK nomenklatuur → EKP KK nomenklatuur	27	18	13	103

*P-põhinomenklatuur, A-arvestusnomenklatuur

- Ametikohtade arvamine hierarhias madalama parteiorgani nomenklatuuri. Ametikohad võisid ühe parteitasandi nomenklatuurist liikuda vertikaalselt ka teise parteitasandi nomenklatuuri. EKP KK nomenklatuuri puhul tähendas see eelkõige linna- ja rajooni (kuni 1950. aastani maakonna) parteikomiteede nomenklatuure. Oblastikomiteede ajal ka nende ametinimekirjasid. Nii näiteks arvati 1949. aastal valdade algsorganisatsioonide sekretärid EK(b)P KK põhinomenklatuurist maakonnakomiteede nomenklatuuri.²⁰² Paljud varem kohalike parteikomiteede nimekirjadest samaaegselt ka EKP KK nomenklatuuri kuulunud ametikohad jäeti vaid partei linna- ja rajoonikomiteede nomenklatuuridesse just 1953. aasta nimekirjas.

²⁰² ERAF 1-4-702, l 113.

- Muud põhjused. Ametikohtade nomenklatuurist väljajätmistele leidis ka muid põhjendusi. Nii näiteks arvati nomenklatuurist välja Tartu ja Pärnu SM rajooniosakondade ülemad, kuna vastavaid kohti ei olnud loodud ning nende piirkondade teenindamine oli üle antud Tartu ja Pärnu linnaosakondadele.²⁰³ Antud jaotuse alla on paigutatud ka alates 1947. aastast EK(b)P KK nomenklatuuri (1947. ja 1949. aastal samaaegselt ka ÜK(b)P KK nimekirja) kuulunud ajalehtede *Pravda* ja *Izvestija* korrespondendid, kes arvati 1952. aasta alguses EK(b)P KK loetelust välja kui „valesti nomenklatuuri võetud ametikohad“.²⁰⁴ Mida antud põhjuse all täpsemalt silmas peeti, selgitatud ei ole. Põhjendus näib kummalisena, kuna EK(b)P KK nomenklatuuri kuuluvad ametikohad tuli kooskõlastada Moskvaga ning üleliidulisse nimekirja kuuluvate ametikohtadele töötajate kinnitamisega tegeles otseselt ÜK(b)P KK.

Ametikohtade nomenklatuuri arvamise või sealt väljajätmise põhjused omakorda võisid aga juba laiemalt sõltuda nii erinevatest üleliidulistest kui kohalikest poliitilistest arengutest. Tihti oli mingite ametikohtade nomenklatuuri arvamine (või siis arvamine arvestusnomenklatuurist põhinimekirja) seotud lihtsalt kontrolli suurendamise vajadusega. Nii näiteks kuulusid alates 1946. aasta septembrist EK(b)P KK nomenklatuuri vallakomiteede algorganisatsioonide sekretärid. 1946. aasta suvel käivitunud kampaania vallaasutuste kaadripõua leevendamiseks oli toonud välja rea puuduseid, mis tõenäoliselt viisidki otsuseni vallapartorgide kaadreid põhjalikumalt kontrollima hakata.²⁰⁵

Olgugi, et paljude nimekirjades läbiviidud muudatuste ja täienduste taga olid suuremal või vähemal määral Moskvast tulnud suunised, leiab otseseid viiteid üleliidulistele otsustele siiski vähe. EKKP KK büroo protokollidele tuginedes oli koondnimekirjadest üleliidulistele otsustele viidatud 1947. ja 1953. aasta puhul. 1947. aasta augustis senises EK(b)P KK nomenklatuuris muudatusi tehes toetuti samuti „ÜK(b)P KK kaadrialitsuse ettepanekutele“. Kokku tuli Moskva suuniste järgi kohalikust põhinomenklatuurist välja arvata 172 ja arvestusnomenklatuurist 197 ametikohta. Samas tuli EK(b)P KK põhinimekirja juurde arvata 377 ja arvestusnomenklatuuri 74 ametikohta. Muudatuste taga oli tegelikult peamiselt varem arvestusnimekirjas olnud ametikohtade arvamine põhinimekirja (N: rahvakohtunikud, kohalike parteikomiteede sõjaosakondade ja parteikabinetide juhatajad jne). Kokku suurenes nomenklatuuri kuuluvate kohtade arv nende muudatuste tulemusena 82 võrra. ENSV

203 ERAF 1-4-1568, l 25.

204 ERAF 1-4-1314, l 57.

205 I. Paavle. Kohaliku halduse sovetiseerimine Eestis 1940–1950, lk 148.

Põllutöö, Loomakasvatuse ja Tehniliste Kultuuride ministeeriumite likvideerimisega ning nende baasil kahe uue – ENSV Põllumajandusministeeriumi ja Sovhooside ministeeriumi – loomisega toodi ära ka mõlemast ministeeriumist EK(b)P KK nomenklatuuri kuulunud ametikohad. Siinjuures on huvipakkuv, et Moskva „ettepanekute“ alusel olid seni vaid kohalikku põhinomenklatuuri kuulunud masina-traktorijaamade direktorite asetäitjad poliitalal (24) arvatud samaaegselt ka ÜK(b)P KK nomenklatuuri.²⁰⁶ Kõigis järgnevates nimekirjades kuulusid need kohad vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri.²⁰⁷

Väiksemate täienduste ja muudatuste puhul oli EKP KK büroo protokollides üleliidulistele otsustele viidatud vaid kahel korral. Toetudes ÜK(b)P KK sekretariaadi poolt 13.06.1949 vastuvõetud otsusele arvati samal aastal EK(b)P KK nomenklatuuri kõrgkoolide juurde nn poliitainete õppejõud.²⁰⁸ Lähtudes NSVL MN poolt 14.07.1950 vastuvõetud määrusest arvati EKP KK nomenklatuurist välja NSVL MN j.a Töõnduslike ja Tarbijate Kooperatiivide Peavalitsuse vaneminspektor ENSVs.²⁰⁹

206 ERAF 1-4-448, l 82.

207 ERAF 1-4-448, l 73-85.

208 ERAF 1-4-805, l 107-109.

209 ERAF 1-4-1035, l 55.

3.2. Üldisi muutustendentse aastatel 1945–1953

EKP KK kaadriosakonna 1945. aasta aruande põhjal kuulus jaanuaris 1945 nomenklatuuri 1349 ametikohta. Sama aasta lõpuks oli vastav arv kasvanud 493 koha võrra.²¹⁰ 1946. aasta septembris, kui kinnitati järjekordne EKP KK nomenklatuur, oli ametikohtade üldarv 103 koha võrra vähenenud. 1947. aasta jaanuariks oli nomenklatuursete ametikohtade arv kasvanud lausa 410 koha võrra. Peamine tõus tuli muu administratiivaparaadi ja õigusorganitega seotud ametikohtade arvel, sest EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri arvati 236 valla TSN TK esimeest ja 57 rahvakohtunikku (vt Joonis 2, lk 36 ja Joonis 5, lk 45).²¹¹ Alates 1947. aasta nimekirjast kasvas nomenklatuursete ametikohtade arv kuni 1950. aasta loeteluni. Kõige suurem oli EKP KK nomenklatuur 1950. aastal, mil sinna kuulus kokku 3155 ametikohta. Võrreldes 1949. aasta märtsis kinnitatud loeteluga oli ametikohtade arv suurenenud 780 võrra. Uuest halduskorraldusest tulenevalt moodustasid põhiosa neist rajoonidega seotud ametikohad. Kuigi nomenklatuurseid ametikohti lisati kõigi valdkondade juurde, kasvas enim parteiaparaadi ja ideoloogiaga seotud ametikohtade arv: vastavalt 243 ja 204 ametikoha võrra (vt Joonis 1, lk 32 ja Joonis 7, lk 54). 1953. aastaks oli EKP KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv seoses muudatustega üleliidulisel tasemel vähenenud 2252 kohani. Ametikohtade arvu oli kärbitud kõigi valdkondade osas, ent kõige enam kohti oli kaotatud muu administratiivaparaadi (142), rahanduse (91) ja jõustruktuuridega (78) seotud institutsioonide juures (vt Joonis 2, lk 36, Joonis 3, lk 39 ja Joonis 6, lk 49). Nomenklatuuri kuulunud kohtade arvust ja muutustest erinevatel tasanditel annab täpsema ülevaate tabel nr 3.

210 ERAF 1-104-2, l 5-6

211 ERAF 1-4-404, l 96, l 107.

Tabel 3. Muutused EKP KK nomenklatuuris 1946–1953²¹²

Aasta	EKP KK nomenklatuuris kokku	Sh EKP KK põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade		Sh EKP KK arvestusnomenklatuuri kuuluvate kohtade		Sh NLKP KK nomenklatuuri kuuluvate kohtade	
		arv	osakaal %	arv	osakaal %	arv	osakaal %
01.01.1945	1349						
01.01.1946	1842					271	15%
1946	1739						
1947	2149	1514	70%	635	30%	288	13%
1949	2375	1803	76%	572	24%	245	10%
1950	3155	2728	86%	427	14%	247	8%
1952		1544				344	
1953	2252	1480	66%	772	34%	116	5%

Aastatel 1947–1950 suurenes iga uue ametikohtade loeteluga ka põhinomenklatuuri ja vähenes arvestusnomenklatuuri kuuluvate kohtade arv. Kui 1947. aastal oli kõigist nomenklatuuri arvatud ametikohtadest põhinomenklatuuris 70%, siis 1950. aastaks oli see kasvanud juba 86%–ni. See omakorda tähendas liiduvabariigi juhtkonna otsese kontrolli suurenemist üha enamate ametikohtade (sh just regionaalsete ametikohtade) üle (vt Regionaalsed ametikohad, lk 108–109). Nii näiteks tuli 1950. aastal EK(b)P KKI oma otsusega kinnitada nii MTJde ülemad, MTJde poliitosakondade ülemad, ülemate abid massilise parteitöö alal kui poliitosakondade toimetajad. KK osakondade kinnitada olid vaid poliitosakondade ülemate abid komsomoli ja naistöö alal.²¹³

Põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade arv tegi esimese languse läbi 1952. aastal, mil mitmete rajoonidega seotud ametikohtade väljaarvamisega vähenes põhinomenklatuuri üldarv 1544–ni.²¹⁴ EKP KK statistiliste aruannete põhjal on teada, et aasta hiljem kuulus põhinomenklatuuri taas üle 2000 ametikoha (vt Tabel nr 4, lk 106). Sellisel kujul sai põhinomenklatuur eksisteerida siiski väga lühikest aega. Augustis 1953 kinnitatud nimekirjas

212 1945. ja 1946. aasta 1. jaanuari seisuga esitatud nomenklatuursete ametikohtade arv tugineb EK(b)P KK kaadriosakonna 1945. aasta aruandele. ERAF 1-104-2, l 5–6. Juunis 1945 kinnitatud koondnimekirjas nomenklatuursete ametikohtade arv puudus ning 1946. aasta loetelus ei olnud jagunemist EK(b)P ja ÜK(b)P KK ametikohtade vahel. Ülejäänud tabeli koostamisel on lähtutud EKP KK büroo poolt kinnitatud koondnimekirjadest: ERAF 1-4-324, l 58; ERAF 1-4-404, l 85; ERAF 1-4-719, l 127; ERAF 1-4-1071, l 75; ERAF 1-4-1363, l 59; ERAF 1-4-1536, l 208. 1945. ja 1946. aasta nomenklatuursete ametikohtade koondarv on võetud vaatluse alla eeldusel, et sellesse on arvatud nii põhi- kui arvestusnomenklatuuri kuulunud ametikohad. 1952. aasta nimekirjas oli ära toodud vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri (ja sellest ÜK(b)P KK nimekirja) kuulunud ametikohad. Arvestusnomenklatuuri suurus ei ole teada.

213 ERAF 1-4-1075, l 186.

214 EK(b)P KK põhinomenklatuuri arvatati välja 780 erinevat rajoonidega seotud ametikoha (sh RJM rajooniosakondade ülemad, rajoonide põllumajandusosakondade ülemad, plaanikomisjonide esimehed, rajoonide TSN TK esimehed, rajoonide prokurörid, rajoonide parteikomiteede sekretäride abid ning osakondade juhatajad jne). Lisaks veel sovhoosidirektorid (85), MTJde poliitosakondade ülemate asetäitjad ja ajalehtede toimetajad (112) jne.

oli põhinenomenklatuuri jäetud 1480 kohta. Uue nimekirjaga vähenes EKP KK nomenklatuuris põhi- ja suurenes arvestusnomenklatuuri osakaal.

EK(b)P KK kaadriosakonna 1945. aasta aruande põhjal kuulus ENSV nomenklatuurist üheaegselt ÜK(b)P KK nimekirja 272 ametikohta. 1947. aasta nomenklatuuris oli nende kohtade arv kasvanud 288–ni, mis EK(b)P KK nomenklatuuri koguarvust moodustas 13%. Üleliiduliste ametikohtade arv ja osakaal langesid ka järgmise kahe koondnimekirja põhjal. 1949. aastal kuulus ÜK(b)P KK nimekirja 245 (10%) ja 1950. aastal 247 (8%) ametikohta. Languse taga oli lisaks ametikohtade nomenklatuurist väljaarvamisele ka mitme seni üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud ametikoha (sh ka mitme ministri asetäitja) kandmine vaid EK(b)P KK põhinenomenklatuuri. Kui 1947. aastal kuulus 59–st ministri asetäitjast üleliidulisse nimekirja 20, siis 1949. aastal vaid kuus.²¹⁵

Kõige enam kohti kuulus EKP KK nomenklatuurist üleliidulisse nimekirja 1952. aastal (344). Kasvu taga olid uue haldusreformi tulemusel moodustatud EK(b)P oblasti parteikomiteed. Peale kolme sektori juhataja kuulusid üleliidulisse nomenklatuuri kõik oblastikomiteedega seotud ametikohad (kokku 46). Üleliidulisse ametinimekirja olid arvatud ka mitmed muud otseselt oblastitega seotud ametikohad.²¹⁶ 1953. aastaks oli üleliiduliste ametikohtade arv kahanenud 116–ni. Ametikohtade arvu langus oli tingitud nii oblastite likvideerimisest kui riigiparaadi reorganiseerimisest²¹⁷. Nomenklatuurist kustutati ka Eesti Raudteevalitsuse ja Eesti Merelaevanduse osas seni üleliidulisse nimekirja kuulunud ametikohad (kokku 21). Vaid kohalikku põhinenomenklatuuri olid arvatud seni üleliidulises nimekirjas olnud partei rajoonikomiteede esimehed (39).²¹⁸ 1953. aastal kuulus varasema 10 (1952) üleliidulise parteiorganisaatori asemel nomenklatuuri vaid üks ja seegi EKP KK põhinenomenklatuuris.²¹⁹

Aastatel 1946–1950 üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud ametikohtade arv näitab, et antud vahemikus oli Moskva silmis kõige prioriteetsemaks just kontrolli hoidmine liiduvabariigi olulisemate ametikohtade üle. Siinkohal eristub teistest 1947. aasta, mil üleliidulisse nomenklatuuri kuulus ka 23 erinevat kaadritööga seotud ametikohta. Nõukogude võimu tugevnedes ja nomenklatuurisüsteemi kinnituses vähenes tõenäoliselt ka otsene

215 1950. aastal kuulus üleliidulisse nomenklatuuri 10, 1952. aasta 12 ja 1953. aastal 10 ministri asetäitjat.

216 Sealhulgas näiteks RJM oblastivalitsuste ülemad, oblastite prokurörid, NSVL Varumisministeeriumi oblastivolinikud, oblastite TSN TK esimehed ja nende asetäitjad ning statistikavalitsuste esimehed.

217 Ministeeriumite arv oli vähenenud 23–lt 18–ni. Ministri asetäitjaid kuulus nomenklatuuri senise 66 (1952) asemel 48. Mitmed seni iseseisva asutusena ja alluvate ametikohtadega nomenklatuuri kuulunud komiteed, valitsused ja peavalitsused muudeti erinevate ministeeriumite peavalitsusteks. Mõistagi tähendas see ka ametikohtade arvu vähenemist. Vt näiteks ENSV MN j.a Kirjanduse-ja Kirjastusasjade Peavalitsuse kohta lisa 9; ENSV MN j. a Raadioinformatsiooni Komitee kohta lisa 10 jne.

218 ERAF 1-4-1555, lk 108.

219 ERAF 1-4-1555, lk 137.

vajadus kaadrialal töötajaid üleliidulisel tasemel kontrollida, sest 1949. aasta nimekirja oli neid alles jäänud vaid kaks (vt Kaadritöötajad, lk 108). 1953. aastaks oli EKP KK nomenklatuuris vähenenud nii ÜK(b)P KK nimekirja kuulunud ametikohtade kui erinevate üleliiduliste volinike, kontrolõride ja inspektorite arv (vt Üleliidulised volinikud, inspektorid, kontrolõrid, lk 109). See oli märk, et nomenklatuuri kaudu teostatud kontroll liiduvabariigi juhtkonna üle uutes poliitiliste tingimustes oli lõdvenemas.²²⁰

Erandlikuks võib vahemikus 1946–1953 aga pidada 1952. aastal oblastite moodustamisega seoses kinnitatud nomenklatuuri. 1950. aasta nimekirjaga võrreldes vajas üleliidulist kinnitust lisaks 100 uut, enamasti oblastitega seotud ametikohta. Kokku kuulus EK(b)P KK nomenklatuurist ÜK(b)P KK nimekirja 344 ametikohta. Samas vähenes aga tunduvalt EK(b)P KK põhinomenklatuuri kuuluvate (sh just regionaalsete) ametikohtade arv. See aga tähendas liiduvabariikide juhtide otsustusõiguse otsest vähenemist eelkõige piirkondlike ametikohtade üle. Sellisel kujul jõudis EK(b)P KK nomenklatuur eksisteerida alla aasta.

1945. ja 1946. aastal oli nomenklatuurisüsteemi põhimõtete rakendamine veel kaugel ladusalt toimivast süsteemist. Kuigi 1945. aasta alguseks oli nomenklatuursetest ametikohtadest (1349) töötajatega reaalselt täidetud 1074 (80%), omas EK(b)P KK kinnitust neist vaid 196 (18%). Järgmise aasta alguseks oli EK(b)P KK nomenklatuuri arvatud ametikohtadest KK kaadriaruande põhjal täidetud juba 91%, ent büroo kinnitus oli neist siiski vähem kui pooltel (42%). Alles 1947. aasta 1. jaanuari seisuga oli nomenklatuursetest töötajatest (1635) EK(b)P KK büroo otsusega kinnitatud 85%. Järgnevatel aastatel jäi nomenklatuursete ametikohtade komplekteeritus vahemikku 91–94%. EKP KK büroo poolt kinnitatud töötajate protsent vahemikku 82–92%. Erandiks on 1951. aasta, mil 1. jaanuari seisuga oli nomenklatuursetest ametikohtadest täidetud 85% ning neist omakorda büroo poolt kinnitatud 65%. Seniste osakaaludega võrreldes madalamad määrad tingis alles detsembris 1950 kinnitatud nomenklatuur ning aruande täitmiseks vajalike andmete puudumine.²²¹ Nomenklatuursete ametikohtade komplekteeritusest ja nendest omakorda EKP KK büroo poolt kinnitatud kohtadest aastate lõikes annab ülevaate tabel 4.

220 T. Tannberg. Moskva institutsionaalse ja nomenklatuursed kontrollimehhanismid ENSVs sõjajärgsetel aastatel, lk 266.

221 ERAF 1-307-77, lk 58.

Tabel 4. Töötajatega komplekteeritud ja EKP KK büroo poolt kinnitatud põhinomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv 1945–1954²²²

Aasta	Ametikohtade arv	Töötajatega komplekteeritud ametikohtade		EKP KK büroo poolt kinnitatud ametikohtade	
		Arv	Osakaal %	Arv	Osakaal %
01.01.1945	1349	1074	80%	196	18%
01.01.1946	1842	1685	91%	701	42%
01.01.1947	1766	1635	93%	1375	84%
15.01.1947	1515	1405	93%	1158	82%
01.11.1947	1693	1598	94%	1344	87%
01.07.1948	1657	1525	92%	1326	87%
01.01.1949	1646	1514	92%	1335	88%
01.01.1950	1908	1745	91%	1498	86%
01.01.1951	2723	2287	84%	1478	65%
01.01.1952	2767	2516	91%	2109	84%
01.01.1953	1503	1369	91%	1275	93%
01.07.1953	2232	2060	92%	1657	80%
01.01.1954	1451	1344	93%	1192	89%

Tuginedes EKP KK büroo poolt kinnitatud koondnimekirjadele antakse järgnevalt ülevaade ideoloogia- ja kaadritöötajatest ning üleliidulistest keskasutuste ametnike arvudes aastate lõikes toimunud muudatustest. Eraldi käsitletakse ka regionaalsete ametikohtade arvu ning nende osakaalu EKP KK nomenklatuuri üldarvuga võrreldes. Viimasena vaadeldakse erinevate nomenklatuuri valdkondade osakaale ja muutusi aastate lõikes. Ideoloogia- ja kaadritöötajate ning regionaalsete ametikohtade analüüs põhineb tabelis 5 toodud andmetele.

Tabel 5. Muudatused ideoloogia- ja kaadritöötajate, üleliiduliste keskasutuste ametnike ning regionaalsete ametikohtade arvus aastatel 1946–1953

Aasta	EK(b)P/EKP KK nomenklatuuris kokku	Kaadritöötajate		Ideoloogiatöötajate		Üleliiduliste keskasutuste ametnike	Regionaalsete ametikohtade	
		arv	osakaal %	arv	osakaal %		arv	osakaal %
1946	1739	85	5%	352	20%	11	731	42%
1947	2149	76	4%	365	17%	12	1128	52%
1949	2375	37	2%	295	12%	12	1310	55%
1950	3155	40	1%	508	16%	14	1879	60%
1953	2252	8	0,4%	498	22%	7	1388	62%

²²² Koostatud järgmiste allikate põhjal: ERAF 1-104-2, 1 5-6; ERAF 1-48a-141, 1 26-27; ERAF 1-48a-272, 1 23; ERAF 1-307-22, 1 63-63, 1 129-129p; ERAF 1-307-33, 1 55-55p; ERAF 1-307-77, 1 55-55p; ERAF 1-307-86, 1 47-47p; ERAF 1-307-98, 2-2p; ERAF 1-307-107, 2-2p; ERAF 1-307-107, 72-72p.

*Ideoloogiatöötajad.*²²³ 1946. aastal moodustas ideoloogiatöötajate osakaal ligikaudu 20% EKP KK nomenklatuuri üldarvust. Järgnevatel aastatel osakaal langes, ent ulatus 1953. aasta nimekirjas üle 22%. Tõusu taga oli eelkõige MTJde poliittöötajate arvu suurenemine, kuid kindlasti ka ideoloogiavaldkonna üldisem tähtsustamine üleliidulisel tasandil (taustaks külm sõda).²²⁴ Ideoloogiatöötajate põhimassi moodustasid partei algorganisatsioonide sekretärid ja nn poliittöötajad. Vahemikus 1946–1949 olid ülekaalus just partei algorganisatsioonide sekretärid, kuna nende hulka olid arvatud ka vallakomiteede partorgid. 1949. aasta nimekirjas oli valdade parteisekretäride arv poole võrra vähenenud: senise 236 asemel oli alles jäänud 115.²²⁵ Kui vallakomiteede parteisekretärid kõrvale jätta, siis kõige enam oli erinevaid asutuste ja ettevõtete juurde kuuluvaid partei esindajaid 1946. aasta nimekirjas (60). 1947. ja 1949. aasta loetelus oli lisaks vallakomiteede parteisekretäridele nomenklatuuri arvatud 35 partei esindajat.

Partei algorganisatsioonide sekretäride arvu vähenemisega koos kasvas aga erinevate nn poliittöötajate arv. 1946. aasta nimekirjas kuulus vastavaid ametikohti nomenklatuuri 47, uute poliitosakondade lisandumisega kerkis see 1949. aasta loetelus juba 110 kohani. 1950. ja 1953. aasta loeteludes oli vastav arv aga enam kui kolmekordistunud. 1946. ja 1947. aastal kuulus EK(b)P KK nomenklatuuri ka 2 ÜK(b)P KK parteiorganisaatorit. 1949. aastaks oli nende arv kerkinud 6–ni ning kasvas iga järgneva uue nimekirjaga kuni 1952. aastani (10). 1953. aastaks oli EKP KK nomenklatuuri jäänud vaid üks NLKP KK parteiorganisaator ning seegi kuulus EKP KK põhinomenklatuuri.

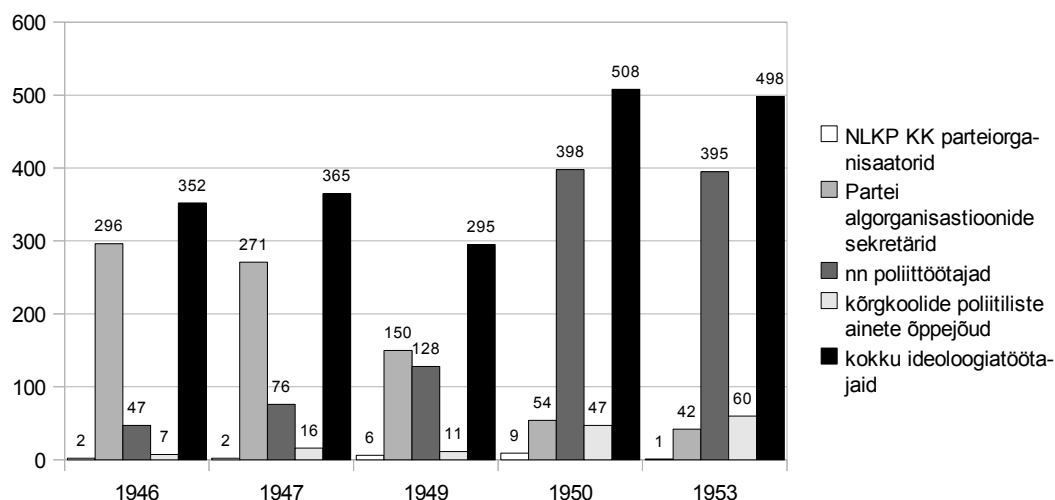
Hariduse valdkonna alt võib ideoloogiatöötajate alla paigutada ka kõrgkoolide poliitiliste ainete õppejõud, kelle arv samuti aastatega pidevalt kasvas. Kui 1946. aastal kuulus EKP KK nomenklatuuri 7 poliitainet õppejõudu, siis 1947. aastaks oli see enam kui kahekordistunud. 1949. aastal poliitainete õpetajate arv küll paari koha võrra vähenes, ent 1950. aastaks seevastu oli kerkinud 47–ni. 1953. aasta nomenklatuuris oli lisandunud veel 13 kohta. Ideoloogiatöötajate osas toimunud muudatustest aastatel 1946–1953 annab ülevaate joonis 18.

223 Ideoloogiatöötajate hulka on arvatud partei algorganisatsioonide sekretärid (EKP KK parteiorganisaatorid, partei algorganisatsioonide vabastatud ja vabastamata sekretärid), nn poliittöötajad (poliitosakondade/sektorite ülemad, teised poliitosakondade töötajad ja erinevate asutuste ülemate abid poliitalal) ja kõrgkoolide poliitiliste ainete õppejõud (poliitiliste ainete kateedrite juhatajad ja õppejõud).

224 T. Tannberg. Moskva institutsionaalse ja nomenklatuursed kontrollimehhanismid ENSVs sõjajärgsetel aastatel, lk 265.

225 ERAF 1-4-719, 1 134.

Joonis 18. Ideoloogiatöötajate arv EKP KK nomenklatuuris aastatel 1946–1953

Üleliiduliste keskasutuste volinikud, inspektorid, kontrolörid. 1953. aastaks oli koos üleliiduliste parteiorganisatsioonide arvuga vähenenud ka erinevate üleliiduliste keskasutuste volinike, inspektorite ja kontrolöride arv. 1946. aastal oli vastavaid ametikohti EK(b)P KK nomenklatuuris 11. Järgnevatel aastatel kasvas antud arv paari koha võrra, 1953. aasta nomenklatuuri oli üleliiduliste keskasutuste ametnikke jäänud alles seitse.

Kaadritöötajad.²²⁶ Aastatel 1946–1953 vähenes ka EKP KK nomenklatuuri kuuluvate kaadritöötajate osakaal. Kui 1946. aasta nimekirjas oli 85 erinevat kaadritöötajat, siis 1949. aastaks oli nende arv vähenenud 37–ni. 1953. aastal kuulus EKP KK nomenklatuuri vaid 8 kaadritööga seotud ametikohta. Kui 1947. aasta nimekirjas kuulus kaadritöötajatest ÜK(b)P KK nomenklatuuri 23 ametikohta (enamasti ministri asetäitjad kaadrialal), siis aastatel 1949–1952 jäi see vahemikku 2–4.²²⁷ 1953. aastal kuulus üleliidulisse nimekirja vaid ENSV Tervishoiuministeeriumi kaadriavalitsuse juhataja.²²⁸

Regionaalsed ametikohad²²⁹. EK(b)P KK nomenklatuuri kuuluvate regionaalsete ametikohtade osakaal moodustas 1946. aastal nomenklatuursete ametikohtade koguarvust 42%. 1947. aastaks oli see arv kasvanud 52%–ni ja piirkondlike ametikohtade hulka lisandunud nii valdade TSN TKde esimehed (236) kui rahvakohtunikud.²³⁰ Regionaalsete

226 Kaadritöötajate alla on paigutatud nii ministrite/ülemate/juhatajate asetäitjad/abid kaadrite alal, kaadriosakondade ülemad ja nende asetäitjad.

227 1949. aastal kuulus ÜK(b)P KK nomenklatuuri Eesti Raudtee ja Riikliku Merelaevanduse juhataja asetäitjad kaadrialal, 1950. ja 1952. aastal lisaks ka SM ja RJM ministri asetäitjad kaadrialal.

228 ERAF 1-4-1555, l 122.

229 Erinevate keskasutuste esindajad linnades, maakondades ja hiljem rajoonides, MTJdega seotud ametikohad, rahvakohtunikud ning sovhoosidirektorid.

230 ERAF 1-4-404, l 96, l 107.

ametikohtade arv kasvas ka kahe järgneva ametinimekirja kinnitamisega, mil nende osakaal oli vastavalt 55% ja 60%. 1950. aasta nimekirjas oli piirkondlike ametikohtade arv suurenenud eelkõige uue haldusjaotuse tulemusel. 13 maakonna asemel 39 rajooni moodustamine suurendas regionaalsete ametikohtade arvu eelkõige parteiaparaadi osas. Seoses haldusreformiga kustutati nomenklatuurist kõik valdadega seotud ametikohad (470). Samas suurendati nomenklatuuris MTJde aparaati (336).²³¹ 1953. aastaks oli MTJga seotud ametikohtade arv veelgi 78 koha võrra suurenenud. Kuigi 1953. aasta nimekirjast olid 1950. aastaga võrreldes välja jäetud nii sovhoosidirektorid, rajoonide kaubandusosakondade juhatajad kui NSVL Riigipanga rajooniosakondade direktorid, oli regionaalsete ametikohtade osakaal EKP KK nomenklatuuri koguarvust tõusnud 62%–ni.

Valdkondade osakaal EKP KK nomenklatuuris. Aastatel 1946–1953 moodustasid EKP KK nomenklatuurist põhiosa parteiaparaadi ja ideoloogia valdkonnaga seotud ametikohad. 1946. aastal kuulus siia kokku 39% (ideoloogia 20%, parteiaparaat 19%) kõigist EKP KK nomenklatuuri kuulunud kohtadest. 1947. aastal oli osakaal paari protsendipunkti võrra küll langenud (kokku 34%), ent 1950. aastaks kerkinud taas 39%–ni (sh parteiaparaat 23% ja ideoloogia 16%). 1953. aasta nimekirjas moodustasid parteiaparaat (31%) ja ideoloogia (21%) kokku enam kui poole EKP KK nomenklatuuri kuulunud kohtadest. Vahemikus 11–13% püsis aastatel 1946–1950 põllumajanduse ja toiduainete varumisega seotud ametikohtade osakaal. 1953. aastaks oli see langenud 7%–ni seoses ministeeriumite osas toimunud reorganiseerimiste ja üleliidulise varumisministeeriumi rajoonivolinike väljaarvamisega EKP KK nomenklatuurist. Kõige enam muudatusi toimus muu administratiivaparaadi osas, mille osakaal 1946. aastal oli 9%. 1947. aastal moodustasid antud valdkonnaga seotud ametikohad nomenklatuuri üldarvust juba 20%, kuna nomenklatuuri arvati ka valdade 236 TSN TK esimeest. Siit edasi osakaal tasapisi langes, moodustades 1953. aastal vaid 8% nomenklatuuri kuuluvate kohtade üldarvust. Suurema languse tegid läbi ka jõustruktuuridega seotud ametikohad. 1946. aastal moodustasid jõustruktuurid EKP KK nomenklatuurist 9%. Järgnevatel aastatel püsis see vahemikus 5–6% ning langes 1953. aastaks 4%–ni. 1946. aastal kuulus jõustruktuuride osas nomenklatuuri peaaegu 60 kohta enam kui 1947. aastal, sest nomenklatuuri olid lisaks osakonna ülematele arvatud ka RJM jaoskondade ülemad. Ühestki hilisemast nimekirjas neid kohti enam ei leia. Rahvakohtunike arvamisega EKP KK nomenklatuuri kasvas õigusorganite osakaal 1947 aastal seniselt 3%–lt (1946) 6%–le. Suurusjärgus 5–6% oli õigusorganite osakaal ka kõigis järgnevatel nimekirjades. Kõigi

231 1947. aastal kuulus EK(b)P KK nomenklatuuri 48 MTJ-ga seotud ametikohta, 1949. aastal uute MTJde lisandumisega 78. MTJde arvu suurenemise ja poliitosakondade alluvusse uute ametikohtade lisandumisega kuulus 1950. aastal vastavaid ametikohti nomenklatuuri 336 ning 1953. aastal koguni 414.

ülejäanud valdkondade osakaal jäi aastatel 1947–1953 vahemikku 0,5–6% (va tööstus 7% 1949. aastal) ning ka neis tuli aastate jooksul paari protsendipunkti ulatuses ette väiksemaid muudatusi (vt Lisa 16).

Valdkondade osakaal EKP KK põhinomenklatuuris. Põhinomenklatuurist moodustasid 1947. aastal enamuse parteiaparaadiga (26%) seotud ametikohad. Samas vahemikus püsis parteiaparaat ka kahes järgnevas nimekirjas ning moodustas 1953. aastaks lausa 38% EK(b)KK põhinomenklatuuri kohtadest. Ideoloogia valdkonna osakaal, mis 1947. aastal moodustas 9% tõusis järgnevatel aastatel pisut, ent langes 1953. aasta nimekirjas tagasi 1947. aasta tasemele. Põllumajanduse ja toiduainete varumisega seotud põhinomenklatuuri kohtade osakaal oli kõige suurem 1949. aastal (16%) langedes 1953. aastaks 10%–ni. Muu administratiivaparaadiga seotud kohad jäid vahemikku 8–11%, õigusorganid 2–9%.²³² Ülejäänud valdkondade osakaal jäi vahemikku 0,5–7%. Nii nagu nomenklatuuri üldarvugi puhul tuli ka siin aastate jooksul paari protsendipunkti ulatuses ette väiksemaid muudatusi (vt Lisa 16).

Valdkondade osakaal EKP KK arvestusnomenklatuuris. 1947. ja 1949. aastal moodustasid arvestusnomenklatuurist põhiosa muu administratiivaparaadiga seotud ametikohad (vastavalt 46% ja 43%). Valdade TSN TKde esimeeste väljaarvamiseiga nomenklatuurist langes ka osakaal, jäädes edaspidi 10–11% vahele. Kui EK(b)P KK põhinomenklatuuris ideoloogia valdkonna osakaal pidevalt langes, siis arvestusnomenklatuuris toimusid vastupidised arengud. 1947. aastal oli arvestusnimekirja kohtadest 5% seotud ideoloogia valdkonnaga, kasvades 1949. aasta loetelus 26%–ni. 1950. aasta 36%–lt kerkis see 1953. aasta nomenklatuuris lausa 45%–ni. Parteiga seotud ametikohtade osakaalu üldine tõus kajastus ka arvestusnomenklatuuris. Kui 1947. aastal oli 8% arvestusnimekirja kohtadest seotud parteiaparaadiga, siis 1953. aastaks oli see kerkinud 15%–ni. Suure tõusu oli aastatega 1947–1950 võrreldes teinud läbi ka teenuste ja kaupade varustamisega seotud ametikohtade osakaal (2%), kerkides 1953. aastaks 14%–ni. 1950. aastaks kerkis korra üle 10% ka rahanduse ja tööstusega seotud ametikohtade osakaal, ent 1953. aastaks olid need langenud vastavalt 1% ja 5%–ni. Suure languse tegid läbi ka õigusorganite ning põllumajanduse ja toiduainete varumisega seotud ametikohad. Kui 1947. aastal jäi nende osakaal vahemikku 10–11%, siis 1953. aastal oli see vaid 1%. Õigusorganite puhul tulenes nii suur osakaalu langus rahvakohtunike arvamises EK(b)P KK arvestusnomenklatuurist põhinomenklatuuri. Ülejäänud valdkondade osakaal jäi vahemikku 0,5–6% ning ka siin tuli aastate jooksul paari protsendipunkti ulatuses ette väiksemaid

²³² 2%-ni langes õigusorganite osakaal 1952. aastal, kuna põhinomenklatuurist arvati välja rahvakohtunikud.

muudatusi (vt Lisa 16).

Valdkondade osakaal NLKP KK nomenklatuuris. EKP KK nomenklatuurist üleliidulisse nimekirja kuulunud ametikohtadest moodustas aastatel 1947–1952 põhiosa parteiaparaat. Kui aastatel 1947–1950 jäi osakaal 29–30% vahele, siis 1952. aastal kerkis seoses oblastite moodustamisega lausa 39%–ni. 1953. aastaks seevastu langes parteiaparaadi osakaal 16%–ni. Kõige suurema languse tegi läbi ideoloogiaga seotud ametikohtade osakaal, mis püsis aastatel 1947–1952 vahemikus 8–13%. 1953. aasta nimekirjas oli ideoloogia valdkonnaga seotud ametikohtade osakaal langenud 2%–ni ning EKP KK nomenklatuurist üleliidulisse arvestusnimekirja jäänud vaid EKP KK j.a Parteikooli direktor ja SM Miilitsavalitsuse poliitosakonna ülem.²³³ Võrdlemisi suur oli üleliidulises nomenklatuuris transpordiga seotud kohtade osakaal, mis jäi aastatel 1947–1952 vahemikku 7–10%. 1953. aastal, kui nomenklatuurist arvati välja Eesti Raudteevalitsuse ja Eesti Merelaevanduse üleliidulised ametikohad vähenes transpordi osakaal 3%–ni. 1947. aastast alates suurenes pidevalt nii tööstuse (7%) kui muu administratiivaparaadi (8%) osakaal, moodustades 1953. aastal vastavalt 11% ja 15%. Teenuste ja kaupade varustamisega tegelevate ametikohtade osakaal, mis püsis aastatel 1947–1952 vahemikus 2–3%, oli 1953. aastaks kerkinud 7%–ni. Olulise osa moodustasid üleliidulistest kohtadest ka haridusega seotud ametikohad, mis aastatel 1947–1949 moodustasid kõigist üleliidulistest ametikohtadest vastavalt 10% ja 12%. 1950. ja 1952. aasta nimekirjades langes osakaal vastavalt 3% ja 4%–ni, kuna nomenklatuurist arvati kas üldse välja või jäeti vaid EK(b)P KK põhinomenklatuuri kokku 18 ametikohta. 1953. aastaks oli hariduse osakaal kerkinud 13%–ni (vt Lisa 16).

233 ERAF 1-4-1555, l 106, l 125.

KOKKUVÕTE

NSV Liidus pöörati kaadriküsimusele ehk partei jaoks sobilike töötajate valimisele tähelepanu juba nõukogude võimu esimestel aastatel. 1920ndate aastate alguses kerkis lisaks parteiparaadile päevakorda kontrolli kehtestamine ka teiste olulisemate ühiskonnaelu valdkondi puudutavate ametikohtade üle. Kaadripoliitika nurgakiviks kujunes nomenklatuur-salajane nimekiri partei- ja riigiparaadi ning ühiskondlike organisatsioonide juhtivatest ametikohtadest. Nomenklatuuriüsteemi oli haaratud kogu NSV Liit kõikidel parteitasanditel. Nendest kõige olulisem oli NLKP KK nomenklatuur, millele järgnesid staatuse poolest võrdsed oblasti, krai ja liiduvabariigi nomenklatuurid. Eksisteeris veelgi madalama astme ametinimekirjasid. Nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade puhul sai töötajat ümber paigutada või ametist vabastada ainult teda ametisse kinnitanud parteiorgani või sellest kõrgemal seisva parteiorgani nõusolekul. Kooskõlastamise kord sõltus ametikoha olulisusest ning positsioonist võimustruktuuris. Nomenklatuur ja selle ametikohtadele töötajate kinnitamise reeglid moodustasid tervikliku süsteemi, mis pidi tagama kogu ühiskonna parteilise juhtimise ja kontrollimise.

Esimeste üleliiduliste nimekirjade väljatöötamiseni ja kinnitamiseni jõuti 1923. aasta oktoobris. Nomenklatuuri nr 1 puhul oli töötajate ametikohtadele kinnitamiseks ja vabastamiseks vajalik ÜK(b)P KK otsust, nimekirja nr 2 puhul oli ÜK(b)P KKd vajalik vaid teavitada. 1925. aastal süsteemi täpsustati. Kontroll nimekirja nr 1 kuuluvate ametikohtade üle läks täielikult partei keskkomitee kätte. Nimekirja nr 2 ametikohtade töötajate valimine ja vabastamine tehti ülesandeks keskkomitee kaadriosakonnale. Nimekirja nr 1 osas arvati täiendavate kohtadena nomenklatuuri ka nn formaalselt valitavad ametikohad. Need nomenklatuuri põhimõtted, tasandid ning jagunemine põhi- ja arvestusnomenklatuuriks jäid üldjoontes püsima kuni NSV Liidu lagunemiseni.

Nomenklatuuriüsteemi töölerakendamine ei läinud siiski lihtsalt. Uute põhimõtete järgimine tekitas segadust just partei kohalikes komiteedes, kes olid saanud ülesandeks ka enda ametinimekirjade väljatöötamise. 1930ndate teisel poolel alanud kaadri massilise represseerimise ja hävitamise tulemusel muutusid nii kogu senine nomenklatuuriüsteem kui ka sellega seotud tegevused kõikidel partei tasanditel üha enam kaootilisemaks. Lisaks repressioonidele raskendasid olukorda ka töötajate pidevad ümberpaigutamised ühelt ametikohalt teisele. 1940ndate esimesel poolel nõrgenes kontroll kaadrite jaotamise üle sõja tingimustes veelgi ning nomenklatuuriüsteem praktiliselt lakkas toimimast.

Sõjajärgsetel aastatel kerkis nomenklatuuriüsteemi uuendamine ja edasiarendamine taas

päevakorda. Uue ÜK(b)P KK nomenklatuuri kinnitamiseni jõuti lõplikult 1946. aasta oktoobris. Üleliidulisse ametinimekirja oli arvatud kokku 42 784 ametikohta, millest 24,6% olid seotud partei- ja komsomoliorganitega. 70% nimekirja kuuluvatest kohtadest moodustasid regionaalsed ametikohad. 1946. aastal täpsustati ka nomenklatuursete ametikohtade täitmise ja nendele kohtadele kandidaatide esitamise korda. Uued suuremad muudatused viidi KK nomenklatuuris läbi 1953. aastal, mil Nikita Hruštšov esitas NLKP KK Presiidiumile läbivaatamiseks uue NLKP KK nimekirja. Lõplikult kinnitati uus nimekiri 16. juulil 1953, nomenklatuursete ametikohtade arvu oli selles vähendatud 25 300–ni. Eelmiste nimekirjadega võrreldes oli vähenenud ka regionaalsete ametikohtade osakaal (57,7%). Ametikohtade arvu langes nii mitmes väiksemas liiduvabariigis kaotatud oblastite kui liiduvabariikide rajoonikomiteede esimeste sekretäride jmt arvel. Võrreldes eelmiste nimekirjadega suurendas uus nomenklatuur tunduvalt erinevate asutuste ja regioonide õigusi kaadriotsuste tegemisel. 1956. aasta suvel kinnitas NLKP KK Presiidium uue ametinimekirja, milles oli ametikohtade arv enam kui poole võrra veelgi vähenenud. Järgmistel aastakümnetel püsis NLKP KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade arv 1950ndate lõpus kinnitatud nimekirjaga enam-vähem samal tasemel. Nomenklatuurisüsteem kaotati ametlikult 1991. aasta augustis.

Eesti NSVs oli nomenklatuurisüsteemi kehtestamine päevakorral juba esimesel nõukogude aastal. Nomenklatuurisüsteemi kui kontrolli teostamise vahendi tööle rakendamine oli määrava tähtsusega, sest võimu silmis sobilikke töötajaid vajas kogu partei- ja riigiaparaat. Esimese nomenklatuuri kinnitas EK(b)P KK büroo 1941. aasta mais. Loetelus olid ära toodud olulisemad partei, nõukogude, riigiasutuste ja organisatsioonide ametikohad ilma nende arvu täpsustamata. Nomenklatuurisüsteemi toimima hakkamise seisukohast oli kõige olulisemaks aga 1945. aasta, mil töötati välja nomenklatuurse kaadri dokumenteerimise süsteem, koostati isikutoimikud ning seati sisse nomenklatuurse kaadri isiklike kaartide kartoteek. Üleliidulisel tasandil kujunenud põhimõtetele vastavalt kinnitati ka Eesti NSVs eri tasandite parteikomiteede nomenklatuurid ning pandi paika nomenklatuurse kaadri ametissemääramise protseduurid.

Eesti NSV kaadripoliitika seisukohalt oli kõige olulisemaks EKP KK nomenklatuur. Ametikohad olid selles esitatud institutsioonide kaupa lähtudes kohtade tähtsuse järjekorrast. Alates 1946. aastast oli EKP KK nomenklatuur esimest korda süstematiseeritud lähtudes nomenklatuuri haldava parteiasutuse allüksustest (kuni 1947. aasta nimekirjani sektorid, alates 1949. aastast osakonnad). Horisontaalselt jagunes nomenklatuur põhi- ja arvestusnomenklatuuriks, üks ametikoht võis kuuluda ka mitme parteitasandi nomenklatuuri.

EKP KK nomenklatuursetest ametikohtadest näiteks oli terve hulk ametikohti arvatud NLKP KK nomenklatuuri. Kõik üleliidulisse nimekirja kuulunud ametikohad olid dubleeritud EKP KK põhinenomenklatuuris. Nendele ametikohtadele töötajate kinnitamisest avaldus ka NLKP KK otsene kontroll EKP KK kaadripoliitika üle.

Lisaks EKP KK nomenklatuurile eksisteeris ka partei linna- ja maakonnakomitee nomenklatuur, alates 1950. aastast rajoonikomitee nomenklatuur. 1952. aastal kehtestati lühikeseks ajaks ka partei oblastikomitee nomenklatuur, aastatel 1949–1950 eksisteerisid partei vallakomitee ametinimekirjad.

EKP KK nomenklatuuri muudeti pidevalt. Kuni uue nomenklatuuri kinnitamiseni tehti olemasolevasse muudatusi eraldi otsustega. Aastatest 1946–1953 on teada kuus EKP KK büroo poolt kinnitatud ametikohtade loetelu, mille maht jäi vahemikku 1544–3155 ametikohta. Selleks, et nende nomenklatuuride sisu omavahel võrrelda, on ametikohad- ja asutused funktsionaalsuse alusel jaotatud järgmiste valdkondade vahel: **parteiaparaat** (EKP KK, kohalikud parteikomiteed, komsomol), **muu administratiivaparaat** (MN, ametiühingud, TSN TK, plaanikomisjonid, riigikontroll jne), **rahandus** (rahandusministeerium, üleliiduliste pankade kontorid jne), **transport** (raudtee, merelaevandus, maanteed valitsus jne), **õigusesorganid** (kohtuministeerium, prokuratuur, ülemkohus jne), **jõustruktuurid** (siseministeerium, julgeolek, sõjakomissariaadid jne), **ideoloogia** (partei algorganisatsioonide sekretärid, poliitosakondade töötajad, üleliidulised partorgid jne), **trükiajakirjandus** (ajalehtede-ajakirjade toimetused jne), **kirjastamine** (tsensuur, kirjastused jne), **kino, raadio, telegraaf** (kinematograafia ministeerium, ENSV MN j.a Raadioinformatsiooni Komitee jne), **kultuur, teadus** (Teaduste Akadeemia, teatrid, muuseumid jne), **haridus** (haridusministeerium, kõrgkoolid), **tööstus** (erinevad tööstusega seotud ministeeriumid, tööstusettevõtted jne), **põllumajandus ja toiduainete varumine** (põllumajanduse ja toiduainetööstusega seotud ministeeriumid, varumisega seotud organisatsioonid, sovhoosidirektorid, masina-traktorijaamade direktori jne) ning **teenuste ja kaupadega varustamine** (sotsiaalkindlustuse, tervishoiu- ja kaubandusministeerium, kaubabaasid jne).

Esimene sõjajärgne nomenklatuur kinnitati 1945. aasta juunis. Ka see oli vaid loetelu ametikohtadest, mille arvu ei täpsustatud. EK(b)P KK kaadriosakonna aruande põhjal on teada, et 1945. aasta alguses kuulus nomenklatuuri 1349 ametikohta. Et nomenklatuurisüsteemi latusast toimimisest oli asi veel kaugel, kinnitab asjaolu, et enamik nomenklatuursetest töötajatest olid ametisse nimetatud ilma EK(b)P KK büroo otsuseta. 1074 isikust oli EK(b)P KK büroo kinnitanud vaid 196 (18,3%). Kaadriga komplekteerituse osas oli olukord muutunud 1946. aasta alguseks, mil 1842 EK(b)P KK nomenklatuursest

ametikohtast oli töötajatega reaalselt täidetud 1685 (91,4%). EK(b)P KK büroo kinnitus oli neist siiski vaid 701 (41,6%).

Järgmine EK(b)P KK nomenklatuur kinnitati 1946. aasta septembris ja siia kuulus kokku 1739 ametikohta. 1946. aasta lõpuks oli nomenklatuursete ametikohtade arv tõusnud 1766 kohani, millest reaalselt töötajatega oli täidetud 1635 (92,58%). EK(b)P KK büroo otsusega oli 1635 ametikohtast kinnitatud 1375 (84%). Järgnevatel aastatel püsisid nii EKP KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade komplekteeritud kui EKP KK büroo kinnitust omavate töötajate arv ja osakaal 1946. aasta nimekirjaga samas suurusjärgus (va 1951. aasta).

Jaauanuaris 1947 kinnitas EK(b)P büroo KK vastavalt ÜK(b)P KK instruksioonidele muudetud ametikohtade loetelu, kuhu kuulus kokku 2149 ametikohta. 1947. aasta nimekirjast oli esimest korda ära toodud ka jagunemine põhi- ja arvestusnomenklatuuriks. Lähtudes üleliidulisel tasandil kehtestatud juhistest, pandi ka liiduvabariigi tasemel paika täpsed eeskirjad, millest nomenklatuuri täiendamisel tuli kinni pidada. Seoses parteiorganite töö ümberkujundamise ja EK(b)P KK aparaadi reorganiseerimisega kinnitas EK(b)P KK büroo uue ametinimekirja märtsis 1949. Siia oli kokku arvatud 2375 ametikohta.

Uus EK(b)P KK ametikohtade loetelu kinnitati seoses ümberkorraldustega haldusjaotuses detsembris 1950. Senise 13 maakonna asemele moodustatud 39 rajooni suurendasid tunduvalt ka nomenklatuuri kuuluvate kohtade arvu. Kokku kinnitati EK(b)P KK nomenklatuuri 3155 ametikohta. Oblastite moodustamine 1952. aastal tõi omakorda kaasa uue nomenklatuuri, mis kinnitati EK(b)P KK büroo istungil juuni 1952. Võrreldes eelmise kolme nimekirjaga, oli selles eraldi välja toodud vaid EK(b)P KK põhinomenklatuur (1543).

Selleks, et suurendada kohalike parteikomiteede ning teiste institutsioonide vastutust kaadri valikul ja paigutamisel kinnitati üleliidulisele otsusele tuginedes uus EKP KK nomenklatuur augustis 1953. Nüüd kuulus EKP KK nomenklatuuri kokku 2252 ametikohta. EKP KK nomenklatuuri kuuluvate ametikohtade koguarv suurenes seega iga kinnitatud nimekirjaga alates 1946. aastast kuni 1950. aastani, mil nomenklatuuri oli arvatud 3155 ametikohta. Siit edasi nomenklatuursete ametikohtade arv langes, jäädes oma koguarvult siiski suuremaks, kui 1947. aasta nomenklatuur.

Aastatel 1947–1950 suurenes iga uue ametikohtade loeteluga ka põhinomenklatuuri ja vähenes arvestusnomenklatuuri kuuluvate kohtade arv. Kui 1947. aastal oli kõigist nomenklatuuri arvatud ametikohtadest põhinomenklatuuris 70%, siis 1950. aastaks oli see kasvanud juba 86%–ni. See omakorda tähendas liiduvabariigi juhtkonna otsese kontrolli suurenemist üha enamate sh just regionaalsete ametikohtade üle. EKP KK põhinomenklatuuri kuuluvate kohtade arv tegi võrreldes eelmiste nimekirjadega esimese languse läbi 1952.

aastal. 1953. aastaks oli põhinimekirja maht veelgi vähenenud ning moodustas 66% nomenklatuursete ametikohtade koguarvust. Põhinomenklatuuri kuuluvate ametikohtade osakaalu kasvuga aastatel 1947–1950 langes samaaegselt arvestusnimekirja kuuluvate kohtade arv. Kui 1947. aastal moodustasid arvestusnomenklatuuri kohad üldarvust 30%, siis 1950. aastal vaid 14%. See tähendas, et aastate 1947–1950 lõikes suurenes pidevalt otseselt EKP KK kinnitust vajavate ametikohtade arv. Üleliidulistele arengutele vastavalt hakkas ka Eesti NSVs alates 1953. aastast partei keskvõimu kontroll kohalike parteikomiteede üle lõdvenema.

EK(b)P KK kaadriosakonna 1945. aasta aruande põhjal kuulus kohalikust nomenklatuurist üheaegselt üleliidulisse nimekirja 272 ametikohta. 1947. aasta nomenklatuuris oli nende kohtade arv kasvanud 288–ni, mis moodustas EK(b)P KK nomenklatuuri koguarvust 13%. Üleliiduliste ametikohtade arv ja osakaal langesid ka järgmises kahes koondnimekirjas: 1949. aastal kuulus ÜK(b)P KK nimekirja 245 (10%) ja 1950. aastal 247 (8%) ametikohta. Kõige enam kohti kuulus üleliidulisse nimekirja 1952. aastal (344), samas kui 1953. aastaks oli arv kahanenud 116–ni. Aastatel 1946–1950 üleliidulisse nomenklatuuri kuulunud ametikohtade arv näitab, et antud vahemikus oli Moskva silmis kõige prioriteetsemaks just kontrolli hoidmine liiduvabariigi olulisemate ametikohtade üle. Üleliiduliste ametikohtade arvu vähenemine 1953. aastaks oli märk, et nomenklatuuri kaudu teostatud kontroll liiduvabariigi juhtkonna üle uutes poliitiliste tingimustes oli lõdvenemas.

Erandlikuks võib vahemikus 1946–1953 aga pidada 1952. aastal oblastite moodustamisega seoses kinnitatud nomenklatuuri. 1950. aasta nimekirjaga võrreldes vajas üleliidulist kinnitust lisaks 100 uut, enamasti oblastitega seotud ametikohta. Samas vähenes aga tunduvalt EK(b)P KK põhinenomenklatuuri kuuluvate (sh just regionaalsete) ametikohtade arv. See aga tähendas liiduvabariikide juhtide otsustusõiguse otsest vähenemist eelkõige piirkondlike ametikohtade üle. Sellisel kujul jõudis EK(b)P KK nomenklatuur eksisteerida alla aasta.

EKP KK nomenklatuurist moodustasid aastatel 1946–1953 põhiosa parteiaparaadi ja ideoloogiaga seotud ametikohad. 1947. aasta nimekirjast (17%) alates kasvas parteiaparaadi kohtade osakaal iga uue kinnitatud nimekirjaga, moodustades 1953. aastal 31% nomenklatuursetest ametikohtadest. Koos ideoloogia seotud ametikohtadega moodustas parteiaparaat 1953. aastal enam kui pool nomenklatuursete ametikohtade üldarvust. Kui 1949. aasta nimekirjas kuulus EKP KK nomenklatuuri veel 17% muu administratiivaparaadiga seotud ametikohtadest, siis 1953. aastaks oli see arv langenud 8%–ni. EKP KK

arvestusnomenklatuuri kuulunud ametikohtadest moodustasid kuni 1949. aasta nimekirjani põhiosa muu administratiivaparaadiga seotud ametikohad (üle 40%), alates 1950. aasta nimekirjast aga ideoloogiaga seotud ametikohad (1953. aastal 45%). Ka üleliidulistest ametikohtadest moodustas põhiosa parteiaparaadiga seotud ametikohad, mis jäi vahemikku 29–39%. 1953. aastaks oli parteiaparaadi osakaal langenud 22%–ni. Tõusu tegi läbi muu administratiivaparaadiga seotud üleliiduliste ametikohtade osakaal, mis 1953. aastaks oli kerkinud 16%

Aastate 1946–1953 lõikes suurenes EKP KK nomenklatuuris ideoloogiatöötajatega seotud ametikohtade arv (üleliidulised partorgid, partei algorganisatsioonide sekretärid, poliittöötajad, poliitiliste ainete õppejõud) ja vähenes kaadritöötajate (kaardiosakondade ülemad, abid kaadrialal) osakaal. EKP KK nomenklatuuris vähenes ka erinevate üleliiduliste keskasutuste aparaatide volinike ja inspektorite arv. Samas kasvas haldusreformist tulenevalt EKP KK nomenklatuuris regionaalsete ametikohtade (erinevad keskasutuste esindajad rajoonides ja linnades, MTJ, sovhoosidirektorid jne) osakaal. 1946. aasta nomenklatuursete ametikohtade koguarvust moodustasid regionaalsed 42%. 1947. aastaks oli vastav arv kasvanud 52%–ni. 1953. aastal moodustas see juba 62% EKP KK nomenklatuursetest ametikohtadest.

Aastatel 1946–1953 erinevate valdkondade osas EKP KK nomenklatuuri kuulunud institutsioonid võisid oma nimes ja struktuuris teha läbi üsna mitmeid muudatusi. Tihti vähenes või suurenes kinnitatud nimekirjaga või nimekirja vahepealsete otsustega nende alluvuses nomenklatuuri arvatud ametikohtade arv. Sagedastele muudatustele vaatamata jäid nomenklatuuri kuulunud ametiasutused/organisatsioonid oma põhiolemuselt samaks ning süsteemi haare jõudis kogu ühiskonnaelu olulisemate ametikohtadeni.

SUMMARY

The Nomenclature of the Central Committee of the Estonian Communist Party from 1945 to 1953

The current study is based on records from the Estonian State Archive (former Party Archive). The purposes of the study are: (1) to analyse the development of the nomenclature (*nomenklatura*) system of Central Committee of the Communist Party of Estonia (CC ECP), and (2) to describe and analyse the positions, their number, and the shares and changes in CC ECP nomenclature between 1945–1953. In addition, separate analysis is conducted on positions belonging both to CC ECP nomenclature and the nomenclature of the Central Committee of Communist Party of the Soviet Union (CPSU).

The *nomenclature* is a confidential list of key positions in the party and state bureaucracy, as well as in leading social organizations. Every Party organization at every administrative level had its own nomenclature list. The nomenclature was divided into two list: “main” and “accounting”. Appointments and dismissals on positions belonging to “main list” had to be approved by the pertinent Party organization. “Accounting” nomenclature was made up of positions for which the Party had to be informed of appointments and dismissals. The procedure of the approval depended on the importance of the position and its location in the power structure. The nomenclature and the regulations for approving candidates for the positions created a consistent system, whose purpose was to consolidate the party’s command and control over the whole of society.

The study covers the period between 1945–1953, when sovietization of Estonia reached its fullest implementation and the new regime was definitively established. Rapid establishment of the nomenclature system was the first task of CC ECP personnel activities as the system was required for building up soviet power structures and filling the positions with suitable people. Although the CC ECP nomenclature was initiated by the autumn of 1944, the study begins with 1945. That year the new nomenclature of CC ECP was approved and the personnel file system was established, which allow for more detailed observation of the number and changes in nomenclature positions. The period under consideration ended 13. August 1953, when the nomenclature of the CC ECP was changed and approved according to the guidance of the CC CPSU.

The current study is divided into three chapters. In the first chapter, “Development of Nomenclature System of Central Committee of Communist Party,” both the CC CPSU and the CC ECP nomenclatures, their development and changes, are examined. Changes in the CC CPSU nomenclature are described from the 1920s until the collapse of Soviet Union. The CC ECP nomenclature system is described from 1940 until approval of list of nomenclature positions in 1953.

In the second chapter, “General Description of the Nomenclature of the CC ECP,” the positions and organizations belonging to the nomenclature are divided into 15 groups according to their functions. Each function is discussed in a separate sub-chapter. In each sub-chapter, the division of nomenclature positions is presented on a graph, where total number of positions, number of CC CPSU nomenclature positions, number of CC ECP “main” and “accounting” nomenclature positions during the study period are given. Based on the graphs the changes in the nomenclature positions are analysed.

In the third chapter, “Changes and General Trends in Nomenclature of the CC EPC,” the main changes in CC EPC nomenclature in 1945-1953 are analysed. In the first sub-chapter the causes of the changes are listed and characterised. In the following sub-chapter the overall changes in the number of CC EPC nomenclature positions are analysed. The analysis distinguishes positions in “main” and “accounting” nomenclature of CC ECP, and positions belonging simultaneously to nomenclature of CC CPSU. Changes in shares and numbers of nomenclature positions of different functions and regional positions are also analysed.

In the USSR, personnel related issues--the selection of cadres' suitable to the party--were considered important already during the first years of soviet power. The issue of controlling the positions in all the important sectors of the society was raised by the early 1920s. The first Union-wide nomenclature was developed and approved in October of 1923. The nomenclature divided positions into two. In case of the first list the recruitment and release of a person needed an approval of the party's Central Committee. In case of the second list only informing of the party's CC was required. In 1925 the system was specified. The first list went totally under the control of party's CC. The mandate for recruitment and dismissal of people for positions in the second list was given to Department of Cadres of Central Committee. In case of the first list the so-called formally elective positions were also added to the nomenclature. In general, these principles, levels and division of nomenclature remained the same until the collapse of the USSR.

However, the implementation of the nomenclature system did not go smoothly. Local party committees struggled to follow the nomenclature procedures, and they were obliged to compile their own nomenclature lists. Large scale repression in the second half of 1930s created chaos in the whole nomenclature system and its activities on all levels. In addition to repressions, the situation was made more difficult by constant movement of employees from one position to the other. In the first half of 1940s, the control over cadres weakened even more due to the war and the nomenclature system practically stopped to function.

After the war, the renewal and rearrangement of the nomenclature system were raised as important issues. The new nomenclature of the Central Committee was finally approved in October of 1946. In total there were 42 784 positions, of which 24,6% were related to party and Young Communist League organizations. 70% of the nomenclature consisted of regional positions. In 1946, the procedure for filling and appointing people to the positions was also specified. The next wave of major changes in the nomenclature was made in 1953 then Nikita Hruštšov presented to the Presidium of the CC CPSU a new nomenclature list. The new list of positions approved on July 1953 decreased the number of positions to 25 300. Compared to previous lists, the share of regional positions had also decreased to 57,7% from prior 70%. The number of positions decreased due to ending of oblasts structure in many union republics, exclusion of district first secretaries of republics, and etc. Compared to prior lists the new nomenclature increased significantly the rights of different organizations and regions to make cadres' decisions. In summer of 1956, the Presidium of the CC CPSU approved a new nomenclature, where the number of positions had decreased almost by half. During following years, the number of positions in the CC CPSU remained relatively the same compared to the nomenclature approved in late 1950s. The nomenclature system was officially ended in August 1991.

The establishment of nomenclature in the Estonian SSR (ESSR) was topical already during the first year of soviet rule in 1940. Getting the nomenclature system to function as a control mechanism was critically important as the Estonian party and government apparatus needed suitable employees. The first nomenclature was approved by Bureau of the CC ECP in 1941. The most important positions of the party, state institutions and organisations were listed without specifying the number of positions. The most important year from the standpoint of establishing a functional nomenclature systems was 1945, when the documentation system of nomenclature personnel was established.

In the Estonian SSR, the most important nomenclature was that of the CC ECP, whose positions were listed by institutions and according to the importance of positions. Since 1946 the nomenclature of the CC ECP was systematised according to the party's CC units to which the posts pertained (until 1947 based on sectors, since 1949 according to departments). Horizontally the nomenclature was divided into "main" and "accounting" nomenclature. In case of the "main" list an approval of CC ECP was required for appointing a person to a post. In case of the "accounting" list the CC ECP had to be informed. A position could simultaneously belong to different levels of nomenclature. For example, a number of nomenclature positions of the CC ECP were also included in the nomenclature of the CC CPSU. All positions belonging to Union-wide nomenclature were also listed in the "main" nomenclature of CC ECP. By approving candidates for these positions, the CC CPSU had direct control over cadres nomination policy of the CC ECP.

The nomenclature of the CC ECP was changed constantly. Until the approval of new nomenclature, the changes to the nomenclature listed in force were made through minor corrections. During the period of 1946-1953, six approved nomenclatures of the CC ECP are known. The number of positions in these nomenclatures remained between 1544 and 3155. In order to compare the content of these nomenclatures, the institutions and separate positions are divided according to their function to following groups:

- **party apparatus** (such as CC ECP, local party committees, Komsomol, etc);
- **other administrative apparatus** (such as Supreme Soviet of the Estonian SSR, Executive Committees of regional Workers Deputies Soviets, the Ministry of State Control, Central Soviet of Trade Unions, the Ministry of Foreign Affairs, etc);
- **finance** (such as Ministry of Finance, the Estonian bureaus of the All-Union banks, etc);
- **transport** (such as Ministry of Transport, railways, shipping, civil air transport, etc);
- **juridical organs** (such as the Ministry of Justice, Supreme Court, etc);
- **power structures** (such as apparatus of Ministries of State Security and Internal Affairs, war commissariats, etc);
- **ideology** (such as secretaries of Primary Party Organizations, various "political workers", Party School, etc);

- **print media** (such as editors of newspapers and magazines, etc);
- **publishing** (such as *Glavlit* – the office of censorship, publishing offices, etc);
- **cinema, radio and telegraph** (such as the Ministry of Cinematography, the Committee of Radio, etc);
- **culture and science** (such as the Academy of Sciences, Administration of Arts, directors of theatres, etc);
- **education** (such as Ministry of Education, institutions of higher education, etc);
- **manufacturing** (such as ministries responsible for different type of production, factories, etc);
- **agriculture and provision of food products** (such as ministries responsible for agriculture and provision and manufacturing of food products, Machine-Tractor Stations, various provisioning organs, etc), and
- **social services and material resources** (such as Ministries of Social Insurance, Trade, Communal Economy and Health Service, etc).

The first postwar nomenclature was approved in June 1945. This was also only a list of positions without the number of posts. Based on the report of Department of Cadres of CC ECP it is known that in August, 1945 there were 1349 positions in the nomenclature. The fact that only a small number of people were appointed by the CC ECP gives an evidence of an only partially functioning nomenclature system. Out of 1074 people, only 196 (18,3%) were appointed by CC ECP. The situation of filling the positions was changed by the beginning of 1946, when out of 1842 nomenclature positions of CC ECP were actually filled 1685 (91,4%). Still, out of these CC ECP had officially approved only 701 (41,6%).

The next nomenclature of CC ECP was approved in September 1946 and it listed 1739 positions. By the end of 1946 the number of positions had raised to 1766, out of which were actually filled 1635 (92,58%). Out of 1635 positions CC ECP approval decision was made for 1375 (84%). During the following years the number and shares of positions' fulfillment and approval by CC ECP remained on the same level.

In January, 1947, the Central Committee of ECP approved a modified list of positions according to instructions from the Central Committee of the CPSU. They consisted of 2149 positions. The nomenclature of 1947 was the first list divided into “main” and “accounting” lists. Following the Union-wide instructions each republic developed detailed and obligatory regulations for filling the positions of nomenclature. Due to changes in the work of party organisations and reorganisation of the apparatus of the CC ECP, the Bureau of the CC ECP approved the new nomenclature in March 1949. The list included 2375 positions.

As a result of changes in administrative division the new list of CC ECP positions was approved in December 1950. Instead of 15 counties, 39 districts (*raion*) were established, which significantly increased the number of positions in the nomenclature. In total the CC ECP nomenclature listed 3155 positions. Establishment of oblasts in 1952 led to renewal of nomenclature, which was approved by Bureau of CC ECP in June 1952. Compared to prior three nomenclatures only the “main” list of CC ECP was given (1543 positions).

Following the Union-wide decision to increase the responsibility of local committees of the party and other institutions, the CC ECP approved a new nomenclature in August 1953. Now the CC ECP nomenclature listed 2252 positions.

In conclusion, the number of positions in nomenclature of CC ECP increased each year during the period of 1946 to 1950 then it reached to 3155 posts. Since 1950 the number of positions started to decrease, but still remained higher than the nomenclature in 1947.

Each increase in the number of positions during 1947-1950 increased also the number of positions in the “main” list and decreased the “accounting” list. In 1947 the “main” list share of nomenclature positions was 70%, which increased by 1950 to the level of 86%. This way, the union republic leaders increased their control over larger number of positions, including regional ones. The number of positions in the “main” nomenclature of the CC ECP decreased for the first time in 1952. By the year 1953 the “main” list had decreased even more and totalled 66% out of all nomenclature positions.

During 1947-1950 the number of positions in the “accounting” list decreased in parallel to the increase of the “main” list. In 1947 the “accounting” list share in the total number of nomenclature positions was 30%, which decreased to 14% in 1950. This increased the number of positions, which had to be approved by CC ECP. By the year 1953 following the Union-wide developments ECP CC control over local committees also weakened.

According to the report of the Department of Cadres of the CC ECP in 1945, there were 272 positions, which had “double subjection” and were simultaneously listed in CC ECP and in All-Union nomenclatures. In the nomenclature of 1947, the list of “double subjection” positions had increased to 288, which was 13% of the total CC ECP nomenclature. In the following two nomenclatures, the number and share of All-Union positions decreased: in 1949 the number was 245 (10% of CC ECP), and in 1950 the number was 247 (8% of CC ECP). The number of All-Union positions peaked in 1952 when it reached to 344, and decreased in the following year to 116 positions. The number of All-Union positions during the period of 1946-1950 shows the Moscow’s need to control the key positions. The decrease in All-Union positions in 1953 is a sign of relaxation of the control over union republics due to the new political conditions. The exception to this pattern during 1945-1953 was the year 1952, when *oblasts* were established and new nomenclature was approved. Compared to the nomenclature of 1950, the new list included 100 new All-Union positions, which were mainly related to oblasts. This nomenclature stayed in force for less than a year.

From 1946 to 1953 the party apparatus and ideology related positions hold the main share in the CC ECP nomenclature. Since 1947, the share of party apparatus related positions in nomenclature increased with each approval of new nomenclature, growing from 17% to 31% in 1953. Together with ideology related positions the party apparatus hold more than half of the total nomenclature positions in 1953.

Changes in the division of shares in the “accounting” list was different from the total nomenclature. In 1949, the other administrative apparatus had the highest share (over 40%) in the “accounting” list. Since 1950, the ideology had the highest share (45%) of “accounting” list positions.

Party apparatus related positions had the highest share among the All-Union positions, which remained between 29-39% during 1945-1952. In 1953, the share of the party apparatus decreased to 22%. In the same year the share of other administrative apparatus among the “double subjection” positions increased significantly and reached to 16%.

During 1945-1953 the share of ideology positions (secretaries of Primary Party Organizations, party organisers (“partorgs”), various “political workers”) increased to 22%. The share of cadres workers (heads of Departments of Cadres, deputies of cadres) during the same period decreased. The number of All-Union central apparatus commissioners and inspectors in nomenclature of CC ECP also decreased between 1945-1953.

At the same time, the share of regional positions (various representatives of central institutions in districts and cities, Machine-Tractor Stations, sovkhoz directors, etc) increased due to administrative reforms. In 1946 the regional positions hold a 42% share in total nomenclature. By 1947 the share had increased to 52%. In 1953 it made already 62% of total positions of CC ECP.

Institutions belonging to the nomenclature in 1946-1953 could go through several changes of their names and structures. Often the number of pertinent positions was increased or decreased with new approved nomenclature or minor corrections. Despite the continuous changes, the overall list of organisations and institutions remained the same, and the nomenclature system commanded and controlled key positions in all of the important sectors of the whole society.

ALLIKAD JA KIRJANDUS

Arhiiviallikad:

ERAF – Eesti Riigiarhiiv (endine Parteiarhiiv)

F 1 – Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee (EKP KK)

n 1 – organiseerimise-instrueerimise osakond, kaadriosakond, erisektor 1940– 1944

n 3 – organiseerimise-instrueerimise osakond, finantsmajandussektor 1945–1946

n 4 – EKP KK protokollid

n 48a – kaadriosakond 1944–1948

n 104 – kaadriarvestussektor

n 307 – organiseerimise-parteitöö osakond 1941–1969

F 2448 – EKP Tallinna Oblastikomitee

n 1 – KK büroo istungite protokollid

Publitseeritud allikad:

Политбюро ЦК ВКП(б) и Совет Министров СССР 1945–1953. Москва, 2009.

Региональная политика Н. С. Хрущева. ЦК КПСС и местные партийные комитеты 1953–1964 гг. Москва, 2009.

ЦК ВКП(б) и региональные партийные комитеты. 1945–1953. Москва, 2004.

Kirjandus:

Antanaitis, Kastytis. Lietuviškoji sovietinė nomenklatūra.–Darbų ir Dienų 1998, nr 7(16).

Armstrong, John A. The Soviet Bureaucratic Elite: A Case Study of the Ukrainian Apparatus. New York, 1959.

Djias, Milovan. The new class: an analysis of the communist system. New York, 1957.

Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee organisatsiooniline struktuur 1940–1991. Enn Tarvel (koost). Tallinn, 2002.

Eestimaa Kommunistliku Partei kohalikud organisatsioonid 1940–1991. Enn Tarvel (koost). Tallinn, 2005.

Farmer, Kenneth C. The Soviet Administrative Elite. New York, 1992.

Gill, Graeme. The Origins of the Stalinist political system. Cambridge University Press, 1990.

Harasymiw, Bohdan. Nomenklatura. The Soviet Communist Party's Leadership

- Recruitment System.– Canadian Journal of Political Science 1969, No.2, lk 493–512.
- Huzár, Tibor.** From Elites to Nomenklatura. The Evolution and Some Characteristics of Institutionalised Cadre Policy in Hungary (1945–1989).–Review of Sociology 2005, Vol.11, 2005.
- Lewin, Moshe.** Rebuilding the Soviet Nomenklatura 1945–1948.– Cahiers du Monde russe 2003, N. 2–3, lk 219–251.
- Liivik, Olev.** Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee aparaat. 1945–1953. Tartu, 2006.
- Matthews, Mervyn.** Privilege in the Soviet Union: a study of elite life-styles under Communism. London, 1978.
- Mawdsley, Evan, White, Stephen.** The Soviet Elite from Lenin to Gorbachev. The Central Committee and its Members, 1917–1991. Oxford, New York, 2000.
- Rigby, Thomas H.** Communist Party-Membership in the USSR 1917–1967, New York, 1968.
- Rigby, Thomas H.** The Soviet Political Elite 1917–1922.– British Journal of Political Science 1971, No.4, lk 415–436.
- Rigby, Thomas H.** Staffing USSR Incorporated. The Origins of the Nomenklatura System.– Soviet Studies 1988, No.4, lk 523–537.
- Rigby, Thomas H.** Political Elites in the USSR: Central leaders and local cadres from Lenin to Gorbachev. Aldershot, 1990.
- Riigiarhiivi fondide teatmik. II osa. 1940–1997. Liivi Uuet (koost). Eesti Ajalooarhiiv, 2001.
- Saueauk, Meelis.** Nõukogude julgeolekuorganid Eestis 1944–1953: ülesanded, struktuur, juhtimine. – Eesti ajalooost nõukogude võimu perioodil. Tõnu Tannberg (koost.). Ajalooline Ajakiri, 2009, Nr. 1/2, lk 91, 102–103.
- Tannberg, Tõnu.** Moskva institutsionaalse ja nomenklatuursed kontrollimehhanismid ENSVs sõjajärgsetel aastatel.– Eesti NSV aastatel 1940–1953: Sovetiseerimise mehhanismid ja tagajärjed Nõukogude Liidu ja Ida-Euroopa arengute kontekstis. Tõnu Tannberg (koost). Tartu, 2007, lk 225–269.
- Voslenky, Michael.** Nomenklatura. The Soviet Ruling Class. New York, 1984.
- Зеленов, Михайл.** Рождение партийной номенклатуры.– Вопросы истории 2005, № 2, lk 3–24.
- Кондратьева, Тамара.** Кормить и править. О власти в России XVI–XX вв. Москва, 2009.
- Коржихина, Татьяна, Фигатнер, Юрий.** Советская номенклатура. Становление, механизмы действия.– Вопросы истории 1993, № 7, lk 25–38.

Мохов, Виктор. Региональная политическая элита России (1945–1991 гг.). Пермь, 2003.

Käsikirjad:

Antanaitis, Kastytis. Sovietinė Lietuvos, Latvijos ir Estijos nomenklatūra (1953– 1990 m.).

Dėsningumai ir ypatumai. Daktaro disertacijos santrauka. Kaunas 2001.

Ohmann, Valdur. Eesti NSV Siseministeeriumi institutsionaalne areng ja arhivaalid (1940–1954). Magistritöö. Juhendaja T. Tannberg. Tartu 2000.

Paavle, Indrek. Kohaliku halduse sovetiseerimine Eestis 1940–1950. Doktoritöö. Juhendaja A. Must. Tartu, 2009.

Tammela, Hiljar. Eesti NSV nomenklatuur (1944–1953). Bakalaureusetöö. Juhendaja T. Tannberg. Tartu, 2005.

KASUTATUD LÜHENDID

AAVÜ – Armee Abistamise Vabatahtlik Ühing

ALMAVÜ – Üleliidulise Armee , Lennu- ja Mereväe Abistamise Vabatahtlik Ühing

Eesti NSV – Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

EK(b)P – Eestimaa Kommunistlik (bolševike) Partei

EKP – Eestimaa Kommunistlik Partei

ELKNÜ – Eestimaa Leninlik Kommunistlik Noorsooühing (Komsomol)

ENSV – Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

ERAF – Eesti Riigiarhiiv (endine Parteiarhiiv)

j.a – juures asuv

KK – keskkomitee

LAVÜ – Lennuväe Abistamise Vabatahtlik Ühinguks

MAVÜ – Laevastiku Abistamise Vabatahtlik Ühing

MN – Ministrite Nõukogu

MTJ – masina-traktorijaam

NLKP – Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei

NSV Liit – Nõukogude Sotsialistlik Vabariikide Liit

NSVL – Nõukogude Sotsialistlik Vabariikide Liit

SM – Siseministeerium

TSN TK – töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee

VK(b)P – Venemaa Kommunistlik (bolševike) Partei

ÜK(b)P – Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei

LISAD

Lisa 1.	Parteiaparaadiga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	131
Lisa 2.	Muu administratiivaparaadiga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	136
Lisa 3.	Rahandusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	141
Lisa 4.	Transpordiga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	144
Lisa 5.	Õigusorganitega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	148
Lisa 6.	Jõustruktuuridega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	150
Lisa 7.	Ideoloogiaga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	157
Lisa 8.	Trükiajakirjandusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	168
Lisa 9.	Kirjastamisega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	171
Lisa 10.	Kino, raadio ja telegraafiga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	174
Lisa 11.	Kultuuri ja teadusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	176
Lisa 12.	Haridusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	180
Lisa 13.	Tööstusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	185
Lisa 14.	Põllumajandusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	195
Lisa 15.	Teenuste ja kaupadega varustamisega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953	205
Lisa 16.	Nomenklatuursete ametikohtade arv ja osakaalud 1946-1953	211

Tabelites on kasutatud järgmisi lühendeid:

P – põhinomenklatuur

A – arvestusnomenklatuur

* – tühjad lahtrid

Lisa 1. Parteiaparaadiga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Lisat 1. Parteiparagraafi seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953																			
Asutus/ organisatsioon	Ametikoht	1946	1947				1949			1950			1952		1953				Märkused
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK					
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A	P	P	P	A	P	A	
EKP KK	büroo koosseis		*	*	*	*									*	*	*	*	
	sekretärid	5	5		5		5	5		6	6		6	6	3		3		
	sekretäride asetäitjad	6	6		6														
	sekretäride abid	3			3			2			2			3			3		
	osakondade juhatajad	6	6		6		9	9		9	9		13	13	8		8		1945.a organiseerimise-instrueerimise, põllumajanduse, koolide ja sõjaosakonna juhatajad
	osakondade juhatajate asetäitjad	14	4		14			11			11			16			15		1945.a 2 kaadriosakonna juhataja asetäitjat; propaganda ja agitatsiooniosakonna juhataja asetäitja
	sektorite juhatajad	17			15		2	15		2	17		2	13	1		9		
	erisektori juhataja		1		1														
	erisektori juhataja asetäitja																1		
	sektorite juhatajate asetäitjad										1			2					
	rahandus-majandussektori juhataja		1		1										1		1		1953.a asjadevalitseja
	rahandus-majandussektori juhataja asetäitja	1			1												1		1953.a asjadevalitseja asetäitja
	rahandus-majandussektori pearaamatupidaja	1			1			1			1			1			1		1949.a alates pearaamatupidaja; 1953.a asjadevalitsuse pearaamatupidaja
	erisektori grupijuhatajad	2			2			2			2			2			2		
	lektorite grupi juht/juhataja	1			1			1			1			1			1		
	lektorid	9			8			7			10			8			10		
	vastutavad organisaatorid	10			10			8			12			7			12		
	instruktorid	75			76			45			60			52			63		
	parteikolleegiumi sekretär	1			1			1		1	1		1	1	1		1		1953.a parteikomisjoni esimees
	parteikolleegiumi liikmed	2			2			2			2			1			2		
	parteikolleegiumi liikme abi										1			1					
	šifreerija	1	1		1		1	1		1	1		2	2		2	2		
	ehitusinsener																1		
	Instruktor-kontrolör													2			2		
	Instruktor-tõlk													1			1		
EKP linnakomiteed	büroode koosseisud		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*			*	*	*	*	

EKP linnakomiteed

esimesed sekretärid	4	5		5		7	13		8	16		14	18	1		5		1945.a Narva, Tartu, Pärnu linnakomiteed; 1949.a, 1950.a ja 1952.a sekretärid
teised sekretärid	4	1	4	5												5		1945.a Tallinna, Narva, Tartu, Pärnu linnakomiteed
kolmandad sekretärid	1	1		1												5		1945.a Tallinna linnakomitee; 1953.a sekretärid
kaadrisekretärid	4	1	4	5														1945.a Tallinna, Narva, Tartu, Pärnu linnakomiteed
propaganda ja agitatsiooni sekretärid	1	1		1														1945.a Tallinna linnakomitee
sekretäri asetäitja	1			1														
sekretäride abid					5		4			5							5	
propaganda-ja agitatsiooni-osakondade juhatajad	4			5			4			5						5		
partei-, ametiühingute- ja kommunistlike noorte organisatsioonide osakondade juhatajad	4			5			4			5						5		1946.a ja 1947.a organiseerimise-instrueerimise osakond
tööstuse ja transpordi osakonna juhataja	4			3	1		4			5						5		1946.a ja 1947.a eraldi tööstusosakond (3 põhinomenklatuuris) ja transpordiosakond (1 reservis);
kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise osakond	1			1			1			1						1		1949.a plaani-rahandus-kaubandusosakonna juhataja; 1950.a plaani-rahandus-kaubandusosakonna juhataja Tallinna linnakomitees; 1953.a administratiiv-ja kaubandus-rahandusorganite osakonna juhataja Tallinna linnakomitees
linnamajanduse osakonna juhataja	1				1		1			1								1946.a ja 1947.a kommunaalmajanduse osakond. 1950.a Tallinna linnamajanduse osakonna juhataja
põllumajandusosakonna juhataja										1						1		1950.a ja 1953.a Narva linnakomitees
propaganda-ja agitatsiooniosakondade juhatajate asetäitjad							4			5							5	1949.a ühtlasi parteikabinettide juhatajad
partei-ametiühingute ja kommunistlike noorte organite osakonna juhatajate asetäitjad	1				1		1			1							1	1946.a ja 1947.a organiseerimise-instrueerimise osakond; 1946.a Tallinnas; 1950.a ja 1953.a Tallinna linnakomitees
koolide osakonna juhataja	1			1												2		1953.a Tallinnas ja Tartus
ühtse parteipileti ja parteimajanduse sektorite juhatajad	4			5			4			5						5		1946.a ja 1949.a ühtse parteipileti ja parteistatistika sektori juhataja; 1947.a ja 1950.a arvestussketorite juhatajad
tööstuse ja transpordi osakonna juhataja asetäitja	1				1												1	1946.a ja 1947.a ainult tööstusosakonna juhataja asetäitja; 1946.a Tallinnas; 1953.a Tallinna linnakomitees

EKP linnakomiteed	sõjaosakonna juhataja	4				5													
	kaadriosakonna juhataja asetäitja	1			1														1946.a Tallinnas
	erisektori juhataja	1			1														1946.a Tallinnas
	raamatupidajad								4										
	parteikabineti juhataja	4			1	4													
	naistööosakondade juhatajad											2					2		1950.a ja 1953.a Narva ja Pärnu linnakomiteedes
EK(b)P maakonnakomiteed	büroo koosseis		*	*	*	*	*	*	*	*									
	esimesed sekretärid	11	11		11		38	38											1949.a sekretärid
	teised sekretärid	10	10		10														
	kaadri sekretärid	11	11		11														
	sekretäride abid					10		12											
	propaganda- ja agitatsiooniosakonna juhatajad	11			11			13											
	partei-, ametiühingute- ja kommunistlike noorte organisatsioonide osakondade juhatajad	11			11			13											1946.a ja 1947.a organiseerimise- instrueerimise osakond
	tööstusosakonna juhataja	2			2			5											1949.a tööstuse ja transpordi osakonna juhatajad
	sõjaosakonna juhataja	11				10													
	ühtse parteipileti ja parteistatistika sektori juhataja	11			11			13											1947.a arvestussektori juhataja
	parteikabinettide juhatajad	10				10													
	põllumajandusosakonna juhatajad							13											
	naistööosakondade juhatajad							13											
	propaganda- ja agitatsiooni-osakonna juhatajate asetäitjad							12											1949.a ühtlasi parteikabinettide juhatajad
	raamatupidajad								13										
EKP rajoonikomiteed	büroode koosseisud								*	*	*			*	*	*	*		
	sekretärid							39	117		43	128				39			1953.a esimesed sekretärid
	teised sekretärid															39			
	sekretärid															39			
	sekretäride abid								39								39		
	propaganda- ja agitatsiooniosakonna juhatajad								39							39			

EKP rajoonikomiteed	partei-, ametiühingute ja komsomoliorganisatsioonide osakondade juhatajad								39						39		
	põlumajandusosakondade juhatajad								39						39		
	tööstuse ja transpordi osakonna juhataja								9						9		
	kalatööstuse osakondade juhatajad														2		1953.a Orissaare ja Kingissepa rajoonikomiteedes
	naistööosakondade juhatajad								39						39		
	propaganda-ja agitatsiooni-osakonna juhataja asetäitjad								39							39	
	arvestussektorite juhatajad																
EKP oblastikomiteed	ühtse parteipileti ja partei-majanduse sektorite juhatajad								39						39		1950.a arvestussektori juhatajad
	büroo koosseis										*	*					
	sekretärid										15	15					
	osakondade juhatajad										24	24					
	sektorite juhatajad										3	6					
	Tallinna oblastikomitee parteikolleeegiumi sekretär										1	1					
EKP Tallinna linna rajoonikomiteed	vastutavad šifreerijad										3	3					
	büroode koosseisud								*	*	*				*	*	*
	esimesed sekretärid	4	4		4		4	11	4	11					8		1945.a Tallinna linna Kesk-, Mere- ja Kopli rajoonikomiteed; 1949.a ja 1950.a sekretärid; 1953.a esimesed sekretärid (4) ja sekretärid (4)
	teised sekretärid	4		4	4										3		
	kaadrisekretärid	4			4												
	propaganda-ja agitatsiooni-osakonna juhatajad	4			4			4		4						4	
	sekretäride abid						4			4						4	
	parte-, ametiühingute ja komsomoliorganisatsioonide osakonna juhatajad	4						4		4						4	1946.a organiseerimise-instrueerimise osakond
	tööstuse ja transpordi osakonna juhataja							3		3						3	
	propaganda-ja agitatsiooni-osakonna juhatajate asetäitjad									4						3	
	ühtse parteipileti ja parteimajanduse sektorite juhatajad							4		4						4	1949.a ühtse parteipileti ja parteistatistika sektori juhatajad; 1950.a arvestussektori juhatajad

	raamatupidajad								4									
EK(b)P vallakomiteed	sekretärid							119										
ELKNÜ KK	büroo koosseis		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	sekretärid	6	6		6		5	5		5	5		5	5	1		5	1949.a esimene ja teine sekretär, sekretär kaadrite, koolide ja propaganda alal)
	kaadri-ja organiseerimise- instrueerimise osakonna juhatajate asetäitjad	1			2			2			2							
	propaganda-ja agitatsiooniosakonna juhatajate asetäitjad	1			2			1			1			1			1	
	kooliosakonna juhataja asetäitja	1			1			1			1							
	koolinoorte ja pioneeritöö osakonna juhataja asetäitja	1				1								1			1	1946.a ja 1947.a pioneeride osakonna juhataja asetäitja
	maanoorte osakonna juhataja							1			1			1			1	
	töölisnoorte osakonna juhataja										1			1			1	
	üliõpilasnoorte osakonna juhataja							1			1			1			1	
	arvestussektori juhataja							1			1							1949.a arvestuse-ja statistikasektori juhataja
	erisektori juhataja							1			1							
	komsomoliorganite osakonna juhataja asetäitja													1			1	
	sõjalise ja kehakultuuritöö osakonna juhataja							1			1			1			1	
ELKNÜ linnakomiteed	esimesed sekretärid	4			5			4			5			5			5	
	Tallinna linnakomitee sekretärid								1		3						3	1949.a Tallinna linnakomitee teine sekretär
ELKNÜ maakonnakomiteed	esimesed sekretärid	11			11			13										
ELKNÜ rajoonikomiteed	esimesed sekretärid										39			43			39	
	teised sekretärid											39						
ELKNÜ oblastikomiteed	sekretärid												3	15				
ELKNÜ Tallinna linnaraiooni komiteed	esimesed sekretärid	3			4			4			4							4
	teised sekretärid											4						
KOKKU		336	75	12	309	49	71	466	22	75	688	43	135	402	16	2	570	119

Lisa 2. Muu administratiivaparaadiga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/ organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949			1950			1952		1953				Märkused		
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK		NLKP KK		EKP KK				
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A	P	P	A	P		A	
ENSV Ülemnõukogu	esimees	1			1			1			1			1			1		
	esimehe asetäitjad	2			2			2			2			2			2		
ENSV Ülemnõukogu Presiidium	esimees	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1		1		
	esimehe asetäitjad	2			2			2			2			2			2		
	sekretär	1			1		1	1		1	1		1	1			1		
	informatsiooniosakonna juhataja						1				1			1				1	
	autasustamisosakonna juhataja						1				1			1				1	
	juriidilise osakonna juhataja						1				1			1				1	
	asjadevalitseja	1						1			1			1				1	
ENSV Ministrite Nõukogu	büroo koosseis									*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	esimees	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1		1		
	esimehe asetäitjad	5	5		5		5	5		5	5		5	5	5		5		
	asjadevalitseja	1	1		1		1	1		1	1		1	1			1		
	asjadevalitseja asetäitja									2				1			2		
	NSVL MN j.a alaline esindaja	1	1		1		1	1		1	1		1	1			1		
	kaadriosakonna ülem	1			1			1			1			1			1		
	sõjaosakonna ülem					1		1			1			1			1		
	organiseerimis- instrueerimisgrupi ülem	1				1		1			1			1			1		1949.a ainult organiseerimise grupi juhataja
	tööstusgrupi ülem	1				1		1			1			1			1		1946.a ja 1947.a kohaliku tööstuse grupi ülem
	põllumajanduse- varumisosakonna ülem	1				1		1			1			1			1		1946.a põllumajanduse ja varumise grupp
	vabariikliku tööstusosakonna ülem	1				1													
	juriidilise osakonna ülem							1			1			1			1		
	eriosakonna ülem							1			1			1			1		
	kommunaalmajanduse ja ehituse grupi ülem							1			1			1			1		
	kütte-ja energeetikagrupi ülem							1			1			1			1		
	rahanduse-ja töötasugrupi ülem																		1949.a ainult rahandusgrupi juhataja
	kaubandusgrupi ülem																		1949.a kaubanduse-ja tarbijate kooperatiivide grupi juhataja

ENSV Ministrite Nõukogu	kultuuri-, kirjastuse- ja tervishoiugrupi ülem						1			1			1			1	
	transpordi- ja sidegrupi ülem									1			1			1	
	kohalike teede osakonna ülem												1				
Linnade TSN TK	täitevkomiteede koosseis		*	*	*	*	*	*	*								
	esimehed	4	1		4		1	5		1	5		3	5	1	5	1945.a Tallinna TSN TK esimees; 1947.a ÜK(b)P KK põhinomenklatuuris Tallinna TSN TK esimees
	esimehe asetäitjad	5			6			6			7					6	
	sekretärid	4			4			4			5						
	kaardibüroo juhatajad					4											
Maakondade TSN TK	täitevkomiteede koosseis		*	*	*	*	*	*	*								
	esimehed	11			11			13									
	esimehe asetäitjad	11			11			13									
	sekretärid	11			11			13									
	kaardibüroo juhatajad					11											
Rajoonide TSN TK	esimehed									39			43			39	
	esimehe asetäitjad									39							39
	sekretärid									39							
Oblastite TSN TK	esimehed											3	3				
	esimeeste esimesed asetäitjad											3	3				
	esimeeste asetäitjad												6				
	sekretärid												3				
Tallinna linnarajoonide TSN TK	esimehed	4			4			4			4					4	
	esimehe asetäitjad	4				4			4		4						4
	sekretärid								4			3					
Valdade TSN TK	esimehed					236			236								
ENSV Välisministeerium	minister	1	1		1		1	1		1		1	1	1	1		
	ministri asetäitja	1			1			1			1						
	ministri abi kaadrite alal	2			1												1946.a ministri abid
	šifreerimis-salaosakonna juhataja	1			1												
	protokolli- ja konsulaarosakonna juhataja	1			1												
	1.osakonna juhataja	1															

ENSV Ametiühingute Nõukogu	presiidiumi koosseis								*	*	*	*	*	*	*	*	
	esimees	1	1		1		1	1	1	1		1	1		1	1	
	esimehe asetäitja	2	1		2			1		1			1			1	
	vastutav sekretär							1		1			1			1	
	administratiivtöö osakonna juhataja					1											
	sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja	1				1											
	töötasuosakonna juhataja	1				1		1		1			1				
	töökaitse osakonna juhataja	1				1											
	organiseerimisosakonna juhataja							1		1			1				1953.a massilise organiseerimistöö osakonna juhataja
	kultuuriosakonna juhataja																1946.a kultuur-massilise töö osakond; 1953.a kultuuri ja heaolu osakonna juhataja
	tootmisküsimuste osakonna juhataja	1						1		1			1				1
	ametiühingute vabariiklike komiteede esimehed	18			18			20		22			25			19	
	ametiühingu aktiivi vabariikliku komitee kooli direktor				1												
	ametiühingute vabariiklike komiteede sekretärid					17											
ENSV Riigikontrolli ministeerium	kolleegium											*	*	*	*	*	*
	minister	1	1		1		1	1		1		1	1	1		1	
	ministri asetäitjad	2	2		2		2	2		2		2	2		2	2	
	ministri abi kaadrite alal	1				1			1		1						
	peakontrolörid	8			8			7		7							8
	organiseerimise-informatsiooniosakonna juhataja							1		1							
NSVL Riigikontrolli Ministeeriumi Eesti Vabariiklik Grupp NSVL Varumisministeeriumi ettevõtete ja organisatsioonide alal	vanemkontrolör		1		1		1	1		1		1	1				

NSVL Riigikontrolli Ministeeriumi Vanem- kontrolöri Grupp Eesti piiritustrustis piirituse kulutamise ja säilitamise kontrollimiseks	vanemkontrolör										1							
NSVL Riikliku Plaanikomisjoni ENSV Voliniku Valitsus	volinik	1	1		1		1	1				1	1					
	asetäitja-ühtlasi statistikavalitsuse juhataja	1	1		1													1946.a Statistikavalitsuse juhataja
	asetäitja-ühtlasi plaanitäitmise kontrolli osakonna juhataja	1			1													1946.a voliniku asetäitja
ENSV Riiklik Plaanikomisjon	komisjoni koosseis												*	*				
	esimees	1	1		1		1	1		1	1		1	1		1		
	esimehe asetäitja	3			3			3			3		3			3		
	taastamise osakonna juhataja	1				1												1946.a taastamise ja kapitaalehituse osakond
	kaadriosakonna juhataja	1				1												
	materiaalsete fondide osakonna juhataja	1				1					1		1				1	
	kohaliku-ja toiduainetööstuse osakonna juhataja	1				1							1				1	kerge-, toiduainete-, metsa- ja paberitööstuse osakonna juhataja
	põlevkivi-ja keemiatööstuse osakonna juhataja	1				1					1		1				1	
	kaubanduse ja varumise osakonna juhataja	1				1					1		1				1	
	põllumajandusosakonna juhataja	1				1					1		1				1	
	ENSV Majanduse Teadusliku Uurimise Instituudi direktor	1			1			1										1951. aastal ühendati instituut ENSV TA Majanduse Instituudiga
	rahvamajanduse koondplaani osakonna juhataja										1		1				1	1950.a koondosakonna ülem
	kapitaalehituse ja ehitusmaterjalide tööstuse osakonna juhataja										1		1				1	1950.a ja 1952.a kapitaalehitusosakonna ülem
	projektide ja eelarvete läbivaatamise osakonna juhataja												1				1	

ENSV Riiklik Plaanikomisjon	metsa-ja ehitusmaterjalide tööstuse osakonna ülem										1			1					
	kommunaal-ja transportosakonna juhataja										1			1				1	
	kultuuri ja tervishoiu osakonna juhataja										1			1				1	1950.a kehakultuuri ja tervishoiuosakonna ülem
	kütteenite-ja energeetikaosakonna ülem										1			1					
	Linnade TSN TK plaanikomisjonide esimehed	4			4			16			4								
	Tallinna linnaTSN TK plaanikomisjoni esimees										1							1	
	Maakondade TSN TK plaanikomisjonide esimehed	11			11														
	rajoonide TSN TK plaanikomisjonide esimehed										39								
	rajooniplaani osakonna ülem													1					
ENSV Statistika Keskvalitsus	oblasti plaanikomisjonide esimehed													3					
	esimees/ülem					1	1		1	1		1	1	1	1				
	Tallinna linna statistikavalitsuse ülem/juhataja										1			1				1	
	ülema asetäitja										1								
	NSVL Statistika Keskvalitsuse linnade inspektorid											4							1950.a Kohtla-Järve, Narvas, Pärnu ja Tartu
	NSVL Statistika Keskvalitsuse rajoonide inspektorid											39							
ENSV MN j.a Mõõtude ja Mõõteriistade Valitsus	oblastite statistikavalitsuste esimehed												3	3					
	juhataja	1	1		1		1	1		1		1	1	1		1	1		
NSVL MN j. a Usukultusasjade Nõukogu Volinik ENSVs	volinik	1			1			1			1			1			1		
NSVL MN j.a Vene Õigeusu Kirikuasjade Volinik ENSVs	volinik	1			1			1			1			1			1		
KOKKU		152	21	0	132	289	21	155	245	20	283	47	32	162	12	4	112	76	

Lisa 3. Rahandusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/ organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949		1950		1952		1953		Märkused						
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK							
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	P		A	P	A			
ENSV Rahandusministeerium	kolleegium									*	*	*	*	*	*				
	minister	1	1		1		1	1		1		1	1	1		1			
	ministri asetäitjad	2			2			2		3			3			3		1946.a ministri esimene asetäitja ja ministri asetäitja; 1953.a ministri esimene asetäitja(1) ja ministri asetäitjad(2)	
	ministri asetäitja kaadrite alal	1			1			1											
	eelarve valitsuse juhataja/ülem	1				1			1		1						1		
	koosseisude valitsuse juhataja/ülem	1			1				1		1						1		
	riigitulude valitsuse juhataja/ülem	1				1			1		1						1		
	maksude valitsuse juhataja/ülem	1			1				1		1						1	1946.a-1949.a tulumaksu ja maksudevalitsuse juhataja	
	paljulapseliste ja vallasemade riikliku toetuse valitsus	1																	
	rahvamajanduse finantseerimise osakonna juhataja																1		
	kultuuri, tervishoiu ja sotsiaalkindlustuse finantseerimise valitsuse juhataja																1		
	kaadriosakonna ülem									1									
	Tallinna linna TSN TK rahandusosakonna juhataja									1								1	
	linnade TSN TK rahandusosakondade juhatajad	4			4			17		4									1947.a nimekirjas nomenklatuuri arvatud linnade TSN TKde alluvuses; 1949.a linnade ja maakondade rahandusosakondade esimehed koos; 1950.a Kohtla-Järve, Narva, Tartu ja Pärnu

ENSV Rahandusministeerium	Tallinna linnarajoonide rahandusosakondade juhatajad							4										
	maakondade TSN TK rahandusosakondade juhatajad	11			11													
	rajoonide TSN TK rahandusosakondade juhatajad									39								
	oblastite rahandusosakondade juhatajad												3					
NSVL Rahandusministeeriumi Riikliku Kindlustuse ENSV Valitsus	juhataja/ülem	1			1			1			1		1			1		Kuni 1949. aastani NSVL Rahandusministeeriumi Riikliku Kindlustuse Valitsus
	juhataja asetäitja	1				1			1			1						
	kaadriosakonna juhataja	1				1												
	oblastivalitsuste juhatajad												3					
ENSV Töö- hoiukassade ja Riikliku Krediidid Valitsus	juhataja/ülem	1			1			1			1		1			1		
	juhataja asetäitja	1				1			1			1						
	oblastivalitsuste ülemad												3					
NSVL Rahandusministeeriumi Kontrolli ja Revisjoni Valitsuse peakontrolör-revident ENSV-s	peakontrolör -revident							1			1		1			1		
NSVL Rahandusministeeriumi Riikliku Raamatupidamise Eksperitiisi Büroo Filiaal	ülem												1					
NSVL Riigipanga Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1			
	juhataja asetäitja	1			1			1			1		1					
	kaadriosakonna ülem	1			1				1			1						1946.a kaadri sektor
	linnaavalitsuse juhataja											1						
	linnaosakondade juhatajad																	1949.a linna- ja maakonnaosakondade ülemad koos
	rajooniosakondade ülemad								14				2					
	oblastikontorite juhatajad											38						
NSVL Tööstuspanga Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1	1		1		1	1		1	1		1		1	1		
	juhataja asetäitja	1			1				1			1						
	Kohtla-Järve osakonna juhataja	1																
NSVL Kaubanduspanga Eesti	juhataja	1			1			1			1		1			1		

Vabariiklik Kontor	juhataja asetäitja								1			1										
NSVL Kommunaalpanga Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1			1			1			1			1			1	1950.a alates ENSV Kommunaalpank				
	juhataja asetäitja	1			1				1			1										
	oblastikontorite juhatajad													2								
NSVL Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1			1			1			1			1			1					
	juhataja asetäitja	1				1			1			1										
	kaadriosakonna juhataja	1				1																
	oblastikontorite juhatajad													2								
KOKKU		41	3	0	32	7	3		30	29	3		57	53	3		29	2	1	12	7	

Lisa 4. Transpordiga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/ organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949		1950		1952		1953		Märkused					
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK							
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A		P	A			
ENSV MN j.a Autotranspordi Peavalitsus	juhataja/ülem	1	1		1			1		1	1							
	juhataja/ülema asetäitjad	1			2			2			2							1946.a ülema asetäitja-peainsener
	ülema asetäitja kaadrialal	1																
	Varustuse valitsuse juhataja	1				1												
	oblasti autotranspordi trustid												3					
ENSV MN j.a Väikeste Jõgede ja Järvede Veetranspordi Valitsus	ülem	1	1		1			1		1	1			1				1946.a-1947.a Peipsi Jõelaevanduse Valitsus
	ülema asetäitja	2			2						1							1946.a ülema asetäitjad ekspluatatsiooni ja töölisvarustuse alal
	peainsener-ülema asetäitja	1			1			1										
	kaadriosakonna ülem	1			1													
ENSV SM Maantee-de Valitsus	ülem	1			1			1		1				1				
	ülema asetäitjad	1			3			1			3							
	ülema asetäitja kaadrialal	1																
	vabariiklike ja kohalike teede osakonna ülem	1																
	teemasinajaamade ülemad									1								
	oblasti teedevalitsuste ülemad													3				
ENSV Teede-ja Transpordimajanduse ministeerium	kolleegium														*	*	*	*
	minister														1		1	
	ministri asetäitja																3	
	Autotranspordi Peavalitsuse ülem																	1
	Teede Peavalitsuse ülem																	1
	Veetranspordi Peavalitsuse ülem																	1
ENSV MN j.a NSVL Sideministeeriumi Voliniku Valitsus	volinik	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1		1	
	peainsener-voliniku asetäitja	1			1			1			1		1	1		1	1	
	voliniku asetäitja	2				2		1			2						2	1946.a voliniku asetäitja ja voliniku asetäitja töölisvarustuse alal
	kaadrite grupi ülem	1			1			1										
	Kesktelegraafi ülem	1																
	oblastivalitsuste ülemad													3				

Ajakirjanduse Levitamise Vabariiklik Osakond <i>Ajakirjandusliit</i>	juhataja																	1					ENSV MN j.a NSVL Sideministeeriumi Voliniku Valitsuse Ajakirjanduse Levitamise Vabariiklik Osakond <i>Ajakirjandusliit</i> (v.k <i>Sojuzpetšat</i>)
	oblastiosakondade juhatajad																	3					
Eesti Raudteevalitsus	raudtee ülem	1	1		1		1	1		1	1		1	1				1					1946.a-1952.a NSVL Teedeministeeriumi Eesti Raudteevalitsus; 1953.a NSVL Teedeministeeriumi Balti Raudtee
	peainsener-teede ülema asetäitja	1					1	1		1	1		1	1				1					1946.a ülema esimene asetäitja
	ülema asetäitja kaadrialal	1					1	1		1	1		1	1				1					
	ülema asetäitjad	1	3		3					1	1		1	1				1					1950.a ja 1952.a ülema asetäitja ekspluatatsiooni alal
	ülema asetäitja liikumise alal													1	1								
	Liiklusteenistuse ülem						1	1		1	1												
	Liikuva koosseisu teenistuse ülem	1	1		1									1	1								
	Vedurimajanduse teenistuse ülem						1	1		1	1		1	1				1					
	Vagunimajanduse teenistuse ülem							1			1			1				1					
	Ekspluatatsiooni teenistuse ülem	1	1		1																		
	Teedeteenistuse ülem	1			1			1			1		1	1				1					1946.a ja 1947.a raudtee teenistuse ja ehituse ülem
	Laadimisteenistuse ülem							1			1			1				1					
	Reisiteenistuse ülem							1			1			1				1					
	Tallinna raudtee osakonna ülem	1		1	1			1		1	1		1	1				1			1		1953. a jaoskond
	Tartu raudtee osakonna ülem	1		1	1			1		1	1		1	1				1			1		1953. a jaoskond
	Mõisaküla raudtee osakonna ülem																						
	Türi raudtee osakonna ülem			1	1																		
	Pärnu raudtee osakonna ülem							1		1	1		1	1				1			1		1953. a jaoskond
	3. osakond	1																					
	Töölisvarustuse ülem	1	1		1		1	1			1			1				1					1950.a tööliste varustusvalitsuse ülem
	Signalisatsiooni ja side teenistuse ülem	1			1			1			1			1				1					1952.a signaalisatsiooni teenistuse ülem
	Kommertsteenistuse ülem							1			1			1				1					

Eesti Raudteevalitsus	Kaitseistandike ülem										1						
	Materiaaltehnilise varustuse teenistuse ülem							1			1		1				
	Arstliku-sanitaarteenistuse ülem							1			1		1				
	Hoonete ja ehitiste teenistuse ülem							1			1		1				
	Teedeehituse ehitus-monataažkontori ülem							1			1						
	Sõjaväestatud valveosakonna ülem							1			1						
	kaadrite ettevalmistuse sektori ülem	1			1												1942.a kaadrite grupi ülem
	juhtivate kaadrite sektori ülem	1			1			1			1			1			
	Tallinna ja Tartu jaamade ülema	5				2											1946.a Valga, Narva, Tallinn, Tapa ja Tartu
	veojaoskondade ülemad	6				6											
	Taastamise-ehitustööde valitsuse ülem	1				1											
NSVL Teedeministeeriumi Teede revident ENSVs	revident	1				1		1			1		1	1			
M.I Kalinini nimeline Veduri-ja Vaguniremonditehas	ülem	1			1			1			1			1			NSVL Teedeministeeriumi alluvuses
	peainsener-ülema asetäitja										1						
Eesti Merelaevandus	ülem/juhataja	1	1		1		1	1		1	1		1	1		1	1946.a-1952.a NSVL Merelaevastikuministeeriumi Eesti Riiklik Merelaevandus; 1953.a NSVL Mere -ja Jõelaevastiku ministeeriumi Balti Riikliku Merelaevanduse Tallinna Rajoonivalitsus
	ülema/juhataja asetäitja eksploatatsiooni alal	1			1			1			1			1		1	
	ülema/juhataja asetäitja kaadrialal	1	1		1		1	1		1	1		1	1			1
	peainsener-ülema asetäitja	1			1			1			1			1			
	ülema asetäitja töölisvarustuse alal	1															
	välissõidu laevade kaptenid	13	14		14		8	8		9	9		9	9			
	reservis olevate välissõidu laevade kaptenid													2			

Tallinna Merekool	ülem							1			1			1				1	1952.a NSVL Merelaevastikuministeeriumi alluvuses; 1953.a NSVL Mere- ja Jõetranspordi ministeeriumi alluvuses
Pärnu Merekool	ülem							1			1								
Tallinna Merekaubasadam	ülem	1			1			1			1			1			1		NSVL Mere- ja Jõelaevastiku ministeeriumi Põhja- ja Läänebasseini Laevastiku ja Sadamate Peavalitsuse Tallinna Merekaubasadam
	ülema asetäitja kaadrialal	1				1													
	peainsener-ülema asetäitja	1			1				1			1							
	ülema asetäitja eksploatatsiooni alal	1																	
NSVL Merelaevastikuministeeriumi Ehitusvalitsus Nr. 6	ülem							1			1								
NSVL Merelaevastikuministeeriumi Loka Laevaremonditehas	ülem										1								
NSVL MN j.a Tsiviilõhulaevastiku Peavalitsuse Eesti Üksik Lennugrupp	ülem							1			1			1			1		1949.a-1950.a NSVL MN j.a Tsiviilõhulaevastiku Peavalitsuse Eesti Üksik Lennusalk
Tallinna Lennujaam	direktor							1			1								NSVL MN j.a Tsiviilõhulaevastiku Peavalitsuse Eesti Üksiku Lennusalga alluvuses
KOKKU		69	26	3	51	13	17	46	7	23	53	8	26	59	2	1	16	5	

Lisa 5. Õigusorganitega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949			1950			1952		1953				Märkused	
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		NLKP KK	EKP KK			
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A	P	P	P	A		P
ENSV Kohtuministeerium	kolleegium											*	*	*	*	*	*	
	minister	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1		1	
	ministri asetäitjad	1			1			1		1			1		2	2	1	1947.a-1952.a ministri asetäitjad üldküsimumuste alal; 1953 ministri asetäitjad (2 kohta NLKP KK põhi-ja 2 kohta NLKP arvestusnomenklatuuris) ja ministri asetäitja paranduslike tööde alal (EKP KK arvestusnomenklatuuris)
	ministri asetäitja kaadrialal	1			1			1		1			1					
	Kohtuorganite valitsuse juhataja	1			1			1		1							1	
	rahvakohtunikud					57		57		63							67	1947.a rahvakohtunikud ENSV Ülemkohtu all
	Advokatuuri osakonna ülem				1													
	oblastivalitsuse ülemad												3					
	oblastikohtute esimehed												3					
ENSV Ülemkohus	ülemkohtu koosseis													*	*	*	*	
	esimees	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1		1	
	esimehe asetäitjad	2	1		2			2		2			2		2	2		1947.a esimehe asetäitja kriminaalasjade alal (ÜK(b)P KK nomenklatuuris), esimehe asetäitja (EKP(b)P nomenklatuuris); 1949.a esimehe asetäitjad kriminaalasjade ja tsiviilasjade alal
	liikmed	11			11			12		12			6			12		
ENSV Siseministeeriumi Vägede Sõjatribunal	esimees	1	1		1		1	1		1		1	1			1		1949.a ENSV SM Vägede Sõjatribunal; 1952.a ENSV RJM Vägede Sõjatribunal;
	esimehe asetäitja	1			1													
Eesti Raudtee Tribunal	esimees	1			1			1		1			1					1952.a Eesti Raudtee Liinikohus
	esimehe asetäitja	1			1													
ENSV Prokuratuur	prokurör	1	1		1		1	1		1		1	1	1		1		
	prokuröri asetäitja üldküsimumuste alal	1	1		1			1		1		1	1		1	1		1942.a prokuröri asetäitjad; 1945.a prokuröri asetäitja; 1946.a prokuröri asetäitja
	prokuröri asetäitja kaadrialal	1	1		1			1		1		1	1					

ENSV Prokuratuur	prokuröri asetäitja eriküsimuste alal	1	1		1			1			1			1			2		1942.a prokuröri abi eriasjade alal; 1950.a-1952.a prokuröri asetäitja eriasjade alal; 1953.a prokuröri asetäitjad
	Tsiviilkohtu osakonna ülem	1			1			1			1			1				1	1947.a tsiviilkohtu ülem
	Vanglate järelvalve osakonna ülem	1			1			1			1			1				1	
	Miilitse järelvalve osakonna ülem	1			1			1			1			1				1	
	Üldjärelvalve ülem	1			1			1			1			1				1	
	Kriminaalkohtu osakonna ülem				1			1			1			1				1	1947.a ja 1952.a kriminaalosakonna ülem
	Juurdlusosakonna ülem	1			1			1						1				1	
	Kaebuste osakonna ülem	1			1			1			1			1					
	linnade prokurörid	4			4			16			5						5		1949.a linnade ja maakondade prokurörid koos
	maakondade prokurörid	10			11														
	rajoonide prokurörid										39						39		
	oblastite prokurörid											3		3					
ENSV Siseministeeriumi Sõjaväe Prokuratuur	prokurör	1	1		1		1	1		1		1		1			1		1949.a ENSV SM Vägede Sõjaprokuratuur; 1952.a ENSV RJM Vägede Sõjaprokuratuur;
	prokuröri asetäitja	1			1														
Eesti Raudtee Prokuratuur	prokurör	1			1			1			1		1		1				
	prokuröri asetäitja	1				1													
	jaoskondade prokurörid	3				3						3							
Balti Basseini Tallinna Jaoskonna Prokuratuur	prokurör	1			1			1			1			1			1		1946.a-1952.a Eesti Basseini Prokuratuur
	prokuröri asetäitja	1				1													
	prokuröri asetäitja üldise järelvalve alal	1				1													
	jaoskondade prokurörid	3				3													1947.a Tartu, Pärnu, Narva
ENSV Advokaatide Kolleegiumi presiidium	esimees							1			1						1		
Riiklik Peaarbitraaž	ülem								1										
KOKKU		59	9	0	53	66	5	109	1	6	142	3	10	37	3	5	137	8	

Lisa 6. Jõustruktuuridega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/organisatsioon	Ametikoht	1946	1947				1949			1950			1952		1953				Märkused	
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK		NLKP KK	EKP KK			
		P	P	A	P	R	P	P	R	P	P	R	P	P	P	R	P	R		
ENSV SM	minister	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1		1			
	ministri asetäitja		1		1		1	1		1	1		1	1	2		2			
	ministri asetäitja-paranduslike tööde laagrite osakonna ülem							1		1	1		1	1						
	ministri asetäitja kaadrite alal	1	1		1			1		1	1		1	1						
	ministri asetäitja mitteoperatiivküsimumuste alal	2	1		1														1946.a ministri asetäitja operatiiv- ja mitteoperatiivalal	
	ministri asetäitja miilitsa alal	1	1		1			1							1		1			
	1.eriosakonna ülem	1			1			1			1						1		1946.a eriosakonna ülem	
	1.eriosakonna ülema asetäitja	1				1														
	tuletõrje valitsuse ülem	1			1			1			1						1		1947.a tulekaitse valitsuse ülem	
	vanglate osakonna ülem	1			1			1			1							1		
	vanglate osakonna ülema asetäitja	1				1														
	Banditismivastu võitlemise osakond	1			1															
	Banditismivastu võitlemise osakonna ülema asetäitja	2				1														
	vastuluure „Šmers“ osakonna ülem	1			1			1											1949.a vastuluure osakonna ülem	
	vastuluure „Šmers“ osakonna ülema asetäitja	1				1														
	sõjavangide ja interneeritute osakonna ülem	1			1			1												
	kohaliku õhukaitse osakonna ülem	1			1			1			1									
	eriinspeksiooni ülem-ühtlasi kaadriosakonna ülema asetäitja				1			1			1									1949.a ja 1950.a eriinspeksiooni ülem
	kaadriosakonna ülema asetäitja	2				1			1		1									
	laste järelevalve ja hooldusetuse vastu võitlemise osakond							1			1									
	sõjalise ettevalmistuse teenistuse osakond	1																		
	jaoskonna ülem	1																		1946.a отделения связи В.Ч
	arhiivide osakond										1									
	mobilisatsiooni osakonna ülem							1												
	1.osakonna ülem																	1		
	2.osakonna ülem																	1		

ENSV SM	4.osakonna ülem																1		
	5.osakonna ülem																1		
	7.osakonna ülem																1		
	8.osakonna ülem																1		
	2.eriosakonna ülem																1		
	6.eriosakonna ülem																1		
	kaadriosakonna ülem																1		
ENSV RJM	linnaosakondade ülemad	1					12										4		1946.a Narva; 1949.a linna-ja maakonna osakondade ülemad koos
	rajooniosakondade ülemad																39		
	maakonnaosakondade ülemad	10			12														
	oblastivalitsuste ülemad												3						
	minister	1	1		1		1	1		1	1		1	1					
	ministri asetäitjad	3	2		2		1	1		2	2		2	2					1946.a ministri asetäitjad (2) ja ministri asetäitja majanduse alal (1); 1949.a ministri esimene asetäitja; 1952.a ministri esimene asetäitja ja ministri asetäitja;
	ministri asetäitja miilitsa alal								1	1		1	1						
	ministri asetäitja kaadrite alal	1	1		1			1		1	1		1	1					
	ministri abi majanduse alal				1			1			1								
	operatiivosakonna ülem	1																	
	operatiivosakonna ülema asetäitja	1																	
	operatiivosakonna jaoskondade ülemad	3																	1.,2. ja 3. jaoskond
	1. osakonna ülem	1			1									1					
	1.osakonna ülema asetäitja	1				1													
	1.osakonna 1.jaoskonna ülem	1																	
	2. osakonna ülem	2			1			1			1			1					1946.a 2.osakonna ülem Tallinna osas ja 2.osakonna ülem maakondade osas
	2.osakonna ülema asetäitja	3				1			3			3							1946.a 2.osakonna ülem Tallinna osas (1) ja 2. osakonna ülem maakondade osas (2)
	2.osakonna jaoskondade ülemad	12																	
	2.“N” osakonna ülem				1			1			1			1					
	2.“N” osakonna ülema asetäitja					1			2			2							
	4.osakonna ülem				1			1			1			1					
	4.osakonna ülema asetäitja					1			1			1							
	5.osakonna ülem	1			1			1			1			1					

ENSV RJM	5.osakonna ülema asetäitja				2			2			2						
	„A“ osakonna ülem	1		1			1			1			1				
	„A“ osakonna ülema asetäitja	1			1			1			1						
	„A“ osakonna jaoskondade ülemad	3															1.,2. ja 3. jaoskond
	„B“ osakonna ülem	1		1			1			1			1				
	„B“ osakonna ülema asetäitja	1			1			1			1						
	„B“ osakonna 2.jaoskonna ülem	1															
	„V“ osakonna ülem	1		1			1			1			1				
	„V“ osakonna ülema asetäitja	1			1			1			1						
	juurdlusosakonna ülem	1		1			1			1			1				
	juurdlusosakonna ülema asetäitja	2			2			2			2						
	juurdlusosakonna jaoskondade ülemad	3															1.,2. ja 3. jaoskond
	juurdlusjaoskonna ülem	1															
	komandandi jaoskonna ülem	1															
	administratiiv-majandusosakonna ülema asetäitja	2															
	kaadriosakonna ülem-ühtlasi eriinspeksiooni ülem			1						1			1				1950.a ja 1952.a eriinspeksiooni ülem
	kaadriosakonna ülema asetäitja	2			1		1			1							
	6.jaoskonna ülem	1															
	sekretariaadi ülem	1															
	administratiiv-majandus-finants ülem				1												
	rahandusosakonna ülem				1												
	7.osakonna ülem									1			1				
	„R“ osakonna ülem												1				
	Tartu osakonna ülem	1		1													
	Tartu osakonna jaoskondade ülemad	2															
	Tallinna linnaosakonna ülem			1													
	Tartu osakonna ülema asetäitja				1			1									
	Tallinna linnaosakonna ülema asetäitja				1			1									
	Pärnu linnaosakonna ülem	1		1													
	Kohtla-Järve linnaosakonna ülem									1							
	Narva linnaosakonna ülem	1		1						1							
	maakonnaosakondade ülemad	8		9			13										1949.a linna- ja maakonnaosakondade juhatajad koos
	rajooniosakondade ülemad									39							
	oblastivalitsuste ülemad										3		3				
	oblastivalitsuste ülemate asetäitjad												6				
ENSV SM Miilitsavalitsus	ülema asetäitja	2					1			1			1			2	1950.a-1952.a ENSV RJM Miilitsavalitsus
	ülema asetäitja operatiivalal			1													

ENSV SM Miilitsavalitsus	ülema asetäitja teenistuse ja lahingulise ettevalmistuse alal				1			1			1							1949.a ülema asetäitja teenistuse alal
	ülema asetäitja kaadrite alal												1					
	kaadriosakonna ülem																1	
	kriminaaljälituse osakonna ülem	1			1			1			1							1
	miilitsateenistuse osakonna ülem																1	
	sotsialistliku omandi riisumise ja spekulatsiooni vastu võitlemise osakond	1			1			1			1						1	1947.a sotsialistliku vara raiskamise ja varguste vastu võitlemise osakond
	passiosakonna ülem	1			1			1			1						1	
	Riikliku Autoinspeksiooni ülem	1			1			1			1						1	
	Tallinna linna miilitsavalitsuse ülem	1			1			1			1					1		1947.a Tallinna linnaosakonna ülem
	operatiivosakonna ülem	1			1			1			1							
	viisade ja välismaalaste registreerimise osakond	1			1			1			1							
	teenistuse ja lahingulise ettevalmistuse osakonna ülem				1													
	oblastite miilitsavalitsuste ülemad												3					
	Eesti raudtee miilitsaosakonna ülem			1			1											
	Eesti raudtee miilitsaosakonna ülema asetäitja			1				1										
	Veebasseini miilitsaosakonna ülem			1			1											
	Veebasseini miilitsaosakonna ülema asetäitja			1				1										
ENSV RJM Eesti Raudtee Kaitse Valitsus	esimees	1			1		1	1		1		1	1					1946.a ja 1947.a NSVL Riikliku Julgeoleku ministeeriumi Eesti Raudtee transportosakond
	esimehe asetäitja	2			1			2			2			2				1946.a ülema asetäitjad operatiiv- ja juurdlusalal
	jaoskondade ülemad	6																
ENSV RJM Eesti Veebasseini Kaitse Valitsus	ülem	1			1			1			1			1		1	1	NSVL RJM Eesti basseini veeteede osakond; 1950.a ja 1952.a ENSV RJM Eesti merebasseini kaitse osakond; 1953.a ENSV SM Merebasseini vee osakond
	ülema asetäitja	1			1			1			2			2				
	jaoskondade ülemad	3																
NSVL SM Parandus- töölaager ja Ehituse 907 Valitsus	ülem					1	1											
	ülema asetäitja							1										

NSVL SM Kombinaat nr.7	ülem				1			1										1949.a NSVL SM Parandus-töö Laagri ja Ehitusvalitsus nr. 907 Valitsuse alluvuses
	peainsener							1										
	ülema asetäitja üldküsimumuste alal				1													
	ülema asetäitja kapitaalhituse alal				1													
	ülema asetäitja kaadrite alal				1													
	„operatiiv-tšeka“ osakonna ülem				1													
NSVL Balti Mereväebaaside Ehitamise Baltvojenmorstroi Valitsus	ülem	1	1		1		1	1										
	ülema asetäitjad ehituspataljonide ja üldküsimumuste alal	1				2												
	ülema asetäitja kaadrite alal	1			1													
	ülema asetäitja	1																
	peainsener	1	1		1		1	1										
	hüdro-, eri- ja tööstusehitus rajoonide ülemad	3			3													
NSVL Sise-ja Väliskaubandusministeer iumi ENSV Sõjaväekaubastu	ülem							1			1			1		1	1	1950.a ENSV Kaubandusministeeriumi alluvuses; 1952.a ENSV Kaubandusministeeriumi alluvuses olev NSVL Kaubandusministeeriumi sõjaväekaubastu Glavvoentorg Eesti valitsuse juhataja
ENSV SM Tallinna Miilitsakool	ülem	1	1		1		1	1		1	1			1			1	1950.a alates NSVL RJM Tallinna Ohvitseridekool
	asetäitja õppealal	1			1			1		1							1	
	kaugõppe alal							1		1								
ENSV Sõjakomissariaat	sõjakomissar	1	1		1		1	1		1		1		1			1	
	linnade sõjakomissarid	4			4			3										1949.a Narva, Pärnu, Tartu
	maakondade sõjakomissarid	10			10			11										
	oblasti sõjakomissarid													3				
Üleliidulise Armees , Lennu-ja Mereväe Abistamise Vabatahtliku Ühingu (ALMAVÜ) Eesti Vabariiklik Komitee	esimees	1	1		1							1		1			1	1946.a-1947.a Kaitse, Lennuväe ja Keemiatööstuse Abistamise Ühingute Liidu (Osoviahim) Eesti Vabariiklik Kesknõukogu
	esimehe asetäitja	1			1									1				
	oblastikomiteede esimehed													3				
Armees Abistamise	esimees							1		1	1							

Vabatahtlik Ühingu (AAVÜ) Eesti Vabariiklik Komitee	õppekeskuse ülem																		
Lennuväe Abistamise Vabatahtliku Ühingu (LAVÜ) Eesti Vabariiklik Komitee	esimees							1		1	1								
Laevastiku Abistamise Vabatahtliku Ühingu (MAVÜ) Eesti Vabariiklik Komitee	lennuklubi ülem									1	1								
	esimees							1		1	1								
Laevastiku Abistamise Vabatahtliku Ühingu (MAVÜ) Eesti Vabariiklik Komitee																			
	mereklubi ülem									1	1								
ENSV Punase Risti Seltsi Keskkomitee	esimees	1	1		1		1	1		1	1		1	1			1	1	
	esimehe asetäitja	1				1						1							
ENSV MN j.a Kehakultuuri-ja Spordikomitee	komitee koosseis												*	*					
	esimees	1	1		1		1	1		1	1		1	1			1	1	1953.a ENSV Tervishoiuministeeriumi ministri asetäitja kehakultuuri ja spordi alal
	esimehe asetäitja	1			1			1			1			1				1	1953.a ENSV Tervishoiuministeeriumi Kehakultuuri-ja Spordivalitsuse juhataja asetäitja
	linnade ja rajoonide kehakultuuri-ja spordikomiteede esimehed							15			44								1949.a linna-ja maakonna komiteede esimehed
	kaadrite osakonna ülem	1				1													
ENSV Ametiühingute Vabatahtliku Spordiühingu Kalev Kesknõukogu	oblastikomiteede esimehed													3					
ENSV Ametiühingute Vabatahtliku Spordiühingu Kalev Kesknõukogu	esimees		1		1			1			1			1				1	1952.a ENSV MN j.a Kehakultuuri-ja Spordikomitee alluvuses; 1953.a alates ENSV Tervishoiuministeeriumi alluvuses
	esimehe asetäitja					1		1			1								
ENSV Vabatahtliku Spordiühingu Kolhoosnik Kesknõukogu	esimees													1				1	1952.a ENSV MN j.a Kehakultuuri-ja Spordikomitee alluvuses; 1953.a alates ENSV Tervishoiuministeeriumi alluvuses

Üleliidulise Vabatahtliku Spordiühingu <i>Spartak</i> Nõukogu	esimees																		1	1953.a alates ENSV Tervishoiuministeeriumi alluvuses
Üleliidulise Kehakultuuri-ja Spordiseltsi <i>Dünamo</i> Eesti Vabariiklik Nõukogu	esimees																		1	1953.a alates ENSV Tervishoiuministeeriumi alluvuses
ENSV MN j.a Repatrieerimis-osakond	ülem								1											
ENSV Relvastatud Jõudude ministeerium	minister							1												
Tallinna Toll	ülem	1																		
KOKKU		155	17	4	101	26	14	116	18	17	145	14	17	63	4	4	66	15		

Lisa 7. Ideoloogiaga seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/organisatsioon	Ametikoht	1946	1947				1949			1950			1952		1953				Märkused
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK				
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A	P	P	P	A	P	A	
NLKP KK parteiorganisaatorid	Kreenholmi Manufaktuur	1	1		1														
	Tallinna Merekaubasadam	1	1		1														
	Eesti Põlevkivi kaevandused Kukuruse ja Käva-2						2	2		2	2		2	2					
	Eesti Põlevkiviehitus						1	1		1	1		1	1					
	Põlevkivigaasi-ehitus						1	1		1	1		1	1					
	Baltvojenmorstroj						1	1											
	Eesti Põlevkivi kaevandus nr 6									1	1		1	1					
	Eesti Põlevkivi kaevandus nr 10									1	1		1	1					
	Ehitustrust nr 5									1	1		1	1					
	Laevaehitustehas nr 890									1	1		1	1					
	Dvigatel							1		1	1		1	1			1		1949.a Parteiorganisatsiooni sekretär; 1953.a NLKP KK parteiorganisaator
	NSVL SM Kombinaat nr 7						1	1											
	Kohtla-Järve Põlevkiviümbertöötlemise Kombinaat												1	1					
EKP algorganisatsioonide sekretärid	Eesti Põllumajanduse Akadeemia															1			
	ENSV MN j.a Kunstide Valitsus										1			1					
	ENSV MN j.a Raadioinformatsiooni Komitee										1			1					1952.a parteiorganisatsiooni sekretär
	ENSV Teaduste Akadeemia										1			1					
	ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsus										1			1					
	Tallinna Polütehniline Instituut	1			1						1						1		1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator

EKP algorganisatsioonide sekretärid

Tartu Riiklik Ülikool	1			1						1						1	1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
EKP KK j.a Parteikool	1									1			1			1	1946.a EK(b)P KK parteiorganisaator; 1953.a partei algorganisatsiooni vabastatud sekretär
ENSV MN j.a Kehakultuuri- ja Spordikomitee										1			1				1952.a parteiorganisatsiooni sekretär
Tallinna miilitsakool																1	
ENSV Ametiühingute Nõukogu	1									1			1			1	1946. a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV MN	1			1						1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Riiklik Plaanikomisjon										1			1			1	
ENSV Ülemnõukogu Presiidium	1			1						1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Statistikavalitsus													1				
EKP KK										1			1			1	
valla parteikomiteed	236			236				115									1947.a EK(b)P KK parteiorganisaatorid
ELKNÜ KK										1			1			1	
NSVL Varumisministeeriumi Voliniku Valitsus ENSV-s	1																1946.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Põllumajandusliku Ühistegevuse Keskliit	1																1946. a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit	1												1			1	1946.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
NSVL Sideministeeriumi Voliniku Valitsus ENSV-s	1																1946. a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV MN j.a Autotranspordi Peavalitsus	1																1946.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV SM Maanteede Valitsus	1																1946.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
Eesti Raudteevalitsus	1			1													1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastatud sekretär

EKP algorganisatsioonide sekretärid

raudteesõlmede parteikomiteede sekretärid	5							4			4						1946.a partei algorganisatsioonide vabastatud sekretärid
Eesti Vabariiklik Tööjõureservide Valitsus	1																1946. a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV MN ja Tselluloosi- ja Paberitööstuse Peavalitsus	1																1946. a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
Eesti Vabariiklik Töõnduskooperatsiooni Nõukogu	1									1			1				
ENSV Prokuratuur	1			1						1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Ülemkohus										1			1			1	
ENSV MN ja Kirjanduse- ja Kirjastusajade Peavalitsus	1																1946.a GLAVLIT; 1946.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
Riiklik Kirjastuskeskus	1																1946. a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV MN ja Kultuurhariduslike Asutuste Komitee										1			1				1952.a parteiorganisatsiooni sekretär
ENSV Haridusministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Kinematograafia ministeerium							1			1			1				
ENSV Kultuuriministeerium																1	
ENSV RJM	1			1			1			1			1				1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastatud sekretär; 1949.a alates parteikomitee sekretär
ENSV SM	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastatud sekretär; 1949.a ja 1950.a parteikomitee sekretär
ENSV Kaitseministeerium (!)	1																
ENSV Riigikontrolli ministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär

EKP algorganisatsioonide sekretärid

ENSV Välisministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Kalatööstuse ministeerium	1			1			1			1			1				1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Kerge-ja Toiduainetööstuse ministeerium																1	
ENSV Liha-ja Piimatööstuse ministeerium										1			1				
ENSV Loomakasvatuse ministeerium	1			1													1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Põllumajandusministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Sovhooside ministeerium							1			1			1				
ENSV Toiduainetööstuse ministeerium	1			1			1			1			1				1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär;
ENSV Rahandusministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Kaubandusministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Kommunaalmajanduse ministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Sotsiaalkindlustuse ministeerium	1			1			1			1	1		1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Tervishoiu ministeerium	1						1			1			1			1	1946. a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Teede-ja Transpordimajanduse ministeerium																1	
ENSV Tehniliste Kultuuride ministeerium	1																1946.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Ehituse- ja Ehitusmaterjalide tööstuse ministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Ehitusmaterjalide Tööstuse ministeerium													1			1	

EKP algorganisatsioonide sekretärid

ENSV Kergetööstuse ministeerium										1			1				
ENSV Kohaliku Tööstuse ministeerium	1			1			1										1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Metsa- ja Paberitööstuse ministeerium							1			1			1			1	
ENSV Metsamajanduse ministeerium	1			1			1			1			1				1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
ENSV Kohaliku-, Põlevkivi- ja Keemiatööstuse ministeerium	1						1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär; 1949.a parteiorganisatsiooni sekretär;
ENSV Kohtuministeerium	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
V.Kingissepa nimeline Teraviljakombinaat	1																1946.a partei algorganisatsiooni vabastatud sekretär
Kehra Tselluloosi- ja Pabrikombinaat direktor	1			1													1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
Tallinna elektriijaam	1			1													1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
Klaasi- ja Puidutöötlemise Kombinaat Järvakandi Tehased	1			1				1									1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
<i>Kreenholmi Manufaktuur</i>												1		1		1	1950.a parteibüroo sekretär; 1952.a parteikomitee sekretär; 1953.a parteiorganisatsiooni parteikomitee sekretär
kaevandus <i>Kütte-Jõud</i>	1			1													1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
<i>Eesti Fosforiit</i>	1			1													1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
<i>Ilmarine</i>	1			1							1						1946.a Masinahitustehas nr.2; 1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
Riiklik Liidu Tallinna Masinaehituse Tehas	1			1			1			1							1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator

EKP algorganisatsioonide sekretärid	Narva Põlevkiviümbertöötlemise kombinaat									1				1			1	1950.a-1952.a parteikomisjoni sekretär
	Laevaehitustehas nr.890							1									1	
	<i>Eesti Põlevkivi</i>	1																1946. a partei algorganisatsiooni vabastamata sekretär
	<i>Eesti Põlevkivi</i> kaevandus Käva-2																1	
	<i>Eesti Põlevkivi</i> kaevandus Kukruse																1	
	<i>Eesti Põlevkivi</i> kaevandus nr.10							1									1	
	<i>Eesti Põlevkivi</i> kaevandus nr.6							1									1	
	Ehitustrust nr.5																1	
	Kohtla-Järve Põlevkiviümbertöötlemise Kombinaat	1			1			1			1						1	1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
	<i>Põlevkivigaasi-ehitus</i>																1	1953.a parteiorganisatsiooni sekretär
	Kiviõli Põlevkivikeemiatehas	1			1			1			1							1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator;
	Põlevkivitööstuse kombinaat <i>Kohtla</i>	1			1													1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
	Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrik	1			1						1							1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator
	<i>Volta</i>								1		1							
	<i>Punane Kunda</i>	1			1				1									1946.a ja 1947.a EK(b)P KK parteiorganisaator;
	V.Kingissepa nim. Tallinna Tselluloosi- ja Paberikombinaat	1									1							1946.a partei algorganisatsiooni vabastatud sekretär;
EKP KK j.a Parteiajaloo Instituut	direktor							1			1		1	1			1	
	direktori asetäitja teadusliku töö alal, parteiajaloo sektori juhataja							1			1			1			1	
	direktori asetäitja parteiarhiivi alal	1			1			1			1			1			1	1946.a ja 1947.a EK(b)P KK alluvuses olev Parteiarhiivi juhataja
	marksismi-leninismi klassikute teoste tõlkimise sektori juhataja							1			1			1				1

EKP KK j.a Parteiajaloo Instituut	parteiajaloo sektori vanemad teaduslikud kaastöötajad							4			4						
	tõlgete sektori vanem teaduslik kaastöötaja-toimetaja						1			1							
	tõlgete sektori vanemad teaduslikud kaastöötajad-tõlgid							3			3						
	parteiarihiivi vanem teaduslik kaastööline	2				2		1			1						1946.a-1947.a EK(b)P KK alluvuses, 1946.a parteiarihiivi teaduslikud kaastöölised, 1947.a arhiivialal töötajad.
	parteiarihiivi fondihoidja	1				1		1			1					1	1946.a EK(b)P KK alluvuses; 1947.a EK(b)P KK alluvuses olev fondide hoidja;1950.a parteiarihiivi fondihoidja
EKP KK j.a Parteikool	direktor	1	1		1	1	1		1	1		1	1		1	1	
	direktori asetäitja õppealal		1		2	1	1		1	1		1	1			1	1947.a direktori asetäitjad
	direktori asetäitja administratiiv-majandusalal	1					1			1			1			1	
	direktori asetäitja kursuste ja ettevalmistusosakonna alal												1			1	
	marksismi-leninismi kateedri juhataja	4	1		1	1	1		1	1		1	1			1	1946.a kateedrite juhatajad, ei ole täpsemalt lahti kirjutatud
	ajaloo kateedri juhataja		1		1	1	1		1	1		1	1			1	
	majandusteaduste kateedri juhataja		1		1	1	1					1	1			1	
	kirjanduse ja keeleteaduse kateedri juhtaja				1		1			1			1			1	
	dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri juhataja					1	1		1	1		1	1			1	
	ühiskonnateaduste kateedri juhataja								1	1							
	sõjalise ettevalmistuse juhataja															1	
	vanemõpetajad										20						19

NLKP KK ja Kõrgema Parteikooli kaugõppe osakonna Eesti konsultatsioonipunkt		õpetajad																	
											8							12	
Polittöötajad	ENSV SM	tuletõrje valitsuse poliitosakonna ülem						1			1								
		Eesti Raudtee miilitsaosakonna ülema asetäitja poliitalal	1				1												
		Eesti Veebasseini miilitsaosakonna ülema asetäitja poliitalal	1				1												
		vangilaagrite poliitosakonna ülem				1		1											
		vangilaagrite poliitosakonna ülema asetäitja				1		1											
	ENSV SM Miilitsavalitsus	poliitosakonna ülem	1			1		1			1			1		1	1		1952. ülema asetäitja-ühtlasi poliitosakonna ülem;s
		poliitosakonna ülema asetäitja																	
		Tallinna linna miilitsavalitsuse poliitosakonna ülem									1					1		1950.a ja 1952.a Tallinna linna miilitsavalitsuse ülema asetäitja poliitalal	
		oblastite miilitsavalitsuste ülemate asetäitjad poliitalal												3					
	ENSV SM Tallinna Miilitsakool	asetäitja poliitalal	1			1		1			1			1		1			
	NSVL Sise-ministeeriumi kombinaat nr 7	poliitosakonna ülem				1													
		poliitosakonna ülema asetäitja				1													
	NSVL SMi Parandus-töölaager ja Ehituse 907 Valitsus	poliitosakonna ülem						1	1										
ENSV Sõjakomissariaat	sõjakomissari asetäitja poliitalal	1			1		1			1						1			
ENSV Välis-ministeerium	poliitosakonna juhataja				1														
ENSV Põllumajandus-ministeerium	poliitsektori ülem									1			1		1		1		

	poliitsektori ülema asetäitja massilise parteitöö alal										1			1				
	poliitsektori ülema abi komsomolitöö alal										1			1				
	poliitsektori ülema abi naistöö alal										1			1				
	Poliitsektori vastutav instruktorid massilise parteitöö alal										3			3				
	poliitsektori instruktorid											4						
	Masina- maaparandusjaamade direktorite asetäitjad poliitalal										8						8	
Masina- traktorijaamade poliitosakonnad	ülemad	24			24			39			56			65			69	1946.a-1949.a MTJ direktorite asetäitjad poliitalal
	asetäitjad massilise parteitöö alal										56						69	
	ülemate abid komsomoli alal											56					69	
	ülemate abid naistöö alal											56					69	
	ajalehtede toimetajad										56						69	
	asetäitjad poliitalal																19	
	oblastivalitsuste poliitsektorite ülemad													3				
ENSV SM Maanteede valitsus	poliitosakonna ülem																	
	poliitosakonna ülema asetäitja																	
	teemasinajaamade ülemate asetäitjad poliitalal										1							
Eesti Raudteevalitsus	poliitosakonna ülem- teedeülema asetäitja						1	1		1	1		1	1				1952.a poliitosakonna ülem;
	poliitosakonna ülema asetäitja						1	1		1	1		1	1				
	poliitosakonna ülemas abi naistöö alal													1				
	poliitosakonna sektorite juhatajad							2			2			2				
	poliitosakonna instruktorid							11			11							
	Tallinna, Tartu ja Pärnu raudtee poliitosakondade juhatajad/ülemad						3	3		3	3		3	3			3	
	Tallinna, Tartu ja Pärnu raudtee poliitosakondade ülemate asetäitjad							3			3						3	

Poliitöötajad

	teedistantside ülemate asetäitjad poliitalal						7			7							
	Raudtee jaoskondade poliitosakondade instruktorid							20			20						
Eesti Merelaevandus	poliitosakonna ülem	1	1		1		1	1		1	1		1	1		1	
	poliitosakonna ülema asetäitja									1			1				
	poliitosakonna lektor									1							
	Poliitosakonna ülema abi komsomoli alal	1			1			1		1							
	poliitosakonna vaneminspektor	1			1			1		3							1950.a poliitosakonna instruktorid
	parteikabineti juhataja									1							
	poliitosakonna instruktorid	2				2		3									
	välissõidu laevade kaptenite abid poliitalal	13	14		14		8	8		9	9		9	9			
	puksiir <i>Peresvet</i> kapteni abi poliitalal										2			2		1	1952. a rannasõidu- ja puksiirlaevade <i>Peresvet</i> ja <i>Mars</i> kaptenite abid poliitalal
	reservis olevate välissõidu laevade kaptenite abid poliitalal												2				
Tallinna Merekool	ülema asetäitja poliitalal							1			1			1		1	
Pärnu merekool	ülema asetäitja poliitalal							1			1						1949.a ülema asetäitja kultuur-massilise ja kasvatusalal
NSVL MN j.a Tsiviilõhulaevastiku Peavalitsuse Eesti Üksik Lennugrupp	ülema asetäitja poliitalal							1			1					1	
Eesti Vabariiklik Tööjõureservide Valitsus	ülema asetäitja massilise poliitöö alal	1					1	1		1	1		1	1			
	tööstuskoolide ja vabriktehaaste koolide direktorite asetäitjad poliitkasvatuse alal					23		15			7						
ENSV Metsa- ja Paberitööstuse ministeerium	metsatööstuskeskuste direktorite asetäitjad poliitalal										6			6			6
	metsaparvetuskontori ülemate asetäitjad poliitalal										2			2			

	Narva Põlevkiviümbert õõtlemise Kombinaat	poliitosakonna ülem									1	1		1	1			1		
		Poliitosakonna parteikabineti sekretär										1								
		poliitosakonna ülema asetäitja komsomoli alal										1								
		poliitosakonna instruktor arvestuse alal										1								
	NSVL Sõetööstuse ministeeriumi 32. Üksik Sõjaväestatud Mäe-päästesalk	asetäitja poliitalal										1			1				1	
KOKKU			356	22	0	330	30	28	154	151	32	356	153	34	181	0	2	136	348	

Lisa 8. Trükiajakirjandusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/organisatsioon		Ametikoht	1946	1947		1949		1950		1952		1953		Märkused	
			EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK		
			P	P	A	P	P	A	P	P	A	P	P	A	A
Ajalehed	Rahva Hääl	toimetuse kolleegiumi koosseis		*	*	*	*		*	*	*	*	*	*	*
		(vastutav) toimetaja	1	1		1		1	1		1	1	1		1
		(vastutava) toimetaja asetäitjad	2		2	2			2				2		2
		vastutav sekretär	1		1	1			1			1			1
		osakondade juhatajad	9			4	5		6		7		7		8
	Sovetskaja Estonia	toimetuse kolleegiumi koosseis		*	*	*	*		*	*	*	*	*	*	*
		(vastutav) toimetaja	1	1		1		1	1		1	1	1		1
		(vastutava) toimetaja asetäitja	2		2	2			2				2		2
		vastutav sekretär	1		1	1			1			1			1
		osakondade juhatajad	7			4	3		6		7		7		8
	Eesti Raudteelane	(vastutav) toimetaja	1			1		1	1		1	1			1952.a Eesti Raudteevalitsuse alluvuses
		(vastutava) toimetaja asetäitja	2			2			2						
		vastutav sekretär	2												
	Želeodorožnik Estonii	toimetaja										1	1		1952.a Eesti Raudtee valitsuse alluvuses
	Talurahvaleht	kolleegiumi koosseis		*	*	*	*		*	*	*				
		vastutav toimetaja	1			1			1		1				
		vastutava toimetaja asetäitja	1			1			1		1				
		vastutav sekretär	1			1			1		1				
		osakonna juhatajad	6			2	3		2		2				
	Sirp ja Vasar	toimetuse kolleegium		*	*	*	*		*	*	*	*	*	*	*
		vastutav toimetaja	1			1			1		1		1		1
		vastutava toimetaja asetäitja	1				1		1						
		vastutav sekretär	1				1		1						
	Noorte Hääl	kolleegiumi koosseis		*	*	*	*		*	*	*				1953.a alates ELKNÜ KK alluvuses
		(vastutav) toimetaja	1			1			1			1		1	
		(vastutava) toimetaja asetäitja	1						1			1			1
		vastutav sekretär	1												
		osakonna juhataja							1						
	Nõukogude Õpetaja	toimetuse kolleegium		*	*	*	*		*	*	*	*	*		

Ajalehed		(vastutav) toimetaja	1			1			1			1			1			1	1946.a ENSV Haridusministeeriumi alluvuses
		vastutav sekretär	1				1		1										
	Säde	(vastutav) toimetaja	1			1			1			1			1			1	1953.a alates ELKNÜ KK alluvuses
		vastutava toimetaja asetäitja	1																
		vastutav sekretär	1																
	Õhtuleht	vastutav toimetaja	1			1			1										
		vastutava toimetaja asetäitja	1																
		vastutav sekretär	1																
	Estonskii Morjak	(vastutav) toimetaja										1			1				1950.a alates Eesti Merelaevanduse alluvuses
Ajakirjad	linnaajalehed																		1947.a ajalehtede <i>Narva Tööline</i> ja <i>Postimees</i> toimetajad; 1949.a ajalehtede <i>Edasi</i> , <i>Narva Tööline</i> , <i>Kaevur</i> toimetajad ja ajalehe <i>Kaevur</i> toimetaja asetäitja.
		toimetajad	2			2			4			2						3	
	maakonnaajalehed/rajooniajalehed	toimetajad	9			10			10			37						39	
	oblastiajalehed	toimetajad													3				
		toimetaja asetäitjad													3				
		toimetuse kolleegium		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ajakirjad	Eesti Kommunist	(vastutav) toimetaja	1			1			1			1			1			1	Kuni 1952. aastani kandis nime <i>Eesti Bolševik</i>
		(vastutava) toimetaja asetäitja	1			1			1			2			1			1	
		vastutav sekretär	1			1			1			1			1			1	
		osakondade juhatajad	2			2			2			2			3			3	
		toimetaja asetäitja-bloknoodi „Abiks agitaatorile“ toimetaja										1			1			1	
	Nõukogude Naine	toimetuse kolleegium		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Kuni 1951. aasta novembrini kandis nime <i>Eesti Naine</i>
		(vastutav) toimetaja				1			1			1			1			1	
		(vastutava) toimetaja asetäitja							1			1			1			1	
	Looming	toimetuse kolleegium		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
		vastutav toimetaja	1			1			1			1			1			1	
		vastutava toimetaja asetäitja	1				1		1										
		vastutav sekretär							1										
	Pioneer	toimetuse kolleegium		*	*	*	*	*	*	*	*								1953.a alates ELKNÜ KK alluvuses
		(vastutav) toimetaja	1			1			1			1			1			1	

Ajakirjad		(vastutav) toimetaja asetäitja	1						1													
		vastutav sekretär	1																			
	Stalinlik Noorus	toimetuse kolleegium		*	*	*	*		*	*	*								1953.a alates ELKNÜ KK alluvuses			
		(vastutav) toimetaja				1				1			1			1						
		(vastutava) toimetaja asetäitja								1												
	Stalinskaja Molodjož	(vastutav) toimetaja									1				1			1	1953.a alates ELKNÜ KK alluvuses			
	Kehakultuur	kolleegiumi koosseis		*	*	*	*		*	*	*		*	*	*	*						
																				1946.a ENSV MN j.a Kehakultuuri-ja Spordi Komitee alluvuses; 1953.a alates ENSV Tervishoiuministeeriumi alluvuses		
		(vastutav) toimetaja	1				1				1			1			1		1			
	Nõukogude Kool	vastutava toimetaja asetäitja	1					1			1											
		kolleegiumi koosseis		*	*	*	*		*	*	*		*	*	*	*	*					
	Pilt ja Sõna	(vastutav) toimetaja	1				1				1			1			1			1	1946.a ENSV Haridusministeeriumi alluvuses	
		kolleegiumi koosseis		*	*	*	*															
		toimetaja					1										1			1	1953.a nomenklatuuris kuulub <i>Rahva Hääle</i> toimetuse alla	
	Nõukogude Põllumajandus	vastutava toimetaja asetäitja					1															
		vastutav toimetaja	1																			
Üleliiduliste ajalehtede kirjasaatjad			1			1			1	1			1									
			1			1			1	1			1									
KOKKU			9	2	0	7	3		2	11	0		0	7	0		0	6	0	0	5	1

Lisa 9. Kirjastamisega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949		1950			1952		1953			Märkused				
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	A	EK(b)P KK	A	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	A	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	A	EKP KK		A			
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A	P	A		P	A		
ENSV MN j.a Kirjanduse-ja Kirjastusajade Peavalitsus	juhataja	1	1		1		1	1		1	1		1	1					
	juhataja asetäitja	1			1			1			1			1					
	eeltsensuuri osakonna juhataja													1					
	järeeltsensuuri osakonna juhataja													1					
	kaadri-ja eriosakonna juhataja	1				1													
	tsensorid	8			7			6			6			7					1947.a ajalehtede (5), raadiosaadete ja ajalehe Sirp ja Vasar (1) ja Poliitilise Kirjanduse kirjastuse (1) tsensorid; 1949.a ajalehtede (4), raadiosaadete ja ajalehe Sirp ja Vasar (1) ja Poliitilise Kirjanduse kirjastuse (1) tsensorid; 1952.a ajalehtede ja ajakirjade (4), poliitilise kirjanduse (1), raadiosaadete (2) tsensorid
	raamatukogude osakonna juhataja													1					
	repertuaari ja kunsti osakonna juhataja													1					
	oblastivalitsuste juhatajad													2					
ENSV SM Sõjaliste ja Riiklike Saladuste Trükis Hoidmise Valitsus (11.valitsus)	juhataja															1		ENSV GLAVLIT	
ENSV MN j.a Riiklik Kirjastuskeskus	direktor	1			1			1											
	direktori asetäitja	1			1														
	kaadriosakonna juhataja	1			1														
	Polügraafiatööstuse Peavalitsuse ülem	1			1			1											
	Polügraafiatööstuse Peavalitsuse peainsener	1				1			1										
ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsus	kolleegium								*		*	*							
	juhataja/ülem							1		1	1		1	1					
	ülema asetäitja							3			1			1					
	ülema asetäitja-ühtlasi tootmisosakonna ülem										1			1					

ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsus	eri-ja kaadriosakonna juhataja							1			1						
	kirjastuste osakonna juhataja										1						
	raamatukaubanduse osakonna juhataja										1						
	oblastivalitsuste juhataja												3				
	Polügraafiatööstuse trusti direktor						1			1			1				1949.a <i>Estpoligrafprom</i> direktor
	Polügraafiatööstuse Trusti direktori asetäitja							1			1						1949.a <i>Estpoligrafprom</i> direktori asetäitja- peainsener
	<i>Estpoligrafsnab</i> direktor							1									
	Raamatukaubanduse Vabariikliku Kontori direktor							1			1						1949.a <i>Estknigtorg</i> direktor
ENSV Kultuuriministeeriumi Kirjastuse ja Polügraafiatööstuse Peavalitsus	juhataja															1	
Kirjastus Poliitiline Kirjandus	direktor	1			1												
	peatoimetaja	1			1												
Kirjastus Pedagoogiline Kirjastus	direktor	1			1												
	peatoimetaja	1			1												
Kirjastus Teaduslik Kirjandus	direktor	1			1												
	peatoimetaja	1			1												
Kirjastus Ilukirjandus ja Kunst	direktor	1			1												
	peatoimetaja	1			1												
Rakendustrükiste Kirjastus	direktor	1			1												
Eesti Riiklik Kirjastus	direktor							1			1			1			1949.a-1952.a allus ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsusele, 1953. aastast ENSV Kultuuriministeeriumi Kirjastuse ja Polügraafiatööstuse Peavalitsuse alluvuses.
	direktori asetäitja							1			2						1949.a direktori asetäitja toimetamise alal
	peatoimetaja										1			1			1
	peatoimetaja asetäitja										1						
	poliitilise kirjanduse toimetuse juhataja							1			1			1			1
	pedagoogilise kirjanduse toimetuse juhataja							1									

Eesti Riiklik Kirjastus	tehnilise kirjanduse toimetuse juhataja							1			1			1				
	teadusliku kirjanduse toimetuse juhataja							1			1							
	ilukirjanduse toimetuse juhataja							1			1			1				
	kunstilise toimetuse juhataja											1						
	põllumajandusliku kirjanduse toimetuse juhataja							1			1			1				
	laste-ja noorsookirjanduse toimetuse juhataja										1			1				
	üldhariduslike koolide õpikute toimetuse juhataja										1			1				
	tehnikumide õpikute toimetuse juhataja										1			1				
	populaarteadusliku kirjanduse toimetuse juhataja										1			1				
	marksismi-leninismi klassikute teoste toimetuse juhataja													1			1	
Ajalehtede-Ajakirjade Kirjastus																		1946.a-1947.a allus ENSV MN j.a Riiklikule Kirjastuskeskusele; 1949. aastast alates ENSV MN j.a Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsusele; 1953. aastast ENSV Kultuuriministeeriumi Kirjastuse ja Polügraafiatööstuse Peavalitsuse alluvuses.
	direktor	1			1			1			1			1			1	
	direktori asetäitja	1				1												
KOKKU		25	1	0	22	2	1	23	5	2	26	6	2	33	0	0	2	4

Lisa 10. Kino, raadio ja telegraafia seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/ organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949		1950		1952		1953		Märkused				
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK					
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	P		A	P	A	
ENSV Kinematograafia ministeerium	kolleegium							*	*	*	*	*					
	minister	1	1		1		1	1		1		1					
	ministri asetäitjad	2			1		2			2		2					
	kaadri-ja eriosakonna juhataja	1			1												
	oblasti valitsuste ülemad											3					
ENSV Kultuuriministeeri umi Kinematograafia Peavalitsus	juhataja															1	
Filmide Paljundamise ja Laenutamise Peavalitsuse Glavkinoprokat Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1			1		1		1		1		1			1	1946.a-1952.a ENSV Kinematograafia ministeeriumi alluvuses; 1953. aastast alates ENSV Kultuuriministeeriumi Kinematograafia Peavalitsuse alluvuses
	juhataja asetäitja	1															
	kaadriosakonna juhataja	1															
Tallinna Kinostuudio	direktor								1		1		1			1	1950.a-1952.a ENSV Kinematograafia ministeeriumi alluvuses; 1953. aastast alates ENSV Kultuuriministeeriumi Kinematograafia Peavalitsuse alluvuses
ENSV MN j. a Raadio- informatsiooni Komitee	esimees/juhataja	1	1		1		1		1		1		1			1	1946.a-1949.a ENSV MN j.a Raadiokomitee; 1953.a ENSV Kultuuriministeeriumi Raadioinformatsiooni Peavalitsus
	esimehe/juhataja asetäitja	1			1		1		1		1		1			1	
	kunstiline juht						1		1		1		1				
	poliitsaadete vastutav toimetaja	1			1		1		1		1		1			1	
	noorsoosaadete vastutav toimetaja								1								
	soomekeelsete saadete vastutav toimetaja								1								
	välismaistele raadiokuulajatele määratud raadiosaadete toimetuse peatoimetaja											1				1	
	kirjanduslike ja draamasaadete osakond								1								
	muusikaliste saadete toimetuse vastutav toimetaja								1			1				1	
	raadiolavastuste toimetuse vastutav toimetaja								1								

ENSV MN j. a Raadio- informatsiooni Komitee	päevauudiste toimetuse vastutav toimetaja										1										
	vanemdirektor										1										
	saatesektori ülem											1									
	tehnilise osakonna ülem											1									
	kaadriosakonna juhataja	1				1			1			1									
	oblastikomiteede esimehed													2							
ENSV Telegraafi Agentuur	(vastutav) juhataja	1	1		1		1		1		1		1	1			1				
	(vastutava) juhataja asetäitja	2			2			1			1			1				1			
	toimetuse juhataja välismaa jaoks	1			1																
KOKKU		15	3	0	11	1	3		10	1	3		18	3	3		18	1	0	4	6

Lisa 11. Kultuuri ja teadusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/ organisatsioon	Ametikoht	1946	1947				1949			1950			1952		1953				Märkused
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK					
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A	P	P	P	A	P	A	
ENSV MN j.a Kultuurhariduslike Asutuste Komitee	komitee koosseis												*	*					
	esimees	1	1		1		1	1		1	1		1	1					
	esimehe asetäitjad	2			2			2			2			2					
	kaadri-ja õppeasutuste osakonna juhataja	1			1														
	oblasti osakondade juhatajad													3					
	Loengute Keskbüroo direktor									1									
Riikliku Raamatukogu	direktor	1			1			1			1							1	1946.a-1950.a ENSV MN j.a Kultuurhariduslike Asutuste Komitee alluvuses; 1953. a ENSV Kultuuriministeeriumi Kultuurhariduslike Asutuste Peavalitsuse alluvuses
Tallinna Riikliku Loodusteaduste Muuseumi direktor	direktor	1																	ENSV MN j.a Kultuurhariduslike Asutuste Komitee alluvuses
ENSV Kultuuri- ministeeriumi Kultuurhariduslike Asutuste Peavalitsus	juhataja																1		
ENSV MN j.a Kunstide Valitsus	kolleegium												*	*					
	ülem/juhataja	1	1		1		1	1		1	1		1	1					
	ülema/juhataja asetäitjad	1			1			2			2			2					
	juhataja asetäitja- teatrite osakonna juhataja	1			1														
	vaatemängude ja repertuaari kontrolli osakonna juhataja	1			1														
	kaadriosakonna juhataja	1			1						1								
	oblastite osakondade juhatajad													3					
	Rahvaloomingu	1			1														

	Keskmaja direktor																	
ENSV Kultuuri- ministeeriumi Kunste Peavalitsus	juhataja																1	
ENSV MN j. a Arhitektuuri Valitsus	juhataja/ülem	1	1		1		1	1		1	1		1	1				
	juhataja/ülema asetäitja	2			2			2			2			2			2	
	linna peaarhitekt Tallinna linna TSN täitevkomitee juures			1		1		1		1	1		1	1			1	
	kaadriosakonna juhataja	1				1												
ENSV Kultuuri- ministeerium	kolleegium													*	*	*	*	
	minister													1			1	
	ministri esimene asetäitja																1	
	ministri asetäitjad																2	
Eesti Nõukogude Kirjanike Liit	esimees						1	1		1	1		1	1		1	1	
	esimehe asetäitja										1			1				
	sekretär										1			1			1	
Eesti Nõukogude Kunstnike Liit	esimees							1			1			1			1	
	esimehe asetäitja										1							
	sekretär										1			1				
Eesti Nõukogude Heliloojate Liit	esimees							1			1			1			1	
	esimehe asetäitja										1			1				
	sekretär										1			1				
Eesti Nõukogude Arhitektide Liit	esimees							1			1			1			1	
	esimehe asetäitja										1							
	sekretär										1			1				
Estonia	direktor	1			1			1			1			1			1	1946.a-1949.a ENSV MN j.a Kunstide Valitsuse alluvuses; 1953.a alates ENSV Kultuuriministeeriumi Kunste Peavalitsuse alluvuses
	pealavastaja										1			1			1	
Draamateater	direktor																	1946.a ja 1947.a direktor ja kunstiline juht ühes isikus; 1946.a-1949.a ENSV MN j.a Kunstide Valitsuse alluvuses; 1949.a nomenklatuuris kandis nime „Uus Teater“; 1952. V. Kingissepa nimeline Tallinna Riiklik Draamateater; 1953.a alates ENSV Kultuuriministeeriumi Kunstide Peavalitsuse alluvuses
	pealavastaja	1			1			1			1			1			1	

Vene Draamateater	direktor							1				1				1		1949.a ENSV MN j.a Kunstide Valitsuse alluvuses; 1953.a alates Kultuuriministeeriumi Kunstide Peavalitsuse alluvuses
	pealavastaja											1				1		
Vanemuine	direktor	1			1			1				1				1		1946.a ja 1947.a direktor ja kunstiline juht ühes isikus; 1946.a -1949.a ENSV MN j.a Kunstide Valitsuse alluvuses; 1953.a alates ENSV Kultuuriministeeriumi Kunstide Peavalitsuse alluvuses
	pealavastaja											1				1		
Riiklik Noorsooteater	direktor ja kunstiline juht	1			1													1946.a-1947.a ENSV MN j.a Kunstide Valitsuse alluvuses.
ENSV Teatriühing	esimees													1			1	
Eesti Riiklik Filharmoonia	direktor	1			1			1				1				1		1947.a direktor ja kunstiline juht ühes isikus; 1946.a - 1949.a ENSV MN j.a Kunstide Valitsuse alluvuses; 1953.a alates ENSV Kultuuriministeeriumi Kunstide Peavalitsuse alluvuses
	pealavastaja	1			1			1				1				1		
ENSV Teaduste Akadeemia	president	1	1		1		1	1		1		1		1	1		1	
	asepresidendid	2	2		2		2	2		2				2			2	
	akadeemik- sekretär	1	1		1		1	1		1				1			1	
	osakondade akadeemik- sekretärid	4			4			4				3				3		
	teaduslik sekretär	1			1			1										
	ajakirja vastutav toimetaja	1			1													
	kaadriosakonna-ja erigrupi juhataja	1			1			1			1							1950.a kaadriosakonna juhataja
	eriosakonna juhataja										1							
	õiguse sektori juhataja										1							
	Teaduslike Uurimisinstituutide direktorid	15			15			12			13	2		13		2	13	1950.a Ajaloo Instituudi osas kuulub 2 kohta EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri; 1953.a Ajaloo ja Majanduse Instituutide direktorid kuulusid ka NLKP KK arvestusnomenklatuuri
	muuseumide direktorid	2																Geoloogiamuuseum ja Zooloogiamuuseum
Ajaloomuuseum	direktor	1			1			1			1							ENSV Teaduste Akadeemia alluvuses
Eesti Rahva Muuseum	direktor	1				1			1			1						ENSV Teaduste Akadeemia alluvuses
Riiklik Kirjandusmuuseum	direktor	1				1			1			1						ENSV Teaduste Akadeemia alluvuses
ENSV Poliitiliste ja	esimees							1			1			1			1	

Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühing	esimehe asetäitja							1				1			1			1		
	vastutav sekretär							1				1			1					
	oblastivalitsuste juhatajad														3					
KOKKU		53	8	0	48	3	9	47	2	6	59	7	6	60	2	4	48	1		

Lisa 12. Haridusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/ organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949		1950			1952		1953		Märkused					
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK							
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	P	A		P	A			
ENSV Haridus- ministeerium	kolleegium									*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	minister	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1		1		
	ministri asetäitja	2	1	1	3												3		1953.a ministri esimene asetäitja (1), ministri asetäitjad (2)
	ministri asetäitja üldkõsimuste alal						1	1			1			1					
	ministri asetäitja kaadrialal	1						1			1			1					
	tehnikumide osakonna ülem	1				1													
	keskkoolide ja mittetäielike keskkoolide valitsuse/osakonna ülem	1				1			1					1				1	1946.a alg- ja keskkoolide valitsus;1952.a alg- ja keskkoolide valitsus; 1953.a koolide valitsuse ülem
	kõrgemate ja eri- keskõppeasutuste osakonna ülem																	1	1953.a kõrgemate õppeasutuste ja pedagoogiliste koolide osakonna juhataja
	sõjaosakonna ülem	1				1													1946.a sõjalise ettevalmistuse osakond
	kaadrivalitsuse ülem																	1	
	linnade haridusosakondade juhatajad	3				2				4		5						1	1947. Tallinna ja Tartu haridusosakondade juhtajad; 1949.a Tallinna linnarajoonide haridusosakondade juhatajad; 1953.a ainult Tallinna haridusosakonna juhataja
	maarajoonide haridusosakondade juhatajad	11					13		17			39							1946.a maakondade haridusosakondade juhatajad; 1947.a ja 1949.a maakondade ja linnade haridusosakondade juhatajad koos
	oblasti osakondade juhatajad														3				
	ENSV Vabariikliku Õpetajate Täiendusinstituudi direktor						1												
	Õpetajate Seminaride direktorid						4												
Tallinna Polütehniline Instituut	direktor	1	1			1		1		1	1		1	1	1		1		1946.a-1953.a NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumi alluvuses
	direktori asetäitja teadusliku ja õppetöö alal	1	1			1		1			1			1			1		1950.a alates asetäitja õppetöö alal
	direktori asetäitja teadusliku töö alal										1			1			1		
	Marksismi-leninismi kateedri juhataja	1	1			1		1		1	1		1	1			1	1	

Tallinna Polütehniline Instituut	Marksismi-leninismi kateedri õpetajad/õppejõud									8			8			8		
	kaadriosakonna juhataja/ülem	1			1			1			1							
	poliitökonoomia kateedri juhataja	1	1		1		1	1		1			1			1	1	
	poliitökonoomia kateedri õpetajad/õppejõud									5			4				4	
	Nõukogude õiguse kateedri juhataja						1	1		1								
	teaduskondade dekaanid					3		1	3		2	4						
Tartu Riiklik Ülikool	rektor	1	1		1		1	1		1		1	1	1		1		1946.a-1953.a NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumi alluvuses
	prorektor teadusliku töö alal	1	1		1		1	1		1			1			1		
	prorektor õppetöö alal	1			1		1	1		1			1			1		
	prorektor kaugõppe alal	1			1			1		1								1947.a prorektor mittestatsionaarse õppetöö alal
	kaadriosakonna juhataja/ülem	1			1			1			1							
	Marksismi-leninismi kateedri juhataja	1	1		1		1	1		1		1	1	1		1		
	marksismi-leninismi kateedri õpetajad/õppejõud					5				9			9			8		1947.a dotsendid
	poliitökonoomia kateedri juhataja	1	1		1		1	1		1		1	1	1		1		
	poliitökonoomia kateedri õpetajad/õppejõud					1				3			7			5		1947.a dotsent
	Dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri juhataja				1		1	1		1		1	1	1		1		
	Dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri õpetajad/õppejõud					1				3			2			3		1947.a dotsent
	Üldajaloo kateedri juhataja				1			1		1						1		
	Eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedri juhataja				2			1		1								1947.a eraldi kirjanduse kateeder ja rahvaluule kateeder; 1949.a kirjanduse kateeder
	Loogika ja psühholoogia kateedri juhataja							1		1								
	Geneetika ja darvinismi kateedri juhataja							1		1								
	NSVL ajaloo kateedri juhataja		1		1		1	1		1			1			1		

	Eesti ajaloo kateedri juhataja		1		1		1	1										
	Riigi ja õiguse ajaloo kateedri juhataja		1		1		1	1			1							
	Rahvusvahelise ja avaliku õiguse kateedri juhataja		1		1		1	1										
	Administratiivõiguse kateedri juhataja		1		1		1	1										
	Tsiviilõiguse ja protsessi kateedri juhataja		1		1		1	1			1							
	Kriminaalõiguse ja protsessi kateedri juhataja		1		1		1	1		1	1							
Tartu Riiklik Ülikool	Agraar- ja kolhoosiõiguse kateedri juhataja		1		1		1	1										
	Riigiõiguse kateedri juhataja		1		1			1			1							
	Ajaloo-ja keeleteaduse teaduskonna dekaan					1		1			1							
	Juriidilise teaduskonna dekaan					1		1			1							
	Kehakultuuri teaduskonna dekaan					1		1			1							1947.a sõjalis-kehakultuuri
	Loodusteaduste teaduskonna dekaan					1		1			1							1947.a loodusteaduste-matemaatika; 1949.a bioloogia-geograafia
	Arstiteaduskonna dekaan					1			1			1						
	Loomaarstiteaduskonna dekaan					1			1			1						
	Põllumajandusteaduskonna dekaan					1			1			1						
	Metsatehnika teaduskonna dekaan								1			1						
	Matemaatikateaduskonna dekaan								1									
Tallinna Pedagoogiline Instituut	direktor							1			1			1	1		1	Kuni 1952.aastani Tallinna Õpetajate Instituut
	direktori asetäitja õppe-ja teadusliku töö alal							1			1			1			1	1949.a direktori asetäitja õppe-ja kasvatustöö alal
	marksismi-leninismi aluste kateedri juhataja							1			1			1			1	
	Marksismi-leninismi aluste kateedri õpetajad										3			4			6	1953.a õppejõud
Tartu Õpetajate Instituut	direktor							1			1			1			1	1952. Tartu Pedagoogiline Instituut
	direktori asetäitja õppe-ja teadusliku töö alal							1			1			1			1	1949.a direktori asetäitja õppe-ja kasvatustöö alal

Tartu Õpetajate Instituut	Marksismi-leninismi kateedri juhataja							1				1				1			1	
	Marksismi-leninismi kateedri õpetajad											2				3			3	
Tallinna Riiklik Konservatoorium	direktor	1	1		1		1	1				1				1			1	
	direktori asetäitja teadusliku ja õppetöö alal	1			1			1				1				1			1	
	Marksismi-leninismi kateedri juhataja	1	1		1		1	1		1		1		1		1		1	1	
	marksismi-leninismi kateedri õpetajad/õppejõud											1				1			1	
Tartu Riiklik Kunstiinstituut	direktor	1	1		1		1	1				1								
	direktori asetäitja	1			1			1				1								
	marksismi-leninismi aluste kateedri juhataja	1	1		1		1	1		1		1								
	Marksismi-leninismi aluste kateedri õpetaja											1								
Tallinna Riiklik Tarbekunsti Instituut	direktor	1	1		1		1	1				1								
	direktori asetäitja teadusliku ja õppetöö alal	1			1			1				1								
	Marksismi-leninismi kateedri juhataja	1	1		1		1	1		1		1								
	Marksismi-leninismi kateedri õpetajad											2								
ENSV Riiklik Kunstiinstituut	direktor														1			1	1	
	direktori asetäitja õppe-ja teadusliku töö alal														1				1	
	Marksismi-leninismi kateedri juhataja													1		1		1	1	
	Marksismi-leninismi kateedri õppejõud														3				2	
Eesti Riklik Teatriinstituut	direktor	1	1		1		1	1												
	direktori asetäitja	1			1			1												

Eesti Riklik Teatriinstituut	Marksismi-leninismi aluste kateedri juhataja		1		1		1	1										
Eesti Põllumajanduse Akadeemia	rektor											1	1	1		1		
	prorektor õppe-ja teadusliku töö alal												1			1		
	Marksismi-leninismi kateedri juhataja												3		1	1		1952. ei ole lahti kirjutatud, milliste kateedrite juhatajad ja õpetajad
	marksismi-leninismi kateedri õpetajad/õppejõud												5			6		
	Poliitilise ökonomia kateedri juhataja														1	1		
	Poliitilise ökonomia kateedri õpetajad/õppejõud															3		
KOKKU		44	27	1	45	36	29	72	12	11	129	10	10	83	8	7	82	4

Lisa 13. Tööstusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949			1950			1952		1953				Märkused		
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK		EKP KK				
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A	P	P	A	P		A	
ENSV Kohaliku Tööstuse ministeerium	minister	1	1		1		1	1											
	ministri asetäitja	2			3			3											
	ministri asetäitja kaadrialal	1																	
	Tekstiilitööstuse peavalitsuse juhataja	1			1			1											
	metallitööstuse peavalitsuse juhataja	1			1			1											1950. a nimekirjast alates ENSV Kohaliku-, Põlevkivi-ja Keemiatööstuse ministeeriumi metallitöötlemise peavalitsus
	Kergetööstuse peavalitsuse juhataja	1			1			1											
	varustus-turustuse peavalitsuse juhataja	1			1			1											
	Teadusliku Uurimise ja Projekteerimise Instituudi direktor							1											
ENSV Kergetööstuse ministeerium	minister								1	1		1	1						
	ministri asetäitjad								1	3		1	3						
	Tekstiilitööstuse peavalitsuse juhataja									1			1						
	Kergetööstuse peavalitsuse juhataja									1			1						
	Varustuse peavalitsuse juhataja									1			1						
	Teadusliku Uurimisinstituudi direktor									1									
	Teadusliku Uurimisinstituudi direktori asetäitja																		
ENSV Kerge-ja Toiduainetööstuse ministeeriumi	Tekstiili-ja Kergetööstuse peavalitsuse juhataja																1		
Kreenholmi Manufaktuur	direktor	1	1		1		1	1		1	1		1	1	1		1		
	peainsener	1				1			1			1							
	direktori asetäitja																		
	direktori abi kaadrialal																		

Kreenholmstroi Ehitustrust nr.14	direktor/juhataja						1			1			1			1		1953.a NSVL Kerge-ja Toiduainetööstuse ministeeriumi ehitustrust nr.14
Balti Manufaktuur	direktor	1			1		1			1			1			1		
	peainsener																	
	direktori asetäitja																	
	direktori abi kaadrialal																	
Pärnu Linavabrik	direktor	1			1		1			1								
Tekstiilivabrik 1. detsember	direktor	1			1		1			1								
Nahakombinaat Kommunaar	direktor	1			1		1			1								1947.a ja 1949.a Nahakombinaat Union
ENSV Kohaliku-, Põlevkivi-ja Keemiatööstuse ministeerium	kolleegium											*	*	*	*	*	*	
	minister	1	1		1		1		1	1		1	1		1			1946.a-1949.a ENSV Põlevkivi-ja Keemiatööstuse ministeerium
	ministri asetäitjad	2			3		3			4			4			3		
	ministri asetäitja kaadri alal	1																
	Põlevkivitootmise valitsuse juhataja	1			1		1			1			1				1	1949. põlevkivi-, fosforiidi-ja turbatootmise valitsuse ülem; 1950.a alates põlevkivi-ja keemiatööstuse peavalitsuse juhataja/ülem
	Põlevkivi ümbertöötlemise valitsuse juhataja	1			1		1											
	Turbatootmise valitsuse juhataja	1			1		1			1			1				1	1949.a trusti „Eesti Turbatööstused“ ülem; 1952.a turbatööstuse peavalitsuse ülem; 1953.a kohaliku küttetööstuse peavalitsuse ülem
	Kapitaalehituse valitsuse juhtaja	1					1			1			1				1	
	Teadusliku Uurimisinstituudi direktor	1											1					
	Teadusliku Uurimisinstituudi direktori asetäitja																	
	Varustuse ja turustuse peavalitsuse ülem									1			1					
	Metallitöötlemise peavalitsuse juhtaja									1			1				1	
	Rajoonitööstuse valitsuse juhataja									1			1				1	
	kaadriosakonna ülem									1								
	kaevanduse Kütte-Jõu direktor	1			1		1			1								

ENSV Kohaliku-, Põlevkivi- ja Keemiatööstuse ministeerium	kaevanduse <i>Kütte-Jõu</i> peainsener							1			1						
	Eri taastamis- montaažitrusti juhataja						1			1							
	Eri taastamis- montaažitrusti peainsener							1			1						
Kiviõli Põlevkivikeemiates	direktor	1			1		1			1			1			1	
	peainsener						1			1							
Põlevkivitööstuse kombinaat <i>Kohtla</i>	direktor	1			1		1			1						1	1950.a ENSV Kohaliku-, keemia- ja põlevkivitööstuse ministeeriumi Kohtla põlevkivikeemiakombinaat
	peainsener							1			1						
Kohtla-Järve Põlevkivitöötlemise Kombinaat	juhataja/ülem	1	1		1		1			1		1	1	1	1	1	1946.a NSVL Söetööstuse ministeeriumi „Eesti Põlevkivi“ kombinaadi alluvuses olev „Kohtla- Järve“ trust; 1947.a NSVL Läänerajoonide Kivisöetööstuse ministeeriumi kombinaadi „Eesti Põlevkivi“ alluvuses olev Kohtla- Järve trust; 1949.a NSVL Naftatööstuse mini
	peainsener						2			1					1		
	ülema asetäitja										1						
	tehnikumi direktor						1			1							
Narva Põlevkivitöötlemise Kombinaat	ülem/juhataja								1	1		1	1			1	
	peainsener									1						1	
Riiklik Liidu Masinaehitustehas Ilmarine	direktor	1			1		1			1			1				1952.a NSVL Raskemasinaehitustööstuse ministeeriumi masinaehitustehas <i>Ilmarine</i>
	peainsener				1			1			1						
NSVL Keemiatööstuse Ministeeriumi Maardu Keemiakombinaat	direktor	1			1		1			1			1		1	1	1946.a-1950.a Tööstuskombinaat <i>Eesti Fosforiit</i>
	peainsener						1				1						
	Ehitustrusti juhataja															1	
Eesti Põlevkivi	ülem	1	1		1		1		1	1		1	1	1		1	1947.a NSVL Läänerajoonide kivisöetööstuse ministeeriumi kombinaat; 1949.a alates NSVL Söetööstuse ministeeriumi kombinaat
	peainsener-ülema asetäitja	1	1		1		1		1	1		1	1			1	

Eesti Põlevkivi	ülema asetäitjad	2				2		2			5			5			2		1946.a ülema asetäitja ja ülema asetäitja töölisvarustuse alal
	juhtivate kaadrite osakonna ülem	1			1			1			1								
	Käva-2 kaevanduse ülem						1				1			1				1	
	Käva-2 kaevanduse peainsener						1					1							
	Kukruse kaevanduse ülem						1				1			1				1	
	Kukruse kaevanduse peainsener						1					1							
	Viivikonna kaevanduse ülem						1				1			1				1	
	Viivikonna kaevanduse peainsener							1				1							
	Kaevanduse nr.2 ülem										1			1				1	
	Kaevanduse nr.2 peainsener											1							
	Kaevanduse nr.4 ülem																	1	
	Kaevanduse nr.6 ülem						1				1			1				1	
	Kaevanduse nr.6 peainsener						1					1							
	Kaevanduse nr.8 ülem										1			1				1	
	Kaevanduse nr.8 peainsener												1						
	Kaevanduse nr.10 ülem						1				1			1				1	
	Kaevanduse nr.10 peainsener						1					1							
	Tallinna Mäetehnikumi direktor							1				1							
Trust Eesti Põlevkiviehitus	juhataja	1	1		1		1		1		1		1	1			1		1946. ja 1947.a NSVL Küttetevõtete ministeeriumi alluvuses; 1949..a alates NSVL Söetööstuse ministeeriumi alluvuses
	peainsener	1			1		1		1		1		1	1			1		1953.a peainsener-juhataja asetäitja
	juhataja asetäitja	1				1					1								
	kaadriosakonna ülem	1			1														
	Töölisvarustuse valitsuse juhataja	1				1			1										1949.a Eesti Põlevkivi töölisvarustuse valitsuse juhataja
	Ehitusmontaaži valitsuste nr.1,2,3,4 ülemad	4				4													
NSVL Naftatööstuse ministeeriumi trust	ülem/juhataja	1			1		1		1		1		1	1			1		NSVL Naftatööstuse ministeeriumi trust <i>Gazslantsestroj</i>

<i>Põlevkivigaasi-ehitus</i>	peainsener-juhataja asetäitja	2					1	1		1	1	1	1				1	1946.a peainsener (1) ja ülema asetäitja (1); 1950.a peainsener-juhataja asetäitja ja juhataja asetäitja (EK(b)P KK arvestusnomenklatuuri)
	juhataja asetäitja									1								
ENSV Metsamajandusministeerium	kolleegiumi koosseis											*	*					
	minister	1	1		1		1	1		1		1	1					
	ministri asetäitja	2			3			2		1			1					
	ministri asetäitja kaadrialal	1								1			1					
	Töölisvarustuse valitsuse juhataja	1	1		1													
	Metsade valitsuse juhataja	1			1													
	Puidutöötlemise valitsuse juhataja	1			1													
	metsamajanduse spetsialiste ettevalmistava kooli direktor							1										
	masin-maaparandusjaama direktor									1			1					
	metsamajandite direktorid									19								
	Metsamajanduse peavalitsuse juhataja															1		
<i>Estonglavsnables</i> Peavalitsus	juhataja	1	1		1													
	juhataja asetäitja/peainsener	1				1												
	juhataja asetäitja kaadrialal	1																
ENSV MN j.a Tselluloosi- ja Paberitööstuse Valitsus	juhataja	1			1													
	juhataja asetäitja	2			3													
	juhataja asetäitja kaadrialal	1																
Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrik	direktor	1			1			1		1		1	1			1		
	peainsener									1								
V.Kingissepa nim. Tallinna Tselluloosi- ja Pabrikombinaat	direktor	1			1			1		1		1	1			1		
	peainsener									1								
NSVL Paberi- ja Puidutööstuse Ministeeriumi Eesti Paberitööstuse Trust <i>Estbuntrest</i>	juhataja											1	1					

Kehra Tselluloosi-ja Pabrikombinaat direktor	direktor							1			1							
Kohila Paberivabrik	direktor							1			1							
Tallinna Tuletikuvabrik	direktor							1			1							
Viljandi Tuletikuvabrik	direktor							1			1							
ENSV Elamuehituse ministeerium	kolleegium											*	*	*	*	*	*	1946.a-1949.a ENSV Elamuehituse- ja Ehitusmaterjalidetööstuse ministeerium; 1952.a nimekirjast alates ENSV Elamuehituse ministeerium
	minister	1	1		1		1		1	1		1	1	1		1		
	ministri asetäitjad	2			3		3			3			3			2		
	ministri asetäitja kaadrialal	1																
	kaadriosakonna ülem								1									
	Ehitusmaterjalitööstuse peavalitsuse juhataja	1			1		1											1946.a tööstuse ja ehitusmaterjalide peavalitsus
	Ehitusmaterjalitööstuse peavalitsuse peainsener						1											
	Varustuse peavalitsuse juhataja	1			1		1			1			1					1952.a varumise valitsuse juhataja
	Töölisvarustuse peavalitsuse juhataja	1			1													
	Tartu ehitustrust nr. 3 direktor	1				1												
	Tallinna ehitustrust nr. 1 direktor	1				1							1				1	1952.a ENSV Elamu-ja tsiviilehituse ministeeriumi alluvuses olev Tallinna ehitustrust; 1953.a Tallinna ehitustrust
	Spetsiaaltööde trusti direktor	1				1		1		1			1				1	
	Spetsiaaltööde trusti peainsener	1									1							
	Ehitustrusti nr.1 direktor						1			1								
	Ehitustrusti nr.1 peainsener							1			1							
	Ehitustrust nr.2 direktor						1											
	Ehitustrust nr.2 peainsener							1										
	Ehitustrusti nr.3 direktor						1			1								
	Ehitustrusti nr.3 peainsener							1			1							
	Ehitustrusti nr.4 direktor							1			1							
	Ehitustrusti nr.4							1			1							

ENSV Elamuehituse ministeerium	peainsener																	
	Projekteerimisinstituudi direktor	1						1										
ENSV Ehitusmaterjalide Tööstuse ministeerium	kolleegium											*	*	*	*	*	*	
	minister										1	1	1		1			
	ministri asetäitja											2				2		
Klaasi- ja Puidutöötlemise Kombinaat Järvakandi Tehased	direktor	1			1			1										
	peainsener								1									
Tsemenditehas Punane Kunda	direktor	1			1			1									1	
	peainsener								1									
Eesti Energia																		1946.a-1947.a NSVL Elektriijaamade ministeeriumi Eesti Riiklik Energeetika Valitsus <i>Eesti Energia</i> ; 1949.a-1952.a NSVL Elektriijaamade ministeeriumi <i>Glavtsentrenergo</i> Eesti Energeetika-majanduse Rajoonivalitsus <i>Eesti Energia</i> .
	juhataja	1	1		1		1		1	1		1	1	1		1		
	peainsener-juhataja asetäitja	1	1		1		1		1	1		1	1			1		
	juhataja asetäitjad	2			1			2			2					2		1946.a juhataja asetäitja kapitaalehituse ja administratiivalal;1947.a juhataja asetäitja kapitaalehituse alal; 1949.a juhataja asetäitjad üldküsimumste ja kapita
	<i>Elektrimüük</i> direktor									1								
	Ellamaa, Ulila ja Virumaa energiarajoonide direktorid	3			3			3			3							
	Ellamaa ja Virumaa energiarajoonide peainsenerid								2			2						
	Ahtme soojuselektriijaama direktor								1			1			1		1	1953.a Ahtme soojuselektrijõujaam nr.1
	Ahtme soojuselektriijaama peainsener								1			1						
	Kohtla-Järve soojuselektriijaama direktor								1			1			1		1	
	Kohtla-Järve soojuselektriijaama peainsener								1			1						1953.a Kohtla-Järve soojuselektrijõujaama nr.2

Eesti Energia	Tallinna elektrijaama direktor	1						1			1			1			1		1949.a ja 1950.a Tallinna energiarajoon
	Tallinna elektrijaama peainsener							1			1								
ENSV Metsa-ja Paberitööstuse ministeerium	kolleegium												*	*	*	*	*	*	1947.a ENSV Metsatööstuse Ministeerium, 1949.a-1950.a ENSV Metsa-ja Paberitööstuse Ministeerium, 1952.a ENSV Metsatööstuse ministeerium
	minister						1	1		1	1		1	1		1			
	ministri asetäitjad						3			3			3			2			
	Metsa varumise ja parvetamise valitsuse ülem							1			1			1					1952.a metsa varumise valitsus
	Metsa varumise ja parvetamise valitsuse peainsener										1								
	Tselluloosi-ja paberitööstuse peavalitsuse juhataja/ülem							1			1								1952.a nimekirjas on senine tselluloosi-ja paberitööstuse peavalitsus reorganiseeritud NSVL Metsa-ja Paberitööstuse Ministeeriumi Eesti Paberitööstuse Trustiks (<i>Estbuntrest</i>)
	Tselluloosi -ja paberitööstuse peavalitsuse juhataja/ülem asetäitja-peainsener							1			1								
	Puidutöötlemise valitsuse ülem								1		1			1					
	Puidutöötlemise valitsuse peainsener											1							
	Töölisvarustuse juhataja							1											
	Tehnilise varustamise valitsuse juhataja							1											
	metsatööstuskeskuste direktorid							9			6							6	
	metstööstuskeskuste peainsenerid											6							
	kaadriosakonna ülem										1								
	metsaparvetuskontori ülemad										1	1							Põhinomenklatuuris Tartu ja arvestusnomenklatuuris Pärnu metsaparvetuskontori ülem.
Raadiotehas <i>Punane Ret</i>	direktor	1					1				1			1				1	1952.a NSVL Sidevahendite tööstuse ministeeriumi alluvuses; 1953.a NSVL Elektri- ja Energeetikumide ministeeriumi

																		alluvuses
Riiklik Liidu Tehas <i>Volta</i>	direktor	1	1		1		1		1		1		1				1	NSVL Elektrotehnikatööstuse ministeeriumi Riiklik Liidu Tehas <i>Volta</i>
	peainsener						1				1							
	direktori asetäitja																	
	direktori abi kaadrialal																	
Riiklik Liidu Tehas <i>Dvigatel</i>	direktor						1		1		1		1				1	Riiklik Liidu Tehas <i>Dvigatel</i>
	peainsener						1				1						1	
NSVL Laevachitustööstuse ministeeriumi laevachitustehas nr.890	direktor						1				1		1			1	1	
	peainsener						1				1		1			1	1	
	direktori asetäitja																	
	direktori abi kaadrialal																	
Laevachitustehas nr.771	direktor						1				1							
NSVL Masinaehitustööstuste ministeeriumi Balttsehfloti Tallinna Laevachitustehas nr.4	direktor										1							
	peainsener											1						
Tehas nr.89	direktor	1	1		1		1		1		1		1					1952.a NSVL Lennunduse tööstuse ministeeriumi alluvuses
	peainsener	1						1				1						
Riiklik Liidu Tallinna Masinaehituse Tehas	direktor	1	1		1		1		1		1		1		1		1	1946.a-1949.a NSVL MN j.a. Kunstliku Vedelkütte ja Gaasitööstuse Peavalitsuse Tallinna Masinaehitustehas nr.9; 1950.a nimekirjast alates NSVL Naftatööstuse ministeeriumi Riiklik Liiduline Tallinna Masinaehituse Tehas
	peainsener						1					1						
	direktori asetäitja																	
	direktori abi kaadrialal																	
NSVL Ehitusministeeriumi ehitustrust nr.5	juhataja								1		1		1				1	
	peainsener-juhataja asetäitja									1		1						1
Eesti Vabariiklik Töõnduskooperatsiooni Nõukogu	nõukogu juhatus														*	*	*	*
	juhataja/juhatuse esimees	1	1		1		1		1		1		1		1		1	

Eesti Vabariiklik Töõnduskooperatsiooni Nõukogu	juhataja/juhatus esimehe asetäitjad	3			2			2			3			3			3		1946.a juhataja asetäitjad (2) ja juhataja asetäitja organisatsioonilis- massilistes ja kaadri küsimustes
	peainsener								1										
	töõndusliitude esimehed							2			6							6	
	oblasti kooperatiivide nõukogude esimehed													3					
ENSV MN j.a Tööjõu Arvestuse ja Jaotamise Vabariiklik Büroo	ülem	1																	
	ülema asetäitja	1																	
Eesti Vabariiklik Tööjõureserve Valitsus	ülem	1	1		1		1	1		1	1		1	1			1		NSVL Tööjõureserve ministeeriumi Eesti Vabariiklik Tööjõureserve Valitsus; 1953. aasta nimekirjast alates ENSV Kultuuriministeeriumi Kutsehariduse Peavalitsus
	ülema asetäitjad	1		1	2			1			1			1					1946.a ülema asetäitja üldküsimumuste alal; 1949.a ülema asetäitja üldküsimumuste alal; 1950.a ja 1952.a ülema asetäitja õppe-ja tootmistöö alal
	kaadriosakonna juhataja	1																	
	tööstus-, eritööstus- ja raudteekoolide direktorid							15			7								1949.a tööstus- (13) ja raudteekoolide (2) direktorid
ENSV MN j.a Tööjõu Organiseeritud Värbamise Valitsus	ülem														1		1		
NSVL Merelaevastikuministeeriumi Loksa Laevaremonditehas	ülem										1								
ENSV Invaliidide Kooperatsiooni Liit	presiidiumi esimees						1	1		1	1		1	1					
NSVL MN j.a Mäeajälvalve Peavalitsuse Loode Ringkonna Tallinna Rajoon	ülem							1			1								1949.a Loode Mäeapiirkonna Tallinna Mäerajooni ja Mäekontrolõride Valitsus
NSVL Sõetööstuse ministeeriumi 32. Üksik Sõjaväestatud Mäe-päästesalk	komandör										1			1				1	
KOKKU		98	18	1	77	9	20	128	35	25	158	41	32	93	11	3	51	36	

Lisa 14. Põllumajandusega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/organisatsioon	Ametikoht	1946	1947				1949			1950			1952		1953				Märkused		
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK		EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	EK(b)P KK		ÜK(b)P KK	NLKP KK		EKP KK					
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A	P	P	P	A	P	A			
ENSV Tehniliste kultuuride ministeerium	minister	1	1		1																
	ministri asetäitja üldküsimumuste alal	1		1	1															1946.a ministri asetäitja	
	ministri asetäitja kaadrialal			1	1																
	Lina ja kanepi valitsuse juhataja	1				1															
	uute tehniliste kultuuride osakonna juhataja																				
	kaadriosakonna juhataja					1															
	tehnikumide direktorid					2															
	sovhooside direktorid					2															
ENSV Loomakasvatuse ministeerium	minister	1	1		1																
	ministri asetäitja üldküsimumuste alal	1		1	1																
	ministri asetäitja loomakasvatuse ja talumajapidamiste alal	1			1																
	ministri asetäitja kaadrialal	1		1	1																
	Sovhooside valitsuse juhataja	1				1															
	Produktiivse loomakasvatuse valitsuse juhataja	1				1															
	hobusekasvatuse valitsuse juhataja	1				1															
	Veterinaariavalitsuse juhataja	1				1															
	Teaduslike Uurimisinstituutide direktorid	3																			
	Kaadriavalitsuse juhataja					1															
	põllutöö tehnikumide direktorid					2															
	sovhooside direktorid	50			53																
	ENSV Sovhooside ministeerium	kolleegiumi koosseis												*	*						
		minister						1	1		1	1		1	1						
ministri asetäitja üldküsimumuste alal								1			1			1							

ENSV Sovhooside ministeerium	ministri asetäitja mehhaniseerimise alal						1			1			1				
	ministri asetäitja kaadrialal						1			1			1				
	ministri asetäitja loomakasvatuse alal												1				
	hobusekasvatuse valitsuse juhataja						1			1			1				
	Tootmis- territoriaalvalitsuste ülemad						3			3							1949.a Tallinna, Tartu, Pärnu.
	Sojuzsovhovtrans Eesti Vabariikliku Kontori juhataja						1										
	Tallinna Autoremonditehas						1			1							
	kaadriosakonna ülema asetäitja							1									
	sovhoosikoolide direktorid						3										
	ekskavaatorjaama direktor												1				
	sovhooside direktorid						80			85							
ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeerium	kolleegium											*	*	*	*	*	*
	minister	1	1		1		1		1	1		1	1		1		Kuni 1953. a nimekirjani ENSV Põllumajandusministeerium
	ministri asetäitja üldküsimumuste alal			1	1		1			1		1	1		1		1950. a ja 1952.a ministri asetäitja üldküsimumuste alal-ühtlasi põllumajandusliku propaganda valitsuse juhataja; 1953.a ministri esimene asetäitja
	ministri asetäitjad	2			1		3			3		4			4		1949.a ministri asetäitjad (2) ja ministri asetäitja hobusekasvatuse alal (1); 1950.a ja 1952.a ministri asetäitjad põllunduse, loomakasvatuse, hobusekasvatuse, masinatraktorijaamade alal
	ministri asetäitja kaadrialal	1		1	1		1			1		1					
	Maakorralduse valitsuse juhataja/ülem	1			1		1			1		1					1949.a - 1952.a maakorralduse ja külvikordade valitsuse ülem
	Põllumajanduse valitsuse juhataja	1			1										1		1953.a põllumajanduse peavalitsuse juhataja
	Mehhaniseerimise valitsuse juhataja	1			1										1		1953.a mehhaniseerimise peavalitsuse juhataja
	Aianduse ja mesinduse valitsuse juhataja/ülem	1				1	1			1		1					
	Sordivalitsuse juhataja/ülem	1			1		1			1		1					

ENSV Põllumajanduse
ja Varumise
ministeerium

Maaparanduse peavalitsus	1				1		1											1953.a ENSV Põllumajanduse-ja Varumise Ministeeriumi alluvuses olev maaparanduse peavalitsuse ülem
kaadrite valiku osakonna juhataja					1												1	1953.a juhtiva kaadri valitsuse juhataja
juhtiva kaadri osakonna juhataja asetäitja								1			1							
kaadri ettevalmistamise osakonna juhataja					1			1			1						1	1953.a kaadri ettevalmistamise valitsuse juhataja
Teraviljade-ja söödakultuuride valitsuse juhataja/ülem								1			1				1			
Tehniliste kultuuride valitsuse juhataja								1										
Kartuli-ja puuviljakasvatuse valitsuse ülem								1										
Traktori-jaamaade valitsuse ülem								1			1				1			
Söödatootmise valitsuse ülem											1				1			
Kolhooside organiseerimise peavalitsuse juhataja/ülem											1				1		1	
Põllumajandusliku propaganda valitsuse juhataja																	1	
Põllumajandusliku propaganda valitsuse ülema asetäitja-ühtlasi propaganda osakonna ülem											1							
Põllumajandusliku propaganda valitsuse ülema asetäitja-ühtlasi teaduslike uurimisasutuste osakonna ülem											1							
Ida-ja Lääne-Eesti põllumajanduse territoriaalpeavalitsuse juhatajad																	2	
Ehituse peavalitsuse juhataja																	1	
Materiaal-tehnilise varustuse peavalitsuse juhataja																	1	
Plaanimajanduse valitsuse juhataja																	1	

ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeerium	Loomakasvatuse valitsuse juhataja																1	
	Seemnete Kvaliteedi Riikliku Inspeksiooni juhataja	1				1			1									
	NSVL Põllumajandusministeeriumi Riiklik Põllumajanduslike Taimede Karantiini Inspeksioon ENSV-s								1			1						
	Varustamiskontori juhataja	1				1			1			1			1		1	1949.a- 1952.a põllumajanduse varustamise vabariikliku kontori „Selhozsna“ juhataja; 1953.a põllumajandussaaduste ja toorainete varustuse peavalitsuse juhataja
	Aianduse ja Mesinduse Trusti direktor	1				1			1									
	Trusti <i>Maaelektor</i> direktor	1				1			1			1			1			
	Seemnekasvatuse Trusti direktor	1				1												
	Riikliku Ehituse, Maaparanduse ja Maakorralduse Trusti direktor	1				1												
	seemnekasvatuse sovhooside direktorid					5	7											
	Sovhooside peavalitsuse juhataja																1	
	masina-traktori ja masinade direktorid	24				24			39			56			65		69	
	maakondade maaosakondade juhatajad	11				11			13									
	rajoonide põllumajandusosakondade juhatajad											39						
	oblasti valitsuste juhatajad													3				
	Rajoonide ja põllumajanduse varumise valitsuste juhatajad																39	
	Põllumajandusliku Ehituse, Maaparanduse ja Elektrifitseerimise Projekteerimise Instituudi direktor													1			1	

ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeerium	Teaduslike Uurimisinstituutide direktorid	4																
	Põllumajandusliku Kodunduse Instituudi direktor	1				1												
	Tori Hobusekasvatuse Teadusliku Uurimisinstituudi direktor							1			1			1			1	
	tehnikumide direktorid					9		26			12			1				1949.a põllumajandustehnikumide direktorid (12) ja põllumajanduskoolide direktorid (13); 1949.a ja 1952.a (Kehtna) Riikliku Juhtiva Kolhoosikaadri kooli direktor (1)
	ekskavaatori jaama direktor																1	
	Tallinna Mootoriremonditehase direktor										1							
	maaparandusjaamade direktorid																8	
Jõgeva Riikliku Sordiaretuse Katsejaama direktor	direktor		1		1		1		1		1		1			1	1	
ENSV MN j.a Maaparanduse Peavalitsus	ülem/juhataja									1		1		1				
	juhataja asetäitja									1				1				1952.a juhataja asetäitja-peainsener
	ehitusosakonna ülem									1								
	ekspluatatsiooniosakonna ülem									1								
	Vabariikliku Maaparanduse Trusti direktor									1								
	Kivide Lõhkumise Kontori ülem									1				1				
	Territoriaalvalitsuste ülemad									6								
	masina-maaparandusjaamade direktorid									6				6				
	oblastiosakondade juhtajad													3				
ENSV Põllumajandusliku Ühistevuse Kesklit	esimees	1			1			1										
	esimehe asetäitja	2			2			2										
	esimehe asetäitja kaadrialal				1													
	ENSV Loomakasvatuse Piimaühistute Vabariikliku Liidu esimees	1			1			1										

ENSV Põllumajandusliku Ühistegevuse Keskliit	kaadriosakonna juhataja	1																
	Aedvilja Kontori direktor				1		1											
	Linnukasvatuse Kontori direktor				1		1											
	Põllumajandussaaduste turustamise kontori direktor				1		1											
	maakondlike liitude esimehed				10		10											
	Ehituskontori direktor							1										
NSVL Liha- ja Piimatööstuse Ministeeriumi Leningradi Tsooni Tallinna Seakasvatussovhooside Trust	juhataja		1		1		1	1		1	1		1	1				
	juhataja asetäitja				1		1			1								
	juhataja asetäitja kaadrialal				1		1				1							
	sovhooside direktorid				17		16			16								
NSVL Väliskaubanduse ministeeriumi Karusloomakasvatuse Peavalitsuse Volinik ENSV-s	volinik	1			1		1											
	sovhooside direktorid	2			3		3			3								1950.a ENSV Sovhooside ministeeriumi Karusloomakasvatuse Peavalitsuse karusloomasovhooside direktorid
NSVL MN j.a Kolhoosinõukogu esindaja ENSV-s	esindaja								1	1		1	1					
	esindaja asetäitja									1		1						
	kontrolörid									2		3						
	esindajad oblastite juures											3						
Rajoonidevaheline saagikuse määramise riiklikud inspektor Pärnu punktis	inspektor															1	1	
Rajoonidevaheline saagikuse määramise riiklikud inspektorid Tallinna ja Tartu punktides	inspektor					2	2		2	2		2	2		2	2		
ENSV MN j.a Kolhooside Ehitamise Valitsus	ülem									1		1						
	oblasti osakondade juhatajad											3						
ENSV Hüdrometeoroloogilise Teenistuse Valitsus	direktor	1	1		1		1	1		1	1		1		1	1		
ENSV Paviljon üleliidulisel põllumajandusnäitusel	direktor														1		1	
NSVL	volinik	1	1		1		1	1		1	1		1					

Varumisministeeriumi Volinik ENSV-s	voliniku asetäitjad	2	1		2		1	2		1	2		1	2					1947.a voliniku asetäitja ja asetäitja üldkõikumuste alal (üleliidulises nomenklatuuris); 1949.a voliniku esimene asetäitja (üleliidulises nomenklatuuri) ja voliniku asetäitja
	voliniku abi kaadrialal	1			1			1			1			1					
	maakondade volinikud	10			10			11											
	maakondade volinike asetäitjad					10			11										
	osakondade ülemad							3											
	Riikliku Leivainspektsooni ülem	1						1											
	teraviljakultuuride osakonna ülem	1								1									
	loomakasvatusteaduste varumise osakonna ülem									1									
	rajoonivolinikud									39				39					
	oblastite volinikud											3		3					
	oblastite volinike asetäitjad													3					
Sojuzzagottrans Tallinna Autobaas	direktor	1			1			1			1			1					
ENSV Kalatööstuse ministeerium	kolleegiumi koosseis													*	*				Alates 1953.a ENSV Kerge-ja toiduainetööstuse ministeeriumi alluvuses oleva Kalatööstuse Peavalitsus
	minister	1	1		1		1	1		1	1		1	1					
	ministri asetäitjad	2			3			3			3			4					
	ministri asetäitja kaadrialal	1																	
	Riikliku Kalatrusti direktor	1			1														
	Eesti Kalurite Liidu esimees	1			1			1											
	Eesti Kalurite Liidu esimehe asetäitja								1										
	ENSV Kalurite Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu esimees	1				1		1											
	Tallinna ja Pärnu kalakombinaatide direktorid	3						2			2								1946.a ka Tartu Kalakombinaat
	Tallinna ja Pärnu kalakombinaatide peainsenerid								2										
	Eesti Kalakasvatuse ja Kalakaitse Valitsuse juhataja								1		1			1				1	NSVL Kalatööstuse ministeeriumi Kalakaitse ja Kalakasvatuse Peavalitsuse Eesti Kalakaitse ja Kalakasvatuse Valitsus

	Tallinna Kalatööstusettehnikumi direktor									1								
	ENSV Kalurikolhooside Vabariikliku Liidu esimees									1			1			1		
	Eesti Vabariiklik Kalurikolhooside Liidu rajoonivolinikud										7							
	Üleliidulise Merekalamajanduse ja Okeanograafia Teadusliku Uurimisinstituudi Eesti Osakonna direktor							1		1								
ENSV Liha-ja piimatööstuse ministeerium	kolleegiumi koosseis											*	*					
	minister							1	1		1	1						
	ministri asetäitja								3			3						
	Võitööstuse trusti juhataja								1			1						
	Liha-ja konservitööstuse trusti juhataja								1			1						
	Tallinna Piimakombinaadi direktor								1									
	Tallinna Liha-ja Konservikombinaadi direktor								1									
	Tallinna Jaotus-külmustusmaja direktor								1									
	Õisu piimandustehnikumi direktor								1									
	rajoonide võitööstuse kontorite juhatajad										17							
ENSV Kerge-ja Toiduainetööstuse ministeerium	kolleegium												*	*	*	*	Kuni 1953. aastani ENSV Toiduainetööstuse ministeerium	
	minister	1	1		1		1	1	1		1	1	1		1			
	ministri asetäitja	2			3		3		3			3			1	3		
	ministri asetäitja kaadrialal	1																
	Liha-ja piimatööstuse peavalitsuse juhataja	1			1		1											
	Turustuse peavalitsuse juhataja	1				1		1										
	Varustuse peavalitsuse juhataja	1				1		1										
	Piirituse-ja õlletööstuse peavalitsuse juhataja	1			1		1			1		1					1	1949.a nimekirjast alates piirituse-, õlle-ja karastusjookide tööstuse trusti juhataja;

	Parfümeeriatootuse peavalitsuse juhataja	1			1			1		1				1				1	1949.a alates parfümeeria-ja tubakatööstuste trusti juhataja; 1953.a ENSV Kerge-ja Toiduainetööstuse alluvuses
	Jahu-ja leivatööstuse trusti juhataja	1			1			1		1				1				1	
	kondiitri-, puu-ja aedviljatööstuste trusti juhataja									1			1					1	1949.a peavalitsus
	kalatööstuse peavalitsuse juhataja																	1	
	Piima-ja võitööstuse trusti juhataja																	1	
	liha- ja konservitööstuse trusti juhataja																	1	
V.Kingissepa nimeline Teraviljakombinaat																			
	direktor	1			1			1		1									
Vabrik Kalev	direktor	1			1			1		1									1946.a ja 1947.a „Kave“
Vabriku Leek	direktor	1			1														
Zagotzerno Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1	1		1			1		1			1	1	1				1949.a NSVL Varumisministeeriumi Kesktaraviljasalve Eesti Vabariiklik Kontor
	juhataja asetäitja	1			1			1		1			1						
	juhataja abi kaadrialal	1				1			1			1							
	söödavilja osakonna juhataja/ülem	1			1			1		1									
	teravilja salvede-ladude osakonna juhtaja/ülem	1			1			1		1									1950.a elevaatorite-ladude osakonna ülem
	Tallinna Realiseerimisbaasi direktor	1						1		1				1					
	Tartu Elevaatori direktor	1						1		1									
	Pärnu baasi direktor	1																	
	oblastikontorite juhatajad													3					
Zagotsortzerno Eesti Vabariiklik Kontor																			
	juhataja							1		1				1					NSVL Põllumajandusministeeriumi Riikliku Sordiseemnefondi Eesti Vabariiklik Kontor
Zagotšivsõrje Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1	1		1			1									1	1	1949.a NSVL Varumisministeeriumi Toorloomavaru Eesti Vabariiklik Kontor; 1949.a Toorloomvaru juhataja ametikoht nomenklatuuris 2 korda
	juhataja asetäitja	1				1			1										
	juhataja abi kaadrialal	1				1													

Zagotseno Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1			1			1			1			1				1949.a NSVL Varumisministeeriumi <i>Heinvaru</i> Eesti Vabariiklik Kontor
	juhataja asetäitja							1										
Zagotskot Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1			1			1			1			1				1949.a NSVL Varumisministeeriumi <i>Loomvaru</i> Eesti Vabariiklik Kontor; 1952.a ENSV Liha-ja piimatööstuse ministeeriumi alluvuses
	juhataja asetäitja	1						1										
	kaadriosakonna juhataja	1						1										
Sortsemovoštši Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja							1										
Zagotlen Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja													1				NSVL Varumisministeeriumi <i>Pealinavaru</i> Eesti Vabariiklik Kontor
	oblastikontorite juhatajad													2				
Glavhlopkolnoprom	juhataja															1		1953.a Puuvilla-, Linatööstuse Vabariiklik Kontor
Sovhozsnaab Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja					1		1				1						1947.a ENSV Loomakasvatuse ministeeriumi Kontor <i>Sovhoosvaru</i> ; 1949.a ENSV Sovhooside ministeeriumi Eesti Vabariiklik Kontor <i>Sovhozsnaab</i>
Glavavtotractorsbõit Eesti Vabariiklik Kontor	juhataja	1			1			1				1		1				1946.a ja 1947.a <i>Glavtraktorselmašbõit</i> Vabariiklik Peavalitsus; 1950.a Autode, Traktorite ja nende tagavaraosade Turustamise Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Kontor
	juhataja asetäitja	1																
NSVL Naftatööstuse ministeeriumi Naftavarustuse Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Valitsus	juhataja	1	1		1			1										1946.a-1947.a NSVL MN j.a Naftavarustuse Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Valitsus
	juhataja asetäitja								1									
KOKKU		187	13	6	181	70	12	286	30	14	354	30	18	207	5	7	154	8

Lisa 15. Teenuste ja kaupadega varustamisega seotud nomenklatuursed ametikohad 1946-1953

Asutus/ organisatsioon	Ametikoht	1946	1947		1949		1950		1952		1953		Märkused	
		EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	ÜK(b)P KK	EK(b)P KK	NLKP KK	EKP KK		
		P	P	A	P	A	P	P	A	P	P	A		P
ENSV Kaubandus- ministeerium	kolleegium									*	*	*	*	
	minister	1	1		1		1	1		1	1		1	
	ministri asetäitjad	2			2			3			3			3
	ministri asetäitja kaadrialal	1			1			1		1				
	kaubanduse organiseerimise osakonna juhataja	1			1									
	plaani- majandusosakonna juhataja	1				1								
	hulgibaasi direktor	1				1								
	Vabariikliku Kaardibüroo juhataja				1									
	Vabariikliku Arvestusbüroo Kontori juhataja				1									
	linnade TSN TK kaubandusosakonda de juhtajad	4			4			17		5				5
	maakondade TSN TK kaubandusosakonda de juhatajad	11				11								
	Tallinna linna rajooniosakondade juhatajad								4					
	rajoonide TSN TK kaubandusosakonda de juhatajad									39				
	NSVL Kaubandus- ministeeriumi Lääne ja Põhja Raudteede Restoranide Peavalitsuse Eesti Raudtee Puhvetite Kontori direktor								1		1			

	NSVL Kaubandus-ministeeriumi Eeskujulike Restoranide ja Kohvikute Eesti Vabariikliku Trusti juhataja						1			1								
	oblastite kaubandusosakondade juhatajad												3					
ENSV Riiklik Kaubanduse Inspeksioon	riiklik peainspektor																	NSVL Kaubandus-ministeeriumi Riikliku Kaubanduse Inspeksiooni Peavalitsuse j.a ENSV Riiklik Kaubanduse Inspeksioon
	inspektori asetäitja	1	1		1		1		1	1		1	1	1		1		
Üleliidulise Kaubandus-palati ENSV Osakond	juhataja						1			1							1	
ENSV Kommunaal-majanduse ministeerium	kolleegium											*	*	*	*	*	*	
	minister	1	1		1		1		1	1		1	1	1		1		
	ministri asetäitja	2			3		3			3			3			3		
	ministri asetäitja kaadrialal	1																
	peavalitsuste juhatajad	2																
	Kommunaalettevõtete valitsuse juhataja	1				1		1		1			1				1	1947.a Kommunaalettevõtete peavalitsuse ülem
	Elamumajanduse valitsuse juhataja	1			1			1		1			1				1	1947.a Elamumajanduse peavalitsuse juhataja
	kaadriosakonna ülem									1								
	Trusti Eesti Kommunaalenergia juhataja																1	
ENSV Sotsiaal-kindlustuse ministeerium	kolleegium											*	*	*	*	*	*	
	minister	1	1		1		1		1	1		1	1	1		1		
	ministri asetäitjad	1			1			1		2			2			2		
	ministri asetäitja kaadrialal	1			1			1										
	pensionite osakonna juhataja	1				1			1		1							1946.a-1949.a pensionikindlustuse osakonna juhataja

	töö-ja heaoluosakonna juhataja	1			1		1		1								1946.a-1949.a sotsiaalkindlustuse, töölesuunamise ja heaolu osakonna juhataja
	oblastiosakondade juhatajad											3					
ENSV Töõndusliku Kooperatsiooni Kindlustusnõukogu	presiidiumi esimees											1				1	
ENSV Tervishoiu- ministeerium	kolleegium										*	*	*	*	*	*	
	minister	1	1		1		1		1	1		1		1			
	ministri asetäitja üldküsimate alal		1	2	4		1	1			1	1		1	1		1952.a ja 1953.a ministri esimene asetäitja
	ministri asetäitja	2						1		2		1	2			2	
	ministri asetäitja kaadrialal	1						1		1							
	õppeasutuste valitsuse juhataja	1															
	Toompea raviasutuste valitsuse ülem	1			1			1		1							1950.a Toompea ravivalitsuse ülem
	apteekide peavalitsuse juhataja				1			1		1		1				1	
	linnade tervishoiuosakonda de juhatajad	1			2			17		5					1	4	1947.a Tallinn ja Tartu; 1949.a linna- ja maakonnaosakondade juhatajad; 1953.a Tallinna tervishoiuosakonna juhataja EKP KK põhimeneklatuuris
	Tallinna linna tervishoiuosakonda de juhatajad	1						4			4						
	riiklik sanitaarinspektor	1								1			1				
	Kaadriavalitsuse juhataja														1	1	
	ravi-ja profülaktilise valitsuse juhataja												1			1	
	Õpetatud Meditiinilise Nõukogu esimees												1			1	
	Sanitaarse epideemia tõrje valitsuse juhataja															1	
	peakirurg											1	1			1	
	peaterapeut											1	1			1	

	peagünekoloog											1	1				1	
	rajoonide tervishoiuosakondade juhatajad									39							39	
	oblastiosakondade juhataja												3					
	oblastite peakirurgid												3					
	oblastite peaterapeudid												3					
	oblastite peagünekoloogid												3					
Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit	juhatus											*	*	*	*	*	*	
	esimees	1	1		1		1	1		1		1	1	1		1		
	esimehe asetäitja varumise alal	1			1			1		1			1			5		
	esimehe asetäitja kaubanduse alal	1			1					1			1					
	esimehe asetäitja kaadrialal	1			1			1		1			1					
	esimehe asetäitja tootmisettevõtete ja põllumajanduse alal	1				1		1		1			1					
	esimehe asetäitja rahanduse alal									1			1					
	revisjonikomisjoni esimees	1			1			1		1			1			1		1947.a revisjoni-kontrollkomisjoni esimees; 1950.a ja 1952.a kontroll-revisjonikomisjon
	Tööstuskaupade keskbaasi direktor	1				1												
	Toiduainete keskbaasi direktor	1				1												
	Varumise keskbaasi juhataja	1				1												
	maakondlike liitude esimehed				11			11										
	rajooniliitude ja rajoonide tarbijate kooperatiivide juhatuste esimehed									39							39	
	oblastite liitude juhatuste esimehed												3					
NSVL MN j.a Töõnduslike ja Tarbijate Liitude Peavalitsuse vaneminspektor ENSV-s	vaneminspektor						1	1										

ENSV MN j.a Toiduainete Reservide Peavalitsuse Territoriaal-inspeksioon	juhataja	1	1		1													
Balti Materiaalsete Reservide Territoriaal-valitsuse Territoriaal-inspeksiooni j.a Voliniku Valitsus	juhataja	1			1				1									1946.a-1949.a ENSV MN j.a Materiaalsete Reservide Peavalitsuse Eesti Territoriaalinspeksiooni ülem
ENSV MN j.a Varustuse ja Turustuse Valitsus	juhataja/ülem	1			1			1		1			1			1		1953. aastani ENSV MN j.a Varustuse ja Turustuse Vabariiklik Kontor
	juhataja asetäitja/ülema asetäitja	1			1			1			1							
	kaadri-ja eriosakonna juhataja	1				1												
	Tallinna osakonna juhataja	1			1													
	Moskva osakonna juhataja	1			1			1										
	Leningradi osakonna juhataja	1			1			1										
Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Kuurortide, Sanatooriumide ja Puhkekodude Eesti Vabariiklik Valitsus	valitsuse juhataja	1	1		1		1	1		1		1	1			1		
	juhataja asetäitja	1																
Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ENSV Turismi-Ekskursiooni Valitsus	ülem												1					
Eströbsnabsbõt	juhataja								1								1	1953.a Kalatööstuse varustuse-turustuse peavalitsuse Eesti vabariiklik kontor
Glavlesosbõt	juhataja							1									1	1949.a Lesosbõt; 1953.a NSVL Metsa-ja paberitööstuse ministeeriumi Metsaturustuse Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Kontor
Glavbumsbõt	juhataja							1		1			1				1	NSVL Metsa-ja Paberitööstuse Ministeeriumi Eesti Vabariiklik Kontor
Glavneftesbõt	juhataja							1		1			1				1	1949.a alates NSVL Naftatööstuse ministeeriumi Nafta-ja Naftasaaduste Turustuse Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Kontor
	juhataja asetäitja								1									
Glavuglesbõt	juhataja/ülem							1		1			1				1	1949.a alates NSVL Söetööstuse ministeeriumi Söeturustuse Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Kontor

<i>Glavšveisbõt</i>	juhataja													1				1	1953.a Õmblustoodete Turustamise Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Kaubandusbaas
<i>Glavobuvsbõt</i>	juhataja													1				1	1953.a Jalanõude Turustamise Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Kaubandusbaas
<i>Glavtekstilsbõt</i>	juhataja	1			1			1			1			1				1	1953.a Tekstiiltoodete Turustamise Peavalitsuse Eesti Vabariiklik Kaubandusbaas
	juhataja asetäitja	1																	
<i>Torgmortrans</i>	juhataja							1						1					NSVL Kaubandusministeeriumi Eesti Vabariiklik Kontor
<i>Glavtekstiltorg</i>	juhataja																	1	NSVL Sise-ja väliskaubandusministeeriumi ENSV baas
<i>Glavobuvtorg</i>	juhataja																	1	NSVL Sise-ja väliskaubandusministeeriumi ENSV baas
<i>Glavtorgodežda</i>	juhataja																	1	NSVL Sise-ja väliskaubandusministeeriumi ENSV baas
KOKKU		67	9	2	64	11	9	85	13	7	167	7	13	64	6	2	27	110	

Lisa 16. Nomenklatuursete ametikohtade arv ja osakaalud 1946-1953

Valdkond	1946		1947								1949							
	EK(b)P KK ametikohtade		ÜK(b)P KK ametikohtade		EK(b)P KK ametikohtade						ÜK(b)P KK ametikohtade		EK(b)P KK ametikohtade					
	arv	%	arv	%	arv (P)	%	arv (A)	%	kokku	%	arv (P)	%	arv (P)	%	arv (A)	%	kokku	%
HARIDUS	44	3%	28	10%	45	3%	36	6%	81	4%	29	12%	72	4%	12	2%	84	4%
IDEOLOOGIA	356	20%	22	8%	330	22%	30	5%	360	17%	28	11%	154	9%	151	26%	305	13%
JÕUSTRUKTUURID	159	9%	17	6%	103	7%	28	4%	131	6%	12	5%	115	6%	19	3%	134	6%
KINO, RAADIO, TELEGRAAF	15	1%	3	1%	11	1%	1	0%	12	1%	3	1%	10	1%	1	0%	11	0%
KIRJASTAMINE	27	2%	1	0%	23	2%	3	0%	26	1%	1	0%	24	1%	5	1%	29	1%
KULTUUR, TEADUS	53	3%	8	3%	48	3%	3	0%	51	2%	9	4%	47	3%	2	0%	49	2%
MUU ADMINISTRATIIV-APARAAT	154	9%	21	7%	132	9%	289	46%	421	20%	21	9%	155	9%	245	43%	400	17%
PARTEIAPARAAT	336	19%	87	30%	309	20%	49	8%	358	17%	71	29%	466	26%	22	4%	488	21%
PÕLLUMAJANDUS JA TOIDUAINETE VARUMINE	187	11%	19	7%	181	12%	70	11%	251	12%	12	5%	286	16%	30	5%	316	13%
RAHANDUS	41	2%	3	1%	32	2%	7	1%	39	2%	3	1%	30	2%	29	5%	59	2%
TEENUSTE JA KAUPADEGA VARUSTAMINE	67	4%	11	4%	64	4%	11	2%	75	3%	9	4%	85	5%	13	2%	98	4%
TRANSPORT	69	4%	29	10%	51	3%	13	2%	64	3%	17	7%	46	3%	7	1%	53	2%
TRÜKIAJAKIRJANDUS	78	4%	10	3%	55	4%	17	3%	72	3%	5	2%	71	4%	0	0%	71	3%
TÖÖSTUS	98	6%	19	7%	77	5%	9	1%	86	4%	20	8%	128	7%	35	6%	163	7%
ÕIGUSORGANID	59	3%	9	3%	53	4%	66	10%	119	6%	5	2%	109	6%	1	0%	110	5%
KOKKU	1743		287		1514		632		2146		245		1798		572		2370	

Valdkond	1950								1952				1953											
	ÜK(b)P KK ametikohtade		EK(b)P KK ametikohtade						ÜK(b)P KK ametikohtade		EK(b)P KK ametikohtade		NLKP KK ametikohtade						EKP KK ametikohtade					
	arv (P)	%	arv (P)	%	arv (A)	%	kokku	%	arv (P)	%	arv (P)	%	arv (P)	%	arv (A)	%	kokku	%	arv (P)	%	arv (A)	%	kokku	%
HARIDUS	11	4%	129	5%	10	2%	139	4%	10	3%	83	5%	8	11%	7	17%	15	13%	82	6%	4	1%	86	4%
IDEOLOOGIA	32	13%	356	13%	153	36%	509	16%	34	10%	181	12%	0	0%	2	5%	2	2%	136	9%	348	45%	484	21%
JÕUSTUKTUURID	17	7%	145	5%	14	3%	159	5%	17	5%	63	4%	4	5%	4	10%	8	7%	66	4%	15	2%	81	4%
KINO, RAADIO, TELEGRAAF	3	1%	18	1%	3	1%	21	1%	3	1%	18	1%	1	1%	0	0%	1	1%	4	0%	6	1%	10	0%
KIRJASTAMINE	2	1%	27	1%	6	1%	33	1%	2	1%	34	2%	0	0%	0	0%	0	0%	2	0%	5	1%	7	0%
KULTUUR, TEADUS	6	2%	59	2%	7	2%	66	2%	6	2%	60	4%	2	3%	4	10%	6	5%	48	3%	1	0%	49	2%
MUU ADMINISTRATIIV-APARAAT	20	8%	283	10%	47	11%	330	10%	32	9%	162	10%	12	16%	4	10%	16	14%	112	8%	76	10%	188	8%
PARTEIAPARAAT	75	30%	688	25%	43	10%	731	23%	135	39%	402	26%	16	22%	2	5%	18	16%	570	39%	119	15%	689	31%
PÕLLUMAJANDUS JA TOIDUAINETE VARUMINE	14	6%	354	13%	30	7%	384	12%	18	5%	207	13%	5	7%	7	17%	12	10%	154	10%	8	1%	162	7%
RAHANDUS	3	1%	57	2%	53	12%	110	3%	3	1%	29	2%	2	3%	1	2%	3	3%	12	1%	7	1%	19	1%
TEENUSTE JA KAUPADEGA VARUSTAMINE	7	3%	167	6%	7	2%	174	6%	13	4%	64	4%	6	8%	2	5%	8	7%	27	2%	110	14%	137	6%
TRANSPORT	23	9%	53	2%	8	2%	61	2%	26	8%	59	4%	2	3%	1	2%	3	3%	16	1%	5	1%	21	1%
TRÜKIAJAKIRJANDUS	3	1%	92	3%	0	0%	92	3%	4	1%	52	3%	2	3%	0	0%	2	2%	63	4%	24	3%	87	4%
TÖÖSTUS	25	10%	157	6%	41	10%	198	6%	32	9%	93	6%	11	15%	3	7%	14	12%	51	3%	36	5%	87	4%
ÕIGUSORGANID	6	2%	142	5%	3	1%	145	5%	10	3%	37	2%	3	4%	5	12%	8	7%	137	9%	8	1%	145	6%
KOKKU	247		2727		425		3152		345		1544		74		42		116		1480		772		2252	

ASUTUSTE REGISTER

A

Ajakiri Looming, 58, 169
Ajakiri Nõukogude Kool, 58, 170
Ajakiri Nõukogude Naine, 57, 59, 169
Ajakiri Nõukogude Põllumajandus, 59, 170
Ajakiri Nõukogude Õpetaja, 57, 59, 168
Ajakiri Pilt ja Sõna, 58, 59, 170
Ajakiri Pioneer, 58, 169
Ajakiri Stalinlik Noorus, 58, 59, 170
Ajakiri Stalinskaja Molodjož, 58, 59, 170
Ajakirjanduse Levitamise Vabariiklik Osakond,
Ajakirjandusliit, 40, 145
Ajalehe Izvestija kirjasaatja ENSVs, 58, 59, 60, 100, 170
Ajalehe Pravda kirjasaatja ENSVs, 58, 59, 60, 100, 170
Ajaleht Eesti Kommunist, 57, 169
Ajaleht Eesti Raudteelane, 56, 60, 148
Ajaleht Kehakultuur, 58, 170
Ajaleht Noorte Hääl, 57, 168
Ajaleht Rahva Hääl, 56, 59, 69, 97, 168
Ajaleht Sirp ja Vasar, 57, 168
Ajaleht Sovetskaja Estonija, 56, 59, 60, 97, 168
Ajaleht Säde, 57, 169
Ajaleht Želeodorožnik Estonii, 57, 168
Ajaleht Talurahvaleht, 57, 168
Ajalehtede-Ajakirjade Kirjastus, 61, 62, 173
Ajaloomuuseum, 66, 178
Armee Abistamise Vabatahtlik Ühing (AAVÜ), 48, 154

B

Balti Basseini Tallinna Jaoskonna Prokuratuur, 44, 149
Balti Manufaktuur, 73, 186
Balti Materiaalsete Reservide Territoriaal-valitsuse
Territoriaalspektsiooni ja Voliniku Valitsus, 90, 209

D

Draamateater, 66, 177
Dvigatel, 51, 77, 157, 193

E

Eesti Energia, 76, 79, 191
Eesti Merelaevandus, 5, 41, 42, 43, 52, 55, 57, 104, 111,
146, 166
Eesti Merelaevanduse poliitosakond, 52, 55, 166
Eesti Nõukogude Arhitektide Liit, 66, 177
Eesti Nõukogude Heliloojate Liit, 66, 177
Eesti Nõukogude Kirjanike Liit, 66, 177
Eesti Nõukogude Kunstnike Liit, 66, 177
Eesti Paberitööstuse Trust (Estbuntrest), 75, 76, 189
Eesti Põlevkivi, 51, 74, 79, 80, 157, 162, 187, 188
Eesti Põlevkiviehitus, 51, 74, 79, 157, 188
Eesti Põllumajanduse Akadeemia, 69, 97, 157, 184
Eesti Rahva Muuseum, 66, 178
Eesti Raudtee Prokuratuur, 44, 149
Eesti Raudtee Tribunal, 44, 148
Eesti Raudteevalitsus, 5, 40, 42, 43, 51, 52, 55, 56, 104,
111, 145, 158, 165, 168
Eesti Raudteevalitsuse poliitosakond, 52, 56, 156

Eesti Riiklik Filharmoonia, 66, 178
Eesti Riiklik Kirjastus, 7, 61, 172
Eesti Riiklik Teatriinstituut, 70, 183
Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit, 89, 158,
208
Eesti Vabariiklik Tööjõureservide Valitsus, 53, 54, 65, 66,
77, 79, 159, 166, 194
Eesti Vabariiklik Tööstuskooperatsiooni Nõukogu, 77,
159, 193
Ehitustrust nr.5, 51, 77, 79, 80, 157, 162, 193
Ehitusvalitsus nr 6, 41, 51, 79, 147
EK(b)P maakonnakomiteed, 30, 32, 133
EK(b)P vallakomiteed, 31, 158, 135
EKP Keskkomitee aparaat, 30, 33, 131, 158
EKP Keskkomitee ja Parteiajaloo Instituut, 53, 56, 162
EKP Keskkomitee ja Parteikool, 5, 51, 54, 55, 56, 111,
158, 163
EKP linnakomiteed, 30, 33, 131
EKP oblastikomiteed, 31, 33, 134
EKP rajoonikomiteed, 30, 33, 133
EKP Tallinna linna rajoonikomiteed, 31, 134
ELKNÜ Keskkomitee, 28, 30, 31, 135, 158
ELKNÜ linnakomiteed, 31, 135
ELKNÜ maakonnakomiteed, 31, 135
ELKNÜ oblastikomiteed, 32, 135
ELKNÜ rajoonikomiteed, 31, 33, 135
ELKNÜ Tallinna linnarajoonide komiteed, 32, 135
ENSV Advokaatide Kolleegiumi Presiidium, 44, 149
ENSV Ametiühingute Nõukogu, 5, 35, 96, 137, 158
ENSV Ehitusmaterjalide Tööstuse ministeerium, 76, 160,
191
ENSV Elamuehituse ministeerium, 76, 190
ENSV Haridusministeerium, 68, 159, 180
ENSV Hüdro meteoroloogilise Teenistuse Valitsus, 83,
200
ENSV Invaliidide Kooperatsiooni Liit, 78, 194
ENSV Kalatööstuse ministeerium, 83, 86, 87, 160, 201
ENSV Kaubandusministeerium, 88, 160, 205
ENSV Kerge- ja Toiduainetööstuse kalatööstuse
peavalitsus, 84, 201
ENSV Kerge- ja Toiduainetööstuse ministeerium, 73, 84,
160, 202
ENSV Kerge- ja Toiduainetööstuse ministeeriumi
tekstiili- ja kergetööstuse peavalitsus, 73, 185
ENSV Kergetööstuse ministeerium, 73, 79, 80, 161, 185
ENSV Kinematograafia ministeerium, 14, 63, 64, 65, 159,
174
ENSV Kohaliku Tööstuse ministeerium, 73, 161, 185
ENSV Kohaliku-, Põlevkivi- ja Keemiatööstuse
ministeerium, 73, 96, 161, 186
ENSV Kohtuministeerium, 44, 148, 161
ENSV Kommunaalmajanduse ministeerium, 88, 91, 160,
206
ENSV Kultuuriministeerium, 65, 159, 172, 174, 177
ENSV Kultuuriministeeriumi kinematograafia
peavalitsus, 63, 174
ENSV Kultuuriministeeriumi kirjastuse ja
polügraafiatööstuse peavalitsus, 61, 172
ENSV Kultuuriministeeriumi kultuurhariduslike asutuste
peavalitsus, 65, 176
ENSV Kultuuriministeeriumi kunstide peavalitsus, 65,
177

ENSV Kultuuriministeeriumi raadioinformatsiooni peavalitsus, 63, 174
 ENSV Liha- ja Piimatööstuse ministeerium, 82, 84, 97, 160, 202
 ENSV Loomakasvatuse ministeerium, 81, 86, 87, 160, 195, 204
 ENSV Metsa- ja Paberitööstuse ministeerium, 53, 75, 76, 78, 79, 90, 96, 161, 167, 192
 ENSV Metsamajandusministeerium, 75, 80, 161, 189
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Arhitektuuri Valitsus, 65, 177
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Autotranspordi Peavalitsus, 40, 98, 144, 158
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Kehakultuuri- ja Spordikomitee, 6, 48, 49, 50, 155, 158
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Kirjanduse- ja Kirjastusasjade Peavalitsus, 60, 62, 98, 171
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Kolhooside Ehitamise Valitsus, 81, 83, 200
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Kultuurhariduslike Asutuste Komitee, 65, 68, 159, 176
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Kunstide Valitsus, 65, 67, 157, 176
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Maaparanduse Peavalitsus, 81, 82, 87, 88, 97, 199
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Mõõtude ja Mõõteriistade Valitsus, 36, 140
 ENSV Ministrite Nõukogu ja NSVL Sideministeeriumi Voliniku Valitsus, 40, 43, 144, 158
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Polügraafiatööstuse, Kirjastuste ja Raamatukaubanduse Valitsus, 60, 62, 65, 157, 171
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Raadioinformatsiooni Komitee, 5, 63, 64, 65, 96, 104, 114, 157, 174
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Repatrieerimisosakond, 48, 156
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Riiklik Kirjastuskeskus, 60, 62, 159, 171
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Toiduainete Reservide Peavalitsuse Territoriaalspektsioon, 90, 92, 209
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Tselluloosi- ja Paberitööstuse Valitsus, 75, 79, 159, 189
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Tööjõu Arvestuse ja Jaotamise Vabariiklik Büroo, 78, 194
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Tööjõu Organiseeritud Värbamise Valitsus, 78, 194
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Varustuse ja Turustuse Valitsus, 90, 209
 ENSV Ministrite Nõukogu ja Väikeste Jõgede ja Järvede Veetranspordi Valitsus, 40, 144
 ENSV Ministrite Nõukogu, 5, 14, 34, 37, 136, 158
 ENSV Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühing, 66, 67, 178
 ENSV Prokuratuur, 44, 148, 149, 159
 ENSV Punase Risti Seltsi Keskkomitee, 6, 48, 155
 ENSV Põlevkivi- ja Keemiatööstuse ministeerium, 96
 ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeerium, 75, 81, 83, 196
 ENSV Põllumajanduse ja Varumise ministeeriumi metsamajanduse peavalitsus, 75, 189
 ENSV Põllumajandusliku Ühistegevuse Kesklit, 82, 86, 87, 158, 199
 ENSV Põllumajandusministeerium, 160, 164, 169, 189
 ENSV Põllumajandusministeeriumi poliitsektor, 52, 55, 164
 ENSV Põllumajandusministeeriumi uute tehniliste

kultuuride valitsus, 81, 195
 ENSV Rahandusministeerium, 38, 141, 160
 ENSV Relvastatud Jõudude ministeerium, 49 156
 ENSV Riigikontrolli ministeerium, 35, 37, 138, 159
 ENSV Riiklik Kaubanduse Inspektsioon, 88, 206
 ENSV Riiklik Kunstiinstituut, 69, 72, 183
 ENSV Riiklik Plaanikomisjon, 35-37 139, 158
 ENSV Riikliku Julgeoleku ministeerium, 28, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 103, 104, 108, 109, 151, 159
 ENSV RJM Eesti Raudtee Kaitse Valitsus, 47, 50, 153
 ENSV RJM Eesti Veebasseini Kaitse Valitsus, 47, 153
 ENSV Siseministeerium, 40, 44, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 56, 98, 100, 108, 111, 144, 149, 150, 158, 159, 164
 ENSV Siseministeeriumi Sõjaliste ja Riiklike Saladuste Trüki Hoidmise Valitsus, 60, 62, 171
 ENSV Siseministeeriumi Maanteede Valitsus, 5, 40, 53, 144, 158, 165
 ENSV Siseministeeriumi Miilitsavalitsus, 46, 152, 164
 ENSV Siseministeeriumi Miilitsavalitsuse poliitosakond, 52, 56, 111, 164
 ENSV Siseministeeriumi Sõjaväe Prokuratuur, 44, 149
 ENSV Siseministeeriumi Tallinna Miilitsakool, 47, 53, 154, 158, 164
 ENSV Siseministeeriumi Vägede Sõjatribunal, 44, 148
 ENSV Sotsiaalkindlustuse ministeerium, 89, 160, 206
 ENSV Sovhooside ministeerium, 81, 83, 86, 87, 101, 160, 195, 204
 ENSV Sovhooside ministeeriumi karusloomakasvatuse peavalitsus, 83, 200
 ENSV Statistika Keskvalitsus, 36, 37, 97, 140, 158
 ENSV Sõjakomissariaat, 47, 154, 164
 ENSV Teaduste Akadeemia, 5, 14, 66, 67, 68, 114, 157, 178
 ENSV Teatriühing, 14 178
 ENSV Teede- ja Transpordimajanduse autotranspordi peavalitsus, 40, 144
 ENSV Teede- ja Transpordimajanduse veetranspordi peavalitsus, 40, 144
 ENSV Teede- ja Transpordimajanduse ministeerium, 40, 42, 98, 144
 ENSV Teede- ja Transpordimajanduse teede peavalitsus, 40, 144
 ENSV Tehniliste Kultuuride ministeerium, 81, 101, 160, 195
 ENSV Telegraafi Agentuur, 63, 64, 175
 ENSV Tervishoiuministeerium, 89, 160, 207
 ENSV Tervishoiuministeeriumi kehakultuuri- ja spordivalitsus, 48, 155
 ENSV Töö- hoiukassade ja Riikliku Krediidid Valitsus, 38, 142
 ENSV Töõndusliku Kooperatsiooni Kindlustusnõukogu, 89, 207
 ENSV Välisministeerium, 35, 96, 137, 160, 164
 ENSV Ülemkohus, 44, 148, 159
 ENSV Ülemnõukogu, 5, 24, 34, 37, 136, 158
 Estonglavsnables, 75, 78-80, 189
 Estonia, 60, 66, 168, 177
 Estonskii Morjak, 57, 59, 169
 Eströbsnabsböt, 90, 209

F

Filmide Paljundamise ja Laenutamise Peavalitsuse
 Glavkinoprokat Eesti Vabariiklik Kontor, 63, 174

G

Glavavtotraktorsböt, 85, 204
Glavbumsböt, 90, 209
Glavhlopkolnoprom, 85, 204
Glavlesosböt, 90, 209
Glavneftesböt, 90, 209
Glavneftesnab, 85, 204
Glavobuvsböt, 90, 210
Glavobuvvtorg, 91, 210
Glavšveisböt, 90, 210
Glavtekstilböt, 90, 210
Glavtekstiltorg, 91, 210
Glavtorgodežda, 91, 210
Glavuglesböt, 90, 209

I

Ilmarine, 74, 161, 187
Izvestija kirjasaatja ENSVs, 58, 59, 60, 100, 170

J

Jõgeva Riikliku Sordiaretuse Katsejaam, 81, 199
Järvakandi Tehased, 76, 161, 191

K

Kaubandusbaas Glavobuvvtorg, 91, 210
Kaubandusbaas Glavtekstiltorg, 91, 210
Kaubandusbaas Glavtorgodežda, 91, 210
Kaubandusbaas Torgmortrans, 91, 210
Kaubanduspank, 38, 142
Kehra Tselluloosi-ja Paberikombinaat, 76, 161, 190
Kirjastus Pedagoogiline Kirjandus, 61, 172
Kirjastus Poliitiline Kirjandus, 61, 172
Kirjastus Rakendustrükised, 61, 172
Kirjastus Teaduslik Kirjandus, 61, 172
Kiviõli Põlevkivikeemiatehas, 73, 162, 187
Klaasi- ja Puidutöötlemise Kombinaat Järvakandi Tehased, 76, 161, 191
Kohila Paberivabrik, 76, 190
Kohtla-Järve Põlevkivitöötlemise Kombinaat, 51, 73, 157, 162, 187
Kommunaalpank, 38, 143
Kommunaar, 73, 186
Kondiitriivabrik Kalev, 84, 203
Kreenholmi Manufaktuur, 51, 73, 157, 161, 185
Kreenholmstroi Ehitustrusti nr 14, 73, 185

L

Laevaehitustehas nr 890, 51, 77, 157, 162, 193
Laevaehitustehas nr 771, 77, 193
Laevastiku Abistamise Vabatahtlik Ühing (MAVÜ), 48, 155
Leek, 84, 203
Lennuväe Abistamise Vabatahtlik Ühing (LAVÜ), 48, 155
Linna-, maakonna-, rajooni- ja oblastilehed, 57, 169
Linnade TSN TK, 34, 137
Loksa Laevaremonditehas, 41, 42, 147, 194
Looming, 58, 169

M

M.I Kalinini nimeline Veduri- ja Vaguniremonditehas, 41, 146
Maakondade TSN TK, 34, 137
Maardu Keemiakombinaat, 74, 187
Masina-traktorijaamade poliitosakonnad, 52, 55, 98, 103, 165

N

Narva Põlevkivitöötlemise Kombinaat, 74, 187
Narva Põlevkiviümbertöötlemise Kombinaadi poliitosakond, 52, 55, 56, 162, 167
NLKP Keskkomitee j.a Kõrgema Parteikooli kaugõppe osakonna Eesti konsultatsioonipunkt, 54, 55, 164
NLKP Keskkomitee parteiorganisaatorid, 13, 51, 157
Noorsooteater, 66, 178
Noorte Hääl, 57, 168
NSVL Balti Mereväebaaside Ehitamise Baltvojenmorstroi Valitsus, 47, 51, 154, 157
NSVL Ehitusministeeriumi Ehitustrust nr 5, 51, 77, 79, 80, 157, 162, 193
NSVL Kaubanduspanka Eesti Vabariiklik Kontor, 38, 142
NSVL Kommunaalpanka Eesti Vabariiklik Kontor, 38, 143
NSVL Laevaehitustööstuse ministeeriumi laevaehitustehas nr.890, 51, 77, 157, 162, 193
NSVL Liha- ja Piimatööstuse ministeeriumi Leningradi Tsooni Tallinna Seakasvatussõvhooside Trust, 82, 200
NSVL Masinaehitustööstuste ministeeriumi Balttehloti Tallinna Laevaehitustehas nr. 4, 77, 193
NSVL Merelaevastikuministeeriumi Ehitusvalitsus Nr. 6, 41, 51, 79, 147
NSVL Merelaevastikuministeeriumi Ehitusvalitsus Nr. 6, 41, 51, 79, 147
NSVL Ministrite Nõukogu j. a Usukultusasjade Nõukogu Volinik ENSVs, 36, 140
NSVL Ministrite Nõukogu j.a Kolhoosinõukogu esindaja ENSVs, 83, 88, 200
NSVL Ministrite Nõukogu j.a Mäejärelvalve Peavalitsuse Loode Ringkonna Tallinna Rajoon, 78, 194
NSVL Ministrite Nõukogu j.a Tsiivilõhulaevastiku Peavalitsuse Eesti Üksik Lennugrupp, 41, 147, 166
NSVL Ministrite Nõukogu j.a Töõnduslike ja Tarbijate Liitude Peavalitsuse vaneminspektor ENSVs, 90, 92, 208
NSVL Ministrite Nõukogu j.a Vene Õigeusu Kirikuasjade Volinik ENSVs, 36, 140
NSVL Naftatööstuse Ministeeriumi Naftavarustuse Peavalitsuse Glavneftesnab Eesti Vabariiklik Valitsus, 85, 204
NSVL Põllumajanduspanka Eesti Vabariiklik Kontor, 38, 143
NSVL Rahandusministeeriumi Kontrolli ja Revisjoni Valitsus, 38, 142
NSVL Rahandusministeeriumi Riikliku Kindlustuse ENSV Valitsus, 38, 142
NSVL Rahandusministeeriumi Riikliku Raamatupidamise Ekspertiisi Büroo Filiaal, 38, 142
NSVL Riigikontrolli Ministeeriumi Eesti Vabariiklik Grupp NSVL Varumisinisteeriumi ettevõtete ja organisatsioonide alal, 35, 138
NSVL Riigikontrolli ministeeriumi Vanemkontrolöri Grupi vanemkontrolör Eesti Piirituse trustis piirituse

kulutamise ja säilitamise kontrollimiseks, 35, 138
 NSVL Riigipanga Eesti Vabariiklik Kontor, 38, 39, 109,142
 NSVL Riikliku Plaanikomisjoni ENSV Voliniku Valitsus, 35, 138
 NSVL Sise- ja Väliskaubandusministeeriumi ENSV Sõjaväekaubastu, 47, 154
 NSVL Siseministeeriumi Parandus-töölaagri ja Ehituse 907 Valitsus, 47, 56, 96, 153
 NSVL SM kombinaat nr 7, 47, 49, 51, 154, 157, 164
 NSVL Statistika Keskvalitsuse Riikliku Statistikakirjastuse Eesti osakond, 97
 NSVL Söetööstuse ministeeriumi 32. Üksik Sõjaväestatud Mäe-päästesalk, 78, 167, 194
 NSVL Teedeministeeriumi Teede revident, 41, 146
 NSVL Tööstuspanga Eesti Vabariiklik Kontor, 38,142
 NSVL Varumisinisteeriumi volinik, 83, 158, 200
 NSVL Väliskaubanduse ministeeriumi Karusloomakasvatuse Peavalitsuse Volinik ENSV-s, 83, 200
 Nõukogude Kool, 58, 170
 Nõukogude Naine, 57, 59, 169
 Nõukogude Põllumajandus, 59, 170
 Nõukogude Õpetaja, 57, 59, 168

O

Objekt nr 88 (raadiojaam), 97
 oblastiajalehed, 169
 oblastite TSN TK, 34, 104, 137

P

Pilt ja Sõna, 58, 59, 170
 Pioneer, 58, 169
 Pravda kirjasaatja ENSVs, 58, 59, 60, 100, 170
 Punane Kunda, 76, 79, 162, 191
 Punane Ret, 76, 192
 Põlevkivitööstuse kombinaat Kohtla, 73, 162, 187
 Põllumajanduspank, 38, 143
 Põllumajandussaaduste Kvaliteedi Riikliku Inspektsiooni Eesti Vabariiklik Valitsus, 97
 Pärnu Endla, 97
 Pärnu Linavabrik, 73, 186
 Pärnu Merekool, 41, 53, 147, 166

R

Raadiotehas Punane Ret, 76, 192
 Rahva Hääl, 56, 59, 60, 97, 168
 rajoonide TSN TK, 34, 39, 103, 137
 Rajoonidevaheline saagikuse määramise riiklikud inspektor Pärnu punktis, 200
 Rajoonidevaheline saagikuse määramise riiklikud inspektorid Tallinna ja Tartu punktides, 83, 200
 Rakvere Teater, 97
 Riigipank, 38, 39, 109,142
 Riiklik Kirjandusmuuseum, 66, 178
 Riiklik Liidu Masinaehitustehas Ilmarine, 74, 161, 187
 Riiklik Liidu Tallinna Masinaehituse Tehas, 77, 161, 193
 Riiklik Liidu Tehas Dvigatel, 51, 77, 157, 193
 Riiklik Liidu Tehas Volta, 77, 162, 193
 Riiklik Noorsooteater, 66, 178
 Riiklik Peaarbitraaž, 45, 149
 Riiklik Raamatukogu, 65, 176

S

Sirp ja Vasar, 57, 168
 Sojuzzagottrans Tallinna Autobaas, 83, 201
 Sortsemovoštši, 85, 204
 Sovetskaja Estonija, 56, 59, 60, 97, 168
 Sovhozsna b e Sovhoosvaru, 85, 204
 Spordiühing Dünamo, 48, 156
 Spordiühing Kalev, 48, 155
 Spordiühing Kolhoosnik, 48
 Spordiühing Kolhoosnik, 48, 155
 Spordiühing Spartak, 48, 156
 Spordiühing Tööjõureservid, 97
 Stalinlik Noorus, 58, 59, 170
 Stalinskaja Molodjo, 58, 59, 170
 Säde, 57, 169

Z

Zagotlen e Pealinavaru, 85, 204
 Zagotseno e Heinvaru, 85, 204
 Zagotskot e Loomvaru, 85, 204
 Zagotsortzerno e Riiklik Sordiseemnefond, 84 203
 Zagotzerno, 84, 203
 Zagotživsörje e Toorloomavaru, 85, 88, 203
 Želedorožnik Estonii, 57, 168

T

Tallinna Autobaas, 83, 201
 Tallinna Kinostuudio, 63, 64, 174
 Tallinna Laevaehitustehas nr 4, 77, 193
 Tallinna Lennujaam, 41,147
 Tallinna linnarajoonide TSN TK, 34, 37, 137
 Tallinna Masinaehituse Tehas, 77, 161, 193
 Tallinna Merekaubasadam, 41, 51, 147, 157
 Tallinna Merekool, 41, 42, 53, 147, 166
 Tallinna Pedagoogiline Instituut, 70, 71, 72, 182
 Tallinna Polütehniline Instituut, 69, 70, 71, 72, 95, 157, 180
 Tallinna Riiklik Konservatoorium, 69, 183
 Tallinna Riiklik Kunstimuuseum, 97
 Tallinna Riiklik Tarbekunsti Instituut, 69, 183
 Tallinna Riikliku Loodusteaduste Muuseum, 176
 Tallinna Toll, 156
 Tallinna Tuletikuvabrik, 76, 190
 Tallinna Vineeri-ja Mööblivabrik, 75, 162, 189
 Talurahvaleht, 57, 168
 Tartu Riiklik Kunstiinstituut, 69, 183
 Tartu Riiklik Kunstimuuseum, 97
 Tartu Riiklik Ülikool, 68, 70, 71, 72, 95, 96, 97, 158, 181
 Tartu Õpetajate Instituut, 70, 71, 182
 Teater Estonia, 60, 66, 168, 177
 Teater Pärnu Endla, 97
 Teater Rakvere, 97
 Teater Vanemuine, 66, 67, 178
 Teater Viljandi Ugala, 97
 Tehas Eesti Fosforiit, 74, 161, 187
 Tehas Kommunaar, 73, 186
 Tehas nr 89, 77, 78, 80, 193
 Tehas Punane Kunda, 76, 79, 162, 191
 Tekstiilivabrik 1.detsember, 73, 186
 Torgmortrans, 91, 210
 Trust Põlevkivigaasi- ehitus, 51,74, 78, 80, 157, 162, 188
 157, 162, 187, 188

Tubakavabrik Leek, 203
 Turustuskontor Estrõbsnabsbõt, 90, 209
 Turustuskontor Glavavtotractorsbõt, 85, 204
 Turustuskontor Glavbumsbõt, 90, 209
 Turustuskontor Glavlesosbõt, 90, 209
 Turustuskontor Glavneftesbõt, 90, 209
 Turustuskontor Glavobuvsbõt, 90, 210
 Turustuskontor Glavšveisbõt, 90, 210
 Turustuskontor Glavtekstilsbõt, 90, 210
 Turustuskontor Glavuglesbõt, 90, 209
 Tööstuspank, 38,142

V

V.Kingissepa nim. Tallinna Tselluloosi- ja
 Paberikombinaat, 75, 162, 189
 V.Kingissepa nimeline Teraviljakombinaat, 84, 161, 203
 Valdade TSN TK, 35, 110, 137
 Vanemuine, 66, 67, 178
 Varumiskontor Estonglavsnables, 75, 78-80, 189
 Varumiskontor Glavhlopkolnoprom, 85, 204
 Varumiskontor Sortsemovoštš, 85, 204
 Varumiskontor Sovhozsna b e Sovhoosvaru, 85, 204
 Varumiskontor Zagotlen e Pealinavaru, 85, 204
 Varumiskontor Zagotseno e Heinvaru, 85, 204
 Varumiskontor Zagotskot e Loomvaru, 85, 204
 Varumiskontor Zagotsortzerno e Riiklik
 Sordiseemnefond, 84, 203
 Varumiskontor Zagotzerno e Keskeraviljasalv, 84, 203
 Varumiskontor Zagotživsõrje e Toorloomavaru, 85, 88,
 203
 Varustuskontor Glavneftesna b, 85, 204
 Vene Draamateater, 66, 178
 Viljandi Tuletikuvabrik, 76, 190
 Viljandi Ugala, 97
 Volta, 77

Ü

Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Kuurortide,
 Sanatooriumide ja Puhkekodude Eesti Vabariiklik
 Valitsus, 90, 209
 Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Turismi-
 Ekskursiooni Valitsus, 90, 209
 Üleliidulise Armee , Lennu-ja Mereväe Abistamise
 Vabatahtliku Ühingu (ALMAVÜ) Eesti Vabariiklik
 Komitee, 14, 48, 154
 Üleliidulise Kaubandus-palati ENSV Osakond, 88, 206
 Üleliidulise Kaubanduspalati ENSV Osakond, 88
 Üleliidulise Põllumajandusnäituse ENSV Paviljon, 83,
 200